

RİSALE-İ NUR HİZMETKÂRLARI

AĞABEYLER ANLATIYOR 4

ÖMER ÖZCAN

risale-i nur hizmetkârları

ağabeyler anlatıyor 4

ÖMER ÖZCAN

risale-i nur hizmetkârları

ağabeyler anlatıyor 4

ÖMER ÖZCAN

Yayın Yönetmeni: Ali Erdoğan
Yayın Danışmanı: Metin Karabaşoğlu
Editör: İkrâm Arslan
Kapak: Durmuş Yalman
Sayfa Düzeni: İkrâm Arslan
ISBN: 978-975-269-873-4
Baskı Tarihi: Ekim 2010
Baskı Cilt: İmak Ofset
Atatürk Cad. Göl Sok. No: 1
Yenibosna-Bahçelievler/ İstanbul
Tel: (0212) 656 49 97

Sanayi Cad. Bilge Sok. No: 2 Yenibosna
34196 Bahçelievler / İstanbul

Tel: (0212) 551 32 25 www.nesilyayinlari.com
Faks: (0212) 551 26 59 nesil@nesilyayinlari.com

Nesil olmasaydı, birşeyler hep eksik kalacaktı...

© Fikir ve Sanat Eserleri Yasası gereğince bu eserin yayın hakkı anlaşmalı olarak **Nesil Basım Yayın Gıda Tic. ve San. A.Ş.** ye aittir. İzinsiz, kısmen ya da tamamen çoğaltılıp yayımlanamaz.

risale-i nur hizmetkârları

ağabeyler anlatıyor 4

ÖMER ÖZCAN

ÖMER ÖZCAN

özcannurs@hotmail.com

1950 yılında Milas'ta doğdu. Ortaokul ve lise eğitimini İzmir'de tamamladı. 1968 senesinde lise ikinci sınıfta okurken Risale-i Nur'u tanımakla şereflendi. 1973 yılında "Ankara Erkek Yüksek Teknik Öğretmen Okulu"ndan (Teknik Eğitim Fakültesi) mezun oldu. Ankara'da beş sene kadar Bayram Yüksel Ağabey'in nezaretindeki muhtelif dersane-i nuriyelerde kaldı. 1984 yılına kadar Zonguldak'ta öğretmenlik yaptı. Sonra İzmir'e, mezun olduğu liseye tayin oldu. 2000 senesinde aynı okuldan emekli oldu. Evli ve iki çocuk babasıdır.

YAYINLANMIŞ ESERLERİ

- Ağabeyler Anlatıyor 1, 2, 3, 4

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
ABDULLAH ÇAVUŞ'LAR.....	9
ABDULLAH ÇAVUŞ (KULA)	10
ABDULLAH ÇAVUŞ (SUALP)	15
ABDULLAH ÇAVUŞ (YAVAŞER)	20
AHMET URAL	24
ATIF URAL	29
AVUKAT HÜSAMEDDİN AKMUMCU	58
CAHİD ÜNSAL	75
HAFİZ NAMIK ŞENEL	84
HAFİZ NEBİ ÇOBAN	110
HASAN CAN	118
HASAN OKUR	127
İBRAHİM CANAN	143
KEMAL URAL	156
MEHMET ÖZSEVİM	195
MUSTAFA İNAMLIK	199
MUSTAFA KÖKLÜKAYA	203
NUH POLATOĞLU	216

NURİ GÜLEŞER.....	221
RAHMİ ERDEM	233
SERVET ARMAĞAN	279
SÜLEYMAN ÖZBİLEK.....	296
SÜLEYMAN TAŞKIRAN.....	301
ŞAHİDE YÜKSEL	305
ŞÜKRÜ KAZAK	317
TEĞMEN MEHMET HULUSİ EROL.....	324
YAKUP CEMAL	335
YUSUF ZİYA ARUN	346
ZİYA NUR	357

ÖNSÖZ

O, tek başına çıkmıştı yola...

Ne gidecek bir yeri, ne sığınacak bir evi vardı. Hatta ölecek bir odası bile yoktu. Bir otel odasında vefat etti. Hâlâ bir mezarı bile yok. Mal, mülk, para, evlat, hanedan... O, bunları tanıımıyordu, tanışmamıştı onlarla... Zulümler, zehirler, mahkemeler, hapishaneler, idam planları, sürgünler, tehditler, iftiralar, tahkirler... Bediüzzaman bunları biliyordu sadece... Maddeten, dünyanın sadece bu yönünü, zahmet, meşakkat ve çile tarafını tatmıştı o. Şimdi baharda yaşayan bizler, bunları anlayabiliyor muyuz acaba? Hav-salamız alıyor mu bu cehennemî haleti? Bunu tam olarak bilemiyorum. Sadece şunu biliyor ve diyorum ki: Bediüzzaman'ı tam olarak anlayabilmek için, onun eserlerini, hayatını okumamız, yakınında bulunan talebelerini dinlememiz lazım ve zaruridir.

Bediüzzaman Said Nursî öyle zirve bir şahsiyet ki, Nur-u Kur'an'ı ve Sünnet-i Muhammediye'yi (a.s.m.) pervasız, korkusuz, tavizsiz, dimdik, vakarla tebliğ ederken yaptıklarını ve yaşadıklarını araştırdıkça, eserlerini, hayatını okudukça, talebelerini dinledikçe hayranlığımız artıyor, gözlerimiz kamaşıyor. Dünyanın da gittikçe açılan gözleri hayret ve ışıltıyla parlıyor... Gelişen hadisat, Türkiye'de ve dünyada olan biten her şey, verdiği haberler, ihtarlar, ikazlar, bütün insanlığa yayılan nurlu hizmetler ve verdiği müjdelere birer birer ortaya çıktıkça takdir, hayret ve acz içinde kalıyoruz. Said Nursî'nin hayatını ve Risale-i Nur kitaplarını hiç okumayanlar veya henüz tam mütalaa etme fırsatı bulamayanlar, bu

ifadeleri kabul edebilecekler mi bilemiyorum. Belki de mübalağa zannedilecek. Ama gönül rahatlığıyla söyleyebiliriz ki, yazılanlar asla mübalağa değil, hatta eksik ifadelerdir.

Elinizdeki eser “Risale-i Nur Hizmetkârları Ağabeyler Anlatıyor” serisinin 4. kitabıdır. Amacımız, Bediüzzaman araştırmalarına mütevazı bir katkı sağlamak, bir iştirakte bulunmaktır. Risale-i Nur’da adı geçip de hakkında bilgi bulunmayan, kısa biyografileri dahi bilinmeyen çok sayıda ağabeyimiz var hâlâ. Çalışmalarımızın en birinci hedefini bu meçhul kahramanlar oluşturuyor. Diğer üç kitapta olduğu gibi, elinizdeki bu kitapta ve bundan sonrakilerde de bu isimsiz kahramanlar, simaları ve hatıralarıyla beraber karşınızda olmaya devam edecektir inşaallah. Daha önce muhtelif yayınlarda kısa olarak hatıralarını okuduğumuz ağabeyleri de bulacaksınız bu kitaplarda. Tabii daha mufassal bir şekilde...

Allah izin verirse, bu zahmetli ve yorucu yolculuğumuz hiç durmadan, aşkla, şevkle, sürurla devam edecektir. Risale-i Nur’da adı geçen, geçmese de muazzez üstadımızı bir kere bile olsun ziyaret etmiş olan bahtiyar insanları arayıp bulmakta azimliyiz ve kararlıyız.

Değerli okuyucularımızdan bir istirhamımız var. Bulundukları muhitte hatıraları henüz tam olarak alınmamış, alınmış ama neşredilmemiş olan ağabeylerimizden halen hayatta olanların kendilerinden; vefat etmiş olanların da akrabalarından, yakınlarından tanıdıkları olanlar varsa lütfen bize bildirsinler. Her nerede olurlarsa olsunlar biz onlara ulaşmakta kararlıyız... Şimdiki genç nesle ve gelecek araştırmacı ve tarihçilere bırakılan mütevazı bir mirasa ortak olmanızı diliyor ve çalışmalarımızla ilgili görüşlerinize önem verdiğimizi belirtmek istiyoruz.

ÖMER ÖZCAN

İzmir, Nisan 2010

ABDULLAH ÇAVUŞ'LAR

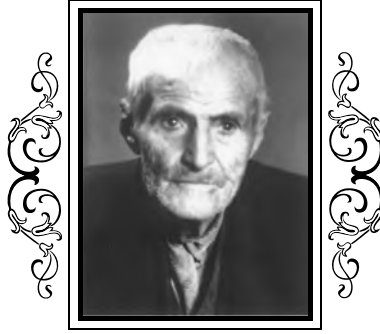
Kitabımızın 1., 2., 3. serilerinde ve bu 4. cildinde “adaş” ağabeylerimizin çoğu hakkında yeterli bilgiler ve fotoğraflar vardır. Bu çalışmalarımız sırasında, Risale-i Nur Külliyyatı inceden inceye tetkik edilerek, isim benzerliği olan ağabeylerimizin hatıralarının yanına, onları birbirinden tefrik edecek sıfat ve özellikleri hassaten ilave edilmiştir. Ta ki, mesela, “Hafız Mehmet,” “Feyzi” veya “Sabri” adları geçtiğinde hangisinden bahsedildiği anlaşılabilsin.

Abdullah Çavuş ismi de bunlardan bir tanesi...

Risale-i Nur'da Abdullah Çavuş ismi çok sık geçmektedir. Çünkü aynı tarihlerde yaşamış üç Abdullah Çavuş vardır ve üçü de Hz. Üstad'la irtibat halindedir. Üstelik üçü de Ispartalı... Üç Abdullah Çavuş'tan biri Barlalı, Hz. Üstad'ın komşusu Abdullah Yaşar; ikincisi İslamköylü Hafız Ali'nin komşusu ve akrabası Nur postası Abdullah Kula; üçüncüsü de Atabeyli Tâhirî Mutlu'nun komşusu Abdullah Sualp'tir.

İsimleri aynı, memleketleri aynı, yaşadıkları zaman aynı üç faal Abdullah... Bu ağabeylerimizin isimlerinden başka, ortak bir yanları da, üçünün de askerliklerini çavuş olarak yapmalarındır. Bu sebeple, Hz. Üstad yazdığı mektuplarında bu ağabeylerimizi soyadlarıyla değil, ortak adları ve ortak sıfatlarıyla, “Abdullah Çavuş” olarak bahseder.

Şimdi bu üç Abdullah Çavuş hakkında bilgi ve hatıralara yer vereceğiz:

(1901-1986)

ABDULLAH ÇAVUŞ (KULA)

Bu metinde bahsi geçen ağabeyimiz, aynı tarihlerde yaşamış Ispartalı üç Abdullah Çavuş'tan birisi olan Abdullah Kula'dır.

1901 yılında dünyaya gelen İslamköylü Abdullah Kula, 1986 yılında vefat etmiş olup, mezarı İslamköy kabristanındadır. Nur Fabrikası sahibi, Denizli hapishanesi şehidi İslamköylü Hafız Ali Ağabey'in hem akrabası hem komşusu hem de onun Nur postası idi. Abdullah Kula 1943 Denizli hapsinde de yatmıştır. Elimizdeki listede adı geçmektedir...

Abdullah Kula ile ilgili çalışmalarımda, hem Abdullah Kula'nın hem de Hafız Ali'nin ortak yeğenleri olan İslamköylü Mahmut Kula yardımcı oldu. Verdiği bilgiler ve fotoğraflar için kendisine çok teşekkür ediyorum. Mahmut Kula, talebim üzerine, bu akrabalık silsilesini ve diğer bildiklerini anlattıktan sonra şu mektubu göndermiştir:

Selamün aleyküm Ömer Özcan Ağabey,

Ben Mahmut Kula... İslamköylü Abdullah Kula'nın (r.h.) ve Hafız Ali Ergün'ün (r.h.) yeğeniyim. Ama asıl önemlisi, Allah katında Resulümüze (a.s.m.) layık ümmet, bu fani dünyada da nur talebesi olabilmektir.

Amcam olan rahmetli Abdullah Kula, dedemin ağabeyidir. Dayım olan rahmetli Hafız Ali ise, dedemin halasının oğludur. Hafız Ali dayım, aynı zamanda babaannemin teyzesinin oğlu oluyor. Babaannemle dedem hala-dayı çocuklarıdır. Dolayısıyla Abdullah Kula ile Hafız Ali Ergün hala-dayı çocuklarıdır.

*Ben de Hafız Ali'nin talebesi olan İslamköylü Hasan Ergü-
nal'ın talebesiyim. Osmanlıcayı bu hocamdan öğrendim.*

Daha önce konuştuğumuz gibi Abdullah amcam akşam İslamköy'den risaleleri heybeye koyarak sabaha doğru Barla'ya gider sabah namazını Üstad Hazretleri ile eda ettikten sonra dinlenmeye çekilmiş. O günlerde Üstad Hazretleri Abdullah amcama kalem büyüklüğünde bir ağaç dalı vererek "Abdullah hayvana vurma, al bunu buraya gelirken bununla dokun hayvana, o gelir" demiş. Annemden tekrar teyit aldım. Vefatına kadar o dalı hep cebinde gezdirmiş. Çocuklarına sordum; nerede olduğunu bilmiyorlar şimdi.

Abdullah amcam, 17 Ocak 1986 Cuma günü vefat etmiş. İslamköy kabristanlığında defnedilmiş. Vezirzade Mustafa ve Mesud Karaca ile komşu olarak yatıyor.

Allah'a emanet olunuz.

İSLAMKÖYLÜ MAHMUT KULA

Hafız Ali'nin hafızlık yaptırdığı yakın talebesi İslamköylü Hafız Ahmed Lütfü Sönmez'e bir ziyaretim olmuştu. Kendisine Bediüzzaman Hazretleri'ne yaptığı ziyaretleri ve hocası Hafız Ali'yi sormuştum. İlgili hatıralarını *Ağabeyler Anlatıyor* 3 kitabında yayınlamıştık. Görüşmemizden kısa bir süre sonra rahmet-i Rahman'a kavuşan Hafız Ahmed'e, Abdullah Çavuş'u (Kula) da sormuştum. Şunları söylemişti:

"Abdullah Çavuş, Hafız Ali'nin postası idi. Barla'ya gider gelirdi. Hocam Hafız Ali'nin komşusuydu. İsmail'le beraber okudu Hafız Ali Efendi'den; yalnız hafız olamadı. Abdullah Çavuş çok iyi bir insandı. Derslerde bazen uyuklardı. Hocam Hafız Ali, 'Keçeli derslerde hep uyukluyorsun' derdi ona."

Abdullah Kula

RİSALE-İ NUR'DA ABDULLAH KULA

Nur Postası Abdullah Kula'nın adı, Risale-i Nur'da, Hafız Ali ve Atabeyli Abdullah Çavuş'la beraber üç yerde geçmektedir. Hem Nur postası olarak, hem de İslamköylü Hafız Ali ile beraber zikredilmesinden dolayı, bahsi geçen Abdullah'ın, Abdullah Kula olduğu kolayca anlaşılabilmektedir. Zaten diğer iki Abdullah Çavuş'un "Nur postacılığı" da yok...

İlgili yerler şöyle:

"Risale-i Nur'un postacısı mübarek Abdullah ne halde olduğunı soracaktım. Hafız Ali'nin mektubunda, sormadan cevabımı aldım. Allah, ikisinden razı olsun."¹

"Rabian: Merhum Lütfü'nün hakiki ve pek ciddi bir varisi olan Abdullah Çavuş'un mektubu, onun derece-i sadakat ve ihlasını ve irtibatını gösterdi. Her vakit İslamköylü Abdullah ile o Abdullah Çavuş'u duada beraber yâd ediyordum. Elhak, o makama layık olduğunu gösteriyor."²

"Merhum Lütfü'nün ehemmiyetli varislerinden Abdullah Çavuş, kahraman Tâhirî ile Atabey'i Nurs karyem hükmüne getirmişler. İslamköylü Abdullah, Hafız Ali (r.h.) zamanında Risale-i Nur'a çok hizmet etmiş."³

Kastamonu ve Emirdağ Lâhikalarından alınan birbirine benzer bu iki paragrafta, iki Abdullah'ın da ismi geçmektedir. Birinci-

¹ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 151.

² Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 171.

³ Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 115.

si, Merhum Lütfü'nün varisi olan Atabeyli Abdullah Sualp; ikincisi ise, zaten İslamköylü olarak belirtilmiş olan Abdullah Kula'dır. Buradan anlıyoruz ki, Barlalı Abdullah Yavaş'er'den başka biri İslamköylü diğeri Atabeyli iki Abdullah Çavuş daha var.

HAFIZ ALİ ERGÜN VE ABDULLAH KULA'NIN ŞECERESİ

Büyük dede Mahmut Kula, Isparta depreminde hastanede kalmış, mezarı bilinmemektedir. İkisi erkek sekizi kız olmak üzere on çocuğu vardır. Erkeklerden biri Mehmet, harpte şehid olmuş, çocuğu yok. Diğeri Abdullah Kula'nın babası Mustafa... Öteki çocuklarının hepsi kız. Bunlardan Ayşe, Hafız Ali Ergün'ün annesi... Şerife ise Hafız Ali'nin hanımı Ümmühan'ın annesi... Ümmühan ismi Risale-i Nur'da geçiyor.

Büyük dede İslamköylü Mahmut Kula'nın çocukları ve torunları:

MEHMET: Çocuğu yok. Birinci Dünya Harbi'nde, cephede savaşırken şehit düşmüş.

MUSTAFA: Yaşar, **Abdullah Kula (Çavuş)**, Mahmut (Dem), Ulviye

AYŞE: **Hafız Ali Ergün (r.h.)**, Mahur Sele (Babaları Ömer Ergün)

ZEYNEP: Mustafa, Havva, Şerife, Zeynep (Doğumunda annesi vefat ettiği için aynı ismi almış)

CUMA: Hesna, Zübeyde

FATİME: Çocuğu yok.

ŞERİFE: Mehmet, **Ümmühan**, Seher

SAKİNE: Çocuğu yok.

ZÜBEYDE: Kemal, Halide

NASİFE: İhsane (Babaannem), Osman

NOT: Şecere ile ilgili bilgiler İslamköylü Hafız Ali ve Abdullah Kula'nın ortak yeğenleri Mahmut Kula tarafından verilmiştir.

Mahmut Kula, İslamköy kabristanında Abdullah Kula'nın mezarı başında dua ediyor.

(1889-1976)

ABDULLAH ÇAVUŞ (SUALP)

Üç Abdullah Çavuş'tan İslamköylü Abdullah Kula ile Barlalı Abdullah Yavaş'er'in hatıraları ve fotoğrafları daha önce *Son Şahidler* serisinde neşredildiği için Nur camiası tarafından iyi bilinirler... Atabeyli Abdullah Sualp ise üçüncü bir şahsiyet olarak tarafımızdan araştırılmış olup, kimlik bilgileri ve fotoğrafları ilk defa neşredilmektedir.

Kimlik bilgileri ve fotoğraf için yardımcı olan Abdullah Sualp'ın yeğeni, Makine Mühendisi Atabeyli Mustafa Sualp Bey'e bu çok değerli katkısı için teşekkür ediyorum. Nur kervanından tarihi bir şahsiyetin daha tanınmasına, fotoğrafıyla zihinlerimizde yer etmesine vesile olmuş oldu.

ATABEYLİ ABDULLAH ÇAVUŞ (SUALP)

Atabeyli Tâhirî Mutlu Ağabey'in komşusu olan Abdullah Sualp, 01.07.1889 doğumludur. Baba adı Süleyman, anne adı Medine'dir. 1952'de Atabey'den evlenen Abdullah Sualp, 09.11.1976'da, 87 yaşında iken vefat etmiştir. Mezarı Atabey kabristanındadır.

Üç Abdullah Çavuş'tan Risale-i Nur'da adı en çok geçen Atabeyli Abdullah Sualp olduğu halde, en az tanınan veya Risaleler

okunurken diğer Abdullah Çavuşlar ile karıştırılan bu ağabeyimizdir.

Üstad Bediüzzaman Hazretleri tarafından ekseriyetle, “Atabeyli Lütfü’nün varisi Tâhirî ve Abdullah Çavuş” diye Tâhirî Mutlu Ağabey’le beraber anılmasından da anlaşılıyor ki Abdullah Sualp, eserleri yazarak çok hizmet etmiştir. Külliyyatta tam on dört yerde adı geçmektedir.

Risale-i Nur’da, Abdullah Sualp’ı diğer Abdullah Çavuşlardan tefrik etmek için adının yanında zikredilen sıfatlara bakmak yeterlidir. “Tahir ve Abdullah Çavuş; Lütfü’nün bir varisi Abdullah Çavuş;⁴ Hulusi-i Sâlis Abdullah” ibareleri ile kastedilen Abdullah Sualp’tır. Zira Tâhirî ve Lütfü Ağabeyler Atabeylidir ve Abdullah Sualp’ın fiilen, iç içe, sıkı münasebetlerinin bulunduğu şahsiyetlerdir.

Atabeyli Abdullah Sualp, kızı ve torunlarıyla beraber...

⁴ Savlı Hasan Kurt Ağabey’in Tâhirî Ağabey’den naklettiği bir hatıra:

“Atabeyli Küçük Lütfi Ağabey’in (r.h.) vefatından sonra Hafız Ali Ağabey (r.h.), ‘Lütfü’nün yerini Tâhirî doldurur, Tâhirî’yi onun yerine kazanalım’ diye hususi alaka göstermiş ve bu şekilde Tâhirî Ağabey hizmete dâhil olmuştur. Bu sebeple Üstad Hazretleri birçok yerde Tâhirî Ağabey’e ‘Lütfü’nün varisi’ diye bahsediyor.” (Ağabeyler Anlatıyor-1 sayfa 367) Tâhirî Ağabey’le bir ruh iki ceset beraberliği olan Abdullah Sualp da Lütfü’nün varisi olarak anılıyor.

Bu kıymetli Nur hadiminin yaptığı hizmetlerinin hatırasına hürmeten Risale-i Nur'da adının geçtiği paragrafları teberrüken buraya alıyoruz. Görülecek ki Aziz Üstad'ımız tarafından adının yanında yukarıda yazdığımız üç sıfatından birisi mutlaka zikredilmiştir. Şöyle ki:

“Hulusi-i Sâlis imzasıyla ehemmiyetli ve beni çok mesrur eden ve Küçük Lütfü'nün bir varisi olan bir zatın, Risale-i Nur'a kıymettar hizmeti ve tesahubunu beyan eden bir mektubunu aldım. O zat kimdir? Ben, çok selam ve dua ile onu tebrik ediyorum.”⁵

“Aras Atabey'de, eskide Lütfü, Zekai gibi iki kıymettar şakirtlerin yerlerini boş bırakmayan, Aras kahramanları olan Tahir ve Abdullah Çavuş'un Risale-i Nur'a hizmetleri, Aras hakkında endişelerimi tamamen izale etti.”⁶

“Rabian: İslamköylü, Kuleönü ortasında olan ve Sıddık Sabri ve Lütfü gibi talebeleri yetiştiren Atabey karyesi, çok defa hatırıma geliyordu. ‘Acaba bu köy neden geri kaldı, söndü?’ diye düşünüp müteessir oluyordum. Fakat Cenab-ı Hakk'a hadsiz şükür olsun ki Tahir ve Abdullah Çavuş o endişemi tamamıyla izale ettiler, büyük bir teselli bana verdiler.”⁷

“Saniyen: Sabri ile Hafız Ali'nin reyi ile teshil-i muhabere için verdiği kararlar bazan Atabey yoluyla muhabereyi, onlar gibi biz de kabul ettik. Lütfü'nün bir varisi Abdullah Çavuş namıyla, adre siyle gönderilecek.”⁸

“Rabian: Merhum Lütfü'nün hakiki ve pek ciddi bir varisi olan Abdullah Çavuş'un mektubu, onun derece-i sadakat ve ihlasını ve irtibatını gösterdi. Her vakit İslamköylü Abdullah ile o Abdullah Çavuş'u duada beraber yâd ediyordum.”⁹

“Madem Hafız Ali ile siz Atabey yoluyla da muhabere etmeyi münasip görmüşsünüz. Atabey'de Abdullah Çavuş'un veya münas-

⁵ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 98.

⁶ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 110.

⁷ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 118.

⁸ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 170.

⁹ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 171.

siip gördüğünüz birisinin adresini bildiriniz. Abdullah Çavuş'un sizin namınıza istediği Onuncu Şuâ namındaki *Fihriste*'nin ikinci cildini yazdırdık ve *Hizbü'l-Ekber-i Nuriye*'yi Feyzi yazdı. Yakında inşaallah göndereceğiz.”¹⁰

“Bu defa Hafız Ali'nin ve Halil İbrahim'in ve Lütfü'nün bir varisi Abdullah'ın, ehemmiyetli üç mektuplarını aldım..”¹¹

“Merhum Lütfü'nün ciddî ve hakikî bir vârisi olan Abdullah'ın mektubunda, Risale-i Nur'la alâkadar olan başta Tâhirî ve babası ve Ali ve Vehbi, Şükrü, Mustafa, Mehmet, Hüseyin, Mehmet, Hakkı ve bilhassa eskiden Risale-i Nur'da mevkii bulunan Büyük Zühdi gibi kardeşlerimizin selâmları beni çok ziyade mesrur eyledi.”¹²

“Dördüncüsü: Sâbık üç tevafuku yazdıktan sonra, büyük Hafız Ali'nin gayet güzel mektubuyla, Hulusi-i Sâlis Abdullah Çavuş'un manidar mektubu ve Hulusi Bey'in ve Kâtip Osman'ın kıymetli mektuplarını aldım.”¹³

“...Risale-i Nur'un bir kahramanı olan Tâhirî'nin eniştesi ve Risale-i Nur'un saff-ı evvelinde ve şakirtlerinin başında bir zaman nazırlık vazifesini gören ve şimdiye kadar da Risale-i Nur hakkında kalbini bozmayan Büyük Hafız Zühdi'nün samimi kemali sadakat ve ihlası gösteren mektubuyla ve Hulusi-i Sâlis Abdullah Çavuş'un haşiyesinde tasdikle, bu eski ve yeni gayyur kardeşimiz Büyük Zühdi, resmiyete bakmayarak, Risale-i Nur'un mühim vazifelerinden olan masumlara Kur'an dersini vermekle gösterildi ki merhum Zühdi Bedevi yerine, bu Büyük Zühdi'yi yeni veriyor.”¹⁴

“Merhum Lütfü'nün ehemmiyetli varislerinden Abdullah Çavuş, kahraman Tâhirî ile Atabey'i Nurs karyem hükmüne getirmişler. İslamköylü Abdullah, Hafız Ali (r.h.) zamanında Risale-i

¹⁰ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 178.

¹¹ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 286.

¹² Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 287.

¹³ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 313.

¹⁴ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 327.

Nur'a çok hizmet etmiş. Onlara umumen selam ediyorum.”¹⁵

“Salisen: Lütfü'nün sebatkâr ve pek ciddi varisi Abdullah Çavuş ve İslamköylü merhum Hafız Ali'nin şakirt ve varislerinden Mustafa'nın mektuplarını umum Nur Fabrikası'nın kahramanları hesabına kabul ettim.”¹⁶

“...Çok alakadar olduğum Atabey kahramanlarının ve Lütfü varislerinin ve büyük merhum Hafız Ali'nin vekil ve varis ve hizmet-i Nuriye'de muktedir arkadaşlarının, Tâhirî ve Abdullah Çavuş'un tebrik mektuplarını...”¹⁷

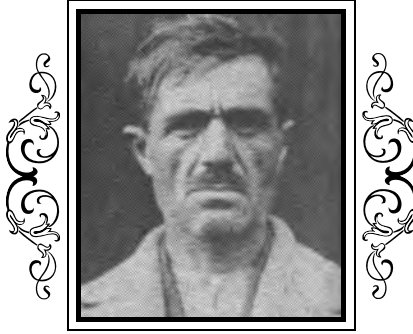
“Salisen: Atabeyli metin ve ciddi bir kardeşimiz Abdullah Çavuş'un yazdığı mektubu tasdik ediyorum.”¹⁸

¹⁵ Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 115.

¹⁶ Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 182.

¹⁷ Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 231.

¹⁸ Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 400.

(1895-1960)

ABDULLAH ÇAVUŞ (YAVAŞER)

Abdullah Yavaşer'in Barla kabristanında bulunan mezar taşında doğum tarihi 1895, vefatı da 1960 olarak yazmaktadır. Barla'nın Yokuşbaşı mahallesinden olan Abdullah Yavaşer, diğer adaşları gibi, askerliğini çavuş olarak yapmıştır. Barla halkı tarafından Abdullah Çavuş olarak anıldığından dolayı, komşusu olan Hz. Üstad da ona soyadıyla değil, çavuş lakabıyla hitap etmektedir. Üstad'ın mektuplarında Yavaşer soyadı hiç kullanılmaz.

Abdullah Yavaşer, Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin sekiz senelik Barla hayatı sırasında, yakın komşusu ve talebesi olmuştur. Aşağıda aldığımız mektuplardan da anlaşılacağı gibi, Üstad'ın çok sevdiği ve güvendiği Barla talebelerinden birisidir. Abdullah Yavaşer, 1943 Denizli mahkemesi sırasında Üstad'la beraber hapis yatmıştır; Denizli mazlumlarının listesinde onun da ismi geçmektedir.

Risale-i Nur'da, Abdullah Çavuş olarak sekiz yerde ismi geçmektedir. Şöyle ki:

Barlalı Sıddık Süleyman'a yapılan bir itiraz üzerine, Bediüzzaman Hazretleri yazdığı bir mektupta, Barla'yı kendisine sevdiren, gurbeti unutturan yakın dostlarından bilvesile bahsetmektedir.

Bu dostlardan birisi de Abdullah Yavaş'er'dir. Mektubun ilgili kısmı şöyledir:

“Böyle bir adamla (Sıddık Süleyman Kervancı) bu köy değil, belki bu vilayet iftihar etmeli. Bu tarz ahlâk bu zamanda bulunması, medar-ı ibrettir. Ben hem garip hem misafirim. Benim istirahatımı temin etmek köyün borcu idi. Bu köy namına Cenab-ı Hak onu ve Mustafa Çavuş'u ve Muhacir Hafız Ahmed'i ve Abdullah Çavuş'u bana ihsan etti. Ben de Cenab-ı Hakk'a şükrediyorum. Bunlar bana yüzer dost kadar kıymettar göründüler, vatanımı bana unutturdular. Gurbet ve misafirlik elemi bana çek-tirmediler. Bunların yüzünden ben, bu köyün hayatta ve vefat edenleriyle alakadar olup, onlara her zaman dua ediyorum.”¹⁹

Bediüzzaman Hazretleri, başka bir mektubunda, “Mübarek bir hane sahibi ve sadık bir arkadaşım” dediği Abdullah Yavaş'er'i, mazhar olduğu bir inayete şahit tutmaktadır:

“Şu mübarek Ramazan'da, yalnız iki haneden bana yemek geldi; ikisi de beni hasta etti. Anladım ki başkasının yemeğini yemekten memnû'um. Mütebakisi, bütün Ramazan'da benim idareme bakan mübarek bir hanenin ve sadık bir arkadaşım olan o hane sahibi Abdullah Çavuş'un ihbarı ve şehadetiyle, üç ekmek, bir kıyye pirinç bana kâfi gelmiştir. Hatta o pirinç, on beş gün Ramazan'dan sonra bitmiştir.”²⁰

1929 yılında Barla'da telif edilen ve Risale-i Nur'un bir şaheseri olan *Mu'cizât-ı Ahmediye Risalesi* (On Dokuzuncu Mektup) yazılırken görülmemiş bir inayete ve Mu'cizat-ı Nebeviye'nin harika bir kerametine şahit olunmuştur. Bediüzzaman Hazretleri'nin “daimi hizmetkârım” dediği Abdullah Yavaş'er, bu harika inayetin en yakın şahitlerinden birisidir.

Bediüzzaman, telif anında gördüğü bu inayeti aynı risalenin en son sayfasında şöyle izah etmektedir:

“Hem yanımda kütüb-ü hadisiye ve siyer kitapları yoktur. Bununla beraber ‘Tevekkeltü alâllah’ diyerek başladım. Öyle bir

¹⁹ Bediüzzaman Said Nursî, *Barla Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 284.

²⁰ Bediüzzaman Said Nursî, *Mektubat*, Söz Bas. Yay., s. 103.

muvaffakiyet oldu ki, Eski Said'in kuvve-i hafızasından ziyade hafızam yardım etti. Her iki-üç saatte, süratle otuz-kırk sahife yazıldı. Bir tek saatte, on beş sahife yazılıyordu. Ekser Buharî, Müslim, Beyhakî, Tirmizî, Şifa-i Şerif, Ebu Nuaym, Taberî gibi kitaplardan naklediliyor. Hâlbuki bu nakilde hata olsa-hadis olduğu için-günah olması lazım geldiğinden, kalbim titriyordu. Fakat anlaşıldı ki inayet var ve şu risaleye ihtiyaç var.”

Şahitsiz, ispatsız bir şey yazmayan Üstad Bediüzzaman Said Nursî, bu ifadelerini, aynı sayfanın altında, hadisenin görgü şahitlerine teyit ettirmektedir. Bu imzalardan en birincisi de Abdullah Yavaşer'dir. Şöyle ki:

“Evet, biz müsveddeyi yazıyorduk. Üstadımız da söylüyordu. Yanında hiç kitap yoktu; hiç müracaat da etmiyordu. Birden bire, gayet süratli söylüyordu, biz de yazıyorduk. İki üç saatte otuz kırk, daha fazla sahife yazıyorduk. Bizim de kanaatimiz geldi ki, bu muvaffakiyet, mu'cizât-ı Nebeviye'nin bir kerametidir.

Daimi hizmetkârı Abdullah Çavuş; hizmetkârı ve müsvedde kâtibi Süleyman Sâmi; müsvedde kâtibi ve ahiret kardeşi Hafız Halit; müsvedde ve tebyiz kâtibi Hafız Tevfik.”²¹

Şefkat Tokatları Risalesi'nde de Barlalı Abdullah Yavaşer'in ismi geçmektedir. Üstad'ın rızası olmadan Barla'ya, kendisini ziyarette gelen Kuleönlü iki Mustafa'nın dönüşte tutuldukları fırtına sebebiyle, yedikleri şefkat tokadı izah edilirken şunlar söylenir:

“Mustafa Çavuş dedi: O gitse, o da kalacak. Ben de onun arkasından gidip aramak lazım. Benim arkamdan da Abdullah Çavuş gelmek lazım. Bu hususta ‘Tevekkelnâ alallah’ dedik, intizar ettik.”²²

Külliyyat'ta Abdullah Yavaşer'den muhtelif vesilelerle şu şekilde bahsedilmektedir:

Üstad Hazretleri, kendisini Kürt diye tezyif etmek isteyen menfi milliyetçilere cevap verirken Abdullah Yavaşer'in ismini de zikretmektedir:

²¹ Bediüzzaman Said Nursî, *Mektubat*, Söz Bas. Yay., s. 280.

²² Bediüzzaman Said Nursî, *Lem'alar*, Söz Bas. Yay., s. 99.

“Hem ben bu memlekette Hulusi, Sabri, Hafız Ali, Hüsrev, Refet, Asım, Mustafa Çavuş, Süleyman, Lütfü, Rüştü, Mustafa, Zekâî, Abdullah gibi yirmi-otuz Müslüman-Türk gençlerini adeta yirmi-otuz bin millettaşlarıma tercih ettiğimi ve onları o otuz bin adamın yerine kabul ettiğimi, bu dokuz senedeki Türkçe âsâr ile ve hizmet ile göstermişim.”²³

Refet Barutçu'ya cevabî mektubunda:

“Hazır Mesut, Galip ve Süleyman Efendiler, Mustafa Çavuş, Abdullah Çavuş selam ediyorlar.”²⁴

“Kalben rahatsızlığım dolayısıyla, Kurban Bayramına kadar Süleyman Efendi, Şamlı Hafız Tevfik, Abdullah Çavuş ve Mustafa Çavuş'tan başka kimseyi kabul etmiyorum. Affedersiniz, gücümeyiniz.”²⁵

H. Üstad, Emirdağ'dan Barla'ya yazdığı bir mektubunda ise şunları söyler:

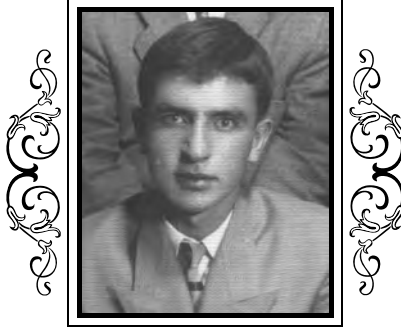
“Ben bütün Barla halkına, hususan Süleymanlar ve Bahri ve Mehmetler ve Mustafalar, eski zamanda Nurlara kıymettar hizmet eden Şamlı Hafız Tevfik ve mübarek Hafız Halit ve İmam Hakkı Efendi ve Muhacir Hafız Ahmet ve evladı ve ahfadı ve Şem'i ve bana çok hizmet eden Abdullah Çavuş ve oradaki komşularıma ricalen ve nisaen binler selam ve dua ederim ve mübarek aylarda dualarını isterim.”²⁶

²³ Bediüzzaman Said Nursî, *Barla Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 321.

²⁴ Bediüzzaman Said Nursî, *Barla Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 453.

²⁵ Bediüzzaman Said Nursî, *Barla Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 485.

²⁶ Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 216.

(1939-)

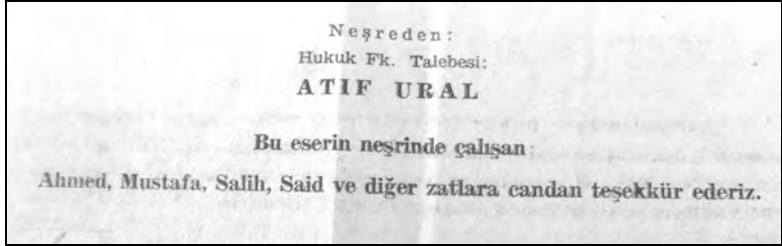
AHMET URAL

Ahmet Ural 1939 yılında Rize’de dünyaya gelmiştir. *Sözler* kitabının yeni harflerle yapılan ilk baskısının “Neşredenler” kısmında adı geçmektedir. Ahmet Ural, *Sözler*’i tabeden rahmetli Atıf Ural’ın küçük kardeşidir.

Risale-i Nur’un efsanevî avukatı rahmetli Bekir Berk’in, 1958 yılında, Ankara’da, Dr. Tahsin Tola’nın teklifiyle aldığı ilk Nur davası, Nur talebeleri tarafından iyi bilinir.²⁷ Bu mahkemeye müdahil olan ağabeylerin o tarihte avukatlarıyla beraber toplu olarak çektirdikleri birkaç adet fotoğraf da vardır. Bu metinde sadece birisi görülen bu tarihî fotoğraftaki ağabeyleri senelerce evvel Bayram Yüksel Ağabey’e tek tek sormuş, isimlerini not almıştım. Fotoğrafta Ahmet Ural da vardı. O da 45 gün hapis yatmıştı. Bayram Ağabey’i dinlerken, şimdilerde Ahmet Ural’ın kullanmak istemediği, yazmama da izin vermediği için yazamadığım, daha önce de hiç duymadığım çok farklı olan ikinci ismi hemen dikkatimi çekmiş ve kendisini merak etmiştim. Fakat ona bir türlü ulaşamamış, adresini bulamamıştım. Yine de görüşmüş değilim...

²⁷ 1958 Ankara mahkemesi hakkında geniş bilgi, *Ağabeyler Anlatıyor 1* kitabının Mustafa Cahid Türkmenoğlu maddesinde, 231. sayfada yer alıyor. Arzu edenler oraya bakabilirler.

Bana tavassut eden, Ahmet (...) Ural'ın ağabeyi Kemal Ural vasıtasıyla kendisinden ısrarla randevu talep ettiğim halde, bazı haklı mazeretlerinden dolayı benimle görüşmek istemedi.

Sözler kitabının iç sayfasında neşredenlere teşekkür... İlk sırada adı geçen “Ahmed” Atıf Ural'ın kardeşidir. Bu isimlerin açılımı için Said Özdemir Ağabey'e başvurdum. İsimleri şöyle sıraladı:

“Ahmet Ural, Mustafa Cahid Türkmenoğlu, Salih Özcan ve Said Özdemir.”

Ahmet Ural, bu kitapta ikisinin de hatıraları bulunan Kemal ve Atıf Ural'ların küçük kardeşidir. Rahmetli Atıf Ural 1956 senesinde Üstad'ının arzusu ve teşvikiyle Risale-i Nur'u ilk defa yeni harflerle matbaalarda bastıran ağabeyimizdir. Onun tabettirdiği *Sözler* kitabının iç kapağında teşekkür edilenler arasında kardeşinin adı “Ahmed” olarak geçmektedir. Hem de ilk sırada... Çünkü Ahmet, *Sözler*'in basılmasında ağabeyi Atıf'a yardımcı olmuştur.

Bu kısa ve öz bilgileri, evinde ziyaret ettiğim, büyük ağabey Kemal Ural'dan aldım. Kemal Ağabey bu vesileyle kendisinden altı yaş büyük ağabeyi rahmetli Albay Rüknettin Ural'dan da bahsetti. Üstad Bediüzzaman'la ilgili çok ilginç bir hatırasını anlattı ve bir tespitte bulundu... Bu yardım ve bilgilendirmesinden dolayı Kemal Ural'a teşekkür ediyorum.

Kemal Ural, kendisine yaptığımız ziyaretimizden sonra, bize gönderdiği mektuplardan birinde, kardeşi Ahmet Ural için şöyle başlıyor:

Kardeşim Ömer,

Bak sana bir şey anlatayım. Belki kitabına almak istersin: Ahmed'e telefon edip, “Bana röportaj için geldiler. Sen de bir şeyler söylemek ister misin?” dediğimde, Ömer'im işte telefon-daki ses:

*Bak kitâb-ı kâinatın safha-i rengînine
Hâme-i zerrîn-i kudret, gör ne tasvir eylemiş.
Kalmamış bir nokta muzlim, çeşm-i dil erbabına
Sanki âyâtın Hudâ, nur ile tahrir eylemiş.
Bak, ne mu'ciz-i hikmet, iz'ân rubâ-yı kâinat;
Bak, ne âli bir temaşâdır: fezâ-yı kâinat.
Dinle de yıldızları, şu hutbe-i şîrinine,
Nâme-i nurunu hikmet, bak ne takrir eylemiş.
Ahmed burada durdu ve ağlamaklı bir sesle, "Başka ne söyleyeyim ağabey!" dedi ve beni de ağlattı...
Sevgiler, selamlar...*

KEMAL URAL

Atıf Ural'ın ağabeyi Kemal Ural

Kemal Ural anlatıyor:

Evinde ziyaret ettiğim Kemal Ural Ağabey, kendisinden 12 yaş küçük olan kardeşi Ahmet Ural ve 6 yaş büyüğü Rükneddin Ural hakkında aşağıdaki bilgileri verdi:

KARDEŞİM AHMET URAL

Kardeşim Ahmet Ural, 1939 Rize doğumludur. Benden 12, Atıf'tan 6 yaş küçüktür. Mühendistir. Üstad'ı görmüştür. Üstad

ona bizzat “Eddâi”yi okumuştur. O sırada, Ahmet kendinden geçmiş bir durumda Üstad’ın yüzüne hayran hayran bakarken, Üstad ona “Bakma Ahmet!” demişti. 1956’da Üstad’ın arzusuyla Risale-i Nur eserlerini matbaada tabettirme faaliyetlerinde ağabeyi Atıf’a yardımcı olmuştur. 1958 yılındaki Ankara tutuklamasında diğer ağabeylerle beraber Ahmet de 45 gün kadar hapis yatmıştır. İlk basılan *Sözler* kitabının iç sayfasındaki teşekkür bölümünde ismi geçer.

Risalelerin bazı bölümleri hâlâ Ahmet’in ezberindedir. İçinde inciler ve aynı zamanda fırtınalar saklayan durgun, sakin bir deniz gibidir o şu anda. Sadece benim bildiğim bir öyküdür bu. Ruhunda hâlâ o eski iklim ve meltemler uçuşur Ahmet’in...

1958 senesinde Ankara’da hapis yatan Risale-i Nur’un kahraman talebeleri ve avukatları.

Bayram Yüksel Ağabey’den kaydettiğim fotoğraftaki isimler şöyledir:

Üst sıra (soldan): Cemaleddin Günel, Ahmet Ural, Bayram Yüksel, Salih Özcan, isim hatırlanamadı, Zübeyir Gündüzalp, Mehmet Özkan

Orta sıra: Tâhirî Mutlu, Av. Mustafa Egemen, Av. Bekir Berk, diğer avukat, Süleyman Rüştü Çakın

Alt sıra: Mustafa Cahid Türkmenoğlu, Mustafa Sungur, Bekir Sami, Said Özdemir, M. Emin Birinci, Ahmet İhsan Genç

AĞABEYİM RÜKNEDDİN URAL

Bir de benden altı yaş büyük rahmetli ağabeyim Rükneddin Ural vardı... Onunla biz baba bir, anne ayrı kardeşleriz. Onunla ilgili enteresan bir şey anlatayım:

Benim bu ağabeyim bir subaydı, albaydı o sıralar. Benim ve Atıf'ın, Üstad ve Risale-i Nur dolayısıyla takibata uğradığımızı, hapsilere girdiğimizi, Isparta'ya Üstad'ı ziyarette gittiğimizi duyardı. Mesleğinin ve aldığı eğitimin de etkisiyle “Şu adamı bir ele geçirsem de haddini bildirsem” derdi hep Üstad için.

Bir gün tayini Isparta'ya çıkmaz mı? Tam da istediği gibi bir fırsat! Ama hissiyatı birden değişmiş. Bunu bana sonradan şöyle anlatmıştı:

“Bu niyetle gidiyordum Isparta'ya. Ona cezasını verecektim. Fakat ne zaman Isparta'ya ayağımı bastım, bende ki o kin ve nefret kayboldu.”

Evet, aynen böyle dedi ağabeyim.

Dostlar, kardeşler! Nasıl açıklayacağız bunu? Her şey aşikâr ve çok açık değil mi?

Yalnız ağabeyimle ilgili bir ayrıntıya değinmem gerekiyor:

O öyle bir insandı ki, kış günü titreyen bir yoksul görse, fanilasını çıkarıp giydirirdi. Sokakta topal bir köpek görse, kucaklayıp veterinerine götürürdü. Size şer gibi görünen bir şeyin saklamış olduğu hayra bakın! Onun kalbinden o olumsuz duyguyu rahatlığa, belki de sevgiye çeviren rahmetin cilvesine bakın!

(1933-1966)

ATIF URAL

Atıf Ural 1933 Kars doğumludur. 1966 senesinde 33 yaşında iken vefat etmiştir...

Merhum Atıf Ural, Hz. Üstad'ın talimatıyla Risale-i Nur eserlerini ilk defa matbaada tabettiren ağabeyimizdir. 1956 senesinde, Ankara'da *Sözler* kitabının basımıyla başlamıştı bu hayırlı işe. Bu tarihten sonra diğer Risaleler de yeni harflerle tabedilmeye devam etti. 33 senelik kısa ömrüne çok büyük, çok şerefli, unutulmaz tarihî hizmetleri sığdıran efsanevî bir kahramandır o. Hatıraların tamamı okunduğunda, bu söylenenlerin mübalağa olmadığı kendiliğinden ortaya çıkacaktır.

Liseyi Erzincan'da bitirip 1952 yılında Ankara Hukuk Fakültesine kaydolan Atıf Ural, normal sürede tamamlayabileceği okulu—iman hizmeti için—6 sene daha uzatarak 10 senede bitirmiştir. Sonradan profesör olan—*Tarihçe-i Hayat*'ta Üstad'la beraber aynı karede fotoğrafı bulunan—rahmetli Günay Tümer'in hemşiresiyle 1959 senesinde evlenmiş ve Betül ve Binnur isimli iki kızları olmuştur. Hukuk Fakültesini bitirince savcı olarak Sason, Nusaybin ve Bozkurt'ta görev yapmıştır. 1966 senesinde Bozkurt'ta vazifeli iken, Ankara'da bulunan ağabeyi Kemal Ural'ı ziyareti sırasında rahatsızlanır, Ankara Ü. Tıp Fakültesi Hastanesine kaldırılır ve

burada yatmakta iken 18 Eylül Pazar günü aniden vefat eder. Vefat ettiğinde 33 yaşındadır.

Atıf Ural'ı, en başta kendisine Risale-i Nur'u tanıtan ağabeyi Kemal Ural'a sordum. Kemal Ural Ağabey bizi evinde kabul etti. Gözyaşları içinde hatıralarını anlattı, sorularımızı cevaplandırdı. Bize kardeşinin hiç görmediğimiz fotoğraflarını verdi. İlk tabedilen iki ciltlik *Sözler* kitabını gösterdi. Ayrıca başka belgeler, dokümanlar da aldık Kemal Ağabey'den. Kendisine çok teşekkür ediyorum. Üstad'la ilgili kendi hatıraları bu kitapta Kemal Ural adıyla ayrıca yer almaktadır.

Rahmetli Atıf Ural Ağabey için araştırmalarımız devam etti. Bu meçhul kahramanı bütün yönleriyle keşfetme azminden yola çıkarak, onu yakından tanıdıklarını bildiğim Nusret Kocabay Hocaefendi, Said Özdemir ve Hasan Okur Ağabeylere de sordum. Bunların yanında, Kemal Ural Ağabey'in yardımıyla, şimdiye kadar Atıf Ural hakkında basın-yayında çıkmış olan yazı ve makaleleri taradık. Allah'a şükürler olsun ki bolca doküman elde ettik. Atıf Ural'ın teklifiyle *Tarihçe-i Hayat*'ın önsözünü yazan Ali Ulvi Kurucu, Av. Gültekin Sarıgül, Mehmed Kırkıncı, Dursun Gürlek, M. Şevket Eygi ve Sezai Karakoç'a ait hatırat ve makaleler bulduk, elimizdeki belgeler zenginleşti.

Yeri gelmişken belirtiyim ki, saydığım bu isimler ittifakla onun eşsiz fedakârlığını, feragatini, tevazuunu, kabiliyetini, hizmetlerini anlatıyorlar.

Ali Ulvi Kurucu "O arslan bir genç!" derken, Av. Gültekin Sarıgül "Ona hayrandım" diyor. Hasan Okur "Atıf, hakikaten bir cevherdi" diyor. Nusret Kocabay, "Ben onu nasıl tarif edeyim? Tarifle onu anlatmak mümkün olmuyor" derken, Mehmed Kırkıncı onun farklı bir yönünü de dikkatlere veriyor ve "Arkasında namaza durduğumda dünyalar benim oluyordu" diyor. Said Özdemir, "Çok fedakâr, çok şevклиydi" ifadelerini kullanırken, Dursun Gürlek, "Meçhul Kahraman!" diye tasvir ediyor. Mehmet Şevket Eygi, "Muhlis ve fedakâr" diyerek Said Özdemir'le aynı kanaatte olduğunu belirtirken, Sezai Karakoç, "İpekten yumuşak-

tı” diyerek aynı zamanda Atıf Ural’ın engin merhametini nazarla-
ra veriyor. Bu ifadeler onu tanıyanların ittifakla söylediği sözler...

Araştırmalarımı bitirdikten sonra Atıf Ural’ın Ankara Cebe-
ci’deki kabrini ziyaret ettik ve gözyaşları içinde dualarda bulun-
duk. Cenab-ı Hak onun ve onun gibi bu iman hizmetinde emeği
geçmiş ağabeylerimizin cümlesinin kabirlerini nur eylesin. Âmin.

Kemal Ural anlatıyor:

– Bize kardeşiniz ve Nur talebesi Atıf Ural’ı anlatır mısınız?

– Atıf, 1933 Kars doğumludur, yani benden altı yaş küçüktür.
Babam Ali Baha Ural, hâkimdi. Rizeli olan babam, Erzincan’da
hâkimlik yaparken annemle evlenir. Bir ara babamın tayini Kars’a
çıkartılır ve Atıf orada dünyaya gelir. Memuriyetini tamamladıktan ve
emekli olduktan sonra tekrar Erzincan’a dönen babam kısa bir
müddet sonra vefat eder. Atıf lise eğitimini Erzincan’da tamamlar
ve 1952’de Ankara Hukuk Fakültesine yazılır.

**Atıf Ural, Erzincan Lisesi talebesiyken,
hâkim olan babası Ali Baha Ural’ın cübbesi ile...
Ankara’da yaşayacağı farklı, unutulmaz öyküyü,
genç Atıf’ın ruhu sanki hissetmiş.**

Atıf, Kars'ta 9 aylıkken sağ kaburga tarafı cerahat topluyor. Doktor diyor ki, “Ameliyat yaparsak yüzde bir kurtulma ümidi var, yapılmazsa ölecek.” Ameliyata annem razı olmuyor, ama babam “Yapılsın” deyince ameliyat yapılıyor. Ameliyatla o cerahat alınıyor ve Atıf kurtuluyor... Bence Atıf'ın manevi kader çizgisi bu olayla başlıyor. Onun kurtuluşundaki hikmet, kısa sürecek hayatıyla ileride yapacağı hizmetti...

Kader, Risale-i Nur'u Atıf'a benim vesilemlle tanıttı. Ben Ankara'da Ziraat Fakültesinde okurken, o da Erzincan'da lisede okuyordu. Evde annem, anneannem ve Atıf'tan iki yaş küçük kız kardeşim vardı. Atıf'a *Küçük Sözler*'i o sırada gönderdim.

Karlı bir kış günü, annem ve kız kardeşim ayrı ayrı odalarda uykuya dalmaktayken, gecenin derinliği içinden gelen bir ses duyuyorlar. Bu ses, “Atıııf! Atıııf! Atıııf!” diye defalarca işitiliyor.

Ürperti içinde iyice yorgana sarılıp uyuyorlar ve sabah olunca da bunu anlatıyorlar birbirlerine. Ve Atıf “Niçin söylemediniz bana? Söyleseydiniz o sese doğru giderdim!” diyor. Demek ki gerçekten bir ses Atıf'ı hizmete çağırıyordu.

Sanırım Atıf'ın manevi hayatında bu da bir işaret, bir dönüm noktasıydı.

Bu dönemde anneannem Atıf'la ilgili iki rüya görür.

Birincisinde Atıf süt içmektedir. Fakat süt hiç eksilmiyor. Bilakis, iyice doluyor. İkinci rüyada ise, Atıf ve anneannem birlikte giderken karşılarına göl ya da deniz gibi bir su çıkıyor. Atıf bir post atıyor suya, üstüne atlayıp karşı tarafa geçiyor, büyük annem ise kıyıda kalıyor.

RİSALE-İ NUR FAKÜLTESİ

Atıf liseyi bitirince Ankara'ya gitti ve Hukuk Fakültesine yazıldı. Yıl 1952... Aslında yazıldığı fakülte hukuk değil, Risale-i Nur fakültesiydi. Hayatını oraya adanmıştı.

Önce fakültenin karşısında Seyhan Hamamı üstünde küçük, dar bir odacıkta kalmıştı. Burada tahtakurularını öldürmeyip pencereden aşağı atıyordu. Ve yıllar sonra, 1958'de buna benzer

bir olay yaşamıştı. Subayevleri semtindeki evinde bir karasineği öldürdü diye üç gün konuşmamıştı kız kardeşiyle.

Sonradan Ulucanlar, Nizip Apartmanı, Artukoğlu ve en son olarak da Ulus'ta Murat Lokantası üstü onun mekânı oldu. Atıf altı sene uzatarak Hukuk'tan mezun oldu. "İmtihana gireceğim zaman kitaptan bir yer açar, oraya çalışırım. Sınavda o soru çıkardı karşıma" diye anlatmıştı sonradan bize...

Onun ilk tanıdığı ağabeyi Ziya Nur idi. Onunla ilk olarak Ziya Nur ilgilenmiştir. Aynı okulda Ankara Hukuk Fakültesinde beraber okuyorlardı. Ziya Nur'un Üstad'ın *Tarihçe-i Hayat* kitabında adı geçer, orada mektubu vardır.²⁸

Atıf bir süre sonra medresede kalmaya ve "ağabey" diye anılmaya başladı. Atıf'ta meydana gelen değişikliğin bendeki tesiri çok büyüktür. Atıf'taki bu değişim benim Risale-i Nur'un hakikatini kavramamda en büyük etken oldu.

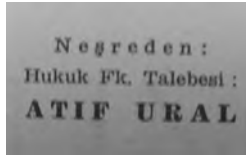
Biliyorsunuz, 1956'da yeni harflerle Risale-i Nur'un *Sözler*'den başlayarak matbaada basılma işi, Üstad'ın isteğiyle Atıf'la başlamıştı. *Sözler*, imkânsızlıklar nedeniyle iki cilt olarak basılmıştı. Nadide bir hatıra ve manevi bir servet olarak hâlâ saklıyorum...

Atıf Ural tarafından 1956 senesinde Ankara'da iki cilt olarak bastırılan *Sözler* kitabının kapakları...

²⁸ Ziya Nur ile ilgili hatıralar bu kitapta kendi adıyla neşredilmiştir. Bk. s. 357.

Bir gün görev yaptığım Samsun Vezirköprü'den Ankara'ya, Atıf'ı ziyaret etmiştim. Ankara Ulucanlar dershanesindeydi o sınırlar... İçeri girdim. Diz çökmüş, *Sözler* kitabının tashihatını yapıyorlardı. Ben de bir köşeye iliştim. “Atıf'ın ağabeyi gelmiş” diye merasim, karşılama falan yok... On dakika mı geçti, on beş dakika mı bilmiyorum, Atıf bir ara dönüp bana “Ağabey hoş geldin!” dedi. İşte hizmet, işte hakikat bağımlılığı, işte nefsi, benliği feda ediş...

Atıf Ural'ın 1956'da tabettiği *Sözler* kitabının iç kapağında neşreden olarak adı geçiyor.

Burada bir şey daha anlatayım. Kahvaltı yapıyoruz. Zeytin ve çay var kahvaltıda... Ben zeytinleri iyi sıyıramamışım ki, bir ara “Ağabey ne yapıyorsun?” dedi bana ve benim önümdeki zeytin çekirdeklerini birer birer alarak tekrar yemeye başladı... Ama öyle şefkatle söylüyor ki, nefis bir acı duymuyor, darılma olmuyor. Nimete saygıda “takva”yı öğretiyordu bana... Atıf'taki bu olumlu değişim çok etkiliyordu beni. Ondaki ihlâsı, içtenliği gördükçe inanın ona talebe olmak istiyordum.

- Onlara bir teksir makinesi almışsınız?
- Sanıyorum medreseye teksir makinesi alışım o devreye rastladı.

“HERKES NURCU OLURDU!”

- Atıf Ağabey hapse girdi mi hiç?
- Hayır, girmedir. 1957'de Ankara Ağır Ceza'da bir kez mahkemeye çıktı, ama hiçbir ceza almadı. Fakat çok kez karakola çağırıldı. Yapılan baskınlarda genelde polisin ilk sorusu, “Atıf nerede?” şeklindeydi. Hatta bir defasında Atıf orada olduğu halde “Yok burada” denince polis geri dönüp gitmişti.

Bir defasında sabah namazı sırasında baskın yaptılar. Ben o sıralar Lâdik'te çalışıyordum. Atıf da yanımdaydı. Nezarete polisler çok üzerine gitmişler. Bağırarak “Nedir bunlar? Nedir bu Gençlik Rehberi?” diyorlarmış Atıf'a. O da gayet sükûnetle, “Gençlik hiç rehbersiz olur mu?” diye cevap vermiş. Ama sakın, kadere teslim olmuş.

Üstad bir defasında bana, “Masonların belini Atıf kırdı” demişti.

Atıf, Risale-i Nur'u çok güzel okurdu. Sesi ve okuyuş tarzı çok etkileyiciydi. Nitekim bu etkiyi Osman Yüksel Serdengeçti şöyle ifade ediyor:

“Eğer nurcuların hepsi Atıf gibi okusa, herkes nurcu olurdu!”

Atıf'la konuşurken ruhlarımız birbirine kolayca açılırdı. Son zamanlarda ise özel sohbetlerimiz olurdu. “Müthiş bir imansızlık seli var” der ve o sele kapılmış giden insanlara Kur'an ve iman hakikatlerini yetiştirmenin etkili yollarını arardık.

Atıf Ural, vefatından üç ay önce Temmuz 1966'da kızları Betül (sağda) ve Binnur ile Adana Bozkurt'ta.

– Said Özdemir’i hatırlıyor musunuz?

– Said (Özdemir) Diyanet’te vaizdi, sonradan dâhil olmuştu Nur hizmetine. Sanıyorum *Sözler*’in 1. cildinin tashihinden sonra... Çok gayret göstermişti o da. Atıf’ın vefatında kabri başında o dua etmiş, biz âmin demiştik.

Bu arada şunu da ilave edeyim. Atıf görünmeyi, ön planda olmayı sevmezdi. Biri takaddüm etse, öne çıkmak istese, Atıf geri çekilirdi.

– Atıf Ağabey Üstad’a ziyaretlerinden bahseder miydi?

– Atıf’ın Üstad’a pek çok ziyareti oldu. Bana bir mektubunda “Ağabey, Üstad’a giderken altı sorum vardı, onları ben sormadan tek tek cevapladı” diye anlatmıştı. Yine bir arkadaşıyla ziyaretinde, Üstad onlara, “El öpmekten ne çıkar?” diyor ve ellerini kitap gibi tutarak “Okuyun! Okuyun!” demiş. Atıf sonradan bunu “Güllerin Hayatı” başlığıyla bir öykü haline getirerek neşredilmek üzere *Şûle*’ye göndermişti. *Şûle*, İstanbul’da benim sonradan çıkardığım derginin ismi...

Tarihçe-i Hayat’ın basımında bir kardeşimiz Üstad’ın resminin konulmasını karşı tavır almıştı. Atıf ve diğer arkadaşları konulmasını istiyorlardı. Sonunda karar için Üstad’a sorulmuş ve resmin onayı alınmıştı. Böylece itiraz önlendi ve günümüzde resmin kullanılma gereği tescil edilmiş oldu.

ATIF’I KABRİNE TÂHİRÎ MUTLU İNDİRMİŞTİ

– Atıf Ural’ın vefat sebebi neydi?

– Beklemediğimiz, ani bir durumdu bu. Tetanos teşhisi konuldu.

– Zehirlenme diye bir söylenti mi çıkmıştı?

– Hayır... En son Bozkurt’ta savcıydı. Ankara’ya beni ziyarete gelmişti. Gelmişken fizik tedavi olmayı istemişti.

– Niçin? Bir ihtiyaç mı hissetti?

– Beli ağrıyordu... Tedavi esnasında bir tuhafılık hissediyor. Hatta bana, “Ağabey, çenemde bir tuhafılık var mı?” diye sormuştu. Bunu fizik tedavi doktoruna da söylemiş. O da “Bizde olur öyle

şeyler” demiş, ilgilenmemiş. Hâlbuki o sıkıntının tetanos belirtisi olduğu fark edilseydi tedavisine erken başlanırdı dediler. Çok gariptir, Atıf’ı hastaneye götürdüğümüz zaman, orada nöbetçi doktor, Mehmet Akay çıkmıştı.

Atıf 1933’de doğdu; 33 yaşında, 18 Eylül 1966’da, Ankara’da vefat etti. Hastaneden telefon ettiler. Gittim. Üstünü beyaz bir örtü ile örtmüşler. Örtüsünü kaldırdım, baktım Atıf gitmiş, uçmuştu. Artık yoktu orada Atıf. Kapattım tekrar... Önce Bayram Yüksel’e uğradım, “Emri Hak vaki oldu” dedim. Yılanırken Bayram’la yanındaydık. Cebeci kabristanına defnedildi. Kabre kim indirdi biliyor musunuz? Tâhirî Ağabey... Nereden, nasıl, ne zaman gelmişti, muhayyilemde hep bir sır olarak kaldı...

Atıf’ın refikası hayatta... *Tarihçe-i Hayat*’ta Üstad’la beraber fotoğrafı olan rahmetli Prof. Dr. Günay Tümer’in hemşiresidir. O da kendini iman hizmetine adanmış... Atıf’ın iki kızı vardı. Damatlarından birisi Prof. Dr. Mehmet Cebeci’dir. Diğeri Jeolog Muhsin Sezen, Atıf’ın rahmetli kızı Betül’ün eşiydi. Betül, babası kadar da yaşayamadı. Onu babasının mezarına defnettiler. Ben çok üzgündüm, gidemedim Betül’ün cenazesine. Diğer kızı Binnur halen hayatta...

Atıf Ural ve kızı Ayşe Betül Sezen aynı kabirde yatıyor.
Ömer Özcan ve torunu Furkan, Atıf Ağabey’i kabri başında
ziyaretleri sırasında...

Bir de beni heyecanlandıran bir şey var. Üstad'ı tanımam ilahî rahmetin tebessümüydü bana. Ama bu tebessüm hakkında içimde, çok derinlerde kalan ve şu ana kadar hayalimde yaşattığım bir merakım var. O da şu: *Sözler*'in ilk baskısını eline aldığı zaman, Üstad neler hissetti?

Said Özdemir anlatıyor:

Atıf Ural ile beraber Risalelerin matbaada basım işini yapan Said Özdemir Ağabey ile de görüştüm. Sorular sordum. Şu bilgileri verdi:

“Ömer Kardeş, rahmetli Atıf'la Ankara'da kitapların baskısı esnasında beraberdik. *Sözler*, *Mektubat*, *Lem'alar* ve diğerleri... Bu kitapları beraber bastık. Üstad Hazretleri bekliyordu. Daktilo halinde veriliyordu, götür bastır diyordu. Atıf'la ve Mustafa Türkmenoğlu ile beraber bastırıyorduk. Kendisi Hukuk Fakültesinde okuyordu. Mezun olabilirdi; fakat on senede ancak bitirdi. Çünkü mütemadiyen oradan talebe getiriyordu. Çok fedakârdı. Maksat mekteple alakası kesilmesin, oradan talebe getirebilsin...

“Atıf Ural hassas ve hizmette çok şevkli bir kardeşi.

“Sonra hastalandı... Tetanos teşhisi kondu. 33 yaşında vefat etti. Evlenmesiyle ilgili Üstad'la istişare ettiğini duymadım. Kastamonulu Mehmet Günay Tümer'in kız kardeşiyle evlendi. Kendisi aslında evlenmek istemiyordu. Ama oldu işte. Dershanesi Cebeci taraflarındaydı. Sonra Ulus Samanpazarı'nda Eryokuş'a geldi. Orada beraber olduk. Bende Atıf'ın fotoğrafı vardı. *Tarihçe-i Hayat*'a koyacaktım. Fakat ağabeyi Kemal Ural'a sordum. O istemedi.”²⁹

Nusret Kocabay anlatıyor:

Mümtaz şahsiyet, kıymetli ilim adamı Ağırlı Nusret Kocabay hocaefendi gençliğinde tarikat ehli olarak halife olmuş, taç giymiş, müritleri olmuş bir şahsiyettir. Hocaefendi, 1953'te Anka-

²⁹ Said Özdemir Ağabey'in bu cevabı üzerine, Kemal Ural Ağabey'i aradım ve neden Atıf Ağabey'in fotoğrafının kitaba konulmasını istemediğini sordum. Verdiği cevap gayet kısa oldu: “İhlas noktasından... Hem Atıf da istemezdi bunu” dedi.

ra'da askerliğini yaparken Risale-i Nur'u Atıf Ural vasıtasıyla tanır ve ondan çok etkilenir. O günden itibaren Nur talebesi olarak bir nefer gibi hizmete başlar ve el'an devam etmektedir. Kendisine Atıf Ural'ı sorduğumda değişik bir hal aldı ve heyecan içinde şöyle cevap verdi:

“Sadakat, sebat, metanet, uhuvvet, mahviyet hususunda ben onun gibi bir insan görmedim.

“Atıf Ural'ı soruyorsun bana... Ben onu nasıl tarif edeyim? Tarifle onu anlatmak mümkün olmuyor. Yani sadakat, sebat, metanet, uhuvvet, mahviyet hususunda ben onun gibi bir insan görmedim. Onun hali bana mürşid oldu. Atıf Ural vasıtasıyla Risale-i Nur'u tanıdım. İşte böyle Nur kervanı ile devam etmeye çalışıyoruz. Cenab-ı Hak bizleri kabul buyursun. Mustafa Türkmenoğlu, Ziya Nur, Ziya Arun, İsmail Doyuk da vardı o zaman Ankara'da.

“1953 ve 54'te Atıf Ural'la beraberdik. Ben o zaman askerdim Ankara'da. Cebeci'de Tuna Apartmanı'nın zemin katında kalıyorduk. Soba ile ısıtılan bir daireydi; sobada talaş yakıyorduk. Bana evci kâğıdı yaptırmıştık, ben cumartesi öğleden itibaren pazar günü öğleye kadar Atıf'ın bu dersanesinde kalıyordum.

“Abdullah Kılıçkaya vardı, şimdi Afyon'da bulunuyor. Bir zaman Üstad'la beraber kalmış, Üstad'a hizmet etmiş. Beni o götürdü ilk defa derslere. Ama onunla yerimiz becayış oldu. Ben tari-kattan Risale-i Nur'a geçtim. O ise ehl-i tarik bir hanımla evlendi ve tarikata intisap etti. Sonradan tapu sicil müdürü olmuştu.

“Risale-i Nur'un yeni harflerle matbaada tab işleri 1956'da başladı ama 1953'ten itibaren hazırlıkları başlamıştı. Tâhirî Ağabey bir teksir makinesi getirmişti, oraya Tuna Apartmanı'na kurmuştu. Beni de orada çalıştırmışlardı. Asker olduğumdan bavul dolusu kitapları bana veriyorlar, ben Eskişehir'e götürüyordum. Orada bir Hava Yüzbaşı ve Başçavuş Nuri vardı, onlara teslim ediyordum. Eskişehir'de bir dersane vardı, gece orada kalıyor, ertesi günü tekrar Ankara'ya dönüyordum.”

Hasan Okur anlatıyor:

Bu kitapta kendi adıyla hatıraları bulunan Hasan Okur, 10 sene kadar Ordu'da asker olarak görev yaptıktan sonra, Diyanet İşleri Başkanlığında görev yapmış ve oradan emekli olmuştur. *Tarihçe-i Hayat*'ta Üstad'la beraber aynı karede fotoğrafı vardır. Atıf Ural'ı iyi tanıyanlardandır. Hasan Okur'un Atıf Ural'la ilgili hatıralarını, konu itibarıyla buraya almayı uygun gördük. Hasan Okur şunları anlattı:

ATIF URAL HAKİKATEN BİR CEVHERDİ

Ankara Uucanlar'da bir dershanemiz vardı. Burası bir polis kardeşimizin eviydi. 1955 senesinde Atıf Ural'la ilk defa orada karşılaştık. Hukuk Fakültesindeydi. Yanlış hatırlamıyorsam son sınıfta okuyordu o zaman. Atıf'la yaşıtlız; o da 1933 doğumludur. Çok nazik, çok kibar, fevkalade bir insandı.

Biz rahmetli Atıf Ural ile dersten çıkıp yürüyerek Aydınlıkevler'den ta Cebeci Dörtüol'a, Abidinpaşa'ya; Yeni Mahalle Altıncı duraktan ta Cebeciye kadar geliyorduk çok defa. Gece 12.00'den sonra otobüs yok... Cepte para da yok... Yolda konuşarak giderdik. Bazen benim Kur'an okumamı isterdi; ben okurdum, o dinlerdi. Sonra Üstad'dan, Risale-i Nur'dan konuşurduk.

Risale-i Nur'da ilk inkişafımızı temin eden odur. Diğeri Sungur Ağabey... İlk dersi Türkmenoğlu okudu ama sonradan benimle ilgilenen en çok Atıf Ural ve Sungur Ağabeyler olmuştu.

Atıf'ın o günkü ulaştığı noktaya bu günkü Risale-i Nur bürokratlarının yüzde doksan beşi ulaşamamıştır. Mesela bir örnek vereyim:

Ben daha yeniyim... Bana Risale-i Nur'dan bahsederken, ben de mütemadiyen Abdürrahim Zapsu'nun—ki o da bir Nur talebesidir—*İslam Tarihi* kitabını öne sürüyor ve şöyledir, böyledir diye ona cevap veriyordum. Atıf hakikaten bir cevher... Hiç kızmadan, darılmadan “Tabii kardeşim İslam tarihini, tarihimizi bileceğiz elbette...” diyordu. Ama gayet sakin bir şekilde...

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

**Yâ Allah, Yâ Rahman, Yâ Rahîm, Yâ Ferd, Yâ Hay, Yâ Kayyum,
Yâ Hakem, Yâ Adl, Yâ Kuddûs.**

*İsm-i Azamın hakkına ve Kur'an-ı Mu'ciz-ül-Beyânın hürmetine ve Resûl-ü Ekrem Aleyhissalâtü Vesselâmun şerefine.. Beşbin nüsha bastır-
an Atıf ve Tillolu Saidi ve mübârek yardımcıları ve Risale-i Nur ta-
lebelerini Cennet-ül-Firdevste saadet-i ebediyeye mazhar eyle. Âmin... Ve
hizmet-i îmaniye ve Kur'aniyede dâima muvaffak eyle. Âmin... Ve defter-i
hasenatlarına Mektubat Mecmûasının herbir harfine mukabil bin hasene
yazdır. Âmin... Ve Nurların neşrinde sebat ve devam ve ihlâs ihsan eyle.
Âmin...*

*Ya Erhamerrâhimin!.. Umum Risale-i Nur Şakirdlerini iki cihan-
da mes'ud eyle. Âmin... İnsî ve cinnî şeytanların yerlerinden muhâfaza eyle.
Âmin... Ve bu âciz ve biçâre Said'in kusurâtını affeyle. Âmin...*

Umum Nur Şakirdleri
nâmına

SAİD NURSÎ

**Bediüzzaman Hazretleri'nin, Atıf Ural ve yardımcıları tarafından matbaada ilk
defa bastırılan Sözler kitabının sonuna ilave ettiği Atıf ve Tillolu Said'in
isimlerinin geçtiği dua.**

Atıf Ural beni böyle uğurladıktan sonra, eğer ben bir daha ge-
leceksem—ki geldim—öyle bir noktadan, daha evvelki konuşma-
mıza bina ederek “Kardeşim! Risale-i Nur iman esaslarını temel
ittihaz ederek bu zamanın tehlikelerini, yangınlarını bertaraf
ediyor. Başka eserleri de okumak faydalı, ama bu zamanda çok
silik sözler var, ifsat eden kitaplar var. İman esaslarını temel itti-
haz eden kitapları okuduktan sonra o şartlara uyup uymadığını,
artık o objektifle anlayabilirsin” diye temel veriyor. Müslümanla-
rın kanaatini bulandırmıyor. Gayet nazik ve kibar... Hele bir daha
gelmeyeceksem meseleyi hiç bulandırmıyor; geleceksem o temel
fikri, sohbet ortamında anlatıyor.

Ankara'da kitapların matbaada bastırılması işinde birinci de-
recede hizmeti olan Atıf Ural'dır. Said Ağabey falan sonradan
müdahil oldu. Risale neşriyatında Said Ağabey'le beraber çalıştık.
Binbaşı Hayri Bey vardı; daktiloyu hep o yazdı. Tâhirî Ağabey
de gelirdi; teksirde çalışırdık. Benim vazifem teksirden çıkanları
kurusun diye sermekti. Ben bir şey anlamam...

Bizdeki Risale-i Nur'un büyük mecmualarında, Üstad Hazret-
leri'nin Atıf ve Said Özdemir Ağabeylere açıkça duaları yer alıyor.
Nurların matbu ilk naşirleri hakkında Üstad'ımızın duası onlar
hakkında ulaşılmaz bir mazhariyettir. Onları nesl-i âtinin ve me-
le-i âlânın meleklerinin dahi alkışladıkları izahtan varestedir.

GAZETE, DERGİ VE KİTAPLARDA ATIF URAL

Ali Ulvi Kurucu

Tarihçe-i Hayat'ın önsözünü yazan merhum Ali Ulvi Kurucu,
Medine-i Münevvere'de ikamet etmekte iken, 1957 senesinde Atıf
Ural'dan bir mektup alır ve gönlüne bir ateş düşer. Her şey o gün
başlar. Birkaç mektuplaşmadan sonra, *Tarihçe-i Hayat*'ın özeti
sayılabilecek o harika üslup ve ateşin ifadeleriyle, 24 saatte yazılı
tamamlar.

Ali Ulvi Kurucu (1922-2002)

Bu tarihi mektuplaşmalar, mektuplar M. Ertuğrul Düzdag'ın
Ali Ulvi Kurucu: Hatıralar kitabının 3. cildinde, Ali Ulvi Kuru-
cu'nun kendi ifadeleriyle şöyle anlatılmaktadır:

BİR MEKTUP ALDIM

1957 yılında Medine’de, Ankara Hukuk Fakültesi talebelerinden Atıf Ural imzalı bir mektup aldım. Mektuptaki ifadeden gönlüme bir ateş düştüğünü sandım. Haftalarca alevler içinde yandım. Otuz üç seneden beri, gönlümde bir buhurdan gibi tütmeekte olan bu gönül yangını mektup, şöyle başlıyordu:

“Günümüzün Mehmed Akif’i aziz ve muhterem Ali Ulvi Ağabey’imiz!.. Ben sizin ruhunuza âşık oldum. Bu aşkımın başlangıcı şöyledir: İslam’ın Nuru mecmuasındaki Türk gençliğine hitaben yazdığınız şiirlere kendimi muhatap olarak kabul etmiştim. Yıllardır o şiirler benim mürşidim olmuş, karanlık gönlüm o nurdan meş’alelerin ışıkları ile dolmuştu. Allah’a giden yolları, o meş’alelerin ışığında buldum. Rabbim bana, Risale-i Nur Külliyyatı’ndan feyiz almak lütfunu ihsan etti. Bu yüzden ömrümü, heder olmaktan kurtaran Rabbime şükürden acizim. İnsanlığın imanını kurtarmayı gaye edinen bu mukaddes davanın naçiz bir neferi olmayı kendime ideal olarak seçtim. Ömrümü bu yüce davaya vakfettim. Çünkü siz şiirlerinizde bana şu şekilde hitap ediyordunuz:

Nurlu genç; her ne kadar cismen uzaksam senden,

Şair oldum, ebedî ruhumu yaktım sana ben...

(...)

Bir asil at gibi şahlan, vurulan gemleri kır!

Nerde hakkım diye bir kerrecik olsun haykır!

“Sizden, bu irşadı duyduğumdan beri, ömrümü; bir asil at gibi şahlanmaya ve nerde hakkım, diye seslenmeye vakfettim. Evet, siz bana:

Hep nur senin iman dolu kalbindeki mihrâb,

Kandil olamaz ufkuna dünyadaki mehtâb.

(...)

İnsanlığı kurtarmaya candan çalışanlar,

Rabbim takacaktır size cennette nişanlar.

“Diyordunuz. İnşaallah, bu aciz kardeşiniz—bütün aczine rağmen—yüce davanın mukaddes bayrağını elinden bırakmaya—caktır.

“Yukarıda size ‘Risale-i Nur Külliyyatı’nı okumak saadetine erdim’ demiştim. Evet, burada bazı kardeşlerle birlikte, sebeb-i feyzimiz Üstad Bediüzzaman Hazretleri’nin şahsiyeti, davası ve eserleri hakkında bir ‘Tarihçe-i Hayat’ hazırladık. Basılmak üzere-dir. Yalnız, gönlüm, bu eserin önsözünü sizin yazmanızı arzu ediyor. Bu arzu, mukavemeti imkânsız bir hamle halinde, beni size rica etmeye zorluyor. Bu arzumu, kardeşlere açıklayınca bana, ‘Sen Ali Ulvi Bey’i tanıyor musun?’ dediler. Kendilerine ‘Elest bezminden,’ dedim. Kendimi tutamayarak ağladım. Onlar da benimle ağlamaya başladılar.

“İşte muhterem ağabeyimiz, bu satırlarla size gönül derdimi anlatmaya çalıştım. Bendenizin ve bilumum kardeşlerimizin bu samimi ricamızı kabul buyurmanızı istirham eder, huzur-u Habib-i Kibriyâ’da dualarınızdan bizi dûr etmemenizi rica ederim.” (M. Ertuğrul Düzdağ, *Ali Ulvi Kurucu: Hatıralar*, s. 266-267)

Gönül bestelerinin en yakıcılarından olan mektup, burada bitmiş oluyor.

MEKTUBA CEVABIM

Atıf Ural adındaki gencin bu mektubu gönlümü yaktı. Kendisine cevap yazdım:

“Aziz Kardeşim! Böyle bir kitaba önsöz yazmak için evvela bu zatın eserlerini görüp okumam; cihadını, şahsiyetini, neler yaptığını bilmem ve başından neler geçmiş, bunları görmem lazımdır. Ben ancak *Siraci’n-Nur*, *Asâ-yı Mûsâ* adlı iki kitabını okuyup hayran oldumsa da, incelemedim. Fikir beyan edecek kadar malumatım yoktur. Bu insan çok iyi bir insandır, eserleri faydalıdır, alın okuyun, diye yazmak da önsöz olmaz...” diye özür beyan ettim.

Fakat o arslan genç, mektubumu alır almaz ağabeylerine gider, mektubu okur, hemen bütün Risale-i Nur Külliyyatı’nı temin eder, tayyare postası ile gönderir.

Postaneden haber gönderdiler.

“Büyük bir paketin var. Kendin alman lazım...”

Gittim, aldım. Baktım ki bütün Külliyyat... (M. Ertuğrul Düzdağ, *Ali Ulvi Kurucu: Hatıralar*, s. 267)

KÜLLİYAT'A DOYAMIYORUM

Evvela Üstad'ın imanına, İslam'a, Kur'an'a olan aşkına hayran kaldım. Davaya olan iman, sade bir inanç olarak kalmıyor. Bir aşk, bir ideal haline geliyor. Bu uğurda çalışmak, ölmek fedakârlılığı bu zatta var. Çocukluğumdan beri, yıllardır, dedemde, amcamda, babamda, sonra hocalarımda gördüğüm çırpınış bu zatta da var.

Eserlerin mütalaasına daldım. Notlar alıyorum, derinleşiyorum; fakat doymuyorum. “Şu esere de bakayım, bunu da okuyayım” derken, zaman geçiyor. *Tarihçe-i Hayat* kadar bir kitap yazsam, yazabilirdim. O kadar geniş bilgiye, aynı zamanda aşk ve heyecana sahip olmuş idim!

Hasan el-Benna'da, Mustafa Sabri Efendi'de, Ebu'l-Hasan Nedvî'de gördüğüm aşk, heyecan, gayreti çırpınışı, bu zatın eserlerinde de görüyordum.

Atıf Ural, kızları Betül (sağda) ve Binnur ile...

Bir de Risale-i Nur'un hayretime mucip olan, ruhumu yakan, beni kendisine âşık eden bir tarafı vardı ki, Üstad bu eserleri, hapiste, irka' suretiyle yani dikte ettirerek yazdırıyordu. Ben ise kütüphanede bulunuyorum, önümde binlerce kitap var, eser yazmıyorum. O hapiste bunları yazıyor...

Bu eserleri yazan insan, ilâhî bir teyide mazhar oluyor ki, yanan bir gönülden çıktığı için, okuyan insanların da gönlünü yakıyor, imanlarını alevlendiriyor. (M. Ertuğrul Düzdağ, *Ali Ulvi Kurucu: Hatıralar*, s. 268)

ÖNSÖZ'Ü 24 SAATTE YAZIP BİTİRDİM

Ben böyle mütalaalara dalmış, mest olup bitmişken, Atıf Ural'dan bir telgraf geldi. O tarihte telefon yoktu. Ancak telgrafla görüşülebiliyordu. Atıf diyordu ki:

“Muhterem ağabeyimiz, *Tarihçe-i Hayat* dizildi. Matbaa bütün kurşunlarını bu kitap için bağladığını, matbaasının çalışamaz olduğunu söyleyerek şikâyet ediyor. Bu önsöz gelecekse gelsin, gelmezse kitabı basacağım, diyor. Lütfen önsözünü yazıp gönderiniz.”

Bunun üzerine dairedeki arkadaşlardan izin aldım.

“Mühim bir işim çıktı. Bir hafta kadar gelemeyeceğim, bana izin verin” dedim.

Harem-i Şerif'te sabah namazını kıldım. Eve gittim oturdum. Gönümde, ruhumda ne varsa, o güne kadar ne edindiysem, başladım yazmaya.

Ben yazılı çok güç ve geç yazarım. Bilhassa şiirde, çok yazar bozarım, yazar silerim. Nesirde de öyledir. Daha iyisi, daha güzeli olsa, pürüzsüz olsa, anlaşılır olsa diye günlerce uğraşırım. Yazı hususunda müşkülpesendim.

Buna rağmen, öyle müstesna bir fütuhata mazhar oldum ki, epey uzun sayılabilecek o önsöz'ü, 24 saat zarfında hem yazdım, hem tebyiz ettim; postaya verdim.

Ertesi sabah daireye gittim. “Hayırdır inşaallah?” dediler. “İşim bitti, geldim; elhamdülillah” dedim.

Bu önsözün ilâhi bir teyide mazhar olduğuna, Cenab-ı Hakk'ın kolaylık verdiğiğine kailim. (M. Ertuğrul Düzdağ, *Ali Ulvi Kurucu: Hatıralar*, s. 269)

RÜYAMDA BEDİÜZZAMAN BENİ KUCAKLADI

Zaten o günlerde, henüz yazmaya hazırlanmak üzere Risaleleri mütalaa ettiğim sırada bir rüya görmüştüm. Bu rüya bana çok tesir etti. O zamandan beri Üstad, bir mücahid, bir fikir, iman, aşk ve heyecan adamı olarak gönlümün maşuku oldu. Rüyamda dediler ki:

Bugün Üstad Bediüzzaman'ın konferansı var. Konferansın mevzuu şudur:

“İslam nedir? Kur'an-ı Kerim nedir, neden indirilmiştir? İslam Peygamberi kimdir? Ne için Hak tarafından gönderilmiştir? Yirmi üç senelik peygamberlik hayatı boyunca neler yapmıştır? Neler bırakıp gitmiştir? Ümmetinden neler bekliyor?”

Mevzu bu imiş... Konferans salonuna girdim. Sultanahmet Camii'ne benzeyen çok muhteşem ve nurani bir mekân... Pence-relerinden deniz gözüktüyor. Fakat Allah'ım şahittir, aynen söylüyorum: Sultanahmet Camii'nden 15-20 kere daha büyük... Vardım ki salon hıncahınc dolmuş. İğne atsan yere düşmeyecek! Cemaat hemen hemen tamamen gençlerden ibaret... Genç bir nesil...

O günlerde bir gece rüyada Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ni gördüm. Rüyanın safahatı şöyleydi:

Merhum Üstad, oturdukları yerde konuşuyorlardı. Sanki vaaz veriyorlar ve ders okutuyorlar gibi, bir fikrin telkinine çalışıyorlar gibi tavır ve hareketlerle sohbetlerine devam ediyorlardı. Fakir, salona girince ayağa kalktılar, beni yanlarına çağırdılar. Sağ taraflarına beyaz bir çarşaf serdikten sonra fakiri kucaklayıp şu şekilde hitap ettiler:

“Sen bugünden itibaren en aziz kardeşlerimden oldun. Bundan böyle dualarımın başındasın. Bu beyaz çarşafı senin için hazırlamıştım. Sen buraya oturacaksın.”

Uyandığımda, varlığımın her zerresinin nura gark olduğunu hissettim. Günlerce o manevi, ilâhî tesirin altında kaldım.

İşte o günlerde Atıf Ural'dan, "Muhterem ağabeyimiz, *Tarih-çe-i Hayat* dizildi. Matbaada... Önsözü bekliyoruz" telgrafını almıştım. (M. Ertuğrul Düzdağ, *Ali Ulvi Kurucu: Hatıralar*, s. 269)

Av. Gültekin Sarıgül

Av. Gültekin Sarıgül'ün Atıf Ural'ı en iyi tanıyanlardan birisi olduğunu bildiğim için kendisinden bir yazı talep ettim. "Ömer Kardeş, vefatından kısa bir süre sonra yazdığım bir makalem var. O yazının daha güzelini şimdi yazamam. O duyguları tekrar yaşamak lazım. Allah tekrar yaşatmasın... Orada istediğini bulacaksın" dedi.

Makaleyi bulup okuyunca Gültekin Ağabey'e hak verdim. Hakikaten Atıf Ural gibi, kısa hayatına büyük ve tarihî hizmetleri sığdıran mümtaz bir Nur hadimi ancak bu kadar nezih ifadelerle anlatılabilirdi.

İşte vefatından 45 gün sonra Gültekin Sarıgül tarafından Atıf Ural için yazılan ve 2 Kasım 1966 tarihli *Yeni İstiklâl* dergisinde neşredilen o makale:

İSİMSİZ BİR MÜCAHİD: ATIF URAL'DAN HATIRALAR

Memleket çapında tanınmamış olsalar bile, mukaddes davanın nice kahramanları vardır. Onlar hakikî kemali, fenada görürler. Şöhret gibi zâil şeylerin peşinde değildirler. Onlar, İslam cemaatinin sadece âciz bir ferdi, bir hadimi olmayı en ulvi makam bilirler. İhlâs, onlarda adeta tecessüm etmiştir. Fedakârlık, feragat, kendilerinde hakiki ifadesini bulmuştur. İşte bu mücerret mana kahramanlarından birisini kaybettik: Atıf Ural... Bu isim, mukaddes dava yolcularının meçhulü değildir.

Yeni İstiklâl'in 268. sayısının hâdiseler kısmında vefat haberi intişar eden genç müddeiumûmîlerimizden Atıf Ural, benim karşılaştığım ilk ihlâslı Müslüman tipini temsil etmekte idi. Ankara Hukuk Fakültesinin 2. sınıfında idim. Atıf Ural da fakültenin üçüncü sınıfında beş sene ara vermiş, Risale-i Nur'un neşri işine kendisini vakfetmiş bulunuyordu. Ankara Hukuk yurdunda mevcut mescitte imamlık vazifesini âcizâne deruhte ediyorduk. Bu

itibarla, mescide gelen üniversiteli genç Müslümanlarla tanışmak kabil oluyordu.

ATIF URAL İLE TANIŞIYORUM

Sene 1958... Ramazan ayında'ydık. Teravih namazlarını mescitte beraber kılıyorduk. “Teravihlerden evvel dinî kitaplardan okuyalım” denildi ve daha ziyade, *Büyük İslam İlmi-hali*’nden parçalar okuyorduk. Bir ara mescidin kütüphanesinde, üzerinde *Sözler* yazılı kalınca bir kitap gözüme çarptı. Müellifi, Bediüzzaman Said Nursî. Bu ismi bir sene evvelinden beri işitiyordum. Fakat malumatım yoktu. Büyük bir İslam mücahidi olduğu ifade ediliyordu.

Kitabın iç kapağında, “Neşreden: Hukuk Talebesi Atıf Ural” ibaresi dikkatimi çekmişti.

Mescitte yine bir Ramazan gecesi teravihten evvel kitap okumak üzere oturuyorduk. İçeriye uzun boylu, yakışıklı, dinamik bir genç girdi ve köşeye diz çöküp oturdu. Teslimiyeti dikkatimizi çekmişti. İcimizden Necati adlı bir İlâhiyatlı tarafından teklif vuku buldu. Kitaplardan okuyup izah etmesi istendi.

İlâhiyatlı'nın adı Mehmed'di. Mehmed, cebinden ufak bir kitap çıkardı. Mevzu, Ramazan'a dairdi. Okudu ve izah etti. Hayran kalmıştık. Sonra kitabı bıraktı. İslamî mevzularda izahlarda bulundu. İzahlar çok güzeldi. Kısa zamanda cazibesine kapılmıştık. Bu arada Mehmed, münasebet getirip Atıf Ural'dan bahsetmişti. Bundan sonra Atıf Ural'la tanışmak için şiddetli arzu duydum. Nihayet, Mehmed beni Cebeci Camii'nin arkasındaki tepenin başında bir apartmana götürdü. İkinci katındaki daireye geçtik ve içeriye girdik. Yerde basitçe bir halı serilmiş, yanlarda minderler... Ortada bir rahle... Rahlenin üzerinde açık, kalınca bir kitap... Köşede bir kütüphane... Yüzleri pırıl pırıl... Üniversiteli oldukları belli oluyordu. En nihayet diğer köşede onlardan daha yaşlıca, hafifçe seyrek bıyıklı, bakışları derin ve manalı, mütebessim şehreli, olgunluğu her haliyle anlaşılabilen birisi oturuyordu. Manzara, iştıyak duyduğum ve yitirdiğim manevi bir iklimi hatırlattı. Manevi bir inşirahın vücudumu sardığını hissettim. Mehmed hemen köşedekine işaret ederek, “Atıf Ağabey...” dedi.

Memnun olduğumu söyledim. Akabinde beni takdim etti. Atıf Ural derunî, âdeti ruhundan kopup geldiğini ihsas eden bir ses tonuyla “Maşaallah...” diyerek mukabelede bulundu. Merhumla tanışmamız böyle oldu.

EŞSİZ BİR TEVAZU NUMUNESİ

Atıf'ın bana en çok tesir eden tarafı, tevazuu idi. Eşsiz bir tevazuu numunesi, son derece itidal sahibiydi. Ben o zamanlar iddiacı ve tahammülsüz bir mizaçtaydım. Hukuk Tarihi derslerinin tesiri altında, İslam Hukuku hakkındaki kanaatlerim menfi bir istikamet kesbetmişti. Gerçi, namaza müdavim idim. Bir gece Atıf'ı ziyarete gitmiştim. Kendisi ve diğer arkadaşlarla konuşmalarımız, İslam Hukukunun, asrımızda tatbiki kabil olup olmadığı mevzuuna intikal etmişti. Biraz sonra konuşmalar münakaşaya döküldü. Benim iddiacılığım ve hararetililiğim karşısında Atıf sadece tebesüm ediyordu. Enaniyetimi hiç tahrik etmiyordu. Nihayet, “Gültekin Kardeş, bu hükümlerin Allah'ın kanunları olduğunu kabul etmiyor musun?” dedi. “Elbette ediyorum” dedim. “Öyle ise, Allah'ın kanunlarını değiştirelim mi?” deyince cevap veremedim. Ettiğim hatanın azametini bana hatırlatmış oldu. Gece saat 02.00'yi bulmuştu. Beni aldı; ısrarlarıma rağmen, iki kilometre mesafedeki fakülteye kadar uğurladı.

Atıf Ural, hidayetime o an için vesile olmuştu. Ona hayrandım. Fakat kendisine olan hayranlığımı ve muhabbetimi esas membaına tevcih etmek hususunda hal ve hareketleriyle muvaffak olmakta gecikmedi.

Sene 1959... Mayıs ayındaaydık. Üstad ve Nur talebeleri hakkında iftira ve tezvir makineleri işletiliyordu. Atıf bana bu mevzuda bir kitap yazmamı teklif etti. Teklif güzeldi. Hemen Külliyyatı edindim ve yaz tatilinden istifade ederek kitabı bitirdim. Böylece, Külliyyatı da tetkik etmiştim. Yazdığım kitabı beraber okuduk. O sadece meslek ve meşrebin inceliklerine vâkıf olup olmadığıma dikkat edermiş. Bunu sormadan anlamıştım. Bir ara, yanımızdaki arkadaşlara, “Gültekin Ağabey muvaffak olmuş” dedi. Bana “ağabey” diye hitap etmesi tuhafıma gitmişti. Meğer bütün bunlar,

benim Külliyyatı okuyup hizaya girmem için düşünülmüş güzel bir plândan ibaretmiş.

PARASIZLIK VE AÇLIK

Atıf Ural, fevkalâde feragat sahibiydi. Gerçi onun bu vasfı, Üstadının numune olan hayatından ve onun gönüllere nüfuz eden telkinlerinden geliyordu. Daha önceleri Ankara'nın Ulucanlar mevkiinde bir gecekondu kiralamış. *Sözler*'in neşrine başlamış. Atıf, tanıdığı Müslümanlardan, sonradan ödenmek üzere borç para almış, kulübeciğinde riyazet erbabının ancak yapabileceği azami iktisat tahtında gece-gündüz çalışmış, eski taş basmalardan risaleleri daktilo etmiş ve evvela *Sözler*'in neşrine muvaffak olmuştu. Arkadan *Mektubat* ve *Lem'alar* neşredilmişti. Bütün bunların neşri ve tevzii, onun beş senesine mal olmuştu. Hürriyet-i diniyenin çok kayıtlar altında bulundurulmakta devam ettiği o günlerde bu tarz bir neşriyat işini deruhte etmek, azami feragat ve cesaret işiydi.

Atıf, Üstad'ın "hiç kimsenin minneti altında kalmamak" düsturuna riayet ederdi. Kendisinin maddi imkânları çok dardı. Ulucanlar'da iken bir gün parasız kalmış. Hiç kimseden borç almadığını onun prensibi idi. Kitapların neşir paraları da beytü'l-mal gibi dokunulmazlığı haiz... Fakat açlık da kendisini hissettirmeye başlamış. Bu vaziyet karşısında ne yapsın? Evi aramış, taramış, biraz un bulmuş, içine su döküp hamur haline getirdikten sonra gaz ocağında pişirerek kemal-i afiyetle yemiş. "Bana o kadar lezzetli geldi ki, tarif edemem" diye anlatırdı.

CENAB-I HAKK'IN GENÇ VELÎ KULLARINDAN BİRİSİ İDİ

Atıf'la iki seneye yaklaşan arkadaşlığım bana çok şeyler bahsetmiştir. Kendisinin sâlik bulunduğu mukaddes davanın yolcuları saflarına beni ilk defa o çağırmişti. Bana manevi ağabeylik etmişti. En hüznü anlarımda onunla karşılaşmam, kifayet ederdi. Zira o, her yere kendi havasını getiriyordu.

Merhumun meziyetleri, bu kadarcık bir yazıyla sığmaz. Ben ancak, bunlardan birkaçını aksettirmeye çalıştım. Şu kadarını

söyleyebilirim ki, gençliğine rağmen, asrımızda Cenab-ı Hakk'ın kurbietini kazanmış veli kullarından birisi idi.

Mesleğine intisap ettikten sonra, altı senedir görüşemedik. Aramıza dünyevî manada mesafeler girmişti. En nihayet bu mana kahramanı ebedi yolculuğa çıktı. “Hayat bir ân-ı seyyale” olduğuna göre, artık mabeynimizde mesafe kalmamış demektir. Günah cihetinde vefat eden Atıf'ın sevap cihetindeki hayatını temsil ettiğini düşünerek teselli buluyorum. Bu düşünce benim hizmet aşkımın kaynağı olacaktır. Cenab-ı Hakk'ın rahmeti o ve onun gibi dava kahramanlarının üzerinde olsun.

Mehmed Kırkncı

Mehmet Kırkncı Hocaefendi Erzurum'dan çıkıp Isparta'ya, Üstad'a giderken Ankara'ya uğrar. Orada, *Sözler* mecmuası matbaada tab için hazırlanmaktadır. Ankara'da gördüğü bir manzara onu çok etkiler. Mahrumiyet ve yoksulluk içinde üç-beş zeytinle kahvaltıda, bir tas çorba ile öğle ve akşam öğünlerinde gıdalanan, çelikten iradeli bir grup fedakâr genci hiç unutamaz... Bunlardan birisi de Atıf Ural'dır.

Mehmed Kırkncı Hocaefendi bu müşahedelerini ve duygularını *Hayatım-Hatıralarım* adlı eserinde şöyle dile getirmiştir:

ARKASINDA NAMAZA DURDUĞUMDA...

(...) Ankara'ya indiğimizde Samsun'dan aldığımız adrese gittik. Burası, Üstad'ın birkaç talebesinin kalmakta olduğu iki odalı, küçük bir ahşap evdi. Bu ev, dizgi atölyesi olarak kullanıyorlardı. O günlerde, *Sözler* mecmuası yeni harflerle, ilk defa basılıyordu. Onu müteakiben diğer eserler de basılacaktı. Gece gündüz nöbetleşerek durmadan çalışıyorlardı. Yorgun düşenler, evin çatı katında dinleniyorlardı. Bizi de bu atölyede birkaç gün misafir ettiler. Bu müddet zarfında, Risalelerde geçen Kur'an hattı metinlerin, bilhassa hadislerin tashihinde bizi de istihdam ettiler.

Üstad'ın bu fedakâr talebeleri mesailerini büyük bir mahrumiyet ve zaruret içinde sürdürüyorlardı. Sabahları, herkesin istihka-

kı ancak üç-beş tane zeytinle, üçer bardak çaydı. Öğle ve akşam yemekleri de ekseriye şehriye çorbasıydı.

Üstad'ın bu ihlaslı, sadık ve çelikten iradeli kahraman talebe-leri, Ankara'nın genç bir vaizi olan Said Özdemir, Hukuk Fakültesi talebesi son sınıfta okuyan Atıf Ural ve Mustafa Türkmenoğlu idi.

Onları hep hayranlıkla seyrettim. Halleri bana büyük bir feda-kârlık ve sadakat dersi verdi. İçlerindeki nuraniyet, yüzlerinde parlıyordu. Kalpleri temiz, idealleri yüceydi. Dudaklarında her an taze bir tebessüm vardı. Ahlak ve faziletin zirvesinde bu gayyur gençlerin her biri birer hayâ ve edep timsaliydi.

Onlar gece matbaaya gidiyorlar, sabah namazında gelip bizi uyandırıyorlardı. Namazdan sonra biraz daha uyuyorduk. Ama onlar yine bizden erken kalkıyorlardı. Namazları Atıf Ağabey kıldırıyordu. Çok babağiyit bir adamdı. Öyle bir namaz kıldırıyordu ki, başına bir kavuk takıp imamlığa geçtiğinde dünyalar benim oluyordu. (Mehmed Kırkıncı, *Hayatım-Hatıralarım*, s. 73)

Dursun Gürlek

Gazeteci yazar Dursun Gürlek bir biyografi ustasıdır. Kendine has akılcı üslubu ile 29 Mart 1998 tarihinde, *Zaman* gazetesinde “Meçhul meşhurlar” köşesinde Atıf Ural'ı şöyle anlatmıştır:

HAKİKAT KAHRAMANI ATIF URAL

Eski kitap âşıklarının öyle garip merakları vardır ki, bu özelliklere sahip olmayanların onları anlaması mümkün değildir. Mese-la, cildinin güzelliğinden veya baskı tarihinin eski oluşundan do-layla aynı kitaptan bir tane daha almak bunlardan biridir. Benim de kütüphanemde böyle mükerrer eserler bulunmaktadır.

Bu özelliklerinden dolayı ikinci bir daha aldığım ve zaman za-man kendine bakarak gözlerimi dinlendirdiğim eserlerin en önemlilerinden biri de Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin “Sözler”idir. Risale-i Nur Külliyyatı'nın baş tercümanı olan bu eseri bana birkaç defa aldırın sebep, sadece yukarıda belirttiğim hususiyetlerden ibaret değildir. Onu bu kadar ilginç hale getiren

unsurlardan biri de kapağının iç kısmında bulunan şu ibaredir: “Neşreden Hukuk Fakültesi Talebesi Atıf Ural.”

Dursun Gürlek

Bundan yaklaşık otuz yıl önce *Sözler*’i Ankara’da ilk defa matbaada bastıran Atıf Ural, kelimenin tam anlamıyla, meçhuliyet perdesinin altına gizlenen bir hakikat kahramanıydı. O yıllarda Ankara Hukuk Fakültesinde okuyor, bir yandan da *Risale-i Nur*’un neşriyle meşgul oluyordu. Hatta fakültenin üçüncü sınıfındayken sırf bu hizmet için beş sene ara vermişti.

Hemen belirtelim ki o yıllarda İslamî neşriyatla uğraşmak son derece netameli bir işti. Bu türlü faaliyette bulunanların yolu çile ve ıstırap ve meşakkatten geçiyor, hastanede veya hapis hanede son buluyordu. Merhum Atıf Ural işte böyle zor şartlar altında faaliyete başladı. O zamana kadar teksir makineleriyle çoğaltılan *Risale-i Nur*’u matbaada bastırma şerefini kazandı.

Burada açıkça dile getirmemiz gerekir ki, İslam tarihi boyuca en çok fütihat yapan ve ammenin kabulüne mazhar olan bu eserlerin modern baskı tekniğiyle geniş kitlelere yayılmaya başlaması maneviyat okyanusunda büyük bir dalgalanma olduğu kadar, sosyolojik açıdan da incelenmesi gereken bir olgudur.

Atıf Ural merhum böyle ciddi ve ulvî bir görevi üstlenirken Allah’ın rızasını esas tuttu. Azami fedakârlık gösterdi, büyük feragatle çalıştı. (...)

Davamızın meçhul kahramanlarından olan Atıf Ural, ihlâs ve ciddiyet örneği idi. Devletin mumunu kullanarak çalıştığı sırada arkadaşının selamını almayan, ancak kendi mumunu yaktıktan sonra dostuyla ilgilenen mü’minlerin emiri Hz. Ömer gibi, Atıf

Ural da görevi başındayken başka hiçbir şeyle meşgul olmazdı. (...)

Mekânı cennet olsun.

Mehmet Şevket Eygi

Tanınmış gazeteci yazar Mehmet Şevket Eygi, Atıf Ural'ı iyi tanıyanlardan birisidir. 10 Kasım 1993 tarihli *Milli Gazete*'de, kendi sütununda Atıf Ural'ı şöyle anlatmaktadır:

Mehmet Şevket Eygi

Rahmetli Atıf Ural ellili yıllarda Ankara Hukuk Fakültesi öğrencisiydi, ben de Siyasal'da okuyordum. Onu, birkaç arkadaşıyla birlikte kaldığı Dikimevi'ndeki küçük odada sık sık ziyaret ederdim... Şuurlu ve faal bir Müslüman'dı. Bediüzzaman Hazretleri'nin muhlis ve fedakâr talebelerindendi. Risale-i Nur'un matbaalarda basılmasına yeni yeni müsaade ediliyordu. Bu işi takip edenler içinde Atıf da vardı. Birkaç kardeşle birlikte oturduğu oda çok küçüktü, eşyaları gayet mütevazı idi. Yerde bir hasır, kenarda üst üste yığılmış yataklar, Nur Risaleleri, ders kitapları, pompalı bir gazocağı, bir tava, bir tencere, bir çay takımı... Bir keresinde onu ve arkadaşlarını yemek hazırlarken görmüştüm. Ocağın üzerindeki tavaya yağ koymuşlar, kızgın yağın içine incecik bir iki sucuk dilimi atmışlar, bir de çay hazırlamışlardı. Katık gayet az olduğu için, ekmek lokmalarını yağa batırarak yiyorlardı.

BİR İHLÂS KAHRAMANI

Genç yaşta vefat eden Atıf bir ihlas kahramanıydı. Hizmetleri karşılığında karnını doyuracak kadar bile ücret almayı düşünmezdi. Sucuklu yağa batırılmış ekmek, açık çay ile kifâf-ı nefis

eder, cebinde Risale-i Nur baskısına ayrılmış paradan, kendi maişeti için bir lirayı bile almayı düşünmezdi.

O zamanlar Risale-i Nur hizmetleri netameli bir işti. Polis baskısı, mahkeme tehdidi, bin türlü eza, cefa, mağduriyet mevzubahis idi. Üstad Hazretleri hayattaydı, birlik ve beraberlik vardı, “ben” yoktu, “sen” de yoktu, “biz” vardı.

İlk nurcular iman, İslam, Kur’an, şeriat, sünnet, ümmet hizmetlerini vesile edip iyi yemekler yemezler, güzel kıyafetler edinmezler, gösterişli dabbelere binmezler, makam ve mevki peşinde koşmazlardı. Allah’a ve ahirete dönük bir hayat sürer, ücretlerini mahlûkattan değil, Hâlîk’tan beklerlerdi.

Zamane Müslümanlarının verdikleri mükellef ve muhteşem bir ziyafette Atıf’ı hatırladım...

Nur içinde yatsın.

Sezai Karakoç

Ünlü Şair Sezai Karakoç, Atıf Ural ile yaşıttır. Atıf, Ankara Hukuk’ta okurken o da aynı dönemde Ankara Siyasal Bilgiler Fakültesinde okumuştur. Bu okullar yanyanadır. Sezai Karakoç’un Atıf Ural’la ilgili hatıraları kurucusu olduğu *Diriliş* dergisinin, 44. (1989) ve 109. (1990) sayılarından alınmıştır:

Sezai Karakoç

ATIF, İPEKTEN YUMUŞAK

(...) Osman Yüksel’e uğrama sebebiyle tanıştığım. Ziya Nur (Aksun) ve onun arkadaşı Atıf Ural, Hukuk Fakültesinde okuyorlardı. Risale-i Nur talebesi idiler. Ziya Nur, daha sonra Prens Sabahattinci, sonunda da Osmanlıcı oldu. Ve hastalığına kadar da

öyle kaldı. Atıf Ural sessiz bir arkadaştı. Risale-i Nur'dan yeni bir şey yazılmışsa, birkaç sayfalık teksirler halinde fakülte'deki tanıdığı arkadaşlara dağıtırdı. Bana da birkaç kez getirdi. Sonra bir gece bizim fakültenin bulunduğu tepenin üst tarafında bir gecekonduda bir sohbete gittik Atıf'la. Bediüzzaman'ın tanınmış bir yakını gelmişti. Her an polis basacak korkusu vardı gelenlerde. Ayakkabılarımızı holde bırakmış, kilimler üzerinde oturmuştuk. Atıf Hukuk Fakültesini bitirdikten sonra sanırım savcı muavini iken genç yaşta vefat etmiş. Çok temiz, samimi, mütevazı bir arkadaştı. (...)

Diriliş, No 44, 19 Mayıs 1989

(...) Evet, Zihni'den birkaç yıl sonra Sait de gitmişti. Daha önce, başka bir arkadaş, Atıf Ural'ı kaybetmiştik. Bu üç arkadaşın müşterek tarafı, samimiyet, hâlisiyet sahibi olmalarıydı. Sait'le Zihni, ayrıca hataları insanın yüzüne söylemek gibi bir özellik taşıyorlardı. Sert sayılabilirlerdi bir bakıma. Atıf'sa çok yumuşak bir kişiliğe sahipti. (...)

Zihni Hızal'ın, Atıf Ural'ın, Sait Mutlu'nun, buradan çok daha kesin bir varlıkla var olan bir yerde olduklarını gözlerimle görür gibi oluyorum. Biliyorum, onlar buradan çok daha iyi bir yerde, çok daha mutludurlar. Üzüntümüz onların hesabına değil, kendi hesabımıza.

İtiraf edelim ki onların varlığı biraz da bizi rahatsız ediyordu. Açıkçası, korkuyorduk onlardan. Suçlarımızı en çok onların yanında hatırlıyorduk. Sanki onlar, daha sağlıklarında bu dünyaya ait değillerdi. Öteki dünyanın burada temsilcileriydiler. Bize bu duyguyu ölüm mü veriyor? Hayır... Ölüm olsa olsa, bizim gafletimizi bir parça aralıyor da gerçeği görüyoruz.

Atıf, ipekten yumuşaklığıyla, hep iyiye bakışıyla, eksiklerimi görmezliğiyle; Zihni Hızal, zaruret halinde müdahaleleriyle; Sait ise, gram gram tartan dobra dobralığıyla, burada oranın ihtarcı-sıydılar. (...)

Diriliş, No 109, 17 Ağustos 1990

(1923-)

AVUKAT HÜSAMEDDİN AKMUMCU

Av. Hüsameddin Akmumcu'yu Isparta'da, kendi evinde ziyaret ettiğimiz sırada 86 yaşındaydı. Isparta Nur hizmetlerinin asırlık canlı şahitleri Hasan Kurt (90) ve Mustafa Köklükaya (82) ile beraber kabul etti bizi. Kendisine pek çok sorular sordum. Sorularım bir tarafa, Isparta'nın bu üç tarihî adamı, vesilemizle bir araya gelince, Isparta'nın asırlık-1925'den beri-Nur hizmetlerinden, Bediüzzaman Hazretleri ile görüşmelerinden, eski-yeni diğer ağabeylerden konuştular. Hem de birbirlerine hatırlatmalar yaparak, teyit ettirerek... Konuşmalar sırasında bazen sürura gark olduk, bazen de hüzne boğulduk. Bu sohbetin benim için en güzel tarafı, anlatılanların büyük çoğunluğunu-bir kısmını kaydedemedim-kaydetmeme izin vermiş olmalarıydı.

Bu sohbetin birinci kısmı Mustafa Köklükaya'nın evinde yapılmış ve bu kitapta, Mustafa Köklükaya başlığı ile yayınlanmıştır. Av. Hüsameddin Bey ile ilgili hatıraların devamı oradan okunabilir...

Nur davalarının efsanevî Avukatları; Bekir Berk, Gültekin Sarıgül ve daha başkaları binlerce masum, mazlum ve mahkûmun sesi, soluğu, çılgılığı hatta feryadı olmuştu Anadolu'da. Bunlar tarihe geçti. Artık o malum ve meş'um dönem tamamen kapandı,

bitti ve gitti, inşaallah. Hüsameddin Akmumcu da, aynı avukatlar silsilesinden birisi... “Girdiğim İslamî davaların sayısını unuttum” diyor kendisi. O kadar çok! Bir hususiyeti daha var. Bediüzzaman Hazretleri’nin vefatına bir ay kala, vekâletini verdiği son avukat Akmumcu’dur...

Bu vekâlet verme hadisesinin çok ilginç bir hikâyesi var... O müşfik Üstad’ın, talebelerine nasıl kol kanat gerdiği bu hikâyenin içinde saklı... İleride hatıralarını yazacağımız Av. Necdet Bey’in de anlatacakları bu noktaya bakıyor.

1969’dan itibaren iki dönem Isparta milletvekilliği de yapan Av. Akmumcu’nun siyasî hayatı çok çetin ve çalkantılı geçmiş. Bizimle paylaştıklarının kitabımızın hedefiyle alakalı kısmını buraya aldık.

Hüsrev Ağabey’in yazdığı teksir bir *İşârâtü’l-İ‘caz* kitabını, Tâhirî Ağabey kırmızı bir kalemle bazı işaretler koyup Hüsameddin Ağabey’e hediye etmiş. Hüsameddin Ağabey’e çok rica edince, bizi kırmadı, hem bu kitabı, hem de kendisinde bulunan Hz. Üstad’ın ilk basılan *Tarihçe-i Hayat*’ını bize hediye etti. Kitapları hediye ederken şunları söyledi:

“Ben Tâhirî Ağabey’e, ‘Ağabey sen artık yaşlısın. Bu kitabı bana vermelisin’ demiştim. O da vermişti. Şimdi ben de yaşlıyım. Sana veriyorum” diyerek hem kısa bir hatırasını anlatmış oldu, hem de kitabı bize verdiğini teyit etmiş oldu. Kendisine çok teşekkür ediyor, Allah’tan hayırlı uzun ömürler niyaz ediyorum.

Hüsameddin Ağabey’le yaptığımız görüşmeleri düzenledikten sonra kendisine tashih ettirilmiştir. Hüsameddin Ağabey’in kendi dilinden hatıraları şöyle:

Av. Hüsameddin Akmumcu anlatıyor:

Doğum tarihim nüfus kaydında 1923 (1339) yazar. İstanbul doğumluyum. Ben İstanbul’da doğmuşum ama ceddin Uluborlu... Babam kurmay subaydı. 1955 Ankara Hukuk Fakültesi mezunuyum. Avukatlığa Ankara’da başladım. Isparta’ya ellili yılların sonlarında geldim. Risale-i Nur davalarına girmek için... 1960 İhtilali’nden sonra da Isparta’dan çıkarıldım ve Adana’ya gittim.

Vilayet olarak Kars ve Erzincan dışında bütün illerde davalarım oldu. Yalnız bu iki vilayete gitmedim. Bu davaların tamamı 163. madde ile ilgili İslamî davalardır.

Ben Eğirdirli Hakkı Tıǧlı'nın damadıyım. O, Üstad'la beraber 1935 Eskişehir hapsinde kalıyor... Üstad zamanında Eğirdir müftülüğü olan Hüsnü Tıǧlı'nın kardeşidir. Tevfik Tıǧlı'nın da amcasıdır. Müftü Hüsnü Tıǧlı Efendi Bediüzzaman Hazretleri'ne dost ve talebe, oğlu Tevfik Tıǧlı ise muarızdır. Üstad'ı Barla'da iken çok üzmüştür. Lâhika mektuplarında bunlar vardır. Hatta kayınpederim rahmetli Hakkı Tıǧlı vefatına kadar onunla konuşmazdı bile.

Evlilik işim geç oldu benim. Adana'dan döndükten sonra oldu. Hakkı Ağabey'in yakınları Eğirdir'den Uluborlu'ya gelin olarak gelmişti. Onun akrabaları, benim için "Kızını isteyelim" dediler. Tabii o sıralar benim yaşıım epey ilerlemişti, yaşlı başlıydım. Kız da o zamana kadar vermemişlerdi. Ben de kabul ettim; istediler...

ZİYARETİNE GİDENLERİ GEÇMİŞİYLE BİLİRDİ

Üstad Hazretleri'ni ilk görüşüm şöyle oldu:

Sene 1950 veya 51... Demokrat Parti'nin ilk iktidar yılları... Uluborlu ile Senirkentliler arasında bir mesele çıkmıştı. Senirkentliler illa diyorlardı ki, "Uluborlu'nun nüfusu az, Senirkent kaza olsun." Bizim Uluborlular da kazalığı bırakmak istemiyorlardı. Uluborlu o zaman kazaydı; eski, tarihî bir kaza...

İşte bu ihtilaf sırasında Uluborlular otobüsle Ankara'ya gidiyorlardı.³⁰ Ben de aynı otobüsteydim. Emirdağ'ında mola verildi. Otobüsteki arkadaşlardan biri "Üstad Bediüzzaman Emirdağ'da, ziyaret edelim" dedi. Demokrat Parti Başkanı Hidayet Ulukaya da vardı aramızda. Hidayet'in eskiden beri Üstad'a muhabbeti vardı. Diğerlerini tam hatırlayamıyorum. Biz vardık Üstad Hazretleri'ne. O sırada Ankara Dil Tarihinde okuyan Ziya isminde bir arkadaş Üstad'a hizmet ediyordu. Üstad Hazretleri hasta olmasına rağmen bizleri kabul buyurdu. İşte ilk defa o ziyarette gördüm kendilerini.

³⁰ Senirkent 1952'de ilçe olmuştur.

Isparta Nur hizmetlerinin asırlık şahitleri, 16 Ağustos 2009 tarihinde Av. Hüsameddin Akmumcu'nun Isparta'daki evinde bir araya geldiler.

**(Soldan) Hüsameddin Akmumcu (86), Hasan Kurt (90)
ve Mustafa Köklükaya (82)**

Üstad Hazretleri bize İslam'ı yaşamaktan bahsetti. “Namazla-rınızı kılın, ibadetten, Allah’a kulluktan ayrılmayın” dediğini ha-tırlıyorum. Ayrıca herkese tavsiye ettiği gibi bize de, “Risale-i Nur’u okuyun” dedi. Üstad hastaydı, yanında fazla kalmak olmazdı.

Daha sonraları müteaddit defalar ziyaretinde bulundum. Allah razı olsun hiçbir zaman geri çevirmedi. Ahirzamanda gelen büyük zat olmasından olacak herhalde, kendisinin müsaade ettiği, ziya-retine gelen zatları geçmişiyile bilirdi. Nerden çıktı bu dersen... Mesela Nazilli’den bir çoban geldi. Üstad Hazretleri’nden ders almak istiyordu. Ne kadar “Hasbünallâhi ve ni’mel vekîl” çekeyim gibi... O daha bir şey demeden, Üstad Hazretleri onun ehl-i tarik olduğunu keşfen anladı ve “Senin dersin var, ona devam et” dedi. Ahirzamanda beklenen büyük Mehdi olduğundan feraset dairesi çok genişti.

Mesela, *Cumhuriyet* gazetesinden Yılmaz Çetiner, pek iyi olmayan bir niyetle, nurcular ne demek istiyor diye araştırmak için Isparta’ya gelmiş. Dershaneleri gezmiş, hatta oralarda kalmış. En sonunda Üstad Hazretleri’ne gitmiş. Üstad Hazretleri de kabul etmiş. O, Üstad’la hep parti-siyaset meseleleri konuşmaya çalışmış. Üstad Hazretleri ise hep Risale-i Nur’dan bahsetmiş. Risale-

lerin okunmasının öneminden, ilim irfan sahibi olmaktan bahsetmiş. Bunları bu adam sonradan gazetede yazdı. Hatta Üstad'ın bakışları için, "Ben böyle göz görmedim" diye methetti. Ferasetin ve müspet hareketin neticesi...

ÜSTAD'IN VERDİĞİ VEKÂLET

Yine 1950'li senelerde, şimdi müze olan evde bir ziyaret daha yaptım. Karyolasının bulunduğu kendi odasında idi. Sirtına bir yastık koymuşlar... Ayaklarını uzatmış, ama ayakları yorganın dışında... Ben, Asrın Müceddidi'ni böyle görünce ayaklarına öpmek için balıklama atladım hemen. O arada heyecanlıyım ben tabii. Üstad Hazretleri hemen elleriyle yüzümü tuttu, şefkatle okşamaya başladı. O da benim yüzümü öptü.

Ziyaretlerimin sayısını bilemiyorum; çoğu, hizmet meselelerini görüşmek için olurdu. Mustafa Sungur veya başka bir talebe iki dizi üstüne çöker, Üstad'ın buyurduklarını bize naklederdi.

1960'ın Şubat ayında bir gün yine Üstad Hazretleri'ne ziyarete gittim. Vefatına bir aydan az kalmıştı. O gün vekâletini verdi bana. Bu vekâlet verme işi şöyle olmuştu:

Yine aynı ev... Ben farkında değildim, sonradan fark ettim. Kapıda iki tane jip, içlerinde de sekiz tane sivil polis bekliyormuş... Ben kapıyı çaldım, pencereye Zübeyir Ağabey çıktı ve "Gel liyorum" dedi. Öyle der demez sekiz polis birden üzerime atladı. Beni karga tulumba doğruca emniyete götürdüler. Isparta Hükümet Binasının birinci katında, emniyetteyim... "Bir daha oraya gitmeyeceksin" diye baskı yapıyorlar bana. Ben de, "Beni buradan çıkarmazsanız zaten gidemem. Ama bırakırsanız giderim" dedim. Bir müddet sonra beni bıraktılar.

Ben emniyetten çıkınca doğruca Üstad Hazretleri'ne gittim. Baktım, noter, daktilosunu hazırlamış, Üstad'ın söyleyeceklerini bekliyor. Üstad Hazretleri beni göstererek, "Benim avukatımdır, yazın" dedi. "Ahz-ı kabz" geçiyor ya noter kâğıdında... Yani, malında tasarruf etmek... Noter, Üstad Hazretleri'ne, "Sizin adınıza alışveriş yapabilir mi?" diye sordu. O da "Yaz, yaz... Yapar" dedi. Ve böylece Üstad Hazretleri'nin avukatı olmuş olduk.

	Türkiye Cumhuriyeti	Y. No. 5471
		C. No. _____
Noteri	(Sahife : 2)	
	aharlarını da tevkil.. teşvik ve ..sile. müferiden müstemian ısrarı vekâlete velhasıl hak ve menfaatlarını .. müdafaa ve muhafazası için kanunen benim yapabileceğim bütün muamele ve takipleri son derece kadar ve <u>benden</u> farkı olarak intaca meşum ve teşhiyettar olmak üzere Isparta Barosu avukatlarından HÜSAMEDDİN AKMUMCU'yu umumî vekil tayin ve nas eyledim. 24/2/1960 Tevkil eden: SAİD NURSI Hise Kazası: Nurs Köylünden Olup Isparta- Kepeci Mah. Kemeraltı sokak 5/A No. da mukim, Mirza oğlu 1295 D. lu	
	Vakidavet Üzerine 24/2/1960 çarşamba günü saat 14 de gidilen Isparta Kepeci Mah. Kemeraltı sokak 5/A numaralı evde yazılan, okunup anlatılan işbu vekâletname altındaki eswawaw (birkelice çizildi) mühürün şahıs ve hüviyeti dairince maruf ve imması mahfuz bulunan yukarıda açık adresi yazılı SAİD NURSI'ye ait bulunduğunu tasdik ederim. Bindokuzyaüz atma senesi şubat ayının yirmi dördüncü çarşamba günü 24/2/1960	
	ISPARTA NURSI Ali Rıza Sütcüoğlu Mühürü	
Noter kâğıdı	Hüsnüsü: 1	

Üstad Bediüzzaman'ın vefatından 28 gün önce (25 Şubat 1960) "S.NURSI" mührünü basarak Av. Hüsameddin Akmumcu'ya verdiği vekâlet.

Meğer Zübeyir Ağabey, polislerin beni götürdüğünü Üstad Hazretleri'ne söylemiş. Üstad Hazretleri de, noteri çağırmalarını söylemiş. Niyetini tam olarak bilemem; ama Üstad, vekâletini vermekle beni korumuş oldu. Zaten bir ay kadar sonra vefat etti. Son vekâlet verdiği Avukat da biz olmuş olduk.

DAVA HATIRALARI

Pek çok dava hatıramız oldu. Bunlar anlatmakla bitmez. Yalnız

Üstad Hazretleri'nin bana vekâletini verdiği tarihlerde bu davalar pek yoktu. Risale-i Nur davaları, bilhassa 27 Mayıs İhtilali'nden sonra çoğaldı.

27 Mayıs 1960 İhtilali'nden hemen sonra Isparta'dan çıkarıldım ben. İçişleri Bakanlığı'nın emriyle Adana'ya gittim. Bu tard işi şöyle oldu:

Isparta'da Ayhan Duruer vardı; Uluborlulu... İşte onların evindeydik biz. Nazilli'den Nur talebesi kardeşlerimiz gelmişti. Dokuz kişiydik. Rahmetli Avukat Bekir Berk de vardı aramızda. O sırada evi jandarmalar bastı. Hem de süngülü tüfeklerle... Bizi karakola götürdüler. Gece saat 01.00'de tebligat yaptılar. Bir Ast-subay bana, "Isparta ve havalisinde oturmayacaksın. Buraları terk edeceksin" diye tebligatta bulundu. Bekir Bey İstanbul'da çalışıyordu zaten.

Adana'ya gittim. Orada Abdullah Yeğin vardı. Onunla beraber aynı dershane de şöyle küçük bir odayı beraber paylaştık. Beraber kaldık, beraber çalıştık... Ben orada birkaç sene epey kaldım. Davalara oradan gidip gelirdim. Ekseri Şark'taki davalara gittim.

Risale-i Nur davalarının yanında, İslamiyet'e taalluk eden çok sayıda davaya da girdim. Sayılamayacak kadar çok davaya katıldım. Üstad'ın verdiği vekâletnameye istinaden mahkemeye verilen eserler namına da çok girdim davalara. Para için hiç avukatlık yapmadım sayılır.

Mesela Denizlili kardeşleri içeri atmışlar... Savcı bunlara "Sakın Hüsameddin Akmumcu'ya vekâlet vermeyin, ben sizi tahliye ettireceğim" demiş. Aradan sekiz ay geçince bizimkiler uyanmış... Bana haber ulaştı. Mübarekler bana "Hakkını helal et" dediler. Ben gülererek dedim, "İçeride yatan ben değilim ki hakkımı helal edeyim! Yatan sizsiniz. Savcıya inanmışsınız..." Sonra onları tahliye ettirdim.

Savcının beni istememesinin sebebi, onunla tartışmamız... "Makamıma hakaret ediyor" diye demiş onlara. Ben de dedim ki: "Ben onun makamını değil, şahsını hedef alıyorum..."

Unutamadığım o kadar çok Nur davası var ki... Ama siz bunu Ankara İkinci Ağır Ceza Reisine soracaksınız... Nur davaları hep

bu zata, yani Mithat Sungur'a gider,³¹ o da hep aleyhimize karar verirdi.

Bir gün bizim hanımla beraber Ankara'ya gittik. Ankara'da hanımın ablası vardı; ziyaretine gidiyorduk. Kızıllay'da bir öğle vakti hanımla beraber yürürken, karşımıza bu 2. Ağır Ceza Reisi çıktı. İki tarafında adamlar var, herhalde onlar da hâkimdi. Bizi görünce hemen yanındaki arkadaşlarına “durun” diye işaret etti. Eee tabii benim girdiğim davaların hâkimi olduğu için selamlaşıyoruz. “Selamün aleyküm” dedim. Ben selam verince, “İşte bu adam... Müdafaaları yapan bu...” diyerek başladı bizi methetmeye. O sırada emekli miydi bilmiyorum. Tabii biz yürüdük, gittik hanımla. Böyle birisi...

Risale-i Nur'la alakalı meselelerde, hizmetlerde şahısların gücü ve kuvveti bahis konusu olamaz. Asrın Müceddidi Üstad tasarruf sahibiydi.

YAZISIZ KABİR TAŞLARI

Savlı Hafız Ahmed Avşar–Hacı Hafız Mehmet Avşar'ın torunu–bana şöyle bir şey anlatmıştı:

Babası iki tane mezar taşı bulmuş, üzerinde herhangi bir yazı yok. Üstad Hazretleri'ne danışmak istemiş. “Üstad'ım iki tane mezar taşı var. Ben bunlara ismimi yazdırayım mı, dursun mu? Ben ölünce mezarıma koyarlar” demiş. Üstad Hazretleri de, “Sen onlara ismini yazdırma. Dursun. Onlar ilerde lazım olur” demiş.

Meğer Üstad Hazretleri'nin kabri Isparta'da bulunup nakledildiğinde başlarına konan taşlar onlarmış. Hafız Ahmed biliyor bunu.

Urfa'da da ehl-i kalp, mübarek bir zat, dergâhta yaptırdığı mezar için, “Benim değil, onun sahibi gelecek” diyor ya... Hakikaten öyle oluyor. O kabir Üstad Hazretleri'nin ilk gömüldüğü yer oluyor.

³¹ Hâkim Mithat Sungur'la ilgili olarak Av. Gültekin Sarıgül'le bir görüşme yapmıştık. O görüşmeyi bu metnin sonuna ilave ettik. Ayrıntıları oradan okuyabilirsiniz. Bkz. s. 69.

ÜSTAD'IN ADNAN MENDERES'E MEKTUBU

Üstad Hazretleri Başvekil Adnan Menderes'e bir mektup gönderdi. Mektubu Tahsin Tola götürdü. Bu mektup *Tarihçe-i Hayat*'ta vardır.

Hatırlayacaksınız, Üstad orada iki şey istiyor. Ayasofya'nın ibadete açılması ve Risale-i Nur'un serbest bırakılması... O zaman ben bu mektubu okuyunca, "Üstad, Ayasofya'yı ibadete aç, Risale-i Nur'u serbest bırak, diyor. Birinci maddeye Ayasofya'yı almış. Niye acaba?" diye düşündüm. Sebebini zihnim aradı durdu.

Bir süre sonra Fatih Sultan Mehmet Han'ın vakfiyesinde yazılı olan bir sözü okuyunca "Allah! Allah!" dedim. İstanbul'un fethiyle ilgili hadis-i şerifin müjdesine mazhar olan bu zat, o vakfiyede orayı "Fetih Camii" olarak ilan ediyor ve burayı kapatmaya çalışanlara beddua ve lanet ediyor. Sembolik bir hadise; ama bu yazıyı okuyunca "Demek onun için Üstad Hazretleri bunu birinci dereceye almış" diye düşündüm.

SAVCININ MERAKI

Burdur'da Kepez Çiftliği ile ilgili hazine davaları vardı Bucak kazasında. Isparta'ya ilk geldiğim yıllarda o davaları "hazine avukatı" olarak ben almıştım. Yani memur olarak almıştım. Sonra ayrıldım ve serbest çalışmaya başladım.

Aradan zaman geçti. Herhalde 1957 seneleri olacak... Demokrat parti zamanıydı. Turan Kapanlı diye birisi Burdur'a Vali oldu. Üstad Hazretleri 1935 Eskişehir hapsinde yatarken bu Turan Kapanlı'nın arkadaşı Eskişehir'de hapishane savcısıymış. Bu vali defterdarına, "Senin hazine avukatın nurcuymuş. Ona bir şey sorduracağım. Sen soruver" demiş. Öğrenmek istediği hadise de şu:

Savcı, arkadaşı valiye demiş ki: "Ben Eskişehir'de hapishane savcısı iken, bir cuma günü, öğle yemeğine çıktım. Bir baktım ki Bediüzzaman camide abdest alıyor. Hâlbuki mevkuf. 'Eyvah' dedim. Hemen hapishaneye gidip kim çıkardı diye araştırmaya başladım. Doğruca Bediüzzaman'ın hapishanedeki odasına gittim. Baktım Bediüzzaman içeride. Odasının kapısı da zincirlerle bağ-

lanmış, kilitlenmiş, dışarı çıkmanın imkânı yok. Nöbetçiye, ‘Kim çıkardı?’ dedim. Nöbetçi, ‘Efendim çıkmadı. Kimse de çıkarmadı’ dedi.”

İşte bu savcı, arkadaşı olan valiye demiş ki: “Senin hazine avukatın bu işi bilir. Bu iş oluyor ama nasıl oluyor, bir soruver” demiş. Vali de defterdarına, “Sen soruver” demiş. Defterdar beni çağırdı, oturduk. “Böyle şeyler olmuş, vali senden soruyor. ‘Bu iş oluyor ama nasıl oluyor?’ diyor” dedi. Ben defterdara dedim ki, “Bu iş letafet ve kesafet meselesidir. Benim ona aklım ermez. Herkesin rütbesi vardır. Ben ne söylesem doğru olmaz. Sen valiye böyle söyle. Ben bu mevzuu valiyle de konuşmak istemem” dedim. Çünkü etraflı bilgim yoktu. Bilmediğim bir konuda ne söyleyebilirdim valiye? Böylece kapandı bu hadise...

MİLLETVEKİLLİĞİM VE 1974 GENEL AF KANUNU

Ben Adana’dan Isparta’ya döndükten sonra, Uluborlu’da oturuyordum. Bir gün Isparta’da Osman Ağlarca ile karşılaştım. Sene 1969... Osman, Adalet Partisi’nin ileri gelenlerinden bir siyasî... Ama iyi, dürüst ve dost birisi... Bana, “Her zaman Adalet Partisi içinde şetçiğimiz milletvekilleri bize kıymet versin diyoruz ama seçilip gidiyorlar, hizmeti de unutuyorlar” dedi. Sonra, “Bu sefer partiyi bastırıp, içimizden seni seçeceğiz. Teklif geldiğinde aman reddetme” dedi. O sıralar henüz Milli Nizam Partisi, Necmettin Erbakan yok ortada; ama söylentisi var...

Hüsrev Ağabey de hayatta ve Isparta’da. Biz, halen hayatta olan Yaşar Çelik ve Hacı Ahmet ile beraber Hüsrev Ağabey’e gidip danışalım dedik. Osman Ağlarca yanımızda olmadan gittik. Hüsrev Ağabey’e dedim ki, “Efendim bana milletvekilliği için adaylık teklif ediyorlar. Siz ne buyurursanız o olur?” dedim. Durdu bir müddet düşündü. “Bir tek sana müsaade ediyorum” dedi. O zaman Adalet Partisi içindi bu müsaade; diğeri daha yok. “Bir tek sana müsaade ediyorum” deyince başka kimse de çıkmadı zaten. Biz de kabul ettiğimizi beyan ettik. O gün için 5 bin lira gibi büyük bir para yatırılacak partiye, adaylık için. Büyük para... Hemen hepsi bir araya geldiler, benim elime 5 bin lira tutuşturdular

ve git yatır dediler. Gittim Ankara'ya, parayı yatırıp Adalet Partisi Isparta milletvekili adaylı oldum. O sıralarda Milletvekili İrfan Aksu bana dedi ki, "Süleyman Demirel seni ön seçimde düşürmek için iki defadır telefon ediyormuş." Ön seçim oldu, Allah nasip etti 4. sırada biz ön seçimi kazandık. Isparta 4 milletvekili çıkarıyordu o zaman. Seçimlerde liste tam çıktı. Dört sıfır kazandık.

1973'de Milli Selamet Partisi'nden Ankara milletvekili seçildim.

Sorduğunuz için söylüyorum: Erbakan, hayal ufku çok geniş bir adamdır. Ancak partiyi sadece ve sadece ben kumanda edeyim havasındadır. Mesela bir mesele hakkında istişare için toplanılır, konuşulurdu; fakat neticeye varılmaz, karara bağlanmazdı. Şimdi olduğu gibi o zaman da tek söz sahibi oydu.

1974 genel af görüşmelerinde komünistlerin affına, Emin Acar'la birlikte karşı çıktık. Parti yönetimine rağmen çok mücadele ettik. Fakat kendi başımıza hareket etmiyor, Hüsrev Ağabey'le devamlı irtibat halindeydik.³² Bundan dolayı bütün gazeteler sürmanşet bizden bahsetmeye başlamıştı. O zaman fenafi'l-Erbakan sırrına erenler var. O, ne derse bunu yayanlar, tutanlar falan... İyi sabretmişiz o zaman.

Bir gün Manisa Milletvekili Gündüz Sevilgen'le beraber rahmetli Osman Bölükbaşı'na gitmiştik. Bize, "Yahu siz hâlâ ne duruyorsunuz Selamet'te? Talak vuku buldu. Nüfustan kaydı sildirin!" dedi. Bunun üzerine biz Dr. Emin Acar'la partiden ayrıldık.

12 Eylül 1980 İhtilali'nde beni tutukladılar. Önce Isparta Tuğay'da yatırdılar, sonra Ankara Mamak Cezaevi'ne götürdüler. Hâlbuki o sırada Isparta'da hiçbir faaliyetim de yoktu. Mazimize göre bizi götürdüler. Kefaret olmuştur inşaallah. Şahsiyet yapmadıktan sonra benden duyduklarını yazabilirsin.

³² Bu af meselesinde Hüsrev Ağabey'in Av. Akumcu ile görüşmesi, bu kitapta, Mustafa Köklükaya metninde anlatılmaktadır. Bkz. s. 213.

Av. Gültekin Sarıgül anlatıyor:

Av. Gültekin Sarıgül'ün Risale-i Nur davalarıyla ilgili tarihî bir belge hükmünde olduğuna inandığımız oldukça kapsamlı hatıraları *Ağabeyler Anlatıyor 2* kitabımızda yer almaktadır. Buraya, yayınlanmayan kısımlardan konumuzla alakalı bazı bölümler eklenmiştir.

Ayrıca Av. Gültekin Sarıgül'ün talebimiz üzerine yazıp gönderdiği, Risale-i Nur avukatlarının isimlerini de malumat olarak burada paylaşıyoruz.

ONDAN ÖĞRENDİĞİM BİR AVUKATLIK İNCELİĞİ

1967'de Ahmed Feyzi Kul Ağabeylerin, Denizli Ağır Ceza Mahkemesinde davaları devam ediyordu. Refik arkadaşım Hüsameddin Akmumcu idi. Beraber girdik, tahliye talebinde bulunduk. Talebimizi incelemeye aldılar.

Hüsameddin Ağabey'den bir avukatlık inceliği öğrendim o zaman. Baktım, sürekli mahkemenin kapı aralığından bakıp duruyor. Ne yapacağını ben de anlayamadım. İçeriye girdik, “Tahliye kararının reddine!” diye açıklanıyordu. Birden Hüsameddin Ağabey ayağa kalktı, “Sayın Başkanım, bir dakika! İçeride müzakere esnasında, sayın savcının sizinle beraber olduğu hususu zapta geçsin!” dedi. Reis, değişik bir sesle, “Ne demek istiyorsun?” dedi. Hüsameddin Akmumcu, “İçeride müzakere ederken savcı sizinle beraberdi. Onun benden ne farkı var? O, ammenin müdafii, ben de maznunların müdafiiyim. Böyle bir şeye siz nasıl cevaz verirsiniz? Bu nasıl bitaraf bir karar olur?” dedi. Reis de “Yahu sen ne demek istediğini söyle? Bize itimadın yok mu?” dedi. Yalnız o zamanki hâkimlerde az çok bir haysiyet anlayışı vardı. Hâkim, “Avukat Bey! Bize itimadın var mı yok mu, söyle?” “Müvekkillerime sorun” dedi. Ahmed Feyzi Ağabey de kalktı, “Biz size itimat ediyoruz efendim” dedi. “Peki efendim! Müvekkillerim itimat ediyorlarsa ben de itimat ediyorum” dedi Hüsameddin Ağabey. Hâkimler istinkâf edecekti, istinkâftan sarf-ı nazar ettiler.

Aynı Hâkimi, 1971'de İzmir 1. Ağır Ceza Reisi olarak gördüm.

Mazlum Şûle Yüksel Şenler'di. Savcı beraat talep ettiği halde, heyet mahkûm etme eğilimindeydi. Ben istinkâf dilekçesi vererek bunları istinkâfa davet ettim; ancak kabul etmediler. Bir çıkış yolu arıyordum artık. Solcu kişiliğiyle bilinen meşhur Uğur Alacakaptan da bilirkişiydi o zaman. Bilirkişi raporuna itiraz ettim. İtirazım reddedildi. Alacakaptan tam o sırada sıkıyönetim tarafından, yani Faik Türün Paşa tarafından nezarete alındı mı? Hemen o gazete kupürlerini iliştip bir dilekçe daha verdim. Ondan sonra istinkâf ettiler. Yani davadan çekildiler. Dava başka bir ağır ceza mahkemesine intikal etti ve Şûle Hanım'ı bıçağın sırtından almış olduk. Beraat etti.

Yıllar sonra İzmir'de katıldığım bir davada benzer bir hadise vuku buldu. 1985-86 yıllarında Devlet Güvenlik Mahkemesine Münip Erdem ve arkadaşları, aynı şekilde serbest olarak mahkemeye çıktıkları halde, tevkiflerine karar aldılar. O zaman ben de Hüsameddin Akmumcu gibi kapı aralığından baktığımda, savcıyı heyetle beraber müzakereye iştirak etmiş surette gördüm. Kalktım dedim, "Bir dakika! Sayın savcının sizinle beraber müzakereye iştirak ettiğini lütfen zapta geçirin!" Başkan "Yahu nereden çıkardın bunu?" dedi. "Ben kapı aralığından takip ediyordum sizi. Bunu nasıl yaparsınız, savcının benden ne farkı var, nasıl tarafsız karar verirsiniz bu şekilde?" dedim. Tabii epey bocaladılar. Ama zapta geçirmediler. Ben de, "Ben bunun peşindeyim, bunun ica-bına bakacağım" dedim. O zaman Turgut Özal iktidarda idi. Oltan Sungurlu da Adalet Bakan... Yıldırım Akbulut vasıtasıyla gerekli temasları yaptık, çeşitli teşebbüslerde bulunarak bütün DGM hâkimlerini değiştirttik. İzmir'deki de değişti. O şekilde netice alabildik.

SEKİZ SAAT SÜREN DURUŞMA

Yine 1967 senesinde Said Özdemir, Mustafa Sungur ve arkadaşlarının davası vardı ki çok daha enteresan bir davadı.

Ankara'da Bent Deresi'nde Said Özdemir Ağabey'in eski bir evi vardı. Bu evin altı derslane idi. Sungur Ağabey, Said Ağabey, Mustafa Türkmenoğlu, İsmail Ambarlı, Şerafeddin Kartal, Vahdettin Karaçorlu bu dershanede sohbet ettikleri bir sırada polis

baskın yapıyor ve bunları kitaplarıyla beraber alıp götürüyor. Sulh Ceza Hâkimi herhalde insaflı bir zattı ki bunları serbest bıraktı.

Aslında mutad olarak Ankara’da bu davalar 2. Ağır Ceza Mahkemesine sevk edilirdi. Neden 2. Ağır ceza dersiniz? Bu mahkemenin başkanı, Allah taksiratını affetsin, Mithat Sungur diye bir zattı. Bu tarz zatların yetişmiş olması maalesef Cumhuriyet devrinin dramatik sahnelerindendir. Mithat Sungur beş vakit namazını kılan bir insandır. Ama şeriata da düşman birisi... Hâlbuki şeriat, İslam’ın tamamı demektir. Hem beş vaktini kılacaksın, hem de İslam’ın hükümlerine karşı çıkacaksın. İtikaden bu ikisini telif etmek mümkün değildir. Ama işte böyle insan tipleri yetiştirilmişti. Bu yüzden Risale-i Nur davaları, mutad olarak hep 2. Ağır Cezaya sevk edilirdi. Biz bu mahkemeyi iyi tanıdığımız için, bizim maznunlarımızın serbest olarak mahkemeye çıkacağını, fakat sonunda tevkif edileceklerini biliyorduk. Çünkü bu alışkanlık haline gelmişti. Mutad olarak savcı tevkif ister, mahkeme de tevkif ederdi.

O zaman Bekir Ağabey gelmediği için Hüsameddin Akmumcu ile beraber bu davaya girmemiz icap etti. Şimdi biz bu tevkifleri nasıl önleriz diye düşünmeye başladık, istişare ettik. Hüsameddin Akmumcu, “Reddi hâkim yapalım” dedi. Ama bu arada mahkeme, “tedbiren” diye, yine tevkif kararı alabilirdi. Buna mani olamazdık. İstinkâf istesek, istinkâf etmezlerdi. Yani yapacak bir şey yoktu.

Mecburen saat dokuzda mahkemeye girdik. Tabii duruşmada reisle bizim aramızda adeta kavga sahneleri yaşandı. Şimdi sorgulama şekline bakın:

“Kalk bakalım İsmail Ambarlı! Söyle bakalım! Heykel hakkında ne düşünüyorsun?”

Tabii ben hemen fırlıyorum ve itiraz ediyorum:

“Reis Bey! Usul hakkında konuşmak istiyorum!”

“Lütfen müdahale etmeyin! Sorgulama yapıyoruz!”

“Sorgulama böyle olmaz! Suçun ve iddianamenin mahiyetine göre sorgulama yapmanız lazım!”

“Efendim müdahale edemezsin! Lütfen oturun yerinize!”

“Söz istiyorum!”

“Vermiyorum!”

“Vereceksin!”

“Kalk bakalım Mustafa Sungur! Resim hakkında kanaatin ne? Faiz hakkında kanaatin ne?”

Bu tarz soruları hep sorduğu için biz maznunları tembihlemiş-tik. Eğer böyle bir şey sorarsa ve bizim itirazımızı reddederse “Müftüye sor, diyeceğiz” diye fikir birliği etmiştik.

Böyle bir savaş işte...

O gün rahmetli Necip Fazıl'ın da bir basın davası varmış alt katta. Oraya da kalabalık bir grup girmiş. Onlara, “yukarıda bir mahkeme var ki seyredilmeye değer” diye bir haber ulaşmış. Kalabalık bir grup geldi. O zaman mahkeme salonu amfi şeklinde idi ki beş yüz kişi alabilirdi.

Bu şekilde mahkeme salonuna saat 09.00'da girdik, saat 17.00'ye kadar mücadelemiz devam etti. Tek duruşma tam 8 saat sürmüştü. Nihayet sorgulamalar bitti. Savcı kalktı, tevkifleri istedi. Hüsameddin Ağabey benden önce kalktı ve “Sosyalist Nasır!” dedi.

“Sayın Avukat Bey, mahkemeyi propaganda sahnesi haline getirmeyelim!”

“Efendim bir konuşalım! Sosyalist Nasır...” dedi.

Reis Mithat Sungur hemen yanındakilerle istişare etti ve “Maznun vekilleri, mahkeme salonunu propaganda sahnesine çevirmek istemelerinden dolayı, celsenin gizli olarak icrasına ve dinleyicilerin dışarı çıkarılmasına karar verilmiştir” diye açıkladı.

Salonu boşalttılar. Heyetle biz baş başa kaldık. Alaylı bir şekilde:

“Haydi, şimdi konuşabildiğiniz kadar konuşun!” dedi.

Hüsameddin Ağabey güzel konuşurdu:

“Sosyalist Nasır, Seyyid Kutup'a, 'Benden özür dilesin, kendisini affedeyim' diye haber göndermiş. Seyyid Kutup'un cevabı,

‘Bir Müslüman bir münafıktan hiçbir zaman özür dilemez’ olmuş ve sürurlu bir şekilde idam sehпасına yürümüştür. Benim vekillerim de en az birer Seyyid Kutup’tur. Hapishane onlar için birer Medrese-i Yûsufiye’dır. Onlar sizden adalet namına hiçbir şey beklemiyorlar. Sizin kanaatiniz zaten bellidir” şeklinde bir konuşma yaptı.

Reis sonra bana, “Genç arkadaşım, sen kalk bakalım” dedi. Benden hiç böyle bir konuşma beklemiyordu. Dedim ki:

“Sayın Başkan! Akşam müvekkilimi evinde ziyaret ettim, çantasını hazırlıyordu. Kendisine sordum, ‘Hayrola niye çantayı hazırlıyorsun?’ dedi ki, ‘Mithat Sungur’un karşısına ilk defa çıkmıyoruz ki! Olacak şeyleri biliyoruz. Onun için ben kendimi hazırlıyorum. Gerisi Allah’a kalmış’ dedi ve çantasını alıp geldi buraya. Biz de sizin karşınıza ilk defa çıkmıyoruz. Serbest olan maznunların sorgulayıp savcının isteği ile tevkif edeceğiniz bugün de belli. Aynı film tekrar oynuyor. Tabii arkanızda güvendiğiniz dağlar var. Ama size kat’i olarak haber veriyorum ki, o dağlara kar yağdığını göreceksiniz. O gün geldiğinde de bugün aldığınız gayr-i hukuki, keyfi kararlarınızdan dolayı manevi mesuliyetten hiç kimse sizi kurtaramayacaktır.”

“Sen beni tehdit mi ediyorsun?” dedi.

“Nasıl telakki ederseniz edin” dedim ve oturdum. Aslında bizi tutuklayabilirdi de. Ama her şeyi göze almıştık.

Mustafa Türkmenoğlu da (r.h.) hazırlıksız gelmiş, çanta, elbise filan getirmemiş. Bundan dolayı biraz ağırdan almıştı. Jandarmalar geldiler, dipçığı sırtına dayadılar ve ite-kaka götürdüler.

Sonra bu dava, bir takım asayiş mülahazalarıyla, o zamanın İçişleri Bakanı Faruk Sükan vasıtasıyla Mersin’e nakledildi. Yedi kişi Mersin’de mevkuf olarak davaya devam etti.

RİSALE-İ NUR’UN AVUKATLARI

Üstadımızın davalarına giren avukatlar: Ahmed Hikmet Gönen, Ziya Sönmez, Abdurrahman Şeref Laç, Mihri Halev.

Nur Talebelerinin davalarına vakf-ı hayat eden ve binlerce defa Risale-i Nur davalarına giren avukatlar: Bekir Berk ve Gültekin Sarıgül.

Nur Talebelerinin bazı davalarına giren avukatlar: Necdet Doğanata, Hüsameddin Akmumcu, Ali Haydar Aksay.

Nur Talebelerinin daha sonraki yıllarda davalarına giren avukatlar: Reşat Yazak, İbrahim Hilmi Ünlü.

Allah hepsinden razı olsun. Âmin, âmin, âmin.

(1927-)

CAHİD ÜNSAL

1921 Van doğumlu olan Cahid Ünsal, 1945 senelerinden itibaren bu şehirde Molla Hamid ve Çaycı Emin ile beraber Risale-i Nur hizmetleriyle meşgul olan ilk Nur talebelerindendir. Cahid Ağabey, Van postanesinde çalışan bir memur olduğundan dolayı eserlerin posta ile Van'a gelmesi ve sevkiyatı konusunda çok hizmetleri olmuş. Çok kimselere Risalelerden vererek onların hizmete girmesine vesile olmuştur.

Cahid Ünsal Ağabey'i Van'da, evinde ziyaret ettiğimiz sırada 90 yaşına merdiven dayamıştı. Şimdiki Van Nur hizmetlerinde önemli bir yeri olan Celal Huyut vesilesiyle gittik. Bu bahtiyar insan, 1957 senesinde Bediüzzaman Hazretleri'ni Emirdağ'ında ziyaret etmiş ve iltifatlarına mazhar olmuştur.

Cahid Ünsal'ın evine vardığımızda bir sürprizle karşılaştık: Barla Lâhikasında bahsi geçen, Üstad Bediüzzaman Hazretleri'nin Van'a, Nuh Bey'e gönderdiğini söylediği kitapların orijinaleri önümüzdeki sehpanın üzerinde duruyordu... Cahid Ağabey bu kitapların kendisine geçiş hikâyesini de anlattı bize.

İkinci bir heyecan daha yaşadık Cahid Ağabey'in evinde. 14. Lem'a'da tefsir edilen, "Cenab-ı Hak, insanı Rahman suretinde halk etmiştir" hadis-i şerifini daha da şerh ve izah eden bir mek-

tup gösterdi bize. Bu mektup, sorduğu bir sual üzerine, Hz. Üstad tarafından cevap olarak gönderilmiş kendisine. Mürekkeppli bir dolmakalemle Osmanlıca olarak yazılmış olan bu dört sayfalık mektubun orijinalini Cahid Ağabey hâlâ saklıyor. Tâhirî, Zübeyir, Ceylan, Bayram, Hüsnü Ağabeylerin imzasıyla gelen mektup, “Aziz, Sıddık Kardeşimiz Cahid! Mektubunuzu hasta olan üstadımıza okuduk” diye başlıyor...

Cahid Ağabey, bu hadis-i şerifin manasını daha *Lem'alar* kitabından okumadan evvel bazı hocalarla konuşuyor. Tatmin olamayınca, Hz. Üstad'a bir mektup yazarak soruyor. Mektubun tamamını bu metnin sonuna ilave ettik.

Hatıraları düzenledikten sonra Cahid Ağabey'e gösterilmiş ve teyit ettirilmiştir.

Cahid Ünsal anlatıyor:

1337 (1921) senesinde Van'da dünyaya gelmişim. Mesleğim PTT memurluğu... PPT Bölge Baş Müdürlüğünde idare amirliği de yaptım. 1972'de emekli oldum. Bütün hayatım Van'da geçti. Halen Van'da ikamet ediyorum.

Babam Sami Kılıç, Aydın'ın Kuşadası ilçesindendir. Memleketi olan Kuşadası'nda vaizlik ve imamlik yaparmış. Birinci Cihan Harbi sonrasında nereden, nasıl icap ettiyse, Van'a gelmiş ve tek başına bir evde kalmaya başlamış. Babamın gecesi gündüzü ibadetle geçermiş. Bunu bazı polis arkadaşlar anlatmıştı bana. Burada bir okulda din dersi hocalığı da yapmış. Bunu da yetiştirdiği talebeleri gelir, anlatırdı. Babamın da asıl mesleği PTT memurluğuydu.

Bilahare kendisinden kuşkulanıp buradan alıp götürüyorlar. O sırada Kazım Karabekir'in haberi olunca tevkif olmaktan kurtuluyor. Babam, tekrar Van'a geri dönmek istiyor; fakat yukarıdan mani oluyorlar. Beni yanına almak istiyor, ancak dayılarım vermiyorlar beni. Soyadım bu nedenle babamınkinden farklı olmuştur.

Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ni ilk defa 1945 tarihinde—Allah rahmet etsin—Molla Hamid Ekinci Ağabey'den duydum.

Cahid Ünsal'ın evinde, sehpanın üzerinde, Bediüzzaman'ın Nuh Polatoğlu'na gönderdiği Külliyyat duruyor.

**(Soldan) A. Cevad Yaşar, Cahid Ünsal, Celal Huyut, Ömer Özcan.
(13 Temmuz 2009, Van)**

Hamid Ekinci Ağabey, Eski Said döneminde veya Yeni Said'e geçiş sıralarında Üstad Hazretleri Van'da iken, onun yanında, hizmetinde bulunmuş bir zattı. O sıralarda Van'da henüz kitap yoktu. Bilahare *Sebilürreşad*, *Büyük Doğu* gibi gazete ve dergilerden Bediüzzaman Hazretleri'nin eserleri olduğunu öğrendim ve temin etmeye çalıştım. O yıllarda dayım Cenap Ünsal, Urfa PTT'sinde müdür idi. Zübeyir Gündüzalp ve Cafer Sadık Çim, Urfa PTT'sinde telgraf memuru olarak onun mahiyetinde çalışıyorlardı. Dayım da Risale-i Nur talebesiydi. Dolayısıyla onlarla da muhabereleşmeye başladık. Dayım Cenap Ünsal–Allah rahmet etsin–hasta olarak bir gün bana geldi. Yanında *Mektubat* kitabı vardı. Oradan okuyuverdikten sonra, Zübeyir Ağabey'in Üstad'a gitmek isteğinde hemen, her zaman izin verdiğini söylemişti.

Eserler, ben postanede olduğum için vasıtamla Van'a geliyordu. Koliler önce bana geliyor, ben de bu mıntıkadaki arkadaşlara sevk ediyordum. Çaycı Emin vardı. İlk olarak onunla beraber yapıyorduk dağıtım hizmetlerini. Yalnız, o zamanlarda daha yeni harflerle kitap çıkmamıştı; el yazılı teksirler geliyordu ciltli olarak. Malûm olduğu üzere, Risaleler, 1956'da yeni harflerle basılmaya başlanmıştı.

Cahid Ünsal'ın gençliği

ÜSTAD'IN GÖZLERİ İRİ VE AÇIK MAVİYDİ

Sene 1957... Üstad Hazretleri'ni ziyaret maksadıyla Van'dan Isparta'ya gittim. Fakat Üstad Hazretleri, Emirdağ'ında imiş. Ben de Emirdağ'ına geçtim. Orada ilkin Üstad rahatsız diye kabul etmek istemediler. Kapının arkasına ziyaretçilerle alakalı mektubu asmışlar. Ben de, “Üstada söyleyin, ben Van'dan geliyorum” dedim. Zaten o zamanlar bayramlarda ben Üstad Hazretleri'ne PTT'den tebrik telgrafı çekerdim. Üstad da umumî olarak cevap verirdi. İşte, ağabeyler Van'dan geldiğimi söyleyince, Üstad Hazretleri, “Gelsin” demiş.

Elhamdülillah ziyaretine çıktım. Yatağındaydı mübarek. Nur topu gibi... Gözleri iri ve açık maviydi... “Üstad'ın gözlerine bakılmaz, baktırmaz” derler; ama ben çok rahat baktım. O bana baktı, ben ona baktım; bana bir şey demedi. Yanında Zübeyir ve Bayram Ağabeylerin olduğunu hatırlıyorum. Üstad'ın başucu tarafına Bayram Ağabey oturmuştu. Başkaları gençler de vardı; ama onların kim olduğunu hatırlamıyorum. On beş dakika kadar konuştuk.

Üstad'ın karyolasının başucundaki masanın üzerinde yeni harflerle basılmış *Sözler* kitabının formları vardı. Üstad, bu formları eline aldı, kaldırdı ve bize doğru göstererek, “Bakın, Elhamdülillah Risale-i Nur matbaalarda basılıyor artık” dedi. Bana Van'ı ve benim kimlerden olduğumu sordu. Sonra, “Vaziyetim müsait değil. Olsaydı seni on beş gün misafir etmek, burada gezdirmek isterdim” dedi. Zaten benim İstanbul'a geçme mecburiyetim vardı. Bunu söyleyince, bana, Ahmed Aytimur'un adresini

vermek istedi. “Bende var Üstad’ım” dedim. “Maşaallah” dedi. Elini öpüp ayrıldım.

Üstad’ın huzurunda iken, “Mehdi Hazretleri’ne ziyaret etmek nasip oldu bana” diye Allah’ıma şükrettim. Ondan sonra hizmetlere hep böyle devam ettik ve bugünlere geldik.

1945’TE VAN’DAKİ NUR HİZMETLERİ

1945’de Van’da Molla Hamid, Çaycı Emin ve biz vardık sadece... Hamid Kuralkan, Selahaddin Akyıl, Reşid Övet, Celal Alıcı, Kâmil Acar, Fahreddin Sayı, Nuri Güleşer falan sonradan, kitaplar gelmeye başladıkça Risaleleri tanımaya başladılar. Kitaplar Van’da bana geldiğinden bunlara kitap vermek bize nasip oldu. Böylece Van’da beş on kişi olmaya başladık. O ilk dönemde kitaplar Osmanlıca teksir halinde ciltli olarak gelirdi.

Risalelerde adı geçen Hacı Nuh (Polatoğlu) Bey ise, hacdan geldikten sonra Üstad Hazretleri’ne hediye gönderiyor. Bu hediyeler hurma ve zenzem idi. Buna karşılık Üstad Hazretleri de Nuh Bey’e bir takım eski yazı eserlerden gönderiyor. O da, hikmet-i ilâhî işte, o günün şartları içerisinde korkup kitapları toprağa gömerek saklıyor. Bir gün Hamid (Ekinci) Hoca’ya, “Bu kitaplar kaldı burada, ben ilgilenemiyorum. Bunları birine verelim” diyor. Hamid Hoca da kitapları aldı, getirdi bana. Bu kitaplar işte gördüğümüz gibi hâlâ elimde duruyor. Nuh Bey’in bize dostluğu vardı; fakat bizimle ilgilenmezdi. Barla Lâhikası’nda, Nuh Bey’in bu hediyesi dolayısıyla iki mektup vardır. Bu mektuplarda Nuh Bey’in adı çokça geçmektedir.

Üstad’ımızın kardeşi Abdülmecid Nursî, benim doğumundan önce de Van’da bulunmuşlardı. *İşârâtü’l-İcaz* tefsirinin Türkçeye tercümesini yaptığı sıralarda Van’daydı. Biz o zaman tanıştık. Kendisiyle devamlı temas halindeydik.

Van’da, ilk derslane, 1950 senelerinden sonra, Bahçıvan mahallesinde açıldı. Küçük bir yerdi. Bir ara Selahaddin’in (Akyıl) evinde yaptık dersleri. Allah lutfetti ve her yerde olduğu gibi, Van’da da hizmetler bugün çok genişledi.

Ara ara baskınlar yapılıyordu. Ama ben sadece bir kere baskına uğrayıp mahkemeye verildim. O da şöyle olmuştu: 1974 senesinde, Şeyh Taha Efendi vardı. Rahatsızdı. Onu ziyaret etmek için evine gitmiştik. Ders de yapacaktık orada. Fakat daha derse başlamadan baskına uğradık. Mahkeme bizi Diyarbakır Örfî İdareye gönderdi. Altı ay bir ceza verdiler. Fakat o da tecil edildi.

Burada yaşadığımız çok ilginç bir hadise de şöyle oldu: 1. Şube Müdürü vardı burada. İsmi İbrahim olan bu zat, aleyhimizde olan birisiydi. Ama çok şiddetli bir aleyhtardı. Peşimizi hiç bırakmaz, sürekli bizi takip ettirirdi. “Said-i Nursî idam edilse ipini ben çekerim” demişti bir defasında. Hikmet-i İlâhî, bu söz üzerinden bir ay geçmemişti ki, Hükümet Konağının dört basamaklı merdiveninden inerken düştü, felç oldu ve öldü. Tokadını yedi, kendi ipini çekti...

ÜSTAD'DAN GELEN MEKTUP

14. Lem'anın 2. Makamının 5. Sır kısmında izah edilen bir hadis-i şerifi anlayamamıştık ve bununla ilgili aramızda bahisler olmuştu. Ben de Üstad Hazretleri'ne bir mektup yazarak bunu sormuştum. Cevabî mektupta, “Cenab-ı Hakk'ın insanları kendi suretinde halk buyurmuş olduğu” şeklindeki yanlış inancı izah ve tashih ediyordu. Yalnız o zaman daha *Lem'alar* elime geçmemiş, bu meseleyi henüz Risale-i Nur'dan okumamıştım. Mecmualardan okumuştum; aklıma takıldığı için sormuştum Üstad'a. Tâhîrî, Zübeyir, Ceylan, Bayram, Hüsnü Ağabeylerin imzasıyla geldi mektup. “Mektubunuzu hasta olan Üstad'ımıza okuduk” diye başlıyordu. Bu mektup aynen şöyledir:

Bismihi Subhanehu,

Esselamu aleykum ve rahmetullahi ebeden dâima...

Aziz, Sıddık Kardeşimiz Cahid,

Evvela: Mektubunuzu hasta olan Üstad'ımıza okuduk. Üstadımız size ve oradaki kardeşlerimize selam ve dua ediyor ve dualarınızla istiyor.

Saniyen: Şimdiye kadar hiçbir âlim, hiçbir feylesof Risale-i

Nur'un hakaik-i imaniye hakkındaki beyanatına karşı çıkamamış, itiraz edememiş, sükûta mecbur olmuşlar. Çünkü Risale-i Nur, bu zamanda Kur'an-ı Hakîm'in bir mu'cize-i maneviyesi hükmünde, hakaik-i imaniyeyi şüphelerden, vesveselerden kurtaracak, imana dair bir tefsirdir. Şimdi en ziyade dinsizliğin şark-ı şimalîde çıktığı ve bilfiil tam tesirini gösterdiği cihetle; Risale-i Nur da ona karşı şark vilayetlerinde bir Zülfikar olarak başlarını kırdığı için, Nur'un kahraman talebelerinin nazarını başka tarafa çevirmeye bir plan olduğu burada da tahakkuk etmiş. O tarzda etrafta ziyade parmak sokulmak için bu nevi münazaralara, itirazlara ehemmiyet vermeyiniz, meşgul olmayınız.

O mübarek zata da Üstad'ımız selam eder ve diyor ki: Marifetullah hakkında ehl-i tarikatın yüzler meşrepleri, meslekleri itibariyle tabirat ayrı ayrı düşüyor. Bunlara mesail-i mühimme nazarıyla bakmak zamanı değil. "Tefekkür-ü fî alâillâhi ve lâ tefekkür-ü fî zâtihî" hadis-i şerifinin sırrıyla yani Cenab-ı Hakk'ı asarıyla, O'nu tanımaya çalışınız.

Mahiyetini, zatını ve sıfatını aklınız ihata edemez. "Leyse kemislihî şey'un" misali, naziri, şeriki olamaz. İlim, kudret, irade, sem, basar, kelim, hayat gibi sıfat-ı seb'a denilmiştir.

Bütün ulema-i usulî'd-din, ilm-i kelim, hususan ehl-i sünnet ve cemaat, bu sıfat-ı seb'ayı, tarîk-i müstakime bahsetmiştir. Bir kısmı demişler, "Bu sıfat-ı seb'a, 'Lâ ayn ve lâ gayr'" demişler. Bir kısmı, "Aynı zatıdır." Bir kısmı demişler, "Sıfat-ı fiili gibi gayrdır." Bu muhakkikini-i ulema-i İslam, zat-ı İlâhî hakkında bundan fazla dememişler, gidememişler. Çünkü böyle pek uzak bir meselenin teferruatından medar-ı bahs etmek çok lüzumsuzdur.

Kur'an'ın nüsusunda bu ulema-i ilm-i kelimın mezhebi, ehl-i sünnet ve'l-cemaat haricindeki bahisleri lüzumsuz, bu zamanda çok zararlı ve malayanidir. Kur'an ve Kur'an'ın iman kısmının tam tefsiri olan Risale-i Nur, bu zamanın bütün dertlerine tam bir tiryaktır. Hem o kâfidir. Başka şeylerle meşgul olmamak gerektir. Üstad'ımız, Risale-i Nur'un çok yerlerinde demiş ki,

“Kat’iyyen şimdi münakaşa münazara zamanı değil. Gayet müt-hiş bir muaraza da olsa münazaradan bizi men ediyor. Çünkü hücum eden dinsizlik ondan istifade edebilir. Fena fillah ve Vah-detü'l-Vücûd meselelerini Risale-i Nur tamamıyla halletmiştir. Ve o mesleğin sahipleri de tasdik etmişler. Ankara Üniversite Nur talebelerinin Diyanet hocalarının tensibiyle neşrettikleri ye-ni bir mecmua bütün bu meselelere cevap veriyor. Size de o mec-muadan gönderilecek.

Aziz Kardeşimiz, sizin mektubunuzda o mübarek zattan rivayeten; Cenab-ı Hakk’ın insanları kendi suretinde halk bu-yurmuş olduğu bildirilmektedir ki bu tamamıyla yanlıştır.

Hadis-i şerif, “Cenab-ı Hak, insanı suret-i Rahman üzere halk etmiştir” buyuruyor. Yani Rahman ismi mahiyetinde... Yoksa kat’iyyen kendi zatı suretinde demek değildir. Bu Hadis-i şerif hakkında Risale-i Nur’un On Dördüncü Lem’asının 2. Makamı-nın Beşinci Sırrı’nda böyle denilmektedir:

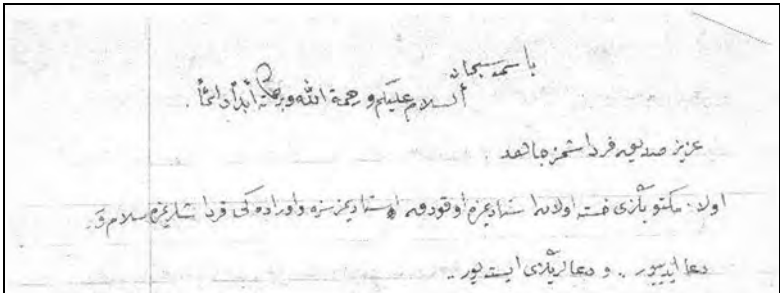
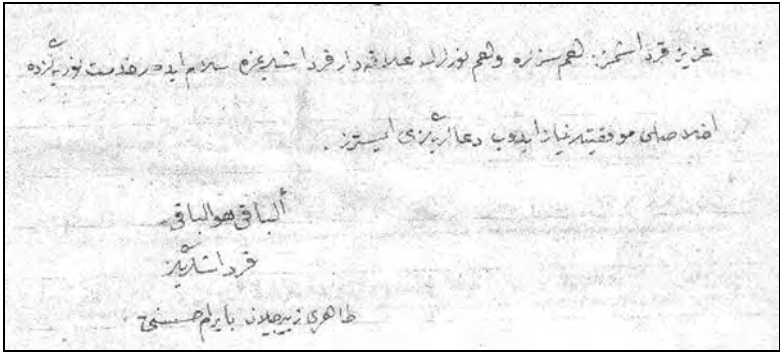
Bir Hadis-i Şerifte varid olmuş: “İnnallâhe halekal insâne alâ suret-ir Rahman.” Bir kısım ehl-i tarikat akaid-i imaniye münasip düşmeyen bir tarzda tefsir etmişler. Ehl-i tarikatın bir kısım-ı ekseri, sekir ve aşkın çoğunda istiğrak ve iltibas olduğundan hakikate muhalif telakkilerinden belki mazurdurlar. Fakat aklı başında olanlar fikren onların esas akaide münafi olan manala-rını kabul edemez. Etse hata eder. Evet, bütün kâinatı bir saray, bir ev gibi muntazam idare eden, yıldızları zerreler gibi hikmetli ve kolay çeviren ve gezdiren ve zerratı muntazam memurlar gibi istihdam eden, zat-ı Akdes-i İlâhinin şeriki, naziri, zıddı, niddi olmadığı gibi; “Leyse kemislihî şey’un ve hüve’s-Semiu’l-Basir” sırrıyla; sureti, misli, misali, şebihî dahi olamaz. Fakat, “Velehül’-meselül’-a’lâ fi’s-semâvâtî ve’l-ardi ve hüve’l-azîzü’l-hakîm” sırrıyla; mesel ve temsil ile şuunat, sıfat ve esmasına bakı-lır.

Hem işaretir ki, Zat-ı Rahman-ı Rahim’in delilleri ve ayine-leri olan zîhayat ve insan gibi mazharlar o kadar o zat-ı Vacibü’l-Vücud’a delaletleri kat’i ve vazıh ve zahirdir ki, güneşin tim-salini ve aksini tutan parlak bir ayine parlaklığına ve delaletine

ve vuzuhuna işareten, o ayine güneştir denildiği gibi, “insanda suret-i Rahman var” vücuh-u delaletine kemal-i münasebetine işareten denilmiş ve denilebilir. Ve ehl-i Vahdet-ül Vücut'un mutedil kısmı “Lâ mevcûde illâ Hû” bu sırra binaen, bu delaletin vücuhuna ve münasebetin kemaline bir unvan olarak demişler.

Aziz Kardeşimiz, hem sizlere hem Nurlarla alakadar kardeşlerimize selam eder, hizmet-i Nûriyenizde ihlâslı muvaffakiyetler niyaz edip dualarınızı isteriz.

El Bâki Hüvel Bâki Kardeşleriniz
Tâhîrî, Zübeyir, Ceylan, Bayram, Hüsnü

Cahid Ünsal'a gelen mektubun baş ve son kısmı...
Mektup “Tâhîrî, Zübeyir, Ceylan, Bayram, Hüsnü” Ağabeylerin isimleriyle bitiyor...

(1931-2010)

HAFIZ NAMIK ŞENEL

1931 Emirdağ doğumlu olan Hafız Namık Şenel, Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin her iki Emirdağ hayatının da en yakın şahitlerinden birisidir. O tarihlerde Emirdağ Çarşısı Camii'nin resmî imamlığını yapmıştır. Bediüzzaman Hazretleri sekiz sene müddetle, fasılalarla arkasında namaz kılmış, bazen de resmen men edilmiştir. Bunun teyidini Bediüzzaman'ın Tarihçe-i Hayat kitabında şöyle okumaktayız: “Üstad, ilk iki sene Çarşısı Camiine gider, cemaate iştirak ederdi. Ekser günler ikindi namazını camide kılar ve yatsıya kadar orada kalır, sonra evine gelirdi. İki sene böyle devam etti; sonra kaymakam, insanlarla görüşüyor diye camiden menetti. Emirdağ'ında ikameti zamanında başta Isparta olarak çok yerlerde Nur risaleleri el yazısıyla çoğaltılıyordu.” (*Tarihçe-i Hayat*, s. 575) Bediüzzaman'a imamlık yapan bu bahtiyar hocanın, haliyle, Üstad ve Üstad'ın hizmetkârları Ağa-beylerle sayısız hatıraları var...

Namık Hoca, 1958'de Bediüzzaman Hazretleri'yle merhum Adnan Menderes'in Emirdağ'da karşılıklı selamlaşmasını görenlerdendir. Namık Şenel'in aynı gün bilmeyerek sebep olduğu bir hadise var ki günlerce Türkiye karışmış, Menderes Hükümeti çok zor anlar yaşamıştır. O gün, imamlığını yaptığı caminin minare-

sine yeşil sancaklar çekilmiştir. Olayın başkahramanı da İmam Namık Şenel'dir. Bediüzzaman'ın kaldığı Emirdağ'da, hem de Adnan Menderes'in geldiği gün yaşanan bu—kasıtsız—hadise, irtica çığırtkanlarına çok iyi bir malzeme olmuş, bütün gazeteler birinci sayfadan yaygara yapmıştır. Hadisenin bütün ayrıntılarını kendisine sorduk... O da anlattı...

1969 senesinden itibaren Nazilli'de ikamet etmekte olan Namık Hoca'mızın hatıraları okununca anlaşılacak ki, O, Nur talebeleri için yaşayan bir tarihtir. Sık sık Bediüzzaman Hazretleri'nin kır gezilerine iştirak etmiş, evine rahatça girip çıkabilmiş, kerametlerine şahit olmuş ve ona sorular sorabilmiştir. Ağabey dediği, Üstad'a Emirdağ'da çok hizmet etmiş olan Mustafa Acet ve Hacı Ali Kılınçalp ile de çok yakın dostlukları olmuştur.

Bu hatıraların daha iyi anlaşılabilmesi için, Bediüzzaman Hazretleri'nin Emirdağ ile münasebetlerinin 1944'den 1960'a, yani vefatına kadar devam ettiğinin bilinmesi lazımdır. Şöyle ki:

Üstad'ın Afyon hapsinden önce ve sonra olmak üzere iki Emirdağ hayatı vardır. 1944'de Denizli Ağır Ceza Mahkemesi be-
raat ettirmesine rağmen, Said Nursî Hazretleri'nin Emirdağ'da mecburi ikametine de karar verilmiştir. 1944'ten itibaren üç sene kadar Emirdağ'da ikamet edebilen Said Nursî, 1947 senesinin son günlerinde Afyon Ağır Ceza Mahkemesi'nce üçüncü defa hapis-
haneye, Afyon Cezaevi'ne alınmıştır. Yani 1944-1947 birinci Emirdağ hayatıdır.

Bediüzzaman Said Nursî, 1949'da bir eylül sabahı Afyon hapsinden tahliye olduktan sonra tekrar Emirdağ'a gönderilmiştir. Üç-dört sene kadar daha burada kalan Üstad, 1953 senesinde Isparta'ya yerleşmiştir. İşte bu 1949-1953 arası Bediüzzaman'ın ikinci Emirdağ hayatı olarak tarihe geçmiştir.

Üstad, 1953'te Isparta'ya yerleştikten sonra da Emirdağ'daki sevgili talebeleriyle alakası devam etmiş, ara sıra Emirdağ'a gelip ikametgâhı olan derslane-i Nuriye'de kalmıştır. Hatta vefatına gittiği Urfa yolculuğu Emirdağ'dan başlamış, Isparta'dan devam etmiştir. Yani Üstad, önce Emirdağ'dan Isparta'ya uğramış, oradan Urfa'ya gitmiştir.

“Ben ekmeksiz yaşarım, hürriyetsiz yaşayamam” diyen Bediüzzaman, Emirdağ’da bütün takip ve tarassutlara rağmen, kırlara veya dağlara teneffüs için gezmeye giderdi. Kitaplarında, *Tarihçe-i Hayat*’ta ve Ağabeylerin anlattıklarında, Emirdağ’la ilgili çok hatıralar vardır. Bu kaynaklardan birisi de orada Üstad’ın camisinde imamlık yapan Hafız Namık Şenel’dir.

Hafız Namık Şenel, 29 Mayıs 2010 tarihinde ikâmet ettiği Nazilli’de vefat etmiş ve memleketi Emirdağ’da toprağa verilmiştir. Tarihî bir şahsiyeti daha kaybetmiş olduk. Allah rahmet eylesin.

İşte, kendisi ile yaptığımız görüşmeleri düzenledikten sonra tashihiini yaptırdığım Hafız Namık Şenel’in hatıraları:

Hafız Namık Şenel anlatıyor:

1931’de Emirdağ’ın Veysel köyünde doğmuşum. Baba tarafım Emirdağ’ın Arslanlı köyündendir. Şimdi orası Eskişehir’in Çifteler ilçesine bağlıdır. Bize Hocaogulları derler. Geniş bir sülale... Dedem oradan hitam müdürü olarak Emirdağ’a gelir. Veysel köyünden arazi falan alır ve oradan evlenir. Daha sonra memuriyeti terk edip bu köye yerleşir. Bu arada malum harpler, darplar yaşanır. Dedemin, babamla birlikte, beş çocuğu olur. Babamın adı Ali’dir. Babamın annesi, ninem, o köyden Şeyh Hüseyinoğulları’ndan Ayşe Hanım’dır.

Ben 1944’de Emirdağ’da hafızlığa başladım. Hocam Gönenli Hafız Ahmet Efendi’dir. Sonra bizi Emirdağ’dan Eskişehir’e naklettiler. Daha sonra ben Düzce’ye gittim ve kıraatimi orada ikmal ettim.

Üstad Hazretleri, malum Denizli mahkemesinin kararıyla 1944’te Emirdağ’a geliyor. O yıllarda çok sıkı takip ediliyordu. Ancak 1950’den sonra biraz rahatladı. Üstad Hazretleri, Emirdağ’a geldiğinde verilen sıkıntılara rağmen pek çok kimseler ziyaretine gidiyordu. Küçük risalelerden getirip dağıtanlar oluyordu. Emirdağ çevresinde Üstad’ın gelmesiyle çok müspet tesirler meydana gelmişti. Bizim köyde akrabamız Hayri Türkmen diye birisi vardı. O, babama küçük risalelerden getiriyor ve beraber okuyorlardı. Ben de bu arada Emirdağ’da hafızlığa çalışıyordum.

Namik Şenel (sağda) 1952 yılında, Van'da askerlik yapmıştır.

Biz, Üstad Hazretleri'ni gelip geçerken hep görüyorduk. Kırılara ve Adaçalı'daki Yorgunbaba denilen türbeye çok giderdi. Bu şekilde Üstad'dan ve Risale-i Nur'dan haberdar olmuş olduk.

Hocam Gönenli Ahmet Eroktan'ın kendisi, dedesi, babası, anası, kardeşleri, çocukları vs hepsi hafızdır. Ahmed Hocam, Üstad Hazretleri için “Koca Sultan” derdi. Bize, “Bir velinin büyüklüğü onun karşısındaki hasımlarının büyüklüğüyle ölçülür. Koca Sultan bütün dünya dinsizliğini karşısına almıştır” derdi. Hocam Gönenli Ahmet çok güzel Kur'an okurdu. Üstad onu, “Sen nerede okusan ben seni dinliyorum” diye taltif ederdi.

Bir gün Eskişehir'den Emirdağ'a gelirken hocam bana “Koca Sultan'ı görmeden gelmeyeceksin” dedi. Kış günü, aralık ayında-yız. Benim anam Emirdağ'ın Suermez köyündendir. Veysel köyüne gelin olarak gelmiş. Gittim, orada dayımlarda kalmaya başladım. Gündüzleri Emirdağ'da Üstad'ı görmeye çalışıyordum, akşam Suermez köyüne, dayıma dönüyordum. Beş-altı gün bu şekilde uğraştım. Nihayet Şıh Alilerin Hacı Osman Amca'nın oğlu Halil (Çalışkan) vasıtasıyla Üstad Hazretleri'yle tanıştık. “Seni talebeliğe kabul ediyorum” dedi Üstad Hazretleri. Artık bu şekilde irtibatımız senelerce devam etti. Çok kerametlerini gördüm.

“KUR’AN’I KATİYEN MENFAATİNE ALET ETME!”

Askere 1951 Ekim ayında, rahmetli Ceylan Çalışkan’la beraber gittim. Ceylan benden yaşlı olduğu halde, hapis-mahkeme ve hizmet hadiselerinden dolayı iki sene gecikti. Bir de Turhan Benli vardı. Üçümüz askere beraber gittik. 70 kadar Emirdağlı beraberdik. Askere gitmeden Ceylan’la beraber Üstad’ı ziyarete gittik. Ziyaretimizde Üstad bana “Kur’an-ı Azimüşşan’ı katiyen menfaatine alet etme!” diye tembih etti. Kurtalan’a varınca bizi Van’a seçtiler. Ceylan Ağabeyler Siirt’te kaldılar.

Namık Şenel’in imamlık yaptığı Emirdağ Çarşıci Camii

Bediüzzaman Hazretleri, bu camide Namık Şenel’in imametinde namaz kılmıştır.

Van’da askerliğimi bitirip dönünce Üstad Hazretleri’ne gittim. Bana, “Kaleye çıktın mı?” diye sordu. “Çıktım Üstad’ım” dedim. “Kapısına indin mi?” dedi. “İndim Üstad’ım” dedim. “Kapısına varırken ayağın kayarsa ne olur? Düşersin, değil mi? Ne kadar yüksekliği var oranın?” dedi. “Beş minare boyu dediler” dedim. “Ben oraya varırken ayağım kaydı ve yan tarafa fırlatıldım. O za-

man anladım muhafaza edildiğimi” dedi. Hakikaten orada ayağın kaydktan sonra uçuruma düşmemen mümkün değildir.³³

“SEN ALAKÜLLİHÂL BENİM İMAMIMSIN”

Askerden geldikten sonra Emirdağ’da imtihan olduk. Daha önce cemaati olduğum Emirdağ Çarşıiçi Camii’ne imam oldum. Üstad Hazretleri namazlarını bu camide kılardı.³⁴ Bana, “Ben hiçbir camide bu kadar namaz kılmadım. Sekiz sene bu camiye devam ettim. Alaküllihâl bu cami benim camimdir. Benim talebelerimden bir tanesinin burada fedai çıkması lazımdı. Bu sen oldun, sen alaküllihâl benim imamımsın” diye taltiflerde bulunurdu. Ben o zaman içimden, “Bu kadar mühim bir şey mi?” derdim.

Üstad Hazretleri 1944-47 arasında camiye devamlı gelirdi. Biz o zaman talebeydik. Bir gün caminin daimi cemaatinden Tingillilerin Tahir Ağa, Arap Ahmetlerin Koca Özkara, Ekmekçi Şükrü Barlas, Kocaveli Çavuş Erenoğlu, Kırılıoğlu Arif Ağa, Abdil Akın Hamdi Hoca vs şadırvanın etrafında otururken “Üstad’ın üzerindeki cübbe kaç senelik acaba?” diye konuşmuşlar. O arada Üstad camiye gelmiş. Caminin cümle kapısının önünde durmuş, onları çağırılmış ve “Bu hırka tam 100 seneliktir. Mevlana Halid-i Bağdadî’nin hediyesidir” demiş. Bana o arkadaşlarım ittifakla böyle anlatmışlardı.

Üstad Hazretleri, arkada müezzinliğin yanı başındaki yere secadesini serer, orada kılardı namazını. Fakat ekseriyetle cumalar-

³³ Burada bahsi geçen hadise, Üstad’ımızın kendi ifadeleriyle şu şekilde anlatılmaktadır:

“Hayatta olan eski talebelerim biliyorlar ki, bin üç yüz on dört, bin üç yüz on beş-on altı senelerinde, Van Kalesi ki, iki minare yüksekliğinde sırf dağ gibi bir taştan ibaretir, eskiden kalma oda gibi bir in kapısına gidiyorduk. Ayağımdan kunduralar kaydı, iki ayağım birden kaydı. Tehlike yüzde yüz... Başkaca nokta-i istinat kalmadığı halde, büyük bir istinada basmış gibi üç metrelik bir kavisle o mağaranın kapısına atılmışım. Hem ben hem beraberimdeki orada hazır arkadaşlarım, ecel gelmediği için sırf bir hıfz-ı ilâhî, harika bir imdad-ı gaybî telakki ettik.” Bediüzzaman Said Nursî, *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, Söz Bas. Yay., s. 224.

³⁴ Emirdağ Çarşı Camii’nin adı *Tarihçe-i Hayat*’ta şu şekilde geçmektedir: “Üstad, ilk iki sene Çarşı Camii’ne gider, cemaate iştirak ederdi. Ekser günler ikindi namazını camide kılar ve yatıya kadar orada kalır, sonra evine gelirdi. İki sene böyle devam etti. Sonra kaymakam ‘İnsanlarla görüşüyor’ diye camiden menetti.” Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 298.

da ve gündüz namazlarında, caminin üst kısmında, tahtalarla bölünmüş müezzinlik kısmının orada kılırdı. Üstad, seccadesini serer orada otururdu. Hatta ikindi veya akşam namazını kıldıktan sonra evine gitmez yatıya kadar orada okurdu. Bu anlattıklarım ilk zamanlardı. 1950'den sonra gelememeye başladı. Daha sonraları cumalara bile gelememeye başladı.

Bazen Bediüzzaman'ın arkasında namaza durduğumuz zamanlar olurdu. Bir "Allahü Ekber!" diye tekbir getirdi mi, sanki önde yok olur giderdi. Sanki bu dünyayla alakası kesiliverirdi. O haşyet, o heyecan bizi de kaplardı. Hafif bir sesle Fatiha'yı okumaya başlardı. Biz duyardık.^{NOT}

Mustafa Acet vardı, risalelerde adı sıkça geçer. Çarşı içindeki küçük bir cami olan İncili Camii'nde imam-hatipti. Mustafa Acet aynı zamanda hattattı. Emirdağ'da Üstad'a en çok hizmet edenlerdendir. Fakat resmi görevli olduğu için, takibata uğrar diye dikkat ediliyordu. Mustafa Acet bizimle çok ilgilenirdi. Çok mü-kemmel bir insandı.

Ben gayr-ı resmi talebe okutuyordum. 1955'de kaymakam bizi sigaya çekti. Onunla ikimizi görevden aldı. 15 gün kadar görevden ayrı kaldık.

Bir gün rüyamda camideyim, sabah namazı vakti. Baktım Hz. Ömer (r.a.) camiye geldi. İmamete geçmem mümkün değil! Bizim oralarda üç ihlas okumak adetti. Okudum ve sonra kamet getirdim. İstiyorum ki Hz. Ömer (r.a.) mihraba geçsin, namazı kıldırsın. Fakat Hz. Ömer (r.a.) arkama geçti, beni iki omzumdan tutup kaldırdı ve adeta mihraba dikti. Ben namazı kıldırıdım ve uyan-dım. "Bunda bir hikmet var" dedim. O gün saat 10.30'da kaymakamdan bir yazı geldi ve bizi görevlerimize iade ettiler.

1958'de bir "yeşil sancak" hadisesi oldu ki birazdan anlatacağım. Ondan da 35 gün hapis yattık. Sonra beraat ettik. 1960 İhtilali'nde de yakamıza yapıştılar. Beni Konya Doğanbey'e gönderdiler; Mustafa Acet'i ise görevden aldılar.

^{NOT} Namık Hoca'mız, Üstad'ın okuduğu tarzda Fatiha'yı bizlere okudu. Hakika-ten biz de heyecanla dinledik.

Üstad Hazretleri fedai çıkması lazımdı demişti ya... İşte biz de bir nevi fedai gibi olmuş olduk.

ŞAPKAMA VURDU

Ben hafız olduğum halde şapka giyiyordum o zamanlarda. Kur'an okurken bere gibi ters giyerdim; fakat bir türlü çıkaramıyordum. Ağabeylerimizin "Bunu çıkar artık" diye söylemelerine rağmen bir türlü çıkarıp atamadım şapkayı. Çünkü etrafın, "Hoca başı açık mı gezer hiç?" diye baskısı vardı üzerimde.

İloğlu Hüseyin Çavuş vardı. Onun evinde kiradayım. Bir gün rüyamda, Üstad Hazretleri geldi ve aşağıdan beni çağırırdı. İndim. Üstad, kolunu, soldan sağ tarafa doğru omzuma attı. Baktı, başımdaki şapkayı gördü. Elinin tersiyle öyle bir vurdu ki, benim şapka İzmir'e doğru uçtu. Gidiş o gidiş oldu. Bir daha da hiç takmadım.

Kitaplar henüz matbaalarda tab edilmeye başlamamıştı. Ancak teksir edilerek çoğaltılıyordu. Ben de kitapların tamamını henüz alamamıştım. Ceylan'ın babası Mehmet Çalışkan Amca'ya "Mehmet Ağabey, kitaplar geldikçe bana ayır" dedim. O da "Olur" dedi. Birkaç ay sonra kitaplar gelmiş. Ama o gün ben rüyamda Hz. Ali'yi (r.a.) gördüm. Eline bir kitap almış "Bu kitap elli lira. Babandan parayı al gel, kitabı sana vereceğim" dedi.

Öğle namazını kıldırdıktan sonra çıktım. Uzunçarşı'dan yürüyordum ki Mehmet Ağabey çağırırdı. "Hafız, kitapların geldi. Tam elli lira yapıyor. Getir paranı, al şimdi. Para peşin olacak haal!" dedi. O orada babam rast geldi. Üzerinde asker resimli olan elli liralara vardı o zaman. Çıkardı onlardan bir tane verdi. Gittim kitapları aldım. Aynen rüyada gördüğüm gibi oldu hâdisе.

"BİZ BU MEMLEKETİN ASAYİŞİNE HİZMET EDİYORUZ"

Üstad Hazretleri nereye gitse devamlı takip ve tarassut altındaydı.^{NOT} 1946 veya 47 olabilir. Üstad Adaçalı'ya gitmişti. Orada

NOT

1944 tarihinde Denizli mahkemesi tarafından Emirdağ'da ikamete mecbur edilen Bediüzzaman Hazretleri'nin, 1948 Afyon hapsine kadar süren birinci Emirdağ hayatı, *Tarihçe-i Hayat* kitabında şöyle hülâsa edilmiştir: ►

Yorgunbaba diye bir yatır vardı. Onu ziyarete gitmiştik. Yanında Mustafa Ağabey (Acet) ve ben vardık. Ben o zaman daha talebeydim. “Kipildek” denilen bir başçavuş vardı. Gözlerinin bakış şekline dolaylı halk öyle derdi ona.

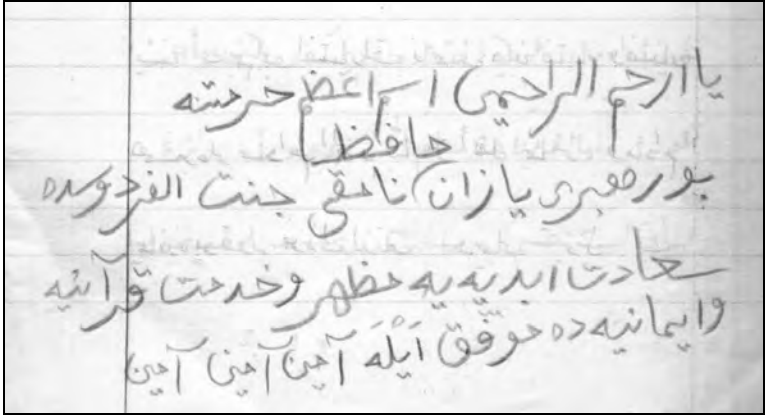
İşte bu başçavuş bir gün Adaçalı’ya Üstad’ı almaya geldi. Bir ara Üstad’ın yakasını tuttu. Mustafa Acet Ağabey ve ben orada Üstad’ın yanındayız. Üstad birden ellerini tuttu ve şöyle silkeleyiverdi. Sonra Mustafa Ağabey’e dönerek “Mustafa! Git Stalin’i öldür gel desem gider misin?” Mustafa Ağabey “Vallahi giderim Üstad’ım!” dedi. Üstad “İşte benim bunun gibi binler talebem var. İstesem iki saatte intikamımı alabilirim. Fakat biz bu memleketin asayişine hizmet ediyoruz” dedi şiddetle.

“BENİM BEDEVİ TALEBEM”

Emirdağ Yedikapı Boğazı’nda Kapaklı Çeşmesi vardır. Üstad Hazretleri ile zaman zaman oraya beraber giderdik. Bir nevrüz günü idi. Ben o zaman genç olduğumdan; oradan oraya, tepelelerin, ağaçların üstüne inip çıkmaya başladım. Üstad Hazretleri “Benim bedevi talebem” deyip gülmüştü o zaman.

Yine bir gün Üstad Hazretleri ile beraber aynı yere gittik. Ben Zübeyir Ağabey’le beraber Kapaklı Çeşmesi’ne su almaya indim. Testileri doldurduk. Otobüsle geri dönerken “Öğle ezanına ne kadar var? Camiye yetişebilecek miyiz?” diye konuşurken, elimi cebime attım. Bir baktım ki cep saatim yerinde yok. Zinciri kalmış sadece...

“Emirdağ’daki hayatı şöyle hülâsa olunabilir: Daimi tarassut altındadır. Mahkemenin beraat kazanması ve eserlerinin iade edilmesine rağmen, serbest bırakılmış değildir. Eskisinden daha ziyade kontrol ve mütemadiyen pencere ve kapısından nezarete maruzdur. Mektuplarında da beyan ettiği gibi, Denizli hapsinin bir aylık sıkıntısını bazen bir günde Emirdağ’da çekiyordu. Üstad’a yapılan bed meameleler ve takınılan tavrı, Emirdağ ahalisince yakından bilinmektedir. Denizli mahkemesinin beraatı üzerine, mahkeme eliyle Nurların intişarına ve Said Nursî’nin hizmet-i imaniyyesine sed çekemeyen gizli dinsizlik komiteleri, bu defa başka yollardan, idarî makamları evhamlandırıp aleyhe geçirerek hatta imhasına kadar çalışıyorlardı. Bu plan kat’î idi. Bir bekçi, kapısı önünden ayrılmazdı. Üstad ile görüşebilmek pek müşküldü.” Bediüzzaman Said Nursî, *Tarihçe-i Hayat*, Söz Bas. Yay., s. 572.

Üstad Bediüzzaman'ın Namık Hoca'ya duası

“Ya Erhamerrahimîn! İsm-i Âzam hürmetine, bu Rehber'i yazan Namık'ı cennetü'l-firdevste, saadet-i ebediyeye mazhar ve hizmet-i Kur'aniye ve imaniyede muvaffak eyle. Âmin, âmin, âmin.”

O saati de Ramazanda mukabele okuduğum subaylar vardı; Elazığlı Şahin Hayrettin Güder (kendi komutanım, yüzbaşım), ve Nene Hatun'un torunu Muzaffer Hatunoğlu. İşte ben bu iki subayın hanımlarına mukabele okumuştum. Bana bir saat almışlardı o zaman. Üç yıldız, altın kaplama, Nacar marka bir cep saati...

Bu arada biz bunu fiskos konuşurken Üstad bizi duydu. “Ne oldu?” deyip arabayı durdurdu. “Hafız Namık'ın saati kaybolmuş Üstad'ım” dediler. Beni yanına çağırdı. “Nerede kaybettin?” dedi. “Üstad'ım tam bilmiyorum; ama çeşmenin oralarda düşmüş olabilir” dedim. Bana şöyle iki tane okşar gibi vurdu, “Saatine sahip ol” dedi. Sonra da “Saatin kaybolmasına ben sebep oldum” dedi ve zorla parasını verdi bana.

Neyse Emirdağ'a geldik, namazları kıldık. Namazdan sonra Cumhuriyet Meydanı'na doğru yürürken Mustafa Ağabey (Acet) karşımdan geliyordu. O arada postacı Cemal vardı, Seyyitlerdendi. O da geldi “Hocalar, içinizde saat düşüren var mı?” demesini mi! “Ben!” dedim. “Bak bu saati postanede düşürmüşsün” dedi ve saati bana verdi. Ben Üstad Hazretleri'nin mektuplarını atmak

için postaneye gitmiştim. Masanın üstüne doğru eğilince zincirinden çıkmış ve düşmüş demek ki.

Saati alınca doğru Üstad Hazretleri'ne gittim. "Efendim saati bulduk, buyurun parasını" dedim. "Saatine sahip ol keçeli" dedi ve iki tane daha okşadı. Saat hâlâ hatıra olarak bende duruyor.

TESTİYE VEFA

Üstad Hazretleri'nin testisi çatlamış. Bana "Bunu tamir edebilecek kimse var mı?" dedi. Ben "Anamın bu işlere eli yatkındır" dedim. Ve aldım testiye eve getirdim. Anam yumurta, kireç, pamuk karışımı, "lök" yaptı ona. Testiyi güzelce tamir etti. Getirdim Üstad'a verdim. Üstad aldı odasının bir köşesine koydu: "Bu bana çok hizmet etti, bana çok arkadaşlık yaptı" dedi.

Ben o zaman Üstad Hazretleri'ndeki vefa duygusunu görmüştüm. O toprak parçasını, "Bana çok hizmet etti, çok arkadaşlık etti" diye atmıyordu. Eşyasına bile vefa gösteriyordu. Üstad öyle birisiydi...

ŞAHİT OLDUĞUM İNAYETLER

Üstad Hazretleri'nin metal para koyduğu yuvarlak bir krem kutusu vardı. Çıkarır oradan para verirdi. İçinde mutlaka para olurdu. O zamanlar demir paralarda resim yoktu. Ben birkaç hadiseye şahidim.

Bir gün Mustafa Acet'e bir lira verdi. "Git şunları al" dedi. Bak-tım kutudaki para bitti. Kutu boşaldı, içinde hiç para kalmadı. Üstad kutuyu kapattı, tekrar açtı, bir para daha verdi, "Şunları da al" dedi. Bunu üç dört kere böyle görmüşümdür.

Mustafa Acet anlatmıştı:

"Sene 1948... Şeker yok. Arıyoruz, tarlıyoruz; ama şeker bulamıyoruz. Aynı günlerde Üstad'ın evindeyim. Başımı şöyle yukarıya doğru çevirdim. Baktım rafta bir kese kâğıdı var. Aldım, baktım. İçi iri iri kesme şekerlerle dolu. Hemen Üstad ayağa kalktı, 'Kim getirdi bunu?' dedi. 'Bilmiyorum Üstad'ım. Onu siz bilirsiniz' dedim. 'Fesühbanallah! Her neyse...' dedi."

Mustafa Acet ve Namık Şenel (sağda)

Namık Şenel Hoca'nın "Mustafa Acet'le fotoğrafçıya gidip imam kıyafetiyle beraber çektiirdik" dediği bu fotoğraf 1955 senesine ait...

Yine Mustafa Acet anlatmıştı:

"Cumaya gitmeden evvel Üstad banyo yapardı. Bir gün mangal şöyle duruyordu. Ama içindeki köz neredeyse sönmek üzereydi. Üstad, 'İbriği koy üzerine' dedi. 'Üstad'ım bu ısınmaz burada' dedim. 'Koy, koy...' dedi. Kendisi de eline tenekeden bir maşrapa aldı, mangalın kenarına değdirdi, ısınmasını bekledi. Ben gülüyorum, bu ısınır mı böyle diye... Biraz sonra ikisinden de buhar çıkmaya başladı. Elini şöyle değdirdi hemen çekti. 'Fesühhanallah! Isınmış ikisi de...' dedi."

"HAFIZIMIN ANASI BİZİM DE ANAMIZDIR"

Benim köyümün adı Veysel köyüdür. Orada Veysel Karanî Hazretleri'nin makamı vardır. Bizim köye, o makama Üstad Hazretleri'nin iki defa ziyareti vardır. İlkinde bir kamyonla gittik. Üstad öne oturdu. Biz kasada gittik. Üstad Hazretleri'nin türbeye bir ziyareti vardı ki hakikaten çok muazzamdı. Mustafa Ezener

(merhum), Ahmet Urfalı (Emirdağ'da hayattadır), Ramazan Duran, Manifaturacı Karahalların Halim Ağa vardı. Halim Ağa dedi ki, "Efendim, Veysel Karanî Yemenli... Burada ne gezecek" dedi. Üstad Hazretleri, "Biz onun makamını ziyarete geldik. Alaküllihal kendisi nerede olursa olsun, onun ruhu bizim gelişimizden haberdardır" dedi.

Üstad, o gün Zübeyir Ağabey'le beni yoğurt almaya göndermişti. Biz tam yoğurdu alıp çıktık, baktık Üstad taksiyle geliverdi önümüze. Şoförü Mahmut Çalışkan'dı. O da hayattadır şimdi.

Rahmetli anam taksiyi görünce koştu geldi. "Üstad'ı ben de göreyim" diye koşuyordu. Anama gelme diye işaret ettimse de o geliyordu. Bu arada biz Emirdağ yoluna gidecekken, Mahmut ters tarafa, tarla yoluna giriverdi. Ben "Nereye gidiyoruz?" dedim. Mahmut "Emirdağ'a..." dedi. Ben "Burası Emirdağ yolu değil" deyince, o tekrar şaşırdı ve yanlış yola, mektebin arkasına doğru döndü. Bu arada anam da oraya gelmiş. Üstad arabayı durdurdu. "Hafızımın anası bizim de anamızdır" diye biraz taltif etti anama. O zaman o kadar memnun oldum ki, tarif edemem. Anam ihlasla koştu, Allah da görüştürdü.

HIRSIZIN ISLAHI

Benim Seydi Yüce isimli bir komşum vardı. Ona halk "Bomba" derdi. Müthiş hırsız ve şerli bir adamdı bu. Bana bir gün "Hafız, Bediüzzaman'la beni bir görüştürsene... Ben bu işlerden vazgeçmek istiyorum. Ne olur, beni onunla görüştür!" dedi.

Adaçalı'da Yorgunbaba denilen bir yatır vardır. Üstad ona sık sık ziyarete giderdi.

İşte, Bomba bir gün oradan koyun aşırmış... Üstad Hazretleri'ni orada görünce koyunları bırakıp onun elini öpmek için koşmuş Üstad'a doğru. Üstad yürüyormuş o esnada. Epey koşmuş; fakat bir türlü yetişememiş. Bunu bana anlatırken "Bu gençliğimle ben ona yetişemedim, elini öpemedim... İlla ki bunda bir iş var. Sen elini öptür" diye yalvardı bana.

Ben de gittim Zübeyir Ağabey'e aynısını anlattım. O da Üstad Hazretleri'ne... Üstad, "Gelsin" demiş. Beraber Üstad'a gittik.

Orada sayıp döküyor yaptıklarını... O yaptıklarını anlamaya başlayınca, Üstad, “Sen tövbe et! Ben de tövbenin kabulü için Allah’a dua edeyim” dedi. Hakikaten bu adam bir daha bu işleri yapmadı, kurtuldu. İşte Üstad böyle bir üstattı! Buna da şahit olmuştuk.

ÜSTAD İMAMLIĞI

Emirdağ’ın Keçili diye küçük bir köyü vardır. Bu köyde Kâmil Ağa vardı. Üstad Hazretleri onun bahçesine gider bazen istirahat ederdi. O köyün camisine imam tutacak durumları yoktu. Zaten Emirdağ’a göç vere vere köyde çok az hane kalmıştı. Üstad Hazretleri o camide 15-20 gün kadar imamlık yapmıştır.

O köyde bir kabir vardı. Üstad Hazretleri, bize (Bayram, Ben, Mustafa Acet ve birkaç kişiye) “O kabri sık sık ziyaret edin. Orada çok büyük evliya var” derdi. Ben sonradan o köylülere “Burada kim var?” diye sordum. “Bizim bildiğimiz bir kimse yok, biz bilmiyoruz. Yalnız İstiklal Harbi’nde çok şehit defnettik buraya” dediler.

Yine Emirdağ’da bir kış günü Üstad’a gittim. Her taraf kardı. “Üstad, talebelerle beraber Keçili köyüne gitti” dediler. Ben de Keçili köyüne gittim. Baktım Üstad ve Ağabeyler kibleye bakan iki tepe arasında yamaçtalar. Her taraf kar ve hava oldukça soğuk... Üstad Hazretleri öyle bir yer seçmiş ki güneş tam karşıdan vuruyor. Sanki soba yanıyor gibi. Yanında Zübeyir, Mustafa, Ceylan, Sungur, Bayram, Hüsnü Ağabeyler vardı. Ders okundu. Ben de iştirak etme fırsatı buldum, elhamdülillah.

MÜSPET HAREKETİN ÖLÇÜSÜ VE NETİCESİ

Piribeyli Hacı Hüseyin Efendi vardı; müderris, âlim... Oğlu Süleyman Tanrıkulu, Yunak Müftülüğü yapmıştır.

Mustafa Acet Ağabey bu köye gidecek... Üstad Hazretleri de “Orada Hacı Hüseyin Efendi’ye selam söyle, o benim kardeşimdir” diye selam yollamak istiyor. Mustafa Ağabey de “Efendim o Risale-i Nur’un aleyhindedir” diye cevap verince Üstad, “Sen benim kardeşimi gıybet ediyorsun, aramızlı bozuyorsun” diye hiddet ediyor.

**Namık Şenel hatıralarını anlatırken.
Sağında Ertuğrul Öztürk, solunda Ömer Özcan...**

Bu söz müderris Hüseyin Efendi'nin kulağına gitmiş. Bu zat babamın ahababı olduğundan Emirdağ'a geldi mi bizde misafir kalırdı. Beni de severdi. Bana "Hafız sana bir şey soracağım. Ama dosdoğru söyleyeceksin. Böyle bir hadise olmuş. Bediüzzaman benim için böyle demiş. Bu hadise nasıl oldu?" dedi. Ben de "Evet... Derken ben de vardım" dedim. "Ben müvesvis bir adamım. Ne zaman zamanın mürşid-i kâmilini görmek için rüyaya yatmışsam, Bediüzzaman bir al ata binmiş karşıma çıkmıştır. Ama ah, bendeki bu müvesvis kafa-kafasına yumrukla vurdu-sünnetten iki noksanı var (evlenmedi ve sakal bırakmadı) diye vesvese yaptım. Onlar benim bildiğimi bilseler her gün Bediüzzaman'ın ayağının altını öperlerdi" dedi. Hakperestlik yaptı.

İstanbul vaizlerinden Şemseddin Yeşil vardı. "İlme Ulemaya" diye Ashab-ı Kiram hakkında 100 sayfa kadar broşür şeklinde bir yazı hazırlamış. Sahabe arasında olan ihtilafları falan yazıyordu. Bunu Üstad'a göndermiş. Üstad Mustafa Ağabey'e "Oku" dedi. Mustafa Ağabey sayfaları tek tek çevirdi, okudu. Üstad, "Yak! İstanbul uleması onun cevabını verir. Karşımızda dinsizlik cereyanı var. Müslümanlarla, ihtilaflarla uğraşmak vazifemiz değil" dedi. Hakikaten bir zaman sonra Ömer Nasuhi Bilmen "Müslümanların Ashab-ı Kiram Hakkında Nezih İtikatları" diye bir kitap neşretti. Onun cevabını verdi.

1955’lerde ben yine Emirdağ Çarşı Camii’nde imamdım. Afyon mahkemesinden kitapların hepsi gelmiş. Fakat üzerindeki pulların hepsinin üzerinde İsmet İnönü’nün resmi var. Üstad bana “Bu pulların hepsini temizle” dedi. Ben de hepsini temizledim, bir araya topladım. “Üstadım ne yapayım ben bunları?” dedim. Üstad şeddeli bir ifadeyle “Yak! Zaten yanmaya mahkûm!” dedi.

Emirdağ’da aslı Sivrihisarlı kunduracı Niyazi Usta diye birisi vardı. Uzunçarşı’da Mehmet Çalışkan Amca’nın dükkân komşusu idi. Mehmet Çalışkan, Üstad’ımızın hizmetkârı Ceylan Çalışkan’ın babasıdır. Niyazi Usta, Emirdağ’ın hatırı sayılır esnafıdır ve Halk Partilidir. 1960 İhtilali’nden sonra iyice değişmişti.

Biz Mehmet Amca’nın dükkânına uğrayıp hal hatır sorardık. Her seferinde Niyazi Usta dükkânın önüne gelir, kulağı dükkânda ve konuşulanlarda olurdu.

Bir gün Mehmet Amca’ya “Ben bu adamın haddini bildireceğim” dedim. Mehmet Amca, rahmetli, “Hafız, sakın haa! Biz ona sabahtan akşama kadar her gün sabrediyoruz. O mutlaka bunun ceremesini çekecektir. Fakat bizden bulmasın” dedi.

Hakikaten, birkaç ay içerisinde Bolvadinli Taktaklar’ın yeğeni bir çocuğa çirkin bir hâdise yapar ve Niyazi Usta 10 yıl hüküm giyer. Bu hatırı sayılan esnaf, Emirdağ’da neleri varsa satıp terke mecbur kalır. Bu da Mehmet Ağabey’in sabrının ve Risale-i Nur’un bir kerametinin sonucu idi.

Bizim köylümüz Hayri Bey vardı. Çok zeki bir insandı. Bir defasında Üstad’a varıyor ve “Üstad’ım ben Risale-i Nur’u anlayamıyorum, bana dua et” diyor. Üstad Hazretleri, “Sen Allah’a çok şükret, hamd et ki Risale-i Nur’u anlayabilecek kapasitede yaratılmışsın” diyor. Hakikaten müthiş bir anlayış vardı onda.

KELEPÇE HADİSESİ

Emirdağlı Hasan Hüsnü Molla diye bir zat, bana bir şey anlatmıştı. Bunu Üstad’a sordum. Bu Hasan Hüsnü, o zamanlar Hatay’da oturuyormuş. Hatta Hatay’ın bize iltihak edilmesinde çok hizmetleri olmuş. Çok zeki bir adamdı. Nasılsa bir cinayet hadisesinden dolayı Halep’e kaçmak zorunda kalmış ve orada

uzun süre yaşamış. Orada 24 sene otel işletmeciliği yapmış. 1952'den sonra Emirdağ'a gelmiş.

Bir gün sabah namazından sonra beraber oturuyorduk. Hasan Hüsnü bana şöyle bir hâdise anlattı. Şöyle ki:

“Bitlis valiliği yapmış Ömer Paşa, Halep'e gelmişti. Orada bana, 'Bediüzzaman Hazretleri'ni jandarmalar götürürken, bir su başında abdest almak istemiş. Fakat müsaade etmemişler. O da kilidi kırmış, atmış' diye anlatmıştı.”

Ben de Üstad'ın hayatının anlatıldığı *Tarihçe-i Hayat*^{NOT} Van'da askerlik yaparken almıştım. Okumuştum aslında. Ben bu hadiseyi, Üstad Hazretleri'ne bir ziyaretimde “Efendim, Halep'te Eski Bitlis Valisi Ömer Paşa arkadaşşıma anlatmış bu hadiseyi” diye sordum. Üstad tebessüm etti “Öyle oldu. Askerler namaza müsaade etmediler. Ben o zaman çok kuvvetli idim, kelepçeyi kırdım. Hem namazın kerametidir o” dedi ve geçiştirdi sorumu.

ÜSTAD'A HATİM OKUDUM

Sene 1958... Bir Ramazan günündeyiz. Üstad bana “Sen teravihi camide kıldır, sonra buraya gel. Sahura kadar Kur'an okuyacağız, hatim indireceğiz” dedi. “Baş üstüne Üstad'ım!” dedim. Artık teravihten sonra Üstad'ın yanına gidiyordum. Zübeyir Ağabey akşama kadar hizmete koştuğu için istirahat ediyor, Mustafa Ağabey (Acet) yazı yazıyor, Hüsnü de yeni yeni yazı öğrenmeye çalışıyordu. O zaman çok gençti o—hâlâ hayattadır. Ben de her gün sahura kadar, 15 cüz okuyordum. İki günde bir hatim bitiyordu. Üstad Hazretleri de duasını yapıyordu. Üstad bana sahur-

NOT *Tarihçe-i Hayat*'ta bu hadise şu şekilde geçmektedir:

“Molla Said çok genç yaşta iken siyasî hayata atılır, vatan ve millete hizmete başlar. İlk hayat-ı siyasiyesi Mardin'de başlamıştır. Bunun üzerine bir mutasarrıfın pençe-i kahriyle, elleri bağlı, muhafız nezaretinde Bitlis'e nefyedilir. Jandarmalarla yolda giderken namaz vakti gelir. Namaz kılmak için, kayıtların açılmasını jandarmalara ihtar eder. Jandarmalar kabul etmeyince, demir kayıtları bir mendil gibi açarak önlerine atar. Jandarmalar, bu hali keramet addedip hayretler içinde kalırlar. Teslimiyetle, rica ve ıstırah ile ‘Biz şimdide kadar muhafızınız idik, bundan sonra hizmetçiniziz’ derler.”(*)

(*) “Bir gün Bediüzzaman'a soruldu: ‘Kaydı nasıl açtın?’ Dedi: ‘Ben de bilmem. Fakat olsa olsa namazın kerametidir.’” Bediüzzaman Said Nursî, *Tarihçe-i Hayat*, Söz Bas. Yay., s. 62.

da iki kurabiye veriyordu. Biri bana, diğeri hanımım. Ona götürüyordum. Sahuru evde yaptıktan sonra, camiye gidip mukabele okuyor ve sabah namazını kıldırıyordum. Uyku ondan sonra başlıyordu. Bu, Kadir Gecesine kadar devam etti. Kadir Gecesi, Üstad yanımıza geldi ve kibleye doğru oturdu. Gayet neşeli bir şekilde “Ben bütün Risale-i Nur talebelerinin nefes alışlarını işitiyorum” dedi. Sonra sağ elini kaldırarak avucunu gözlerine doğru tuttu ve “Ben bütün Risale-i Nur talebelerini görüyorum” dedi. Aynen böyle oldu. O sene bir ay böyle devam ettik.

“YEŞİL SANCAK” HADİSESİ

1958 senesinde, bilmeyerek Türkiye’de ortalığı karıştıran bir hadiseye sebep olmuşuk. Şöyle ki:

1958’de Menderes Isparta’ya gelmişti. Isparta’da bunu camide bayraklarla karşılıyorlar. Emirdağlılar da gitmişti o zaman. Hatta Halk Parti’lilerle Demokrat Parti’liler birlik olup memlekete bir şeyler yaptırılmalı diye müştereken gidiyorlar.

Biz Emirdağ’dayız. İkinci namazından çıktık. Nuri Bilal Amca vardı, Terzi Mustafa Bilal’in babası. Yaşlı başlı bir adamdı. Onunla ikimiz onların terzi dükkânına doğru gidiyoruz. Karşımıza Halk Parti’li Raşit Uzel ile Demokrat Parti’li Sadık Kalender çıktı. İkisi de terzi, ikisi de Risale-i Nur’la alakadar. Bize “Hocalar Isparta’da Menderes camilerde bayraklarla karşılandı. Siz de böyle bir şey yapsanız olmaz mı?” dediler. “Olabilir” dedik biz. Onlar ayrıldı. Sonra belediye zabıta amiri Kara Halil geldi karşımıza. Biz “Belediyede fazla bayrak varsa bize verseniz biraz” dedik. Kara Halil “Valla belediyeye bile yetmiyor bizim bayraklarımız” dedi.

Neyse, ertesi gün oldu. Menderes Emirdağ’a gelecek, bekleniyor. Biz de caminin yanına yaşlı Nuri Amca’yla vardık. Yanımıza Müezzîn Ramazan geldi. Ona “Sizin dükkân nasılsa kenarda, dükkânın bayrağını ver de minareye çikalım” dedim. “Bizim dükkânın bayrağı yok da caminin sancağı var. Onu getireyim” dedi. “Getir” dedim. Getirdi. Sancak yeşil, üzerinde de Arapça ayetler, hadisler var. “Padişahım çok yaşa” yazıyor. “Nuri Amca başımıza iş açmayalım sonra?” dedim. Rahmetli “Sen çok bilirsin zaten.

Ben Birinci Cihan Harbi'nde Şehzade Cemaleddin Ruhi Efendi'nin sancak çavuşuydum" dedi. "İyi madem" dedim bende. Müezzin sancağı aldı, çıktı minareye. Arkasından ben de çıktım. Sonradan gelenlerle beş kişi olduk. Bu arada Ali Hoca vardı, o da benim caminin müezzini: "Hocam bizim caminin de sancağı var. Getireyim mi?" dedi. "Getir" dedim. Yeşil sancak oldu iki...

Ben sonra indim, öğle namazını kıldırardım. Babam gelmiş köyden. Onun için eve gittim, geldim. İkinci namazını kıldırardım. Ama beş kişi devamlı duruyor, yukarda minarede. Menderes ikindi namazından sonra geldi. Ama müthiş bir kalabalık oldu. Benim esas gayem, Menderes'le Üstad Hazretleri'nin karşılaşmaları... Onu görmek istiyordum.

Adnan Menderes üstü açık bir pikap içinde geldi. Uzunçarşı'dan geçecek. Üstad'ın kaldığı evin de penceresi Uzunçarşı'ya bakardı. Menderes'in yanında Maliye Bakanı Hasan Polatkan ile Afyon milletvekili Orhan Kökten vardı. Orhan Bey bizim akrabamızdır.

Menderes'in arabası ağır ağır Uzunçarşı'dan geçiyordu. Orhan Bey, Üstad'ın olduğu yeri Menderes'e gösterdi. Menderes tam Üstad'ın karşısına gelince öyle bir alkış koptu ki, ben sanki Emirdağ yerinden oynuyor zannettim. Üstad Hazretleri pencerede ayakta duruyordu. Avuçları kendine bakacak şekilde kollarını kaldırmış, kucaklar gibi-yüzüne doğru-hareketlerle Menderes'i selamlıyordu. Adnan Menderes de Üstad'a doğru elleri açık, kollarını iki yana sallayarak selamlıyordu. O alkışı unutamam. Neyse, Menderes belediyeye kadar gitti, bir konuşma yaptı. Esat Erenoğlu yardım etti. Sonradan profesör oldu bu zat.

Sonra ben akşam namazını, yatsıyı kıldırarak için camiye geldim, kıldırardım. Bizim müezzin Ali Hoca "Hacıbayramların Terzi Mehmet 'Yarın ya hapse gireceksin, ya da yurtdışına sürüleceksin' dedi bana" demez mi! "Halt etmiş ol!" dedim. Neyse eve gittik, yattık. Gece saat 03.00'te "Pat, pat, pat!" kapıya vuruluyor. Baktım 15-20 kadar polis... Kütahyalı polis Abdullah vardı, zaten o hafiye idi. "Hocam karakola gideceğiz" dedi. Giyindim, gittik. Beni polis nezaretine kapattılar. Diğerlerini de topluyorlar artık.

**Bediüzzaman Hazretleri'nin Emirdağ'da ikamet ettiği ev.
Adnan Menderes'le selamlaştığı pencere 1. sırada...**

Gün ışmaya yakın ifademi almaya başladılar. Tuttukları tutanak şöyle:

“Başbakanımız Sayın Adnan Menderes'in ilçemizi ziyareti sırasında haklın coşkun tezahüratından bilistifade, halkı iktidar aleyhine çevirmek ve halkı eski saltanat devrini istetmek gayesi ile dini, siyaseti alet ederek halkı tahrik için minareden sancak çekmek.”

Ben lazım gelen cevapları verdim.

Velhasıl netice olarak bizi mahkemeye sevk ettiler. Hâkime ifade veriyoruz. Ben sorgu hâkimine “Camide zaten duran sancak, minarede dursa ne zarar verecek, zannıyla bu işi yapmıştık...” demiştim. Sorgu hâkimi bunu tutanağa koydurmamış. Trabzonlu Komiser Ali Rıza vardı. Bir ara hâkim ona döndü “Niye müdahale etmedin?” dedi. “Efendim eğer müdahale etseydik memleket isyan edecekti” dedi. “Hilaf-ı hakikat konuşuyor Hâkim Bey. Gerek münevver tabakadan, gerekse emniyetten bunun suç olduğu ima dahi edilseydi, derhal men ederdik. Bunu biz yaptık zaten, kimse-den emir almadık ki” dedim.

Bizi tevkif ettiler. 33 gün Emirdağ'da yattık. Sonra Bolvadin Cezaevi'ne naklettiler. Bir hafta sonra da takipsizlik kararıyla çıktık.

Bu arada Diyanet, görevimize son vermişti. Sonradan geri aldık ve görevimize devam ettik. Ama o gün sabah namazına bir cemaat geldi ki... O anda Nuri Bilal Amca'nın sesi sanki Bilal-i Habeşî gibiydi. Salat-ü selamlar, tekbirler... Bayram namazı bile böyle olmazdı yani.

Bu arada insanı tebessüm ettiren şeyler de olmuştu:

Hâkim, yaşlı Nuri Bilal Amca'ya "Sen sancak çektin mi?" diye sordu. Nuri Amca, "Çektim. Ben Şehzade Cemaleddin Ruhi Efendi'nin sancak çavuşuydum!" dedi. Hâkim "Canım o Birinci Dünya Harbi'nde kaldı, onu bırak şimdi. Bu Cumhuriyet döneminde çektin mi?" dedi. "Çektim tabii! Biz asker gönderirken çekeriz. Koyunlar hasta olduğunda onlara dua ederken sancağı açarız..." diye saymaya başladı Nuri Amca. "Bırak bunları şimdi..." dedi Hâkim. Yeşil sancak hadisesi böyle olmuştu.

Bu hadise o zaman başta İsmet İnönü ve daha sonra bazı gazeteler tarafından çok istismar edilmişti. Menderes çok zor durumda kalmıştı. Akrabamız olan Afyon Milletvekili Orhan Bey'in sonradan bize anlattığına göre, Menderes, minaredeki yeşil sancağı görünce, "Eyvah!" demiş. Ve soruşturma onun emri ile başlatılmış.

GAZETELERİN YEŞİL SANCAK HADİSESİNİ VERİŞ ŞEKLİ

CUMHURİYET GAZETESİ, 23.10.1958

Emirdağ'da Yeşil Bayrak Çekenler Tevkif Edildiler

Hâdise ile ilgili çarşı içi camii imamı ve arkadaşları yakalandılar. Sanıkların duruşması bugünlerde başlıyor. Sanıklar Emirdağ'da Nurcu olarak tanınmaktadırlar.

Ayın 19'uncu Pazar günü Başbakan Adnan Menderes'in Emirdağ ilçesini ziyareti sırasında Çarşıiçi Camii minaresine bir yüzü yeşil ve tuğralı, diğer yüzü de kırmızı bayrak çekenler yakalanmışlardır. Muhitte olduğu kadar bütün memlekette derin akisler uyandıran bu hâdise üzerine ilgili makamlar derhal harekete geçmişlerdir. Bu arada Afyon müdürü Orhan Erden de tahkikatla meşgul olmuştur. Bayrağı çekenler derhal yakalan-

mışlar ve adalete teslim edilmişlerdir. Bunlar Çarşıiçî Camii müezzini ve imamı ile arkadaşlarıdır. Bu hâdiseden sanık olarak 5 kişinin sorgu hâkimi tarafından ifadeleri alınmıştır. Bunlardan biri serbest bırakılmış, 4'ü tevkif edilmiştir. Tahkikata ehemmiyetle devam edilmektedir.

Tevkif edilenler şunlardır:

Çarşı camii imamı 26 yaşında Namık Şener, aynı camide müezzinlik yapan 55 yaşındaki Ali Emirdağ, Yukarı Camii müezzini 24 yaşındaki Ramazan Duran, oksijen kaynakçısı 24 yaşında Nursel Akdeniz ve 60 yaşındaki Nuri Bilen'dir. Bunlardan ismi açıklanmayan biri serbest bırakılmıştır.^{NOT}

Sanıklar Emirdağ'da Nurcu olarak tanınmaktadırlar. Bilindiği gibi Emirdağ'da Bediüzzaman Said-i Nursî oturmaktadır.

Tahkikat neticesinde Çarşı Camii'nin minaresine asılan bayrak hilâfet zamanından kalmış olup 35 yıldan beri camiin bir köşesinde ve bir sandık içinde hıfzedilmekte idi. Başbakan Adnan Menderes'in gelişi sırasında bu bayrak çıkarılıp asılmıştır. Bayrağın üzerinde tuğradan maada "Padişahım çok yaşa" ibaresi de bulunmaktadır. Sanıkların duruşmasına bugünlerde başlanacaktır.

HÜRRİYET GAZETESİ, 23.10.1958

Yeşil Bayrak Çeken 4 Kişi Tevkif Edildi

Başvekil Adnan Menderes, kazamızdan geçerken kendisine tezahüratta bulunanlar arasında, yeşil bayrak çeken şahıslardan dördü, bugün tevkif edilmişlerdir. Bunlar, Çarşı Camii imamı Namık Şener, Çarşı Camii müezzini Ali Emirdağ, Yukarı Camii müezzini Ramazan Duran ve oksijen kaynakçısı Nursel Akdeniz'dir. Bu hadise ile ilgili olarak Nuri Bilen adında bir şahsın da ifadesi alınmıştır.

^{NOT} Namık Şenel Hoca'mız hatıraları tashih ederken "Benim talebem Hafız Hamdi'dir. Vefat etti" şeklinde bir şerh koymuştur.

HALKIN YÜZDE 60-70'İNİN DİNDAR OLMASI MESELESİ

1958 senesiydi zannediyorum. Bir gün Halk Partisi, Cumhuriyetçi Millet Partisi, Hürriyet Partisi birleştiler ve “Ege Taarruzu” diye ortaya çıktılar. Ben de Üstad Hazretleri’nin yanındayım. Hava soğuk... Üstad bana “Sobayı yak” dedi. Ben sobayı doldurmaya başladım. Bu arada Hamza Emek, elinde birkaç gazete ile geldi. Üstad, “Hamza Kardeşim ne var?” dedi. “Efendim üç parti Ege Taarruzu’na çıktılar” dedi. Üstad, “Menderes ne yapıyor?” dedi. “Menderes Vatan Cephesi kurdu, müdafaa vaziyeti kurdu” dedi Hamza Ağabey. Üstad: “Menderes dindarlarla birlikte olursa elli tane parti birleşse de bir şey yapamazlar.

Dindarlarla beraber olmazsa tepetaklak gider. İttihad-ı Muhammediye Partisi var. Bu partinin başa geçebilmesi için halkın yüzde 60-70’inin intibaha gelmesi lazım ki bu parti iktidara gelebilsin. Yoksa zararı olur. Dini siyasete alet etmek zorunda kalır. Zararlı olur” dedi. Ben o zaman, “Efendim, böyle bir parti yok. Bu hangisidir?” diye sorayım dedim içimden; utandım. Herhalde dindarları kastediyordur diye düşündüm, sormadım. Bu hadise ilk defa benimle Hamza Emek’in yanında söylendi. Sonra *Emirdağ Lâhikası*’na geçmiş bu mektup.^{NOT}

Aslında ben, Üstad Hazretleri ile rahat konuşup sorular sorabilirdim. Olduğu gibi konuşan bir insandım. Mesela bir gün Üstad Hazretleri, komşumuz Ahmet Urfalı Ağabey’i çağırmanı istedi. Halen Emirdağ’da hayattadır ve Mustafa Acet’in asker arkadaşıdır. Gittim çağırmaya. Bana, “Hamama gitti dediler.” Ben de gittim Üstad’a, aynen, “Hamama gitmiş Üstad’ım” dedim. Üstad tebessüm etti. O sırada Zübeyir, Ceylan, Mustafa Acet Ağa-

NOT

Bahsi geçen mektup *Emirdağ Lâhikası*’nda şu şekilde başlamaktadır:

“Kalbe ihtar edilen içtimâî hayatımıza ait bir hakikat:

Bu vatanı şimdilik dört parti var. Biri Halk Partisi, biri Demokrat, biri Millet, diğeri İttihad-ı İslam’dır.

İttihad-ı İslam Partisi: Yüzde atmış-yetmiş tam mütedeyyin olmak şartıyla, şimdiki siyaset başına geçebilir. Dini siyasete alet etmemeye, belki siyaseti dine alet etmeye çalışabilir. Fakat çok zamandan beri terbiye-i İslamiye zedelenmesiyle ve şimdiki siyasetin cinayetine karşı dini siyasete alet etmeye mecbur olacağından, şimdilik o parti başa geçmemek lazımdır...” Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 547.

beyler de orada idi. Sonra bu Ağabeyler bana “Yahu Hafız, hiç Üstad’a öyle söylenir mi? Biraz tevilli söyleseydin bari” dediler. İşte ben olduğu gibi bir insandım.

AFYON MAHKEMESİNE İŞARET

Üstad 1944’te Emirdağ’a gelince Nur Apartmanı’nın yerini veren Seyid Koçer Ağabey ve İbrahim Kantar isimli birisi,—bunlar sufi-meşrepti—himmet istemek için Üstad’a gitmişler.

Hadiseyi Seyid Ağabey bana şöyle anlatmıştı:

“Afyon Mahkemesi’ne az bir zaman kala olmuştu bu ziyaret. Üstad şöyle gözünü açıp bana baktı ve şunları söyledi:

‘Kardeşim, yakında Emirdağ’da bir şey olacak, bir hadise olacak, bütün dünyaya buradan ilan edilecek. İnşallah burada Risale-i Nur’a hizmet edenler çıkacak. Siz de onlardan olun.’”

Hakikaten o sıralarda Emirdağ’a güya yün yapağı almaya geliyorlar polis hafiyeleri. Asıl maksatları Said Nursî’ye kimler gelip gidiyor diye tespitler yapmak... Bir müddet sonra başta Çalışkanlar ve Mustafa Acet olmak üzere Üstad’la beraber tümünü Afyon hapishanesine alıp götürdüler.

EMİRDAĞLI HACI ALİ KILINÇALP

Üstad’ın Ezher Üniversitesi’ne Risale-i Nur teslim etmesi için Mısır’a gönderdiği Emirdağlı Hacı Ali Kılınçalp vardı. Üstad’a gönderdiği bir mektup *Tarihçe-i Hayat*’ta neşredilmiştir.

Hacı Ali Kılınçalp

Hacı Ali orada Osmanlı'nın son Şeyhülislam'ı Mustafa Sabri Efendi ile de görüşüyor. Mustafa Sabri'den dinlediği bir hatırasını bana anlattı. Şöyle ki:

Mustafa Sabri Efendi Şeyhülislam olduğunda, Üstad Hazretleri de Darü'l-Hikmeti'l-İslamiye azası seçiliyor. Üstad o zaman tebrike gitmiyor. Mustafa Sabri Efendi, Bediüzzaman'a gidiyor ve soruyor. Üstad Hazretleri de "Meşgulüm" diyor. "Ne ile?" diye sorunca, Üstad Hazretleri, "Benim nefsim diyor ki, 'Sen Mustafa Sabri Efendi'den daha elyaksın. Sen varken niye Mustafa Sabri Efendi Şeyhülislam oldu?' İşte ben nefsimi terbiye ile meşgulüm" diyor.^{NOT}

Rahmetli Hacı Ali Kılınçalp Ağabey çok atak bir insandı. Üç devre Belediye Reisliği yaptı Emirdağ'da. Bir seferinde hacca kaçak gitmiş. Babası Şükrü Efendi'nin de haberi yok... Parasız pulsuz kaçıp gitmiş. Rahmetli babası şunları anlattı bana:

"Nerde bu oğlan diye arıyor, soruyor fakat bulamıyorduk. En sonunda Üstad Hazretleri'ne gittim. 'Üstad'ım, bizim Ali'den haber yok. Şaşılık kaldık, bir haber alamadık' dedim. Üstad bana 'Görmek istiyor musun?' dedi. 'Evet' deyince. 'Gel bakalım buraya' dedi ve sağ kolunu gözlerinin hizasına kadar kaldırıp avucunu açtı. 'Görebiliyor musun?' dedi. 'Evet... Şu anda Zemzem ile Hacerü'l-Esved arasında gördüm Üstad'ım' dedim. Ve elhamdülillah rahatladım."

NOT

*Ağabeyler Anlatıyor 2'*de geçtiği gibi Abdülkadir Badıllı Ağabey bu hatıraya bir şerh koyarak, farklı bir kanaat belirtmektedir. Şöyle ki:

"Aziz Kardeşim Ömer Özcan: (...) Bu rivayet Emirdağlı Hacı Ali Kılınçalp'ten nakildir ve Osmanlı'nın son Şeyhülislam'ı Mustafa Sabri Efendiden şöyle: 'Ben şeyhülislam olunca, ortada bizim Said (Bediüzzaman) üç ay görünmez oldu. Üç ay sonra karşılaştığımızda, kendisinin nerelerde olduğunu sordum. O da, nefsimi terbiye etmekle meşguldüm. Nefsim bana, sen mutlaka şeyhülislam olmalıydın, diye eziyet ediyordu. Onun için nefsimi terbiye etmekle meşgul oldum' ilh."

İşte bu rivayet, hiç de Hz. Üstad'ın hayatıyla, mesleğiyle ve vaziyetiyle mütenasip görünmemektedir. Zira bir kere bahsi edilen hadise 1920'lerdedir. Gerek mezkûr tarihte, evveli ve sonrasında birçok reislikler Üstad'a teklif edildiği halde, hiçbirisini kabul etmemiştir. Kaldı ki bahsi edilen hadise tarihi, Hz. Üstad'ın Yeni Said merhalesine girdiği tarihtir. Rivayette ileri sürülen şey, asla mümkün değildir. Evet, bu fakirin kanaati böyledir."

ÜSTAD'IN VEFAT ETTİĞİ GÜN EMİRDAĞ'DAKİ HÜZÜN

Üstad Hazretleri'nin vefat ettiği gün Emirdağ'da yaşadığımız hüznü hali anlatayım: Malum, Üstad 23 Mart 1960'da, Ramazan'ın 25. günü Urfa'da vefat etmiştir.

İftardan sonra camiye geldim. Caminin imamıyım. Hacı Ali Kılınçalp Ağabey de Ramazan dolayısı ile camide fahri olarak vaizlik yapıyordu.

Ben camiye girdiğimde o vaaz ediyordu. Ama cemaatte öyle bir suskunluk vardı ki anlatamam. Millette bir sessizlik, bir üzüntü, bir burukluk vardı. Hava çok sıkıntılı... Hacı Ali de vaazında, Uhud Şehitleri'ni anlatıyordu. Ama lafı dolanıp dolaştırıp “Bir zat ki bir zembilden fazla yükü olmamış. Bütün ömrü mücadele ile geçmiş. Bu zat da Uhud Şehitleri'nin yolundaydı. Hayatı boyunca hiçbir fütur getirmedi” şeklinde ağlamaklı bir şekilde anlatıp duruyordu. Ben de bihuş oldum.

Sonra “Peygamber ölecek veya öldürülecek olursa siz geri mi döneceksiniz?” şeklindeki ayeti anlattı. Hz. Ebubekir'in “Kim ki Muhammed'e tapıyorsa o ölmüştür. Kim ki Allah'a tapıyorsa o Hay ve Kayyum'dur” sözlerini anlattı.

Bu arada minberin yanında Terzi Mustafa Bilal vardı. Ona “Üstad'a bir şey mi oldu yoksa?” dedim. O da “Bilmiyorum” dedi. Mecburen merakla beklemek zorunda kaldım.

Neyse, namazı kıldık. Hemen yanına koştum. “Hacı Ağabey, bir şey mi var?” dedim. Hüznü bir şekilde “Üstad'ımız vefat etmiş” dedi. Hacı Ali Ağabey, vaaz için camiye gelirken Mehmet Çalıskan Ağabey'in dükkânına uğramış. O sırada Urfa'dan bir telefon gelmiş ve Üstad'ımızın vefatı haber verilmiş.

İşte, o günkü halet-i ruhiyemiz bu şekildeydi. Bunu hiç unutamam. Allah, Üstad'ımızdan ebeden razı olsun ve şefaatlerine nail eylesin, âmin.

(1930 -)

HAFIZ NEBİ ÇOBAN

Isparta'nın Çobanisa köyünde, 1930 yılında doğan Hafız Nebi'nin ismi Risale-i Nur'da iki yerde geçiyor. 10 yaşında hafız olan küçük Nebi, 13 yaşında iken bir grup arkadaşıyla, yazdığı Risale-i Nur parçalarını Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ne gönderiyor. Aziz Üstad bundan fevkalade memnun oluyor ve çocukların bu gayretini Risale-i Nur'un cazibesine bir hüccet olarak gösteriyor.

Hafız Nebi, yine 13-14 yaşlarında iken, 1943 ve 1944 yıllarında Denizli hapisanesinde yatmakta olan Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ni iki kere ziyaret etmiş ve mübarek ellerini öpmüştür. Nebi Ağabey, bu ziyaretleri sırasında yaşadıklarını bizlere anlattı. Heyecanla anlattığı, babası ve amcasının kazayla hapisane müdürünün üzerine bal ve yoğurt dökmeleri hadisesi, bizi tebessüm ettirdi. Denizli'de yaşadıkları önemli fakat hüzünlü bir hatıra da, İslamköylü Hafız Ali Efendiyi vefatından (07.03.1944) bir kaç gün önce Denizli Devlet Hastanesinde ziyaret etmeleri olmuştur...^{NOT}

Kendisinin ders ve hafızlık hocası, Risalelerde adı sıkça geçen Kuleönlü Hafız Mustafa Ertürk'tür; şimdi, Hayrat Vakfı Başkanı

^{NOT} Lâtif bir tevafuk: Bu satırları yazarken, bir anda 7 Mart günü içerisinde olduğumuzu fark ettim. Bu olsa olsa Denizli Şehidi Hafız Ali Ağabey'in bir kerametidir, diye tahattur ettim.

olan Said Nuri Ertürk'ün babası... Nebi Ağabey'in, hocası Hafız Mustafa ile çok hukuku var. Beraber yaşadıkları hatıralardan epeyce bahsetti. Hafız Nebi'nin Savlı Hasan Kurt Ağabey'le de iyi dostlukları var. Bunu bildiğimiz için ziyaretine Hasan Ağabey'le beraber gittik. İkisi de, o zamanki Isparta Kahramanları'nı çok iyi tanıyorlar. Hatta yanımızda götürdüğümüz ihtilaflı bir fotoğrafta görülen Hafız Mustafa, Tâhirî Mutlu ve Yağcıların Kambur Hafız Ali'yi, Hasan Kurt Ağabey'le beraber teşhis ve teyit ettiler.³⁵

Hafız Nebi Ağabey, şivesi ve haliyle tam bir Ispartalı... Tasan-nusuz ve samimi sohbetine doyum olmuyor. İkna kabiliyeti çok yüksek... Zaten kendisi, “Ben ‘gece sarıklı, gündüz bıçaklı’ gibi biriydim. Bana kim gelse, duruma göre her şeyiyle anlatır; ‘Hah tamam’ deyinceye kadar, yerinde konuşmak suretiyle, en deccalı bile gelse karşımda erir giderdi” diyor.

Isparta’da ikamet eden Prof. Dr. Ömer Rıza Akgün Ağabey beni arayarak, “Ömer Kardeş hazırlan, seni Risale-i Nur’da adı geçen bir Ağabey’e götüreceğim” deyince Hafız Nebi Ağabey’le tanışma serüvenimiz başladı. Bunun üzerine hemen Isparta’ya gittim. Ömer Rıza Ağabey’le kararlaştırdığımız şekilde buluştuk. Sav kahramanı, Isparta hizmetlerinin “canlı hafızası” 90 yaşındaki Hasan Kurt Ağabey de bize katıldı. İyi ki katıldı. Çünkü Hafız Nebi Ağabey’in anlattıklarının teyidini de ondan almış olduk; birbirini tamamladılar. Ziyaretimize bir de Isparta’nın “himmetli ağabeyi” olan ve *Isparta Kahramanları* isimli kitabı hazırlayan Himmet Koçoğlu iştirak etti. Hep beraber Isparta’nın “Deregö-mü” köyüne gittik. Nebi Ağabey, aslında Çobanısali ama 33 senedir bu köyde ikamet ediyor.

Hafız Nebi Ağabey, köy evinin terasında, yemyeşil asmaların altında kabul etti bizleri. Bediüzzaman Hazretleri ve iman davasıyla ilgili kıymetli hatıralarını bizlerle paylaştı. Kaydettiğimiz hatıraları yazıp düzenlendikten sonra Hafız Nebi Ağabey’e okudum. Kendisi bazı ilaveler ve düzeltmeler yaparak tashih ve teyit etti.

³⁵ Bu ihtilaflı fotoğrafla ilgili geniş araştırma için *Ağabeyler Anlatıyor* 3 kitabımın “Hafız Ali Yağcı” maddesine bakılabilir.

Isparta'nın Deregözü köyünde, Hafız Nebi Çoban'ın evinin terasındayız.

**(Soldan) Ömer Özcan, Himmət Koçoğlu, Hasan Kurt,
Prof. Dr. Ömer Rıza Akgün, Hafız Nebi Çoban**

Hafız Nebi Çoban anlatıyor:

Isparta'nın Merkez köyü Çobanisa'da, 1930 tarihinde dünyaya gelmişim. Ben on yaşındayken kendi köyümde hafız oldum. Hafızlık hocam, Kuleönlü Hafız Mustafa Ertürk'tür. Risalelerde adı çokça geçer.

Çiftçilik de yaptım, çobanlık da yaptım, imamlık da... 42 sene imamlık yaptım. Tam 30 sene kendi köyüm Çobanisa'da, kalan 12 sene da burada, Deregözü'nde yaptım. Bu köye 1977'de geldim.

Risale-i Nur'da iki yerde "Hafız Nebi" diye ismim geçiyor. Sikke-i Tasdik-ı Gaybî'ye yazıldığı sıralarda 12 yaşındaydım. Emirdağ Lâhikası'ndaki de ben 14 yaşındayken yazıldı. O zamanlar Risalelerin yazılmasında yardımcı oluyorduk.

Birgün bazı ağabeyler geldiler ve bizi çağırdılar. Biz de gittik. Biz üç-beş çocuktuk. Sav'a gittik. Orada İbrahim Gül'ün evinde kaldık. Hani evinde teksir makinesi bulunduran Ağabey... Onun benden iki yaş büyük oğlu vardı; Mustafa Gül. Onunla beraber okuduk. Askere gidene kadar yazı yazdık, devamlı. Askerlik dönünde vefat etti Mustafa... Teksir makinesi bizden sonra geldi o eve. Üstad oradan bahsediyor. Bir de 14 yaşında olan Gökdereli

Ömer vardı.^{NOT} Benim adımın geçtiği yerde onun da adı 14 yaşında diye geçiyor.

İşte o zaman yazdıklarımızı Üstad'a göndermişler. Biz sonradan duyduk tabii. Çobanisa ile Sav yakındı. Hem zaten orada akrabalarımız olduğundan devamlı gider gelirdik.

Ben imam olduğum için ziyaretçim çok olurdu. Tabii ben Üstad Bediüzzaman'ın dediği gibi, "Gece sarıklı, gündüz bıçaklı" bırıydım. Bana kim gelse, durumuna göre izah eder, "Hah, tamam!" deyinceye kadar anlatırdım. En deccalı bile gelse karşımda erir giderdi. Onun için başımdan hiç hapishane hadisesi falan geçmedi.

EFELER, EŞKIYALAR

1943'de Üstad ve talebeleri hapiste yatarken Denizli'ye iki kere gittim. İkisinde de Üstad'ın elini öptüm. O sırada 13 yaşlarındaydım.

Biz Denizli'ye, Sav köyünden Miskçi'nin Mustafa Çavuş'la beraber giderdik. Mustafa Çavuş askerden yeni gelmişti. Bizim başımızda o olurdu. Babası esans, misk kokusu satardı. Onun için "Miskçi" denirdi onlara. Mustafa Çavuş çok yaman bir adamdı. Sav'daki Fatih Kur'an Kursu'nu o yaptırmıştı. Şimdiki Isparta-Antalya yolunu da o açtırmıştı hükümete. Soyadı Kazak'tır. Savlı Efe Şükrü'nün de³⁶ soyadı Kazak'tır ya, akrabadır onlar.

Kafilede babam ve amcam da vardı. Babamın adı Ahmet'tir. Babam efeydi; saçının tepesinin ortasını kazıtır, yanlarını bırakırdı. "Heyt!" diye nâra attı mı, kimse sesini çıkaramazdı. Koruk Eşkiya ile³⁷ düşmüş kalkmış birisi... "Efeler, Eşkiyalar, Ahmetler" diye adı Risalelerde geçer.

Amcamın adı Halil İbrahim... Askerde topçu çavuşuymuş.

NOT "Yukarı Gökdereli Hacı Abdurrahman'ın oğludur." Hasan Kurt

³⁶ Risale-i Nur'da Efe Şükrü diye adı geçen "Şükrü Kazak"la ilgili hatıralar bu kitapta yer almaktadır.

³⁷ Koruk Eşkiya, yani Hüseyin Akça, sonradan sadık bir Nur talebesi olmuştur. Hasan Kurt Ağabey'in kayınpederidir. Geniş bilgi için bkz. *Ağabeyler Anlatıyor* 2, s. 34).

Harp ederken yüzüne şarapnel isabet etmiş ve gazi olmuş. Bu yüzden yemek yerken yanakları oynardı. Sonra o da dağda çobanlık yaptı... Bu emminin (amcamın) davarlarının içinde Tâhîrî Mutlu Ağabey'in davarları da varmış. Onun Çobanisa'da bir evi vardı. Köyün evlerinin hepsinin üstü damdır. Bir tek onunki kiremitliydi. Amcam o evi benim hocam Hafız Mustafa'ya (Ertürk) tahsis etti; derslane yaptı.

Denizli'ye otobüs yoktu. Biz trenle giderdik. 20 kişi kadar olurduk. Biz, bir hafta, on gün önceden, mahpus ağabeylere frenk gömleği diktiriyor—hazır satılmazdı—, çoraplar ördürüyorduk. Çorap, don, gömlek, entari ne varsa alıyorduk yanımıza. Bundan başka hapishaneye 15-20 günlük yemek ve yiyecek de götürürdük.

İşte bir gün biz Denizli'ye vardık. Hapishanenin içine girdik. Bal çömleklerini, yoğurt çömleklerini, eşyaları... Götürdüklerimizi sırayla koyduk. Mahpus ağabeyler gelip bakıyor ve alıp gidiyorlardı. Yukardan talebeler hep indi. Hüsrev Ağabey de indi. Üstad'la o muhatap oluyordu. Gönderilecek şeyleri o gönderiyordu. Hafız Ali hayattaydı o zaman; ama hastaydı, hastanede yatıyordu.

O mübarek (Bediüzzaman), alt kata indirilip, görüşülüp, elleri öpüldükten sonra tekrar yukarıya çıkarılacak... Koşuşundan indirdiler. Yalnız pencereden Bediüzzaman'ın elini uzattırıp öptürüyorlardı. Ben de öptüm mübarek elini. Çocuk aklımla dikkatimi çeken bir şey olmuştu: Elinde hiç kemik yoktu.

MÜDÜRÜN ÜSTÜNE DÖKÜLEN BAL VE YOĞURT

Halil İbrahim emmin de benimle beraber öptü Bediüzzaman'ın ellerini. Babam da vardı orada. Amcam bazen babama deli derdi. “Ülen Deli! Üstad orda. Herkes elini öpüyor. Sen ne duruyorsun?” dedi. “Hani nerede?” diye bağırarak sıçradı babam. O biraz Üstad'ın uzağındaydı; onu görmemişti. Orada koca pantolonlu birisi vardı. Meğer oranın müdürüymüş o. Müdür, Üstad'ı göstermek için babamın yakasından tuttu ve çekmeye başladı. Babam dengesini kaybedince birden yere kapaklandı, düşüverdi. Müdürün koltuğu, üstü, pantolonu, her tarafı yoğurt oldu, bal

oldu. Ortalık böyle karışınca, Üstad da çıkmış, yerine geçmiş. Babam yine öpemedi Üstad'ın elini. Amcam “Ben iki kere öptüm, biri senin oluversin, hem bir daha gelirsin” dedi babama.

Müdürün üstü başı berbat olunca, bizi götüren Savlı Mustafa Çavuş'ta gülyâğı varmış, hemen cebinden çıkarıverdi ve “Ceza verelim bunlara, bunlar cezasız olmaz, başka yere gitmesinler” dedi müdüre. Müdür “Ne cezası verelim?” dedi. “Bu hapishanenin bahçesini bellettirip, kazdıralım temizletelim bunlara” dedi. Mübarek, iş büyümeden halletti. Yoksa iş büyüyecek ve başımız belaya girecekti. Artık bahçeyi bir belledik, bir temizledik ki sorma... Hapishaneyi yıkacağız nerdeyse...

Köyden getirdiğimiz bezme'nin (ekmek) içine bir hafta önceden notlar koymuşlar. “Tohum kalmadı. Bediüzzaman Hoca'dan bize bir haber getirin. Mahkeme ne zaman? Bize haber verin” gibi notlar yazdırmışlar meğer. Tohum dedikleri şey Risaleler, Hocaefendi'nin mektupları... Bizimkiler ekmeği bölünce ekmeğin içindeki notları fark ediyorlar.

Üstad ve ağabeyler hapishaneden mahkemeye, ifade vermeye giderken ben de onlarla giderdim. Çevreden, bazen bahçelerden takip ederdim. Bana teslim etmem için verdikleri kitapları ben koynumda saklar, fark ettirmeden oradaki hocalara, ağabeylere verirdim. Jandarma falan gelse de bende göremezdi. Şüphelendiğim durumlarda onlardan uzak dururdum zaten. Jandarmalar büyüklere dikkat ediyordu. Denizli'de 90 yaşındaki Savlı Hasan Can Ağabey'i³⁸ Üstad'a bağlayıp götürüyorlardı. Ben Hasan Can'ı gördüm. Beli bükük, zor yürüyen, mübarek bir ihtiyardı.

İSLAMKÖYLÜ HAFİZ ALİ'Yİ ZİYARETİMİZ

Babam Üstad'ın elini öpemeyince, “Bediüzzaman'ın elini öpemedim, gayri Hafız Ali'nin yanına gidiyorum ben” dedi. Biz de beraber gittik. Savlı Hasan Kurt ile beraberdik o ziyaretimizde. Birinci katta kalıyordu Hafız Ali Ağabey. Mübarek, yoğurt aldırdı bize. Yoğurdu yerken, “Bana bir saat getirin. Namaz vakitlerini

³⁸ Hasan Can'la ilgili geniş bilgiyi takip eden sayfalardan okuyabilirsiniz.

bilemiyorum” dedi. Hemen bir saat aldık, koluna taktık. “Namazı kalbimle, gözümle kılıyorum” dedi.

Odasında dikkatimizi çeken bir şey daha oldu. Hemen ileri-sinde birisini zincirle bağlamışlardı. Deliymiş. Böyle oturduğu yerden hücum eder gibi sallanıyor, bir ileri atılıyor, bir geri çekiliyordu. Çocuk aklımla hiç unutamam bu manzarayı. Sonra ben pencerenin dışına çıktım. Pencereyi açmışlar sıcak diye. Bana, “Ver elini” dedi. Ben elimi uzatınca elimden tuttu. Ben de bu vesileyle tekrar elini öptüm.

O mübarek; kalbiyle, aklıyla, fikriyle, her haliyle yazıya odaklanmıştı...³⁹ Başka bir düşünce yoktu ki aklında. Zaten yazıdan hiç kalkmıyordu ki... Bende ki, elimdeki müsvedde onundu. “Bak benimkinden yazıyorsunuz! Beni de aklına getir, bana dua et” dedi. Mübarek adam gidecekti gayri, belliydi... Zaten kendisi de bunu hissetmiş. Çünkü bize, “Artık ben gidiyorum. Benim vaktim geldi” dedi.

Biz o mübareği öyle bıraktık, geldik. Aradan birkaç gün geçti, kabrine düştü (7 Mart 1944). Sonradan biz kabrine gittik.⁴⁰

RİSALE-İ NUR'DA HAFIZ NEBİ

“Risale-i Nur'un küçük ve masum şakirdlerinden elli-altmış talebenin yazdıkları nüshaları bize göndermişler, o parçaları üç cild içinde cem'ettik. İşte bu mecmuadaki parçaları yazanların nümune olarak bir kısmı şunlardır:

“Ömer, 15; Mustafa, 13; **Hafız Nebi, 14**; Hicret, 15; Hüseyin, 11; Ahmed Zeki, 13; Ayşe, 11; Hafız Ahmed, 12; Mustafa, 14; Bekir, 9; Ali, 12; Ayşe, 11.

“İşte bu mecmuadaki risaleler, bu masum çocukların Risale-i Nur'dan ders aldıkları ve yazdıklarının bir kısmıdır. Onların bu zamanda bu ciddi çalışmaları gösteriyor ki Risale-i Nur'da öyle

³⁹ Nebi Ağabey bunları söylerken ses tonu değişti ve bir süre sonra ağlamaya başladı. Bir anda duygusal bir atmosfer oluşmuştu.

⁴⁰ Bu çok önemli ziyarette hazır bulunan ve o zaman 23 yaşında olan Savlı Hasan Kurt Ağabey'in daha teferruatlı hatıraları için bkz. *Ağabeyler Anlatıyor-1*, s. 129.

bir manevi zevk ve cazibedar bir nur var ki, mekteplerde çocukları okumaya şevkle sevk etmek için icad ettikleri her nevi eğlence ve teşviklere galebe edecek bir lezzet, bir sürur, bir şevk Risale-i Nur veriyor ki çocuklar böyle hareket ediyorlar. Hem bu hal gösteriyor ki, Risale-i Nur kökleşiyor.”⁴¹

“Risale-i Nurun küçük ve masum şakirdlerinden 50-60 talebenin yazdıkları nüshaları bize de gönderilmiş. Biz de o parçaları üç cilt içinde cemettik. Hem o masum şakirdlerin bazılarını isimleriyle kaydettik. Mesela Ömer 15 yaşında, Bekir 9 yaşında, Hüseyin 11 yaşında, **Hafız Nebi 12 yaşında**, Mustafa ondört yaşında, Mustafa onüç yaşında, Ahmed Zeki onüç yaşında, Ali oniki yaşında, Hafız Ahmed 12 yaşında... Bu yaşta daha çok çocuklar var, uzun olmasın diye yazılmadı.”⁴²

⁴¹ Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 95.

⁴² Bediüzzaman Said Nursî, *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, Söz Bas. Yay., s. 249.

HASAN CAN

Hasan Can ismini çok duyuyordum. Savlı olduğunu, çok yaşlı haliyle Üstad Bediüzzaman Hazretleri'yle beraber kelepçelenip Denizli hapishanesine götürüldüğünü çok dinlemiştim. Mesela arşivimde bulunan bir ses kaydında Tâhirî Mutlu Ağabey Denizli mahkemesini anlatırken şöyle diyor:

“... Akşama yakın Denizli'ye vardık. Bizi hapishaneye götürdüler. Atın üstünde gidip-gelen kumandandı herhalde. Denizli hapishanesi şehrin içindeymiş, yeni bir tane yapılmış, şehrin çok dışına çıkarmışlar. Hz. Üstad, 75-80 yaşlarında^{NOT}, ihtiyar Hasan Bey var, onunla kelepçelendi. Hz. Üstad'ın sırtında gibi gidiyordu. Yürümeye vakti yoktu Hasan Bey'in. O kadar ihtiyar...”

Hadiseyi teyit eden bir ibareyi de Risale-i Nur'da, Denizli hapishanesinin teselli mektuplarını ihtiva eden 13. Şua'da buldum... Orada şöyle diyor Hz. Üstad:

“Hem ben pek çok alâkadar olduğum Sava köyünden çok muhterem bir ihtiyarla ellerimiz birbiriyle kelepçe edilip geldiğimiz, beni pek çok memnun edip, bununla o mübarek köyün bana şiddet-i alâkasını anladım. O kardeşime ayrıca selâm ederim.”⁴⁴

Sav, her türlü dini neşriyatın resmen yasak olduğu o ceberutiyet döneminde, Risale-i Nur'u bin kalemle, bir matbaa hızında ve kalitesinde el yazılarıyla çoğaltıp, on binlerce nüshayı Anadolu'ya yaymış mübarek bir köydür. Sav, Üstad Hazretleri'nin nazarında

^{NOT} Tâhirî Mutlu Ağabey, Hasan Can'ın yaşını 75-80 olarak tahmin etmiş. Fakat torun Ahmet can ile dedesinin doğum tarihini hesap ettiğimizde, bu hadisenin yaşandığı 1943 senesinde rahmetli Hasan Can Ağabey'imizin 93 yaşında olduğu anlaşılıyor.

⁴⁴ Bediüzzaman Said Nursî, *Şuâlar*, Söz Bas. Yay., s. 406.

çok ama çok ehemmiyetlidir. Risale-i Nur'u okuyanlar bunu iyi bilirler.

Temsilî bir fotoğraf...

90 küsur yaşında ihtiyar bir adam. İki büklüm... Ayakta duramıyor. Bastonuyla bile zor yürüyebiliyor. Hâli, mecali yok...

Bu adam, böyle mübarek ve aciz bir adam, Bediüzzaman'la birlikte, kaçma-sınlar diye kelepçeleniyor ve Denizli hapisanesine götürülüyor ve orada tam altı ay yatırılıyor.

Suçü; cinayet, hırsızlık, kaçakçılık, uyuşturucu?.. Hayır! Hayır! değil... Sadece dini inancı ve gayreti...

Allah'ım ne facialar yaşanmış bu güzel ülkede!

Evet, Hz. Üstad'ın yukarıdaki ifadelerinde geçtiği gibi, kader, Bediüzzaman'la o çok sevdiği Sav'ın sembolü hükmündeki köyün en yaşlısını (93), karakol noktasında buluşturuyor ve altın bileziklerle birbirine bağlıyor.

Bu garip hadiseyi, Sav'a karşı hissiyatını ifade etmek için bir vesile bilen Hz. Üstad, kendisinin köyün sembolü hükmündeki birisiyle kelepçelenmesini, "Beni çok memnun etti" şeklinde değerlendiriyor. Şüphesiz Bediüzzaman ve Sav için kaderin bir te-bessümüydü bu.

Evet, bu mübarek, ihtiyar ve bahtiyar insan Hasan Can, 1943 senesinde 93 yaşlarında olmasına rağmen garip bir suçlamayla Bediüzzaman'la birlikte kelepçelenip Denizliye sevk ediliyor ve orada tam altı ay hapis yatıyor. Sav'a döndükten sonra da birkaç sene içinde vefat ediyor.

Hasan Can'ın önemli bir hizmeti daha var. Kendisi ümmi olduğu, yani okuma yazma bilmediği halde, bilenlere sinisini ve evini açıyor. O çok korkulu günlerde evinin alt katındaki bir odacıkta kalemi matbaa gibi çalışan Hasan Atıf Egemen'i sekiz ay müddetle himaye ediyor. Bundan dolayıdır ki okuması bile olmayan ihtiyar Hasan Can, bir mevlid bahanesiyle Denizli hadisesine dâhil ediliyor.

1945 yılında 95 yaşında vefat ettiğini torunu ve komşusu Hasan Kurt'tan öğrendiğimiz Hasan Can'ın 1850 doğumlu olduğu anlaşıyor. Hasan Can'ın hâlâ ayakta olan Sav'daki evine, yorulmaz ve tok olmaz Rehberim Hasan Kurt Ağabey (90) ile beraber gittim. Ev, bir dağın eteğinde kurulmuş olan Sav kasabasının en yukarısında... Şimdi bu evde torun Ahmet Can oturuyor.

1932 doğumlu Ahmet Can bizi evin avlusunda kabul etti ve anlattığı hadiselerin geçtiği yerleri de göstererek sorularıma cevaplar verdi. Hasan Kurt Ağabey de kendisine yardımcı oldu. Hasan Can'ın, Mustafa Gül Ağabey'in öz dayısı olduğunu öğrenmem benim için büyük bir sürpriz oldu.

Hatıraları yazıp düzenledikten sonra Ahmet Can'a okudum. O da hem tashih yaptı hem de ilave bilgilerle katkıda bulundu.

İhtiyar Hasan Can'ı iyi tanıyan iki şahsiyet... İkisi de Savlı ve komşu...

**Solda Hasan Can'ın torunu, 1932 doğumlu Ahmet Can,
sağda 1920 doğumlu Hasan Kurt.**

Ahmet Can ve Hasan Kurt anlatıyor:

Ömer Özcan (Ö): Bize biraz dedeniz Hasan Can'dan bahsedersiniz?

Ahmet Can (A): Dedem Hasan Can, aslında babamın dedesidir. Dedem Demokrat Parti'den önce vefat etmiştir. Bu da 1945 senesine tekabül ediyor. Dedem 95 yaşlarında vefat ettiğine göre 1850 yıllarında doğmuş oluyor. Üstad'dan yaklaşık 30 yaş büyük... Malumunuz, Üstad Hazretleri 1877 yılında dünyaya gelmiş.

Dedemde okuma yazma yoktu aslında, okuyamaz ve yazamazdı. Dedem Hasan Can uzun boyluydu, fakat beli eğriydi. Yolda zor yürüyebiliyordu. Bastona dayanarak yürürdü. Biz başımıza bere, takke giyiyorsak o da giyerdi. Akli yerinde ve zihni açıktı. Mezarı Sav kabristanındadır. Benim dedemin (babamın babasının) adı ise Mehmet'tir. O da genç yaşta, askerde iken vefat etmiş.

Biz, Gül ailesi ile akrabayız. Dedem Hasan Can, Mustafa Gül Ağabey'in öz dayısıdır. Bizim sülaleye Sav'da Eşegiller derler. Eşe diye ninemiz varmış; oradan geliyor sülalemizin adı. Aslımız Karamehmetler sülalesine dayanıyor. Dedem Hasan Can, Risale-i Nur'u Sav'a ilk getiren Merkez Camii İmamı Hacı Hafız Aşar ile

de akrabadır. Onlar Sav'ın Aşağı, biz ve Gül ailesi ise Sav'ın Yukarı Mahallesi'nde otururduk.

Hasan Kurt (H): Hasan Can, Sav'da bizim çok yakınımızda komşumuzdu. Evi, gördüğün gibi Sav'ın en üst kısmında... Boylu poslu ve iri cüsseliydi. Yalnız çok yaşlı idi. 95 yaşına kadar yaşadı ağabeyimiz. Denizli mahkemesine Üstad'la beraber kelepçeli olarak götürülürken Üstad'a dayanarak, adeta Üstad'ın sırtında gidiyor. Üstad taşıyor onu.

1943 Denizli mahkemesinden önce Sinoplu Hasan Atıf Ege-men, Sav'da Hasan Can'ın evinde sekiz ay kalmıştır. Hasan Atıf, hiç dışarı çıkmadan devamlı olarak Nur Risalelerini yazmakla meşguldü.

Ben çobanlık yapıyordum. Köyümüzün yaylası vardır; yaz kış orada kalırdık. Orada Olukdelik Suyu adını verdiğimiz bir pınar vardır. Isparta'da birçok hayır işlerinin peşinde koşturan Tevfik Hoca diye birisi vardı. Hasan Can, Tevfik Hoca'ya "Bir işi sen gönder, ben de buradan getireyim ve betondan bir yalak yapıp o suyu toplayalım. Hayvanlar rahat su içerler" demiş. Bu hayır işini beraber yapmışlardı. Böyle hayır işlerine koştururdu rahmetli, çok hayırsever bir insandı.

A: Evet... Hatta Olukdelik Suyu'nun yalağı yapılırken kumunu merkeple ben götürmüştüm. Başka yerlerde de vardır bu tarz hizmetleri rahmetli dedemin.

H: Üstad Barla'da sekiz sene kaldıktan sonra Isparta'ya ilk geldiğinde Şükrü (İçhan) Efendi'nin evinde kaldı diye bir bahis var Risalelerde. İşte Hasan Can, o sırada Üstad'a kışın odun taşımış. O zaman şurada bir türbe vardı. Oradaki çalı ağaçlarından, onların kuruyanlarından kesermiş, merkebe yükleyip götürmüştü.

93 YAŞINDAKİ ADAM BEDİÜZZAMAN'LA BERABER KELEPÇELENİYOR

Ö: Hasan Can'ın Denizli hapsine gitmesi nasıl olmuştu? Siz olaya şahid oldunuz mu?

A: Benim şahit olduğum ve bildiğim kısımları anlatayım: 1325 (1909) doğumlu olan babam Hüseyin Can'ın ihtiyat askerliği çıkmıştı. Yani askerliğini yaptığı halde bir daha çağırıldılar. Gitti...

H: Babası Hüseyin askerliğini benim ağabeyim ile beraber yapmıştı.

A: Babam askere gitmeden önce dedem Hasan Can, “Oğlum, bir mevlid okutalım da öyle git” dedi. Sene 1943... Akşam, şimdi bulunduğumuz bu evde mevlid okunmaya başladı. Yalnız o zaman mevlid, Kur'an falan okutmak yasaktı. Sav Muhtarlı Hüseyin Ateşkulak ve muhtar heyetinden Yakup ve birkaç kişi daha çıkıp geldiler eve.

H: Muhtar Ateşkulak bize zıt birisiydi. Halk Partiliydi. Hayâsızın biriydi...

A: “Sen kimden izin aldın da bu mevlidi okutuyorsun” diye sorguya başladılar. Muhtar sokaktaydı, babam avluda... Babamın da lakabı Deli Hüseyin'di. Köyde böyleydi lakabı. Hareketli, güçlü-kuvvetliydi. Haksızlığa da dayanamazdı babam. Dedem Hasan Can'ın daha mülayim bir yapısı vardı. “Muhtar! Çıkartma beni dışarı! Çıkarsam seni kötü ederim!” dedi babam. Muhtar sarhoştü. Şimdi bulunduğumuz bu ev o zaman boştu. Biz şu buraya bitişik evde oturuyorduk. O zaman bu boş evimize askeriye oturmaya niyet emişlerdi hatta.

H: 2. Cihan Harbi zamanlarıydı. Böyle boş evlerde askeriye oturtuyordular.

A: Hatta şu dış kapının girişini ikiye bile bölmüşlerdi. Fakat neticede olmadı oturamadılar. Neyse... Dedem Hasan Can kapının arkasındaki babamı çıkartmıyordu dışarı. Babam dışarı çıkarmak için kapıya dayanıyor, dedem babamın muhtarla kavga etmesini istemiyordu. Artık nasıl yaptıysa babam evin arka tarafından çıkıp dolaşıp geçti sokağa. Eline kocaman bir değnek vardı. Balta sapı mıydı, yoksa kürek sapı mıydı tam bilmiyorum. Muhtara çok fena vurdu... Muhtarla birlikte gelenlerin hepsi kaçtı tabii. Benim gözümün önünde oluyordu bunlar. Neticede muhtar, “Beni dövdü!” diye ihbar etmiş jandarmaya.

Ertesi akşam, biz ailece 8-9 kişi sofrada oturuyorduk. Akşam yemeğini yerken, başlarında bir başçavuşla beraber dört jandarma çıkageldiler. Başçavuş “Ağa, sen miydin şikâyet edilen yahu!” dedi. Başçavuş bizim bahçeden kiraz yemeye gelen biriymiş, bizi tanırmış meğer. Aradılar taradılar evde bir şey bulamadılar. Başçavuş, “Hasan Amca, sabahleyin Isparta’ya kadar iner misin?” dedi. Dedem, “İnerim” dedi. Sabahleyin kalktık. Anam merkebe vurdu palanı... Bindirdik dedemi... Ben önde, anam arkada ilerlemeye başladık. Ben önden merkebi çekiyordum. Anamın sırtında küçük kardeşim Mustafa vardı. Mustafa henüz bebek... Sav’la Isparta arası on kilometredir. Herhalde bir buçuk saat falan sürmüştü yol. Dedemi götürürken epey zahmet çekmiştik. Çünkü dedemin hali, mecali yoktu. Bastonuyla bile zor yürürdü.

Isparta’ya varınca Hacı Murat’ın oraya gittik. Hacı Murat ata dostumuzdur, Isparta’da nalbanttı, hanı vardı. Hacı Murat dedemi indirdi, bizi oturttu ve kendisi kayboldu. Meğer karakola gitmiş. Biraz sonra geldi. “Kızım siz gidin, ben Hasan ağayı faytonla iletirim” dedi ve bizi geri gönderdi. Ama dedem bir daha geri dönmedi.

Meğer o gün için Bediüzzaman da oradaymış ve dedemi karakolda Bediüzzaman’la beraber kelepçeleyip İstasyon caddesinden istasyona kadar öyle yürütmüşler. Dedem çok ihtiyar ve beli büyük olduğundan yolda zor yürürdü zaten. Öyle iken onu Bediüzzaman’la kelepçelemişler. Dedemi Bediüzzaman götürmüş sırtında. Geri dönünce kendisi bunları anlatmıştı bize. Isparta’da görenlerden de duymuştuk. Oradan trenle Denizli’ye götürmüşler. Denizli’de de beraber kelepçelemişler galiba. Dedem altı ay Denizli’de yattı geldi. Denizli hapishanesinden kısa bir süre sonra da vefat etti.

H: Ben şöyle duymuştum: Üstad’la kelepçeli bir vaziyette giderken bir arık (küçük su yolu) çıkıyor önlerine. Hasan Can “Ben buradan nasıl geçeceğim?” diye düşünürken, Üstad, şöyle eliyle bir kavis çizerek arıktan geçiriyor. Üstad Hazretleri’nin mahke-

mede Kötürüm Ali⁴⁵ ile Hasan Can'ı örnek gösterdiğini ağabeylerden duymuştum. “Bunların her tarafı ateş olsa nereyi yakar Hâkim Bey?” diyerek talebelerini savunmuş.

HASAN ATIF EGEMEN

Ö: Hasan Atıf Egemen buraya niçin gelmişti?

A: Hasan Atıf bizim bitişiğimizdeki bu evde işte şurada kaldı, evin alt odasında kaldı. Ben devamlı görüyordum onu. Dedem o zaman onu himaye etmiş, ona sahip çıkmıştı. Yalnız yemeğini kendi yapar, bizden bir şey kabul etmezdi. Nasıl ve niye geldiğini bilmiyorum.

H: Onu ben anlatayım. Atıf Ağabey'in buraya gelmesi şöyle oluyor:

Malum o Sinopludur. Sinop'ta hizmet edemiyor, sert mizaçlı insanlardan sıkılıyor... Bunun üzerine Kastamonu'da bulunan Hz. Üstad'ı ziyarete gidiyor. Üstad ona, “Seni Sinap'a göndereyim” diyor. “Üstad beni tekrar Sinop'a mı gönderecek” diye bir endişe etmeye başlıyor. Sonunda Hz. Üstad “İsparta'ya git! Hüsrev sana bir yer ayarlasın” diyor.

Hasan Atıf, İsparta'ya geliyor. Hüsrev Efendi de onu Sav'a, Hacı Hafız Efendi'ye gönderiyor. Hacı Hafız da Hasan Can'ın evine getiriyor. Hasan Can, Hasan Atıf'ı evinin alt katına, işte şu gördüğünüz odaya yerleştiriyor. Ve orada hizmete, yazıya başlıyor. Ben 1942'de askerden izinli gelmiştim. Rahmetli babam duymuş onun yazı yazdığını. İhtiyardı o zaman babam. Gözleri de az görüyordu. Bana, “Bu mübareğin yüzünden nur akıyor. Konuşması duyulmuyor ama” diye methetmişti.

Rahmetli Hasan Atıf 8 ay burada kaldı. Çok güzel yazısı, gayet okunaklı Osmanlıca hattı vardı.

Geldikten birkaç gün sonra Hasan Can, “Gel sana bahçelerimizi gezdireyim, canın sıkılmasın” diyor. Köyün üst kısımlarındaki bahçelere çıkarıyor. Sonra orada bulunan “Sinap” ismindeki yatı-

⁴⁵ Atabeyli Kötürüm Ali hakkındaki bilgi ve hatıralar *Ağabeyler Anlatıyor 2*'deki Ali Osman Öztop maddesinde yer almaktadır.

ra götürüyor. Evliyaullahtan bir zatın orada medfun olduğu söyleniyor. Hatta orada kuduz hastalığına iyi geldiğine inanılan şifalı bir su vardır.

1942-1943 yıllarına Denizli mahkemesinden önce Hasan Atıf Egemen'in 8 ay müddetle Risale-i Nur yazdığı oda. Bu oda Hasan Can'ın Sav'daki evinin alt katındadır.

Hasan Atıf, Sav'daki Sinap'a çıkınca Üstad'ın kendisini gönderirken söylediği latif ifadesini hatırlıyor ve tebessüm ediyor. Zira 'Sinop' ve 'Sinap' bir harfle birbirinden ayrılıyor.

Hasan Atıf, bizim Sav'da sekiz ay kalıp ayrıldıktan sonra, Denizli, Homa'ya taşınır. Orada bir başçavuş Hasan Atıf'ın elindeki, mahrem bir risale olan 5. Şuâ'yı alıp doğruca karakola götürüyor. Denizli mahkemesi ilk olarak böyle başlamıştır.

Atıf Ağabey bilahare Denizli ile Aydın arasında bulunan Sul-tanhisar'da ömrünü tamamlamıştır.

(1933-)

HASAN OKUR

Hasan Okur, 1933'te Nevşehir'in Nar kasabasında doğmuştur. 10 sene kadar astsubay olarak orduda görev yaptıktan sonra Diyanet İşleri Başkanlığında çalışmaya başlamış ve oradan emekli olmuştur. Görev yaptığı Ankara, İstanbul, Edirne ve memleketi Nevşehir'de Risale-i Nur'a önemli hizmetleri dokunanlardan birisidir. Bilhassa Edirne ve Nevşehir'de Nur tohumlarını serpen saff-ı evvel bir ağabeyimiz, bir büyüğümüzdür.

Şimdi Nevşehir'de ikamet eden Hasan Okur, üç defa Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ni ziyaret etmiş, görmüş ve konuşmuştur. Bu üç ziyaretin hikâyesini yatsı namazından sabah namazı vaktine kadar, bütün teferruatıyla bizlere anlattı. *Tarihçe-i Hayat*'ta bulunan ve Prof. İbrahim Canan'ın çektiği tarihî fotoğraf karesinde Hasan Okur Ağabey de yer almaktadır. Orada siması ebedileşen Hasan Okur Ağabey'le yaptığımız bu görüşmelerimizi de kamera ile kaydetmekle bu hatıraları perçinlemiş olduk.

Hasan Ağabey'in sık sık tekrarladığı bir ifade vardı. Tekrar tekrar şunu söylüyordu: "Her ağabeyin kendi meşrebince farklı hizmetleri vardır. Hepsi de kıymetlidir ve birbirini tamamlar. Diğerlerinden ayırmamak lazım..."

Hatıralar yazılıp düzenlendikten sonra kendisine gönderilmiş, tashih ve teyidinden sonra yayınlanmıştı.

Hasan Okur anlatıyor:

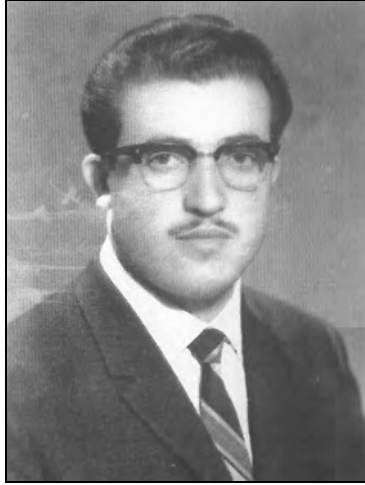
1933'de Nevşehir'e 1,5 km mesafede bulunan Nar kasabasında doğdum. Nar kasabası şimdi şehrin içinde kaldı. 1951 Sanat Okulunun marangozluk bölümü mezunuyum. Sanat Okulunu bitirdikten sonra aynı yıl Ankara'da, TBMM'de marangoz kalfası olarak çalışmaya başladım. Bir işçi yevmiyesi 3 lira iken ben mesailerle birlikte 10 lira alıyordum.

1953'de astsubay okuluna gittim. 1955 sonunda Ankara Muhabere Ana Tamir Fabrikasında astsubay telsiz teknisyeni olarak göreve başladım. Orduda 8-10 sene hizmet ettim. 1963 yılında İstanbul Hadımköy'e, 1964'te de Edirne'ye tayinim çıktı. Radar cihazlarının elektronik beyinlerinin tamir işlerine bakıyor ve kıymetli bir eleman olarak görülüyorduk. Bu nedenle namaz kıldığımız, Risale-i Nur okuduğumuz bilindiği halde bize ilişmiyorlardı. 1964 sonunda mecburi hizmet bitti ve askeriyeden ayrıldım. Askeriyeden ayrıldıktan sonra Ankara Yıldırım Beyazıt Lisesi'ni ve İmam Hatip Okulu'nun fark imtihanlarını vererek diploma aldım. 1965'de memleketim Nevşehir'de radyo tamir dükkânı açarak elektronik tamir işleri yapmaya başladım.

1966'da beni ısrarla Ankara'ya davet ettiler. "Diyanette mühim kadrolar var, senin gibi güvenilir elemanlara ihtiyaç çok. Müracaat et" dediler. İbrahim Elmalı-tefsir sahibi olan Elmalılı değil-diyanet işleri reisiydi o sırada. Gittim ve diyanete bir dilekçe verdim. Teftiş kuruluna tayinim çıktı. Kısa bir müddet sonra da teftiş kurulunda şef oldum. Edirne'de görev yaparken, reis muavini Yaşar Tunagür Hoca'ydı. Kendisini tanıyordum; o zaman Edirne müftüsüydü. 1981 yılının sonunda, 1979 yılından beri görev yaptığım, "diyanet işleri başkanlığı eğitim dairesi müdür muaviniği"nden emekli oldum. 1985 yılından 2002 yılına kadar, 17 sene kırtasiye esnafı olarak çalıştım. Şu anda Nevşehir'de ikamet ediyorum.

Eski hayatımda da hiçbir kötü alışkanlığım yoktu. Sabahlara

kadar kitap okuyan birisiydim. Çocukluğumda Hz. Ali kitaplarını okurdum. Hatta o kıtlık döneminde babam bana, “Oğlum sana elbise alalım” dediğinde, “Baba sen bana Hz. Ali kitaplarından al” demiştim. Babam elbise yerine 30 kuruşluk kitap almıştı o zaman.

Hasan Okur, Üstad'ı tanıdığı yıllarda...

1952 senesinde, Ankara'da, meclis binasında marangoz olarak çalışırken bir gün Hacı Bayram Camii'ne gitmiştim. O sırada gençler bir mevlid okudular! Ben hafız olamadığımdan ve böyle sesim de olmadığından dolayı şadırvanın başında hüngür hüngür ağlamıştım. 19 yaşındaydım... Çok ağlamıştım ama! Fakat şimdi Allah'a binlerce kere şükrediyorum ki, Risale-i Nur vasıtasıyla, satırlarıyla değil, manasıyla hemhal etti bizi.

NUR TALEBELERİYLE GECE YÜRÜYÜŞLERİ

Risale-i Nur'u ve Üstad'ı ilk defa 1953 senesinin başında, Ankara Hacıbayram civarında katıldığım bir sohbet esnasında duydum. O zaman bir hoca efendi, “Büyük bir âlim olan Bediüzzaman'ın 12 cilt kitabı varmış” dedi. Aslında onun da eline geçmemiş... O kadar duymuş oldum... Bu kitapları çok aradığım halde bulamadım; ama bu ismi de hiç unutmadım.

Sene 1955... Ankara'da astsubaylık görevimi yapıyordum. Hü-

seyin Külecî isminde bir er vardı. Şu an İstanbul'dadır, hayattadır. Biz bununla beraber camiye gittiğimiz için, o cihetle bir yakınlık kurmuştuk. İşte bu genç, bir gün bana bir kitap verdi. Verdiği kitap, Eşref Edip'in hazırladığı küçük *Tarihçe-i Hayat...* Ben o kitabı bir hafta sonu hiçbir yere çıkmadan okudum. Oradan Üstad Bediüzzaman'ı, Risale-i Nur'u ve talebelerinin kim olduğunu, ne yapmak istediklerini, iman meselelerini, küfr-ü mutlak meselelerini öğrendim. O gece Üstad, Fatih Camii'nde dua ederken çekilmiş fotoğrafı vaziyetinde rüyama girdi. Elini öptüm. Üstad da, benim vücudunu görmediğim bir zatın elini öptü. O elin üzerinde Üstad'ın dudak izleri vardı. Ben de öptüm o izleri. O eli Risale-i Nur'un şahs-ı manevîsi olarak yorumladım rüyamda ben. Demek ki şahs-ı manevî ile yapılan hizmetleri alkışlıyordu Üstad. Sonra aynı genç Gençlik Rehberi'ni verdi; onu da hemen okudum.

Bir gün Ankara Ulus meydanında rastladım Hüseyin Külecî'yi. Bana, "Gel seni bir yere götüreyim, orada avukatlar, hâkimler, binbaşılar var" dedi. Ben de fazla alışkın olmadığım halde o gün sinemaya gitmek istiyordum. Tabii o zamanlar filmlerde şimdiki gibi müzahrefat yoktu. Fakat onun fikri ağır bastı ve Mamak'a gittik. Gittiğimiz yer, Hukuk Fakültesi ikinci veya üçüncü sınıfta okuyan Mustafa Türkmenoğlu'nun kaldığı evmiş. Küçük bir yerdi. Türkmenoğlu bize Dördüncü Söz'ü okudu.

Bu arada bir çorba yaptı. Gözümüzün önünde yaptı... Tırnak kadar bir yağ, domates, maydanoz ile halletti ve çorbanın içine bıraktı. Yarım francala bir ekmek benim önüme koydular. Çorbanın içinde tane diye bir şey yok. Su... Fakat ben hayatta bir daha o lezzeti bulamadım! Bu lezzeti bir daha yakalayamadım! Ya ben çok açtım veya Risale-i Nur'un kerameti...

Orada rahmetli Atıf Ural, Sungur Ağabey ve havacı bir üstçavuş olan Hüsameddin Turgut diye benim Nar kasabamdan birisi daha vardı. Hepsıyla yeni tanıştık.

O gece dersten çıktıktan sonra, sağ tarafımda rahmetli Atıf Ural, diğer tarafımda Sungur Ağabey olarak Cebeci'ye kadar beraber yürüdük. Yolda bana iman hizmetinin ve Risale-i Nur'un ehemmiyetini, bu zamanın bozuk ideolojilerini anlattılar.

Sonra Atıf ile beraber, Ankara Samanpazarı semtinde Uucanlar Caddesi'nde bir dersane vardı; oraya devam etmeye başladık. Artık Risale-i Nur'u beraber inceleyerek okumaya başlamıştık. Gece yürüyüşleri Atıf'la çok kere daha devam etmiştir. Atıf Ural'ın çok güzel meziyetleri vardır ki onlar anlatmakla buraya sığmaz. 1956'da Üstad'ın emriyle yeni harflerle Risalelerin tab işini ilk başlatan Atıf Ural'dır. Bu tab işinde ben de tashih ve forma kırmada yardım ediyordum.

RESMÎ ARAÇLA ÜSTAD'I DURDURDUM!

1957'de Ankara'dan Eskişehir'e radar tamiri için görevli olarak gitmiştim. Eskişehir'de Hulusi Ağabey'in oğlu Necati vardı. Hava başçavuşuydu. Onun için o da Eskişehir'e gelmiş... 12 gündür akşamları onun derslerine devam ediyorduk biz.

O sırada Üstad, Hulusi Ağabey'e “Ölmeden gel görüşelim” diye bir mektup yazmış. Meşveret edildi ve “Ağabey sen Emirdağ'ına gitme. Üstad on beş günde bir buraya gelir” dendi. O da kabul etti. Burası çok önemlidir! Hulusi Ağabey meşveret kararına uydu.

Kasım ayındayız... Bir dersten sonra Üstad'ın şoförü Mahmut Çalışkan geldi. Ben Bayram Ağabey sanmıştım onu. Daha yeni tanışıyoruz ya... “Yarın Üstad Eskişehir'e geliyor” diye Hulusi Ağabey'i aldı, gitti. Ben de gitmek istedim ama Hulusi Ağabey'i yalnız aldılar, gittiler. Ben daha Üstad'ı hiç görmemişim. Çok heyecanlandım. Sabahı zor ettim.

Sabah namazından sonra gelirmiş Üstad. Biz radarcı olduğumuzdan ve tamirat için geldiğimizden dolayı emrimize muhabere dairesinden bir araç vermişlerdi. Sabahleyin Kanlıpınar tarafına benim askerî araçla gittim. Yanıma Üstad'ı görmek isteyen sivillerden de almıştım. Şoförümle beraber tam olarak dolmuştu jip. Hava sisli, 10 metre ilerisini görmek zordu. Ben askere “Kiremit renginde bir araba gelecek. Gördüğünde durması için sinyal ver” diye tembih ettim önceden. 35 km kadar gittikten sonra, Üstad'ın arabasıyla karşılaştık. Asker aynısını yaptı. Bizim arabadan sinyal verdik durması için. Tabii o zaman daha hem yeniyiz hem de ca-

hiliz. Görüşmek sevdasıyla durdurduk Üstad'ı. Şimdi düşünüyorum da... Ben resmî elbiseliyim, arabamızı askeri bir araç ve sabahın köründe yolda “Dur!” diyorum; Üstad da duruyor. Bana şimdi değil trilyonlar, dünyayı verseler durduramam Üstad'ı...

Araba tam durmadan inmeye çalıştım. Adımımlı atar atmaz hendeğe yuvarlandım. Onun için önce sivil arkadaşlar ellerini öptüler. Sonra ben öptüm Üstad'ın elini. Sevdı, yüzümüzü okşadı. Mübarek Üstad'ın öyle bir bakışı vardı ki, hani güneş batarken sarı ışık huzmeleri akar ya... Üstad'ın gözlerinden de öyle huzmeler akıyordu.

Üstad “Nereden haber aldınız?” dedi. “On iki gündür Hulusi Ağabey'in dersini dinliyoruz. Dün akşam Bayram Ağabey geldi, haber verdi üstadım” dedim. Üstad tebessüm etti. Çünkü gelen Mahmut Çalışkan'mış. Üstad onun için tebessüm ediyordu. Tekrar okşayarak “Seni Risale-i Nur talebesi olarak kabul ediyorum” dedi.

O arada garip bir şey daha oldu. Üstad'ın elinin üstünün tamamen kan olduğunu gördük biz. Üstad elindeki kana baktı ve “Bu nereden geldi?” dedi. Biz kan aramaya başladık. Meğer ben-denmiş. Sağ elimin başparmağı yarılmış. Elini öptüğüm sırada da Üstad'ın eline bulaşmış. Üstad'a parmağımı gösterince “Nasıl oldu?” dedi. “Araba tam fren yapmadan ben inmeye kalktım ve hendeğe yuvarlandım Üstad'ım” deyince, tekrar şefkatle yüzümü avuçlarına alarak okşadı.

Bu kanın benim için bir hikmeti vardı. Rüyamda bir komşumuzun evinin avlusunda, Üstad, annemin entarisi ile duruyordu. Ben “Anne, İsa aleyhisselam gelmiş! Ben ona ibrik ve su götüreceğim” diyordum. Üstad, “Senin anneni, babanı, hatta kardeşini Nur talebesi olarak kabul ettim. Seninle annen cihetiyle akrabayız” dedi. Benim Müşerref diye bir kız kardeşim vardı. Sürekli namaz kılmaz, ara sıra kılardı. Ona rağmen Üstad “hatta” onu da talebe olarak kabul ettiğini söylemişti. Evimiz jandarma tarafından basıldığında bu kız kardeşim çok kahramanlık gösterdi. İşte Üstad'ın rüyamda söylediği “hatta” kelimesinin üzerinde durmuş-tum ben.

Üstad'la bu kısa görüşmeden sonra Zübeyir Ağabey işaret etti. Üstad önde, biz arkada Eskişehir'in dışına kadar geldik. Eskişehir'e girerken orda bir daha Üstad'ı durdurdular. Biz tekrar elini öptük. Üstad Yıldız Otel'i'ne kadar gitti. Orada da onu karşıladılar. Üstad otele girerken, avuçları yüzüne doğru bakacak şekilde ellerini ileri geri hareket ettirerek Hulusi Ağabey'i ve cemaati selamladı ve halka arkasını dönmeden araka arkaya gitti. Kalbimdeki hicran ateşiyle kaldığım pansiyona döndüm. Üstad'la ilk karşılaşmam böyle olmuştu.

MEMDUH'UN ÇIĞLIĞI

Üstad'la ikincisi görüşmem 1959 yılında, vefatından altı ay önce, Isparta'da olmuştu. Isparta'ya üç arkadaşı gitmiştik; Nevşehirli Memduh Özçelik ve Ankara'da taksi şoförlüğü yapan Niğdeli Bahaddin ile beraber... Üstad bitkin bir vaziyetteydi; çok hastaydı. Gözleri yaşlı idi. Biz iki kişi elini öptük ve Üstad'ın önüne oturduk. Memduh sağlık memuru idi. O, kapıdan baktı ve Üstad'ı bu vaziyette görünce bir çığlık attı ve çok yüksek sesle ağlayarak çıktı, gitti. Giremedi içeri... Üstad, "O da gelsin" dedi. O da geldi ve Üstad'ın elini öpüp oturdu.

Zübeyir Ağabey kulağını Üstad'a yaşlaştıracak dinliyor, sonra bize aktarıyordu. "Sizleri Risale-i Nur'un has şakirtleri olarak kabul ediyorum. Benim hastalığımı kimseye söylemeyin" diyordu Üstad. Ben bunu, Üstad'ın, ehl-i dünyaya karşı Said ölüyormuş dedirtmemek için söylediğini anladım. Ayrılırken tekrar mübarek elini öptük. Üstad'ın elinin üstü Memduh'un gözyaşları ile tamamen ıslanmıştı.

ÜSTAD'IN BEYRUT PALAS OTELİ'NE GELİŞİ

Üstad Hazretleri'yle üçüncü ve son görüşmem 1959 senesinde, vefatından üç ay kadar önce, Ankara Beyrut Palas Otel'i'nde olmuştu. Tam yılbaşı sıralarıydı. Ben Üstad'ın geleceğini önceden duyduğum için otelde bir oda tutmuş, müşteri sıfatıyla kalmaya başlamıştım. Hem de aynı katta...

Üstad Hazretleri'nin bu ziyaretinde Mehmet Kayalar Ağabey de davetliydi. Emirdağ Lâhikası'ndaki son mektup burada yazıldı.

Üstad'ın bu ziyareti toplam 5-6 gün sürmüştü. Ben de altı yedi gün orada kaldım o zaman. Yalnız Üstad'ın arada İstanbul'a ve Eskişehir'e gidip gelmeleri vardır. *Tarihçe-i Hayat*'taki İbrahim Canan'ın çektiği fotoğraf da bu ziyaret yelpazesi sırasında, otelden Konya'ya doğru son çıkışında vuku bulmuştur.

Benim oteldeki yaşadıklarım ve müşahedelerim şöyle:

Üstad Hazretleri, Zübeyir Ağabey vasıtasıyla Diyarbakır'da bulunan Mehmet Kayalar Ağabey'i Ankara'ya davet ediyor. Zübeyir Ağabey Kayalar Ağabeyi telefonla arıyor. Kayalar Ağabey: "Kardeşim tren bileti aldım, Ankara'ya gideceğim" diyor. Zübeyir Ağabey, "Ağabey, Üstad Ankara'ya geliyor. Sen tren biletini iptal et, uçakla Ankara'ya gel!" diyor. Nitekim öyle oldu.

Üstad Ankara'ya gelirken kendisini Gölbaşı'nda karşılamıştık. Üstad geldiğinde ben otelde kalıyordum. Üstad gelmeden önce, *Tarihçe-i Hayat*'taki fotoğrafta başı görülen Ankara İrtica Masası Şefi Abdülkadir Denizlioğlu ve polisler tek tek oteldekileri indirdi. Ben müşteri olduğum için içeride kaldım. Her taraf polis ve gazeteci kaynıyordu. Gazeteciler, bilhassa milletvekili olduğu için Tahsin Tola Ağabey'in fotoğrafını çekmek istiyorlardı. Onu arıyorlardı hep.

Bu arada polisin biri gece saat 00.03'te Üstad'ın odasına "İlla ben de içeri girip bakacağım" diye tutturdu. Ben de, "Ne söyleyeceksen bana söyle. İsteddiğini içeriye ileteyim" dedim. Bunun üzerine "Seninle benim ne farkım var?" dedi. "Benim içeriye ünsiyetim var. Senin yok" dedim. Biz böyle mücadele ederken Kırşehirli ehl-i insaf Hüsnü isminde bir polis memuru geldi. "Yaptığın işe bak!" deyip onu kolundan tutup çekti, götürdü. Allah ondan razı olsun.

Üstad otelin en üst katında güneybatıya bakan bir odaya yerleşti. Zübeyir Ağabey içerde Üstad'ın yanında... O içerden tutuyor kapıyı, ben de dışarıdan. Üstad otelde bir buçuk saat istirahate çekildi. Zübeyir Ağabey, "Bir saat sonra beni uyandırın. Üstad bir buçuk saatten fazla yatmaz" dedi. Biz de öyle yaptık.

Sabah biz Üstad'ın dersinde bulunduk. Atıf Ural'ın büyük kardeşi Kemal Ural da vardı. Zübeyir Ağabey diğer odadaydı. Kayalar

Ağabey henüz gelmemiştir. Üstad sabah erkenden kahvaltı yaptı. Ben evden Üstad'ın abdest alması için kalaylı bir bakır leğen getirmiştim. Bir de çay bardağı götürdüm. Ortasından kuşaklı bir bardak... Zübeyir Ağabey'e dedim ki, "Üstad benim bardağımdan bir çay içsin. Teberrüken saklayayım." "Kardeşim Üstad kimsenin bardağından çay içmez" dedi. Sonra Zübeyir Ağabey bardağı görünce, "Ama bundan içer. Çünkü Üstad'ın bardağı ile aynı" dedi. Şimdi benim bütün bardaklarım kırıldı, iki tane kaldı. Onları muhafaza ediyorum.

Orada, ayaktayız. Mustafa Sungur Ağabey, beni Üstad'a göstererek, "Efendim, bu kardeşimiz ve arkadaşları Nevşehir'de ders-hane-i Nuriye açmıştır" dedi. Üstad tebessüm ederek, sağ elinin şahadet parmağını bana doğru uzattı ve "Kardeşim, senin bana karşı çok fazla hüsn-ü zannın var. Kardeşim ben hiçim" dedi. Sonra bunu teyit etmek için bir takım hareketler yaptı. Elleriyle sağlı sollu cübbesinin iki yakasını tuttu. Ayak topuklarını kaldırıp, ayaklarının parmak uçlarına doğru dikildi. Tekrar yere basarak, sevincinden hem çırpındı, hem de "İşte bak, ben bir hiçim! İşte bak, ben bir hiçim!" diye tekrarlayarak nazarları Risale-i Nur'a çevrilmesi gerektiği dersini verdi. Hem memnuniyetinden böyle iltifatlar ediyor, hem de benim kendisine olan aşırı hüsn-ü zannımı tadile çalışıyordu.

Sonra ertesi gün Kayalar Ağabey geldi. Üstad'ın bitişiğindeki odada kalıyordu. Fakat mübarek müthiş bir şekilde horlamaya başladı. Ben hemen göğsünden hafifçe dokunarak, "Ağabey bir emrin var mı?" diye uyandırdım. Yoksa Üstad'ı uyandıracak... Mübarek kalktı karyolaya oturdu. O da anlamıştı... Parmağını bana doğru uzatarak, "Hah kardeşim! İşte ben böyle Nur talebesi isterim" dedi. Bir daha da uyumadı artık.

O gün sabahleyin Üstad İstanbul'a gitmek için kapıdan dışarı çıktı. Erken gittiği için ortalıkta dolaşan yoktu. Üstad kapıdan çıktı. Elini omzuma koydu. Üstad'ı merdivenin başına kadar getirdim. Ben o zamanlar spor yapardım. Dolayısıyla 95-100 kiloluk adamları bilek güreşinde yenebilirdim. Üstad bana tüy gibi hafif gelmişti. Üstad yorulmasın, ben onu kaldırıp götürüyüm istiyor-

dum. Ama Üstad, “Kardeşim benim omuzlarımda kulunç var, ağrıyor” deyince, ben Üstad’ı omzuma doğru, sağ tarafıma yasladım, öyle indirdim. Arabaya bindirdik ve yorganını sardık. Üstad İstanbul’a gitti. Biz Dr. Tahsin Tola ve Said Özdemir Ağabey ile beraber hemen bir araba çevirdik ve 40 km kadar uğurladık. Orada polis ekibi bizim arabamızı durdurdu. Üstad’ımız son süratle uzaklaşıyordu. Gözden kayboluncaya kadar bekledikten sonra Ankara’ya döndük. Üstad gitti ama tekrar geldi.

Üstad Hazretleri ikinci defa tahminen 28-29 Aralıkta Ankara’ya teşrif ettiler. Bu arada kendisini pek çok siyasî ve idarî bürokrat ve çok sayıda Nur talebesi ve ehl-i iman ziyaret ettiler. Tabii bunlar Üstad’ın odasında değil, aşağıda oluyordu.

Emirdağ Lâhikası’nın en sonunda yer alan Üstad’ın son mektubu gece saat 03:30-04:00 sıralarında yazıldı. Üstad’ın yanında Mehmet Kayalar, Said Özdemir, Dr. Tahsin Tola, Zübeyir, Ceylan, Salih Özcan Ağabeyler olduğunu hatırlıyorum. Ben o sırada içeride bulunamadım. Kapının önündeydim. O zaman genç sayıldım.

Said Özdemir (solda) ve Hasan Okur...

OTELDEKİ POLİS VE GAZETECİLER

Otelde her taraf polis ve gazeteci kaynıyordu. İrtica Masası Şefi olan Abdülkadir Denizlioğlu, Üstad'ın teşrif ettiği günün akşamı bulunduğumuz kata çıktı. Bana, “Biz senin kim olduğunu biliyoruz. Sen buraya uygun olup olmayan insanların bizden daha iyi bilirsin. Bizim maksadımız güvenlidir. Onun için buranın güvenliğini sana bırakıyorum. Bize yardımcı olabilirsin” demişti. *Milliyet*'ten bir gazeteci fotoğraf çekmek için uğraşıyordu benim kaldığım koridorda. Onu oraya, yukarıya polisler çıkartmışlar veya göz yummuşlar. Ben sivil giyimliydim. Ona, “Hayrola ne var?” dedim. O da “Bir fotoğrafını alacaktım. Çantada keklik olarak arşivleyecektim” dedi. Ben, “Sen ne yapıyorsun? Emniyet yasaklamış” deyince, “Desene bize burada hikâye yok” dedi. Ben de “Koleksiyonlarda çok! Onları oku” dedim. Meğer beni polis biliyormuş. Gitti. Arkadan polis Abdülkadir geldi. “Kardeşim bu gazeteci milletini kapıdan kovarsın pencereden gelir. Pencereden kovarsın bacadan gelir” dedi. Haberleri yokmuş gibi mahcup vaziyette davranıyordu.

Tercüman, *Son Havadis* gibi bize müzahir olanlar biraz daha tebessümle bakıyorlardı. Bana ne iş yaptığımı sorduklarında tabii o gün için astsubayım demedim. “Serbest çalışıyorum” dedim. *Hürriyet*'in muhabirine, “Üstad size hakkını helal ediyor. Üstad'ın neşir organı yoktur. Siz menfi olarak yalan yanlış yazıyorsunuz. Sizin gazetenizi okuyanlar Risale-i Nur'u merak ediyorlar ve elde edip okuyorlar. Onun neşrini sağlıyorsunuz” dedim. O zaman *Hürriyet* muhabiri alt dudağını ısırtıp dişlemeye başladı. “Meğer biz farkında olmadan ne yapıyormuşuz” kabilinden...

Üstad'ın gece tuvalet ihtiyacı oluyor... Yeşil gözlü bir polis koridordaki masanın etrafında oturuyordu. Ben de onun ilerisindeyim. Üstad pürheybet, sanki kükreyerek yanından geçti. Polis bunu böyle gördü. Son zamanlarında, iyice yaşlılık dönemlerinde ehl-i dünyaya karşı böyle yürümüştü Üstad. Hani Hz. Peygamberin (a.s.m.) düşmana korku salmak için sahabelere heybetli yürüme müsaadesi var ya... Üstad da aynen o tarzda yürüyordu. Etrafa heybet saçlıyordu. Hâlbuki Üstad'ın son günleri...

ÜSTAD'IN FOTOĞRAFI NASIL ÇEKİLDİ?

Tarihçe-i Hayat'ta yer alan bu fotoğrafın çekiliş anını, 30 Aralık 1959 Cumartesi günü, sabah saat 08.00 olarak hatırlıyorum. Üstad en son otelden ayrılırken çekildi. İbrahim Canan ve Said Özdemir Ağabey, Üstad'ın fotoğrafını almak için anlaşılmışlar. Benim de haberim vardı amma telaşeden unuttum.

Üstad gideceği zaman baktım kapının önünde bir yığılma var. Koluna girecekler. Tahsin Tola Ağabey'in haberi yok. Said Ağabey'in haberi var. Zaten tebessüm etmesinden bellidir. Biz ihlâsa zarar vermesin diye uzaklaştık.

Bir kolunda Tahsin Tola, diğer kolunda Said Özdemir olmak üzere merdivenin başına geldi durdu, Üstad. En üst kattan iniliyordu. Orada "Beni geçen defa birisi indirmişti, o kimdi?" diye soruyor, beni arıyordu Üstad... İhlas kahramanı, kara melek Tahsin Tola hemen "Kimdi, o nerde?" diye nefesi kesilircesine aramaya başladı. "O bendim efendim" dedim. Çekildi, yerine ben geçtim. Üstad elini omzuma koydu. Merdivenden iniyoruz... Benimle gelen Yalvaçlı Fahri Türkmenoğlu diye birisi o merdivenin boşluğunda şöyle durdu, yaslandı. Üstad onun başını şöyle bir okşadı. Orada bir kadın Üstad'ın elini öpmek için elini uzattı. Müşteri veya polisti, tam bilmiyorum. Ben hemen, "Yapma!" diyerek kes-tim. Sungur Ağabey arkadan geliyordu.

Hasan Okur sevenleriyle...

Fotoğraftaki o sepetli arkadaş, Hulusi Ok... Üstadla ikimizin arasına soktu başını, “Ağabey ne olur ben de biraz taşıyayım! Ne olur!” demeye başladı. Ta en başından itibaren... Üstad başını omzuma dayamış durumda iniyorduk. Baktım ki Üstad rahatsız olacak, yavaşça çıktım ve ona verdim Üstad’ı.

Üstad tabana inince, gazetecilerin hücumuna karşı eğri büğrü oradan inerken, İbrahim Canan orada düğmeye bastı. Üstad eliyle şöyle bir kavis çizerek kesme işareti yaptı ama fotoğraf da öylece çekilmiş oldu.

Üsküdar’da ders anında 300 kişinin içinde Sungur Ağabey, “Hasan kardeş kemal-i şefkatinden Üstad’ı Hulusi’ye verdi” dedi. Hâlbuki rahatsız olmasın diye izin vermiştim ben. Zübeyir Ağabey ise, “Kardeşim! Bir kumandan güvendiği birisine, ‘Sen burada nöbet bekle!’ dediğinde, nöbette iken vazifesini başkasına devreder mi? Varsın rahatsız etsin!” diye sitem etmişti. Zübeyir Ağabey böyle müdebbir bir ağabeyimizdi. Ne varsa her şey onda vardı.

ÇEŞİTLİ İLLERDEKİ RİSALE-İ NUR HİZMETLERİ

1955’de Risale-i Nur’u Ankara’da tanıdıktan sonra kitapların tab işlerinde yardımcı olurdum. Çatı katında teksir yapardık. Yer tahta, üstünde kilim... Sabah namazından sonra kolumuzu yastık, ceketimizi yorgan yaparak yatardık. Artık ne kadar uyuyabilirsek... Başka bir şey yok çünkü. Oradan mesaiye giderdik. O zaman gizlilik esası vardı. Mustafa Türkmenoğlu tashihten çok iyi anlardı. Onun edebiyatı iyiydi. Noktalamaları o yapardı. Bir de Gazi Lisesi Edebiyat Öğretmeni Cemal Bey diye birisi vardı. Türkmenoğlu, kitapların en son tashihini Cemal Bey’e götürür, ona yaptırırdı. İmlayı en son o kontrol ederdi. Öğretmen Cemal Bey çok mütevazı bir insandı. Daha sonra biz de Tâhirî Ağabey’le kitapları basardık.

Bir defasında Tâhirî Ağabey geldiğinde, “Hadi yemeğe buyrun” diyorlar. O da, “Ben aşağıda yedim” diyor. Meğer İstanbul’da yediğini söylüyor. İstanbul’da rakım Ankara’ninkinden düşük olduğu için, İstanbul’u kastederek öyle diyor. Ben Tâhirî Ağabey’in çıkınında kurumuş zeytinleri ve yufka ekmekleri görürdüm. Her

defasında “Bismillah” ve her lokmasında “Elhamdülillah” diyerek ağır ağır yedi.

1963’de İstanbul Hadımköy’de astsubay olarak görev yaparken pansiyonda kalıyordum. Hafta sonlarında ise Zübeyir, Fırını, Kutlular, Birinci Ağabeylerle Kirazlımescid, 46 Numara’da beraber kalıyorduk. Bu dokuz ay kadar sürmüştü. Tabii bekârdım o zaman.

Orada Zübeyir Ağabey’in nasıl bir müdebbir olduğunu çok yakından görmüş, tanımlıyordum. Kitap tashihâtını beraber yapardık. O, Risale-i Nur’u hece vezniyle ağır ağır okurdu. “Bis-mil-lah her hay-rın ba-şı-dır” gibi... Biz de takip ederdik. Bazen kelimeleri değiştirerek, mesela “bu” kelimesini “şu” diye okur ve “Doğru okudum mu kardeşim?” diye sorarak bizim takip edip etmediğimizi kontrol ederdi. “Ağabey doğrusu şöyle...” deyince, “Hah, tamam kardeşim” derdi. O, böyle bir müdebbirdi. Diyelim ki 20 sayfa bitecek ve forma sabahleyin matbaaya verilecek; bitmeden yatılmazdı.

1964’de daha ihtilalin havasının devam ettiği bir dönemde benim Edirne’ye tayinim çıktı. Giderken yanımda bir takım kitap vardı. Otobüse binerken birisi “Bunda ne var?” diye sordu. Ben de muavin sandım ve “Kitap var” dedim. Bagaja yerleştirecek diye verdim kitap kolisini. Edirne’ye vardık, kitap yok ortada! Ben onu muavin sanmıştım. Meğer polismiş. Kitapları almış, götürmüş. Ben hassas bir insanım... Bu benim kanıma dokundu. O zaman 610 lira maaş alıyordum. Maaşımın tamamını vererek iki koli kitap aldım ve bir kahvede halka dağıttım. Parasını verenden aldım, vermeyene “Sonra verirsin” diye yine kitap verdim.

Edirne’ye ilk vardığımda “Ya Rab! Bana burada hizmet-i Kur’aniye’yi yaymak için bir fütuhât nasip eyle!” diye dua ettim. Orada hizmetlerimiz oldu, elhamdülillah. Fethullah Gülen ve Yaşar Tunagür Hocaefendiler de oradaydı. Hatta ben Sungur Ağabey’in yazdığı bir *Sözler* kitabını Hoca Efendiye vermiştim. Yıllar sonra ben Ankara’da diyanet teftiş kurulunda çalışırken Hocaefendi bir gün geldi ve kitabın parasını vermek istedi bana. Ben almak istemiyordum. O ise illa vermek istedi. “Ben sana hiz-

met için verdim. Almak istemiyorum” dedimse de dinlemedi. 60 liraydı kitap. Kader o paraya beni muhtaç etti. Misafirim gelecekti; ben de aldım. Sonra öğrendim ki meğer kitabı emniyet Hocaefendi’den almış. Fethullah Hoca, Ankara’ya, diyanete geldiğinde bizimle beraber olurdu. Yaşar Tunagür de o zaman diyanet reis vekiliydi.

Az önce bahsettiğim hemşehrim Hüsameddin Turgut, memleketimiz Nevşehir’de bir avcı ile tanışmış. Babayiğit bir adam... Fakat kitap falan verememiş. İzinli olarak Nevşehir’e gittiğimde bana onun adresini verdi. Ben doğruca onun bulunduğu bir kahvenin üstündeki yere gittim. Pek çok avcı, hasırların üzerinde oturmuşlardı. Bu avcılarda acaip bir samimiyet vardı. O kadar çok hüsn-ü kabul gösterdiler ki bize! Ben Risale-i Nur’dan bahsettikçe dört köşe oluyorlardı. Ben bunlara kitaplar verdim. Nevşehir’de Risale-i Nur hizmetleri ilk defa böyle başlamış oldu. Ben her izin aldığımda, bir ay, geceli gündüzlü Nevşehir’de hizmeti anlatmaya başlamıştım. Biraz avam tabakası olduğu için Risale-i Nur’un kelimelerini pek anlayamıyorlar, bana “Sen anlat” diyorlardı. Biz Risale-i Nur’dan bir çeşni yaparak anlatıyorduk.

Bizim Nar’da kayadan oyma evler vardır. Yazın sıcaklık 15 derece, kışın da 12-13 derece olur. Biz fakir bir aileydik. Soba yok; mangalla filan idare ederdik. Yerde de altta hasır, üstte kilim vardı. Dersler bizde olduğu için, Nevşehir’den 25-30 kişi geliyorlar, diz çöküp oturuyorlardı. O zaman gaz lambası vardı. Artık cemaat devamlı gelmeye başladı. Ben de Allah’a yalvarıyor “Ya Rab! Bana ne yaparsan yap, ama bu cemaat korkup kaçmasın!” diye dua ediyordum. Çünkü o zaman mütemadiyen yakalanma, basılma hadiseleri oluyordu Türkiye’de. Allah bu duamı kabul etti ki gözünün üstünde kaşın var diyen olmadı. Başıma hiçbir şey gelmedi. Mesela, Nevşehir’de araba işletmeciliği ileride olduğu için levhalar yazıyorduk. “Ey Âlem-i İslam Uyan, Kur’an’a Sarıl!” gibi sözler yazıyor, altına da “Bediüzzaman” diye yazıyorduk. Nevşehirli arabaların önlerine asıyorlardı bu levhaları.

SON NOT

Son olarak âcizane bir tavsiyem olacak. Risale-i Nur hizmetinde insanların bilhassa kitapla tanışması lazım. Nasıl ki bir tren yolculuğunda çok iyi anlatan, iyi anlaşılan bir yol arkadaşı olduğunda o yolun nasıl geçtiğini bilemiyorsak, kitapla da bu yolculuk yapılmalı. İnsanlar bu kadar vaaz dinliyor, ama akılda kalmıyor. Kalsaydı bu millet bu hale gelmezdi! Demek ki insanlara kitap vereceksin ki aldığı eğitim kalıcı olsun. Bütün ağabeyler de böyle yapmıştır. Hizmette bir inkişaf olmuşsa, bu kitap okuma sayesinde olmuştur. Diğer hizmetler, dersler vs. kitap gibi kalıcı olmuyor.

(1940-2009)

İBRAHİM CANAN

Prof. Dr. İbrahim Canan, Konya'nın Ermenek ilçesinin Karapınar köyünde, 1940 yılında doğmuştur. Talebimiz üzerine Üstad Bediüzzaman Hazretleri'yle alakalı hatıralarını anlatmış ve kamera çekimlerimize izin vermiştir.

İbrahim Canan, Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin *Tarihçe-i Hayat* kitabının son sayfalarında neşredilen fotoğrafı çeken büyüğümüzdür. Fotoğrafı çektiği sırada henüz 19 yaşındadır. Fotoğrafın ilginç bir hikâyesi var. Said Özdemir Ağabey ile planlayarak yakalanan bu ölümsüz fotoğraf karesinin kamera arkasını bütün ayrıntılarıyla ve adeta hadiseyi yeniden yaşayarak anlattı.

Daha ilkokul çağlarından itibaren Üstad Bediüzzaman'ı ve Risale-i Nur'u tanıyan İbrahim Canan, geminin kazan dairesinden veya mutfağından yetişmiş ilahiyatçı bir Nur hadimi... Başta Risale-i Nur eserlerinin teksir işlerinde olmak üzere, neşriyat yoluyla yaptığı çok hizmetler var. Mübağalasız üç düzineden fazla yayınlanmış kitapları ve muhtelif gazete ve dergilerde neşredilmiş sayısız makale ve yorumları var. Eserleri, daha çok Risale-i Nur'un verdiği şuur ve birikime göre hazırlanmış. İslam'da çocuk terbiyesi üzerine hazırlanmış çok sayıda kitabı var. Birçok kitabı da Bediüzzaman ve Risale-i Nur hakkında...

Çok üretken bir ilim adamı olan İbrahim Canan Hocamız, bugün on binlerce ev, kütüphane, cami ve işyerlerinde gördüğümüz 18 ciltlik *Hadis Ansiklopedisi Kütüb-i Sitte* isimli muazzam eserin hazırlayıcısıdır.

Bu bereketler saçan akademisyen, Prof. Dr. İbrahim Canan, üniversite hocalığı, fakülte dekanlığı ve üniversite rektörlüğü de yapmıştır. İlmî enaniyetten veya havf damarından veyahut da başka sebeplerden dolayı uzun yıllar Bediüzzaman ve eserlerine mesafeli duran ilahiyatçı hocalar dikkate alındığında, İbrahim Canan gibi “nadir”lerin kıymeti herhalde daha iyi anlaşılacaktır.

Bize vakit ayırdığı için kendisine teşekkür ediyorum. Hatıralarını yazdıktan sonra bizzat kendisi tashih ve teyit etmiştir.

ELİM BİR KAZA

5 Haziran 2009 tarihinde yaptığım bu röportajdan tam 128 gün sonra, 14 Ekim 2009 tarihinde bu büyük ilim adamını, bereketli insanı, sadakatli Nur talebesini, İstanbul’da elim bir trafik kazası neticesinde rahmet-i Rahman’a tevdi eyledik.

İbrahim Canan, hiç beklenmedik bir anda ebedi âleme göçtü, gitti. İnşallah şehid olmuştur. Çünkü bir hizmet için gittiği Yalova’dan dönüyordu. Neredeyse bütün gazetelerin, televizyonların ve internet sitelerinin büyük bir alaka ile verdiği haberleri okuyunca gözyaşlarımız sel oldu. Nihayet beşeriz... Onun ani ölümüyle yüreğimiz burkuldu, boğazlarımız düğümlendi... Bir kere daha anladım ki aramızda bulunan, ama pek farkına varamadığımız böyle hazineleri, gizli defineleri, ülfet ve adiyat toprağından kazıp çıkarmamız gerekiyor. Hem de acil olarak—ki geç kalmış olmayalım.

Aşağıdaki hatıralar birçok medya kuruluşunda, İbrahim Canan’ın vefatı dolayısıyla, aynı tarihte tarafımızdan izin alınarak yayınlanmıştır.

İbrahim Canan anlatıyor:

1940 senesinde Konya’nın Ermenek kazasının Küçük Karapınar köyünde doğmuşum. Küçük Karapınar yakınındaki köylerle

birlikte önce kasaba, daha sonra da ilçe olmuş ve Sarıveliler ismini almıştır. Halen nüfus kaydımız oradadır. İlkokulu köyümde, liseyi 1958'de Konya'da bitirdim. Liseyi bitirdikten sonra aynı sene Ankara İlahiyat Fakültesine kaydoldum ve 1962'de diplomamı aldım. İki sene öğretmenlik yaptım. 1966'nın sonunda askerlik görevimi tamamlayıp döndüm. Akşehir'de tekrar öğretmenliğe başladım. Babamın ısrarı ile yurtdışı doktora eğitimi için imtihana girdim. Aslında pek istekli değildim; hazır da değildim. İmtihana girmeden önce elimde bazı tefsir kitapları vardı. Onlara biraz baktım. Tevafuk eseri o baktığım yerlerden çıktı sorular. Kazandım. Sonra Fransızca imtihanı yaptılar, yüksek bir puanla onu da kazanmışım. Doktora için 1967'de Fransa'ya gittim. 1971'de ülkeme döndüm. Yalnız doktora kayıtlarımın içine bir yıl da "Arapça Kayıtları Araştırma" diye bir fasıl koydurmuştum. O arada bir sene de Tunus'ta kalmış oldum. Böylelikle devletimiz bize sahip çıkmıştı. Bu sebeple "Bu devlete ve bu millete hizmet lazım" diye bir minnet duygusu taşıyorum hâlâ içimde.

Prof. Dr. İbrahim Canan, Ömer Özcan'ın sorularına cevap verirken...
(05 Haziran 2009, İzmir)

1973'de Erzurum İslamî İlimler Fakültesinde hocalığa başladım. 1978'de doçentliğimi, 1989'da da profesörlüğümü orada tamamladım. Aynı fakültede bölüm başkanlığını üstlendim. 1993'te

Harran Üniversitesi'nde üç yıl dekanlık yaptım. Dekanlığımı tamamladıktan sonra aynı sene Bakü Kafkas Üniversitesi'ne rektör olarak gittim. Bu üniversite Fethullah Gülen Hocaefendi'nin himmeti ve teşviki ile açılmıştı. Rektörlük teklifi geldiğinde biraz tereddüt geçirmiştim. Çocukların eğitimi gibi bazı ailevî düşüncelerden dolayı... O sırada Üstad'ı rüyamda görünce kabul ettim ve bir buçuk sene Bakü'de bu görevi yaptım.

YAYINLANMIŞ KİTAPLARIM

Yurt dışında iken “Peygamberimizin Tebliğ Metotları” diye bir çalışma yaptım. Doçentlik tezimde “Peygamberimizin Sünneti ve Terbiye” konusunu işledim. Bu çok ciddi bir çalışma olmuştu. Batı'dan ve Mısır'dan bile kitaplar getirterek çalıştım. Bu sırada bir müşahedem oldu. Maalesef Mısır'daki Peygamberimizin eğitim ve terbiye metoduyla ilgili kitapların neredeyse tamamı Batı'dan tercüme edilmiş.

Sonra “Kur'an ve Çocuk” diye bir kitap yazdım. 1979 yılı çocuk yılı olarak ilan edilmişti. O sene epey çalışmalarım oldu ve “İslam'da Çocuk Hakları” diye bir çalışmam daha ortaya çıktı.

Sonra “İslam'da Temel Eğitim” diye bir kitap daha çıkardım. Osmanlılar zamanında tabedilen “Ahkâm-ı Sığar” diye bir kitabı tercüme ederek tekrar tabettirdim. “Hz. İbrahim'den Mesajlar” diye bir çalışmam daha oldu. “Bediüzzaman'dan Çözümler,” “Risale-i Nur ışığında Alevilik-Sünnilik.” Ve daha birçok kitap...

Sonra hepinizin bildiğini zannettiğim 18 ciltlik “Hadis Ansiklopedisi Kütüb-ü Sitte” çalışmamız oldu. *Zaman* gazetesi bunu promosyon olarak her okuyucusuna verdi. Yüz binlerce dağıtılmış oldu. Bu kitaplardaki bazı hadislerle Fethullah Gülen Hocaefendi'nin açıklamalarını ilave ettiler. Bunu bana haber verdiklerinde ben memnuniyetimi belirttim ve dedim ki, “Benim üslubum zaten tekniktir, kurudur; edebiyatçı değilim ben. Hocaefendi'nin mükemmel edebî üslubuyla destek vermesi benim için bir iftihar vesilesidir.” Öyle de oldu.

Son eserim ise “Bediüzzaman'ın Fikrî Programı Üzerine Bir Analiz”dir.

RİSALE-İ NUR'U İLKOKULDA TANIDIM

Ben ortaokulu Ermenek'te, babamın halasının oğlu Ali Kaynak Amca'nın evinde kalarak okudum. Sonradan Üstad'ın kardeşi Abdülmecid Nursî'nin kızı ile evlenecek olan İbrahim Kaynak'la beraber kaldık orada. Ali Kaynak, Zübeyir Ağabey'le hem meslektaş hem de hemşehriydi. Yani ikisi de Ermenekli ve PTT memuru... Üstelik Urfa'da aynı PTT'de beraber çalışmışlar.

Risale-i Nur'u Zübeyir Ağabey'den öğrenmiş olan Ali Kaynak Amca. Evinde kalırken bize de anlatmıştı. O tarihlerde Ermenek'te PTT memuru idi. Dolayısıyla 1953'te, ben daha ilkokul talebesi iken Bediüzzaman ismini duymuş oldum. Henüz kitaplarını okuduğumuz yok... Ama sadece büyük bir zat çıkmış diye duymuş oldum. Ali Amca Risaleleri heyecanla yazardı. Onun ihlasla yazması bana o kadar çok tesir etmişti ki, o yaşta eski yazıyı bilmediğim halde, resim yapar gibi taklit ederek ben de yazmıştım yani.

Ayaktakiler: Ömer Cuncuk-Urfa (DTCF)-İbrahim Canan-Konya (İlahiyat)-İbrahim Ergun-İlgün(Tıp)
Mustafa Yeşilyurt (İns Müh) - Almet Baykurt-Asistan (Ziraat Fak) - Fuat Yılmaz-Elaziz (İlahiyat)
Turan Soysal (Ziraat Fak) Oturanlar: Nazım Gökçek (G.Antep)-.....-Cemal Sarıcan (Ziraat Fak)
İsmet Ağan (Ziraat Fak) - Muzaffer Deligöz - Kastamonu -(Hukuk Fak) 1961-ANKARA

**1961 Ankara'sında bir avuç Nur Talebesi.
(Fotoğraf Muzaffer Deligöz arşivinden alınmıştır.)**

Ayaktakiler Sağdan: Mehmet Kutlular, Samanpazarı'nda Lokantacı Recai Boyacıoğlu, Said Özdemir (Ankara Vaizi), Said Atıcı-Konya, Bayram Yüksel, Av. Bekir Berk, Dr. Sadullah Nutku, Mustafa Sungur.

Oturanlar: İbrahim Canan (İlahiyat Fak.), İbrahim Erkul (Tıp Fak.), Ekrem Köker (Dil Tarih Coğrafya Fak.), Muzaffer Deligöz (Hukuk Fak.)

1954 senesinde ortaokula da Ermenek'te başladım. 1955'te ortaokul ikinci sınıfı okurken Konya'ya göçtük ve orada Konya Lisesi'ne gittim. Orada da Risale-i Nur ile alakalı ağabeylerle irtibat kurdum. Dr. Sadullah Nutku, Said Gecegezen, Mehmet Parlayan, Mazhar İyidöner ve Zübeyir Ağabey'e Risaleleri tanıtan Rifat Filizer vardı o zaman Konya'da. Risale-i Nur'u o tarihlerde bu ağabeylerle beraber okumaya başladım.

EL YAZMASI KİTAPLAR

Ben Ankara İlahiyat Fakültesinde okurken bir ara Konya'ya gelmiştim. Baktım Rifat Filizer Ağabey'in diğer ağabeylere kafası bozulmuş, kızmış ve ciltli kitaplarını bir koli yaparak satılığa çıkarmış. Hem de Hüsrev Ağabey'in el yazması, Osmanlıca eserlerdi bu kitaplar. "Bunları ben alayım ağabey" dedim. Ucuz fiyata hem de taksitle bana verdi. Ama nasıl seviyorum, bilemezsiniz!

Yalnız 1971’de ben yurt dışında iken babam, rahmetli, o baskınlar döneminde korkmuş ve onları toprağa gömmüş. Maalesef kitaplar çürümüş orada.

O zamanlar bir de Üstad’ın kardeşi Abdülmecid Efendi ile iyi görüşürdüm. O, Konya’da ikamet ediyordu. Üstad’ın kabirden çıkarılması ve başka yere nakledilmesi hadisesini teker teker bana anlatmıştı. Ama bunları yazmayı ihmal ettim.

KÜLLİYATIN MATBAADA BASILMASI

1958’de Ankara İlahiyat Fakültesine başladım ben. O tarihte Ankara’da—belki de Türkiye’de—ilk ve tek bir tane talebe dershanesi vardı. O da Cebeci’de... Çok dik bir yokuşun sonundaydı. Biz oraya Dermankesen Yokuşu derdik. Orada Ankara Hukuk Fakültesinde okuyan rahmetli Atıf Ural kalıyordu. Ben de orada onların yanında kalmaya başladım. Biz daha sonra burayı bırakıp, Hukuk Fakültesinin 50-100 metre kadar yakınında başka bir yer tuttuk. Orada dördü Kastamonulu olmak üzere yedi arkadaş kalmaya başladık. Haftada iki gün sohbet olurdu bu dershanede. Atıf Ural, *Sözler*’i yeni harflerle, matbaada ilk defa bastıran ağabeyimizdi; 1956’da, Üstad’ın emriyle tabetmişti. Sonra savcı oldu ve genç yaşta vefat etti.

Ankara’da Risale-i Nur neşriyatının başında Said Özdemir Ağabey vardı. *Mektubat* kitabının basımında kendisine yardımcı olduk biz. Said Özdemir Ağabey’in Ulus’ta neşriyat yeri Murat Lokantası’nın üstündeki dershaneydi. Oraya gider, Said Ağabey’e neşriyatla ilgili yardımlarda bulunurduk. Forma falan kırardık. Bilhassa matbaadan getirip götürme şeklinde de yardım ederdik. Bu hizmeti daha çok beraber kaldığım Senirkentli Hüseyin Aşçı ile yapardık. Birlikte kaldığımız diğer arkadaşlar ise başka türlü talebe hizmetlerine bakarlardı.

Said Ağabey, birkaç nüsha numune forma çıktığı zaman bunları Isparta’ya Üstad’a gönderirdi. Evet, önce birkaç nüsha basılır, Üstad tashih ettikten sonra 5 bin adet gibi basılırdı. Böylece sıfıra yakın hata payıyla basılırdı kitaplar. Yalnız çok dikkatli tashih edilirdi. Üstad tashihata çok önem verirdi. Ankara’da ihtilafı bir

durum çıktığında, Isparta'ya, yani Üstad'a havale edilirdi işler.

O zaman şimdiki gibi bilgisayarlar olmadığından basımı biraz meşakkatliydi. Kurşun harfler dizilerek hazırlanırdı sayfalar. Her sayfa kurşun yığınları halinde bağlanır ve matbaada bekletilirdi. Formaları hazırlanmış bir kitap, matbaanın ortasında koca bir kurşun yığını oluştururdu. Üstad'dan da formalar hemen gelmezdi. İllallah etmiştir matbaacılar. “Yahu niye bastırmıyorsunuz? Bastıracaksanız bastırın artık bunları!” diye sızlanırlardı. Tabii adamın kurşunu da bağlanmış oluyordu. Çünkü onları bastıktan sonra kurşunları eritip, harf kalıplarında yeniden dökmesi gerekiyordu. Ama tashih, illa tashih ve Üstad'ın onayl...

RİSALE-İ NUR DEĞİŞTİRİLMİŞ Mİ?

Şunu bilhassa belirtmek istiyorum ki Risale-i Nur değiştirilmiş falan gibi laflar asla doğru değildir! Üstad hayattayken Risalelerin tamamı çok dikkatli tashih edilerek yeni yazıyla basılmıştır. Üstad “Tamam, basın!” dedikten sonra basılmıştır.

Hatta en son basılan kitap *Sikke-i Tasdîk-ı Gaybî*'dir. Bu dahi Üstad'dan onay alındıktan sonra basılmıştır. Gerçi baştan Üstad, “Bu kitap mahremdir. Tenkit edilir” diye müsaade etmemiştii. Ancak İstanbul'daki ağabeyler, “Basalım Üstad'ım” diye ısrar edince, Üstad kabul etti ve Ankara'da basıldı.

KAÇIRDIĞIM BİR FIRSAT

Sene 1959... Bir gün Said Ağabey, numune için basılan formları “Üstad'a sen götür” diye bana teklif etti. Biz o sırada 170 lira burs alan talebelerdik. Bu para azami iktisatla ancak yetiyordu. Zaten pederden hiç para gelmiyordu. Hatta bütün tahsil hayatım boyunca pederden 5 kuruş bile para gelmemiştir bana. Parasızlıktan o gün gidemedim ben. Ama çok büyük bir hata etmişim, bunu şimdi anlayabiliyorum. Bir fırsat kaçmıştı.

Ben o formayı götürmeyince Senirkentli Hüseyin Aşçı götürdü Isparta'ya. Üstad tam evinden çıkıp arabasına bineceği sırada görmüş onu. Hüseyin daha evvel de gittiği için hemen tanımış. “Kardeşim ben seni arabayla gezdirecektim ama senin trenin kalkıyor. Hemen git, ben seni sonra gezdiririm” demiş. Hakikaten

Hüseyin, “İstasyona geldim, hareket memuru düdüğü çaldı. Tren yürümeye başladı. Ben son anda yetiştim” diye gelince anlatmıştı bize.

ÜSTAD’IN ÇOK MÜHİM BİR HUSUSİYETİ

Şimdi anlatacağım hadisenin devamı çok önemli:

Aradan birkaç ay geçmişti... Bir gün bizim Hüseyin eve geç geldi. Kastamonulu Veli Işık Kalyoncu vardı beraber kaldığımız; kapıyı o açtı. Hüseyin içeri girdi. Hüseyin’in aramızdaki lakabı—boyu küçük olduğu için—Küçük Komutan’dı. Şunu yapın, bunu yapın diye emrederdi sürekli. Onun için de komutan... Veli “Hayrola Küçük Komutan! Bugün sekiz köşesin, ne oldu?” dedi; ama istihzai bir üslupla. Hüseyin tıknaz, iri gözlü bir arkadaştı. Baktık gözleri iyice irileşmiş, kendinden geçmiş vaziyette. “Üstad arabaya bindirdi beni! Üstad’ın arabasına bindim ben!” dedi. Ve şöyle devam etti, “Ulus’ta yolda giderken bir araba önümden geçti ve az ileride durdu. Baktım birisi el ediyor, beni çağırıyor. Gittim, bir baktım ki, bana gel diye işaret eden Üstad!”

Hüseyin’i o gün arabasına alan Üstad, onu Ankara Kalesi’ne götürmüş ve orada gezdirmiş. Buradan şunu anlıyoruz ki Üstad bir şey söyledi mi mutlaka yapıyor. Nitekim aylar önce vermiş olduğu sözünü bu şekilde tutmuş oluyordu. Hem de bir keramet olarak... Ben buna şahidim.

Ben daha sonraları Hacı Bayram Camii civarındaki 27 nolu dershanede—ki Üstad’ın vefatından sonra Bayram Yüksel Ağabey burada kalmıştı—bir müddet Binbaşı Hayri Bey ile kaldım. Isparta’dan mumlu kâğıda yazılmış sayfaları gelir, orada teksir ederdik. Sonra aramıza İstanbul’dan Abdülvahid Mutkan katıldı ve üçümüz teksire devam ettik.

ZÜBEYİR GİBİ KABUL EDİYORUM

Üstad 1959’da Ankara’ya gelmişti. Emek Mahallesi’nde Üstad’a bir yer tutuldu ve döşendi. Hatta Üstad gelmeden bir gece önce orada kaldım ben. Said Özdemir Ağabey tutmuştu evi.

Biz Üstad'ı karşılamak için Kızılcahamam yolunda Ankara'ya girişte beklemeye başladık. Polisler de haber almış, onlar da bekliyordu. Arabanın dışına çıktığımız için bizi fark ettiler, tanıdılar ve durdular. Ayaküstü bir iki konuşuldu. Hüsnü Ağabey şofördü. Sonra bir gazladı ki bizim araba onun yayında yaya kaldı. Polislerin arabası da yaya kaldı; onlar da yetişemediler. Sonradan anlatılar bana. Orada Üstad, “Bu kimdir?” diye beni sormuş. “Zübeyir'in hemşerisi Ermenekli İbrahim” demişler. “Onu Zübeyir gibi kabul ediyorum” demiş. Yalnız Üstad, o sırada, Emek Mahallesi'nde tutulan eve değil de otele indi. Ulus'taki Beyrut Palas Otel'i'ne... Otelde Üstad'la görüşmek için adeta kuyruğa girdik. Yalnız çok gelen giden vardı. Polis de çok baskı yapıyordu. Bize sıra gelmeden Üstad ayrıldı. Polisler zorladı ve emniyetin baskısıyla bu ziyaret kısa sürdü.

İşte bu ziyaret az evvel anlattığım Hüseyin Aşçı'yı gezdirdiği zamanki seyahatidir.

TARİHÇE-İ HAYAT'TAKİ FOTOĞRAFIN KAMERA ARKASI

Lisede okurken amatör olarak fotoğrafçılık yapardım ben. Bir fotoğraf makinem vardı benim. Fotoğraf nasıl çekilir öğrenmiştim. Fotoğrafları tabettirmeye gittiğimde fotoğrafçı, “Güneşi arkana al. Işığa doğru çekme. Ayarları şöyle yap, böyle yap...” diye öğretirdi. O zamanki makineler şimdikiler gibi otomatik değildi tabii. Elle ayarlamak lazımdı her şeyini.

Sene 1959... Üstad Ankara'da... Said Ağabey'e dedim ki, “Üstad'ın fotoğrafını çeksem...” O da “Olur” dedi. “Sonra Üstad bize darılmasın mı?” dedim. “Yok, darılmaz” dedi. “Ama Üstad geldiği zaman arabaya kadar şemsiyenin altına alınıyor, fotoğraf çekilmesine müsaade edilmiyor” dedim. Said Ağabey, “Bediüzzaman fotoğrafçılara poz veriyor, hoşuna gidiyor, nefsanî oluyor gibi bir duygu vermemek için, herhalde onun için müsaade etmiyordur. Aslında Üstad fotoğrafa karşı değildir. Biz de senin gibi zannediyorduk. Hatta *Tarihçe-i Hayat* ilk olarak 1956'da neşredildiği zaman fotoğraf koymamıştık. Üstad ‘Fotoğraf niye koymadınız’ de-

miş. Ondan sonra koyduk.”⁴⁶ Said Ağabey bu şekilde cesaretlendi-rince ve hatta “Ben de sana yardımcı olurum” deyince, ben de “Üstad gücenir, günahkâr olurum” şeklindeki düşüncemi atmış oldum.

Ondan sonra biz hazırlığımızı yaptık. Ben Beyrut Palas Ote-li’nin önünde beklemeye başladım. Üstad üst katta kalıyordu. Orada lobi dedikleri hol gibi bir yer vardı. Hatta orada holün kar-sısında helâ vardı. Holü geçince helâyâ varılıyordu. Otel deyince şimdiler aklınıza gelmesin. Odasında helâ olan lüks bir otel değıl-di. Ben sonra o lobide bekledim Üstad’ı. Bu, gece oluyor. Bir ara Üstad’ın helâyâ geçtiğini gördüm. Ama orada fotoğrafını çekeme-dim.

Sabahleyin Üstad gidecek diye haber geldi bize. Ben Üstad’ın odasının kapısının önünde beklemeye başladım. Said Ağabey’le de anlaştık. Üstad kapıdan çıktı. Çıkar çıkmaz şöyle etrafa bir baktı. Yanı başında, solunda Tahsin Tola Ağabey vardı. Arada bir kişi daha var, ben de onun yanında üçüncü şahıs olarak varım. Üstad Tahsin Tola Ağabey’i görür görmez elini uzattı, başını ok-şadı, omzunu sıvazladı. Üstad’ın oradaki şu konuşmasını çok iyi

⁴⁶ *Tarihçe-i Hayat*’a konulan bu fotoğraflar meselesini, yıllar evvel, *Ağabeyler Anlatıyor 1* kitabımızın çalışmaları sırasında rahmetli Mustafa Cahid Türkmenoğlu Ağabey’e sormuştum. Şu şekilde cevap vermişti:

“*Tarihçe* basılırken Said (Özdemir) kardeşe Badıllı’dan (Abdülkadir Badıllı) bir fotoğraf geldi. Said kardeş de matbaada ekseri ben bulunduğumdan fotoğrafı bana verdi. “Bu fotoğrafı kitaba koy” dedi. “Tamam” dedik ve ilgili bir yere kitaba koydum. O formayı da Üstad’a ben götürdüm.

“Üstad’la beraber bu *Tarihçe-i Hayat* kitabını tashih ederek okurken o sayfaya geldik. Üstad fotoğrafa baktı, baktı, “Bu Said değıl” dedi. Meğerse o fotoğraf Üstad’a ait değılmış. Badıllı Üstad’a ait diye resmi birinden almış, Said Özdemir’e göndermiş. O da “Üstad’ın resmidir, bas” diye bana verdi. Yani hiç birimizde kabahat yok.

“Eyvah, yanlış basmışız deyip ben hemen Ankara’ya döndüm ve o formların iki sayfalarını kitaplardan çıkarttık, Üstad’ın esas resmini koyduk. Aslında ilk baskılarda fotoğraf koymadık, çünkü bazı yerlerden ‘Caiz değıl, hadis var’ diye tenkit geliyordu. Fakat gönlümüz de basmak istiyordu. Onun için bazı boy fotoğ-raflarını kuşe kâğıdına bastık, fakat kitaba ilâve etmedik. Bu sefer kitabı “Mehmed Emin Birinci” götürdü Üstad’a. Üstad kitabı karıştırırken, “Burada Said’in resimleri olacaktı” demiş. Hemen kuşe kâğıda basılmış ve kitaptaki yerleri belirlenmiş fotoğrafları aralara koyuvermişler. Üstad hiç ses çıkarmamış. Yalnız kuşun ka-lemle fotoğrafların boynuna çizgiler çekmiş. Tabii biz çizgi çekmeden öylece dağıttık kitapları.”

hatırlıyorum. Ona, “Sen Risale-i Nur’un basılmasına hizmet ettin, bundan sonra da hizmet edeceksin. Tevafuklu Kur’an basılacak bundan sonra. Onun basılması için 6666 lira para ayırdım” dedi. Yalnız Necmeddin Şahiner bunu, “6666 lira parayı elden verdi” diye yazmış; doğrusu budur. O hatayı da burada tashih etmiş olalım. Biz bu para ayırma işini daha evvel de duymuştuk aslında. Ama bu sefer Üstad’dan kulağımla bizzat duymuş oldum. O arada ben de Tahsin Ağabey’in yanından şöyle başımı Üstad’a doğru uzattım. Ama yok, olmadı... Bize okşaması nasip olmadı, uzakta kalmıştım.

İbrahim Canan’ın 1959 senesinde Bediüzzaman Hazretleri’nin talebeleriyle beraber Ankara Beyrut Palas Oteli’nden çıkarken çektiği tarihi fotoğraf.

Fotoğraftaki isimleri İbrahim Hoca’mız şöyle anlattı: Bediüzzaman Said Nursî, Said Özdemir, elinde sepet olan Hulusi Ok, arkasındaki Hasan Okur, Üstad’ın arkasındaki kısa boylu kişi Eskişehirli Ali Rıza Öztürk. Uzun boylusu Mehmet Günay Tümer, Atıf Ural’ın kayınbiraderidir ki sonradan Prof. oldu. Trafik kazasında vefat etti. Sadece başı görülen, Ankara İrtica Masası Şefi Abdülkadir Denizlioğlu. Başı öne eğik olan Emirdağlı Nureddin Benli.

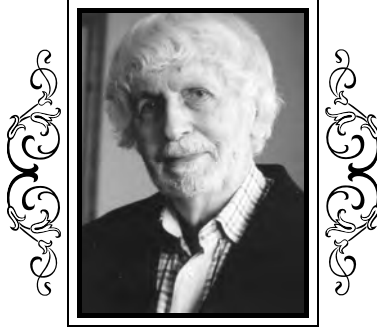

**İbrahim Canan, çektiği fotoğraftaki
şahsiyetleri tanıtırken...**

Baktım ki Üstad hareket etmek üzere, ben hemen kalabalığı yarıp çıktım. Makine yanımda tabii... Hemen mesafe, ışık vs. ayarlarını yaptım. Bu hareketli olacak diye makinenin hareket ayarını da yaptım. Üstad merdivenden inerken kollarına girdiler ve inmeye başladılar. Said Özdemir Ağabey beni görünce “Üstad’ım!” diye dikkatini çekti. Üstad hemen başını kaldırıp baktı. Yoksa Üstad’ın yüzü, gözleri aşağıda olacaktı. Çünkü o anda başı öne eğikti. O anda deklanşöre bastım.

Resme, Üstad’a dikkatli bakarsanız bunu anlarsınız. Said Ağabey’in ağzından ve tebessümünden de anlayabilirsiniz. Bir tane poz alabildim. Bana “Daha fazla niye çekmedin?” diyorlar. İkinci-yi almak için makineyi tekrar kurup hazırlamak lazım. Üstad bir taraftan yürüdüğü için ikinci pozlara fırsat kalmadı. Fakat fotoğraf o kadar net çıktı ki! Hâlbuki bulanık, karanlık bir gündü. Flaş falan da yoktu makinede. Neyse Üstad hiçbir şey demeden yürüdü, gitti. Makinenin markası “Light” idi galiba. O fotoğrafın filmi evde vardı; ama maalesef şimdi bulamıyorum, kayboldu.

Erzincanlı Refet Kavukçu vardır; ressam ve hattat. O, Risale-i Nur’dan büyük levhalar yapmış ve Ankara Belediye otobüslerinde bunlar asılıp teşhir edilmişti. Bunlardan iki tanesi de Ankara Tren Garı’na asılmıştı, “Dur Yolcu!” diye. Ben bunların da fotoğrafını çekmiştim. Fakat birini zayi ettim birisi duruyor.

(1927-)

KEMAL URAL

1927 Erzincan doğumlu olan Kemal Ural, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinden, 1950 yılında Ziraat Yüksek Mühendisi olarak mezun olmuş. Anadolu'nun muhtelif şehirlerinde görev yaptıktan sonra, 1980 senesinde İstanbul'a yerleşmiştir.

Kemal Ural, 1956 senesinde Risale-i Nur'dan *Sözler* kitabını ilk defa yeni harflerle matbaada tabettiren rahmetli Atıf Ural'ın ağabeyidir. Erzincan Lisesi'nde okuyan kardeşi Atıf'a, bir *Küçük Sözler* göndererek Risale-i Nur'u tanımasına vesile olmuştur. Kemal Ağabey, Ege Bölgesi'nde nurlu hizmetleriyle tanınan, Bediüzzaman Hazretleri'nin "İmana fedakârane hizmet eden bir hanımın manzumesidir" takdimiyle, şiirini *Hanımlar Rehberi*'ne koyduğu Bolvadinli Şahide Yüksel Hanım merhumenin kızı Ülker Hanım'la evlidir. Kemal Ural, aynı zamanda gazeteci-yazar Nuriye Akman'ın da babasıdır. Kendisiyle görüşmemizde, beni çok sevindiren bir bilgiye daha ulaştım. Senelerden beri merak ettiğim bir ayrıntıyı öğrendim. Kemal Ural'ın Bediüzzaman Hazretleri ile beraber çekilmiş fotoğrafına... Üstad otomobilin içinde, Kemal Ural dışarıda olarak otomobilin camından görüşüyorlar.

Kemal Ural, birçok defa Üstad Bediüzzaman Hazretleri'yle görüşmüş ve dualarını almış. Ülker Hanım'ın 16. talibi olan Kemal

Ural, Üstad Hazretleri'nin izin vermesiyle evliliği gerçekleştirebilmiş. Kemal Bey'in çok dramatik iki hapis hayatı da vardır. Ayrıca sevap ve hizmet cihetinde zerrenin dağ, dakikanın seneler değerinde olduğu bir devirde, 60 İhtilali'nin, malum sıkıntılarının çok şiddetli hissedildiği 1962 yılında, o ağır şartları zorlayarak *Şûle* dergisini çıkarmıştır. Bu dergi arkadan gelenlere adeta öncü olmuş, kendisinden sonra çıkan birçok dergi için örnek teşkil etmiştir.

Çalışmalarım sırasında en zor randevu aldığım, aldıktan sonra da tam beş saat boyunca evinden bizi ayırmayan veya bizim ayırlamadığımız bir isim oldu Kemal Ural Ağabey. Görüşmemiz çok verimli ve de feyizli geçti. Daha evvel hiç kimseye vermediği hatıraları hakkında, muhterem eşleri Ülker Hanımefendi dahi, “Evlatlarına bile bu kadar anlatmamıştı” diyerek hayretini gizleyemedi. Kemal Ağabey, 2009 itibarıyla 83 yaşında, ilk defa hatıralarını anlatıyor ve bunları almak da bize nasip oluyordu. Biz Kemal Ağabey'i, o da bizi çok sevmiştir.

Kapıyı çalıp karşılaştığımızda “Hastaydım, belim ağrıyordu. Neredeyse randevuyu iptal edecektim” diye söze başlayan Kemal Ağabey, beş saatlik uzun görüşmemizin ardından, biz ayrılırken heyecan ve neşe içindeydi.

Hatta veda edip ayrılırken şu coşkulu ifadelerle bizi uğurlamıştı:

“Ömer Kardeşim! 50 yıla yakın bir zamandan sonra kalbim sana açıldı. Kabre sorumlu olarak giderken bana bir fırsat verdin. Allah'ın rızası seni kucaklasın diye dua ediyor, sana defalarca teşekkür ediyorum. Başarılı, feyizli hizmetler diliyorum. Şunu da söylemek istiyorum: Güneş doğdu doğacak!”

Aşağı indiğimizde evinin balkonundan “Ömerciğim!” diye bağırıp kollarını kucaklar gibi açarak selam verişini unutmam mümkün değil. O sırada onu öyle görmek bizi de sevinçten uçuyordu adeta. Hakikaten biz, bu pırlanta kalpli adamı bir daha hiç ama hiç unutamadık. Ziyaretimizden birkaç gün sonra Kemal Ağabey'le telefonla görüştüm. Bu hayret verici ziyarete kendisi de taaccüp ederek şunları ifade etti:

“Ömer Kardeşim! Nasıl gerçekleşti bu konuşma, hâlâ hayretteyim! Demek ki artık vakit gelmişti. Belki de geçiyordu. Belki de sorumluluktan, bir vebalden kurtuldum. Bu gerçeği şu anda derinden yaşıyor ruhum.”

Şunu özellikle belirtmek istiyorum ki: Kemal Ural Ağabey, anlattığı her hatıradaki kalp ve ruhunun derinliklerinden gelen hıçkırıklarla, çığlıklarla sarsıldı; coşkulu, heyecanlı, hisli ifadeleri, gözyaşlarıyla ıslandı. Bu söylediklerimde mübalağa yok kat'iyen. O anlatırken hep ağladı, ağlattı. Zaten hitabeti çok kuvvetli... Bu nedenle, bir zamanlar yaşanmış olan bu hatıralar, karşıda ağlayan bir adam hayal edilerek, heyecanla, ibretle, duyguyla okunmalı.

Kemal Ural, kardeşi Atıf Ural ve kayınvalidesi Şahide Yüksel hakkında da bilgiler verdi. İlgili kısımlar, bu kitapta bulunan Atıf Ural ve Şahide Yüksel metinlerine dâhil edilmiştir. Kemal Ural'ın *İnançsızlığın Anatomisi* ve *Küçük Şey Yoktur* isimli yayınlamış iki kitabı bulunmaktadır. Üçüncü kitabını da sona erdirmek üzere olduğunu öğrendik.

Kemal Ural Ağabey'in telefonunu Üzeyir Şenler Ağabey'den aldım ve kendisini aradım. İlk defa görüşüyorduk. Kendimi tanıttım, çalışmalarımı anlattım ve kendisinden de Üstad Bediüzzaman Said Nursî ve hizmetlerle alakalı hatıralarını talep ettim, kabul etmedi. Israr edince bu fevkalade kibar insan beni kırmamak için, “Öğrenmek istediklerini yaz, gönder bana” dedi. Ben de öyle yaptım. “Hatıralarınız sizinle beraber kabre gömülmesin ağabey!” diyerek, daha önceden kaydedip yazdığım iki ağabeyin hatıralarıyla beraber gönderdim. Ayrıca ziyaretine gitmek istediğimi de belirttim. O da bir mektup gönderdi bana. Kendi halet-i rûhiyesini çok hasbî olarak ifade ettiği ve daha sonra bize kendi evinde anlatmış olduğu hatıraların ruhunu, esasını yansıttığı için buraya almak icap etti. Bu mektup, gelecek hatıraların temelini, özetini, omurgasını oluşturmaktır.

Bana yazdığım mektup aynen şöyle:

Ömer Kardeşim,

Önce kalpler dolusu selam ve dua... Saniyen, gönderdiğiniz ekteki yazıları ve onların içerdiği hatıraları okuyarak bir kez daha maziyi ve Üstad'ı yaşadım. Değerli hizmetinizi âcizane tebrik ediyorum.

Ömer Kardeşim,

Çok dar bir zamana rastladım. Anladığıma göre bu bilgi ve hatıraları hemen istiyorsunuz. Bana inanın, hemen yazabilmek gibi bir yeteneğim yok. İlk çıkardığım kitap Küçük Şey Yoktur'un önsözünde belirtildiği gibi otuz yılda tamamlanabilmişti ancak. Kalbimden test edilerek kopmasını arzu ederim her zaman yazdıklarımın. Hem yaş 83... Sizin ise zamanınız kısıtlı. Hem anlatacaklarımı, hizmet bakımından çok hayati bulduğum bazı eleştiri ve temennileri eklemek zorunda ve ihtiyacında kalabilirim endişesiyle daha da zorlaşıyordu iş.

Ömer Kardeşim,

Zaman darlığının en önemli manisi ise Bediüzzaman'ı, o Garibüzzaman'ı, o Nadire-i Fıtrat'ı nasıl yazarsak yazalım, yine de anlatmış olamayız, gerçeği incitiriz, diyorum. Onu Emirdağ'a Bolvadin'den ziyarete giderken, yolcuların "Bediüzzaman!" bağırışları üzerine otobüsü durdurup inişimi, yoldan beş on metre içeride telgraf direğine yaslanmış, yapayalnız, virdlerini okurken, endişelendirmemek için yavaşça ona yaklaştığım anı, onun beni hissetmemiş gibi okumaya devam edişini, "Ben Atıf'ın ağabeyiyim" demem üzerine başını kaldırışını... Söyle Ömer Kardeşim, nasıl anlatabilirim ben?

Ve yine onun otomobiliyle Bolvadin'den geçerken çocukların arkasından koşuşunun taşıdığı anlamı nasıl dile getirebilirim? Sonradan yazdığım birkaç kıta şiirle duygularımı dile getirmeye çalışmıştım o gün. Son kıtası şöyleydi:

Saçları kınalı kınalı,
Parlıyor nurdan her yanı,
Kur'an-ı Hakîm'in dellalı,
Üstad Bediüzzaman geliyor!

Ömer Kardeşim,

Hakikatte Üstad'ın arkasından sadece beş on çocuk koşmuyor, bir nesil akıyordu. Şu kadarını kısaca söyleyeyim ki:

Risale-i Nur'un hakikatini, kardeşim Atıftaki değişimi ve onun medresedeki yaşayışını gördükten sonra layıkıyla anladım. Atıftan daha önce ise Sungur ve Abdullah Yeğin'den çok etkilendiğimi önemle belirtmem gerekiyor burada.

Ömer Kardeşim,

İnan çok zor anlatmak! Çünkü Üstad deyince çok daha ötesi var. "Yeryüzünün en güçlü adamı, en yalnız adamıdır" sözüyle, sanki görmediği ve tanımadığı insanı, Bediüzzaman'ı anlatıyordu bir düşünür.

Hayır! Asıl onu gelecek zamanlar anlatacak bize; çekilen acıların, acz, şefkat, sabır ve sevgi mesleğini, ihlasın meyvesini, ne imiş, kimmiş Bediüzzaman, "Kur'an'ın elinde bir elmas kılıç" olan Nurlarla bir gün sabah olurken!

Ömer Kardeşim,

Şunu da söylememe izin ver ki ben hatıralarımı kabire değil, sonsuzluğa götürüyorum. Sen de sonradan gel. Üstad'la buluşur, röportajı sürdürürüz orada. O zaman bak sana daha neler anlatacağım neler!

Selamlar, sevgiler, dualar ve dualarınızla rica...

Başarı dileklerimle...

Bâki olan yalnız O'dur...

Kemal Ağabey'in bu mektubundan sonra ben de kendisine cevap olarak bir mektup yazdım. Bu mektubumu aldıktan sonra hatıralarını paylaşmaya rıza gösterdiğini belirtti.

Kemal Ural Ağabey'in hatıralarını yazıp bitirdikten sonra gerekli tashihâtı yapması için kendisine gönderdim. Epey düzeltmeler yaptı. Adeta yeniden yazdı. Şunu da belirtmeliyim ki engin tevazusundan dolayı, benim önemli saydığım bazı kısımları metinden çıkarmıştı. Biz onu kıramazdık elbette...

Kemal Ural anlatıyor:

– Ağabey biraz kendinizden bahseder misiniz?

– 31 Ocak 1927 Erzincan doğumluyum. O gece Miraç gecesi imiş. İsmimin başında Mehmet vardır. Yalnız, Üstad'la ne zaman görüşsem bana Kâmil Kardeşim derdi. Kemal ismini kullanmazdı.

Babam Rizeli, annem ise Erzincanlıdır. Babam Kuzat mezunu, sarıklı Osmanlı kadısıydı; yani hâkim. Hâkim babam Erzincan'dan sonra Kars'a tayin oluyor. Orada kardeşim Atıf dünyaya geliyor. En son Rize'ye tayin olan babam, emekli olduktan sonra tekrar Erzincan'a geliyor ve kısa bir süre sonra da orada vefat ediyor. Ben o sırada fakültenin üçüncü sınıfında okuyordum.

Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesini 1950'de Ziraat Yüksek Mühendisi olarak bitirdim. İlk görev yerim Banaz'dı. Daha sonra Dumlupınar, Balıkesir, Manyas, Vezirköprü ve Lâdik'te çalıştım. 1956 senesinde Bolvadin'den, Üstad'ın hanım talebelerinden Şahide Yüksel Hanım'ın kızı Ülker Hanım'la evlendim. Yaşadığım mahkeme ve hapis hadiselerinden sonra bir müddet işsiz kaldım. Ailece bazı sıkıntılar çektik. 1960'da İstanbul'a geldim. 1962'de *Şûle* dergisini çıkardım. 1963'de tekrar memuriyete döndüm. En son 1980'de Devlet Su İşlerinden (DSİ) emekli oldum. Şimdi İstanbul'da oturuyorum.

– Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'ni ve Risale-i Nur'u ilk defa nasıl tanıdınız? Kimler vesile oldu?

– Sene 1947... Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesinde okuyordum. Fakültenin mescidinde *Küçük Sözler*'le karşılaştım. Risalelerden gördüğüm ilk kitap buydu. Daktilo ile yazılmıştı. İlk okuduğumda içimde gizemli bir duygu elbet vardı. Farklı anlatımlar etkilemişti beni. Bediüzzaman ismi ayrıca büyüleyiciydi. Fakat bu etkiyi, Bediüzzaman ile ilgili merakımı bir anda tam tahlil edemezdim. Zaman içinde açılacaktı bu... Hani gül çiçeği tedricen açılır ya... Öyle bir şey oldu benim için. Burada, mescitte bize namaz kıldırın Düzceli Mevlüt Sami Dudak'ı rahmetle anmalıyım. Veteriner Fakültesinde okuyordu. Görmemişti; fakat Bediüzzaman'ın büyük bir zat oluşundan bahsediyordu bize.

Atıf Ural (1933-1966)

Mustafa Sungur ve Abdullah Yeğin gelirlerdi fakülte mescidine. Onlardan çok etkilendiğimi özenle ve önemle ifade etmem gerekiyor burada. Ziraat Fakültesi mescidinde, Nurlardaki iklimi ilk onlardan solumuştuk, onlardan bize sıçramıştı gerçeğin kıvılcımı.

Abdullah Yeğin, Dil Tarihçe okuyordu ve bir ara bizim yurtta kalıyordu. Sabah ezanıyla abdestini alır, yanıma gelir, serin eliyle alınma dokunur, beni uyandırır. O dönemde bir ara namaz kıldırmıştı bize.

Hatta bu konuda tebessüm ettiren bir hatıramız oldu:

Bir sabah namazdayız. Abdullah Yeğin imam... “Ve’t-tîni ve’z-zeytûnî...” diye başlayan Tîn suresini okumaya başladı. “İlle’l-lezî-ne âmenû ve amilû’s-sâlihâti...” dedikten sonra “...ve tevâ sav...” demez mi! Asr suresine geçmişti... Allah’ım, orda bizi bir gülme aldı ki anlatamam! Tabii biz gülünce o da bıraktı kendini... Artık tekrar abdestler alındı ve yeniden namazlar kılındı.

Benden altı yaş küçük olan kardeşim Atıf, o sırada Erzincan Lisesi’nde okuyordu. Ona, *Küçük Sözler*’i gönderdim o sırada. Ertesi sene Ankara’ya gelip Hukuk Fakültesine yazılan Atıf’ın ilk ağabeyi Ziya Nur⁴⁷ oldu. İlk feyzi ondan aldı. Aynı okulda beraber okuyorlardı. Kardeşim Atıf Ural, Ankara’da dershanede kalmaya başladıktan sonra, büyük bir ruhi değişim geçirdi.

Risale-i Nur’un hakikatini, kardeşim Atıf’taki değişimi gördük-

⁴⁷ Ziya Nur ile ilgili hatıralar bu kitapta, kendi adı ile neşredilmiştir.

ten sonra daha iyi anladım ben. Ulucanlar'da bir kap yemeği pişirmeye çalışan gaz ocağının gizemli sesi hiçbir zaman gitmedi kulağımdan. Boyacı İsmail ve kardeşiyle hukuk öğrencilerini, aynı çatı altında birleştiren nuranî bir ekoldü bu medrese. Asabi mi-zaçlarla, sakın fitratlar uyum içindeydi orada. Mustafa Türkmenoğlu, Hüseyin Aşçı, Erhan Arbatlı, Abdünnur, Ahmet ve diğerleri unutulmaz. Onlar melek yapılı işçilerdi. Saadet asrını canlandırıyordu, hatırlatıyordu bu sahne.

NECİP FAZIL, ÜSTAD'I ZİYARETE GELDİ

– Fakülteden mezun olduktan sonra ne yaptınız?

– Fakülte mezuniyetinden sonra askerlik dönemi başladı. İstanbul'da, yedek subay olarak altı aylık bir süre geçirdik. Üstad'ın 1952 Gençlik Rehberi mahkemesini de görmüştüm bu dönemde. Üstad'a mesleği sorulduğunda “imana hizmet” diye cevap verdiği duruşmada, Abdurrahman Şeref Laç'ın savunma yaptığı o muhteşem, unutulmaz günde oradaydım ben. Ve Süleymaniye, Kirazlımescid Sokağı'ndaki 46 nolu dershaneye ziyaretlerim...

– Bediüzzaman Hazretleri'ne çok sayıda ziyaretlerinizin olduğunu biliyoruz. Onu ilk defa mahkemede gördüğünüzü söylediniz. Peki sonraki ziyaretleriniz nasıl oldu?

– Evet, Üstad'a birçok ziyaretim oldu. İlki Emirdağ'da... Sonra Fatih'teki Reşadiye Otelinde... Sonra Sirkeci'de Akşehir Palas'ta... Bolvadin, Emirdağ, Isparta'da sürdürd defalarca. Ve en son Ankara Beyrut Palas'ta görmüştüm Üstad'ımı.

Reşadiye Otelindeki ilk ziyaretimde, sözleri arasında bana, “Manasız günlara yaklaşma” demişti. Demek bende bazı zaafılar sezmişti ki uyardı beni. O gün odasından çıkınca koridorda Risaleleri yazan bir grubun içinden Ahmet Feyzi Kul Ağabey'imiz dikkatimi çekmişti. Bir hakikati haykırıyordu lisan-ı haliyle. İsmiyle müsemma... Ortaklar köyündendi bu kibar ve nadide insan! Hani Üstad'ı rüyada görerek dilini yarım saat emen, ondan sonra harka bir biçimde nâtıkası açılan ve mahkemede savunma yaparken, avukatların etkilenip hayranlıkla “Biz diplomalarımızı yırtalım” dedikleri Ahmet Feyzi Kul'du o.

Akşehir Palas ziyaretimde yanımda İsmail Doyuk isminde bir arkadaşım daha vardı. Ama bu ziyaretimizden fazla bir şey hatırlayamıyorum. Namazın faziletinden bahsettiği aklımda kalmış.

Yalnız çok enteresan bir şey oldu o gün. Üstad'ı ziyaret için Necip Fazıl geldi otele. Geldi ve pürtelaş merdivenleri çıkıp Üstad'ın yanına vardı. Bir süre sonra da yine pürtelaş indi. Ayrılırken bir randevu istedik kendisinden. “Moda, Şükran Sokak, Numara 5” dedi ve hızla uzaklaştı. Biz Üstad'ın yanında bulunan ağabeylerden öğrendik ki, Necip Fazıl, “Benim evladımı bıçakla lime lime doğrasalar affedebilirim de ‘filanca’yı’ affedemem!” demiş. Üstad da “Maşaallah, maşaallah... Tıpkı Eski Said gibi konuşuyor!” şeklinde ona iltifat etmiş. Anlaşılan bu cevap Necip Fazıl'ın hoşuna gitmemiş.

Yalnız dikkat edilsin! Asla Necip Fazıl'ı küçümsüyor değilim. Her şeyin kendi yerine göre bir değeri, bir kıymeti var. Tıpkı bir fabrikanın dişlileri gibi... Büyüğün hizmetiyle küçüğün hizmeti tefrik edilmez. Kaldı ki küfre ve haksızlığa çok sert tepki vererek içtenliğini kanıtlamış ve bir dost olmuştu hep Necip Fazıl. Rahmetle anıyorum.

“GEL, BENİ CEZAEVİNDE GÖR”

– Askerden terhis olduktan sonra nereye tayin olundunuz?

– Askerliğin ardından Afyon Banaz'a tayin oldum. Tahminen bir yıl sonra da görev yerim Kütahya Dumlupınar oldu. Burası Kütahya'nın bir köyü... İlk mahkeme konusu o zaman vaki oldu. Kütahya'nın Altıntaş kazasında on altı gün tutuklu kaldım.

– Baskın mı olmuştu?

– Ankara'da, Hukuk Fakültesinde okuyan kardeşim Atıf Ural o sıralar hizmette çok aktif durumdaydı. “Kim bunun yakınları?” diye polis araştırıyor. “Falan yerde ağabeyi var” diye tespit ediyorlar bizi.

Karlı bir kış günüydü. Dumlupınar'da bir pazar günü Hafız Halit Hoca'yla otururken polisler birden çıkıp geldiler. Kütahya'dan mı geliyorlardı, yoksa Afyon'dan mı, bilemiyorum.

Tabii önce size Hafız Halit Hoca'yı tanıtmalıyım. Görev vesilesiyle bölgeyi dolaşırken, onunla Çalköy'de tanışmıştım. Caminin imamıydı. Namazdan sonra çocukları okuturken tanıştık. Güncel olayları takip eden, İslam davasının sevdalısı, yüreği yanık biri... Sonradan akraba olduk kendisiyle. Kız kardeşimle oğlu Ömer'i evlendirdik.

İşte, bir pazar günü Halit Hoca'yla otururken geldiler ve evde arama yaptılar. Kur'an'ı bile açıp bakıyorlardı. Orada o gün hari-ka bir şey oldu. Oturduğumuz odadaki kitap raflarının ortasında Risaleler vardı. Risalelerin sağında ve solunda başka kitaplar... Hayret! Polisler Risalelere dokunmuyorlar... Ama sağında ve solunda ne kadar kitap varsa indirip bakıyorlar... Gerçekten akıl almaz bir olaydı bu. O gece kız kardeşim bir rüya görmüş. Üstad, “Şimdi bana inandınız mı?” diyormuş rüyada kendisine.

Bu arada benim valizimi açtılar. Orada biriktirdiğim bazı notlar vardı. Mesela daha Risale-i Nur'u bile tanımadan önce yazdığım “Büyük Doğu Mücahitlerine Beyannamemizdir” diye başladığım, ancak altında hiçbir yazı olmayan bir kâğıt parçası da vardı. Demek böyle şeyleri saklamamak lazım. “Biz orada bakacağız” diyerek valizi alıp götürdüler. Bizi de sonradan Altıntaş'a sevk ettiler ve tutukladılar. Genç ve toy bir savcı vardı. Görmeliydiniz onu! Sigara içiyor ve dumanını yüzüme üflüyordu; hazla, büyük bir keyifle. Nasıl bakıyor ve küçümsüyordu; ne görüyordu bende? Ah! İyliği, sevgiyi, “sınav”ı unutarak...

Hafız Halit Hoca da benimle birlikte suçlandı. Yalnız o hapis yatmadı, mahkemeye dışarıdan katıldı. Orada on altı gün kaldım. Önce beni mahkûmların koğuşuna aldılar. Orada beni tanıyan köylülerle karşılaştım. Şaşırmış ve “Kemal Bey bizi teftiş etmeye gelmiş” demişlerdi. Yarım saat sonra beni çocuk koğuşuna aldılar. Koğuş boştu. Yatak da yok... Tahta ranzalar vardı sadece. Akşam olmuş, dışarıdan bir şey aldırma imkânsızdı. Çünkü akşam olunca koğuş kilitleniyordu. Tuvalet, koğuşun dışındaydı ve gece tuvalete çıkma imkânı yoktu. İlk geceyi kuru tahtalar üzerinde, paltoma bürünerek geçirdim. Dışarısı çok soğuktu; her taraf kardı. Birkaç odun verdiler. Fakat yaş, yanmıyor... Merhametin ol-

madığı yerde ne olabilirdi ki! O soğuk geceyi nasıl geçirdiğimi kimse tahmin edemez. Bir yönü böyleydi.

Başka bir yönü daha vardı. Burada hissettiğim bir güzelliği anlatayım. Oturdum, besmele çektim ve Kur'an'dan bir aşır okudum. Hayatımda aldığım en büyük hazzı yaşadım o an. O kadar içten, kalbimle, ruhumla okumuştum... Ne mutlu, ne güzel, ne hoş bir geceydi o!

“Gel, beni cezaevinde gör” diye Atıf'a telgraf çektim. Gelsin beni görsün ki durumu anlatayım istedim. Ertesi gündü galiba, “Ağabey!” diye bir ses duydum. Ses dışarıdan geliyordu. Atıf'ın sesi idi. Atıf gelmiş ve arka taraftan sesleniyordu. Tuvaletin penceresine tırmandım. Oradan konuştuk Atıf'la. Ben anlattım olayı. Artık Kütahya'da kiminle görüştüyse bilmiyorum. Sonra “Kütahya Ağır Ceza Reisliğine” hitaben, benim dilimden bir dilekçe yazmış. Orada çok dindar, insafli hâkimler varmış meğer. “Altıntaş Adliyesine” diye bir telgraf çekilmiş ve “Derhal tahliyesine!” diye yazılmış. Hemen çıktım yine bir akşamüstü. Bir at arabası kiralayıp evime döndüm.

ABDURRAHMAN ŞEREF LAÇ

Sonra bizim tayinimiz Balıkesir'e ve daha sonra Manyas'a çıktı. Artık ifadeyi orada savcılığa veriyordum. Ama mahkememiz yine Altıntaş'ta... Hafız Halit Hoca, İstanbul'a, Avukat Abdurrahman Şeref Laç'a haber göndermiş, “Davamızı alır mısın?” diye sormuş. Altıntaş'ta mahkeme günü... O gün ben Manyas'tan vardım oraya. Hoca da geldi. Avukat Abdurrahman Şeref Laç'ı bekliyoruz. Mahkeme başlayacak ama Abdurrahman Şeref Laç yok henüz ortada. Bir telaş... Meğerse “Bir saat gecikeceğim” diye telgraf çekmiş.

Bir de baktık tozu dumana katmış bir taksi geliyor. İstanbul'dan geliyor, İstanbul'dan! Allah için geliyor! Onu, Abdurrahman Şeref Laç'ı hiç unutmayalım, unutturmayalım, rahmetle analım. Geldi, çıktı arabadan... Toz toprak içindeydi. Görseniz, yüzünü toz bürümüş, öyle bir toz ki yüzü görünmüyor... Arabayı kayınbiraderi kullanıyordu. Hemen duruşmaya girilecek; bir şey, bir

suç yok ki zaten. Hemen girdik. Tabii İstanbul'dan avukat gelmiş diye bunlar telaşlandılar. Hemen kalktık ayağa. Neticede ta'lik edildi, ertelendi; beraat olmadı hâlâ. Suç büyüktü, çünkü olmayan kanıtlar aranmalıydı daha. Zaten hiçbir zaman, hiçbir şey olmamıştı, hiçbir Nur talebesi için var olmadı bu deliller.

Mahkemeden sonra, Kütahya'ya doğru yola çıktık. Günlerden cuma... Hocayla ben arkadaşaydım. Abdurrahman Şeref arkaya, hocaya seslendi. "Neydi hocam o âyet? Daralan bir mü'minin yardımına koşmayla ilgili olan?" Hoca, âyeti okudu. Bu cevap kendisine yetmişti. Huzur içindeydi, mutluydu büyük ruhlu Abdurrahman Şeref Laç!

Yolda Üstad'la yaşadığı şu hatırasını anlattı:

"Üstad'la bir köyden geçiyorduk. Durduk. İnsanlar gelmişlerdi. Arabanın kapısını açtık. O arada askerden izinli gelen bir gencin kapı örtülürken eli sıkıştı. Eli acımişti tabii. Yola çıktık ama ben hâlâ onu düşünüyordum. Ben hiçbir şey söylemeden, Üstad, 'Üzülme kardeşim! Günahlarına kefarete olur inşaallah' dedi."

Kütahya'ya vardık. Artık "Borcumuz ne kadar?" diye sormak zorundaydım. İstanbul'dan geliyor, düşünün! Ne dedi biliyor musunuz? Yüzüme hayretle baktıktan sonra, "Kardeşim! Sen bu yola canını koymuşsun! Bırak ben de malımla mücadele edeyim!" İşte Abdurrahman Şeref Laç, bu!

Av. Abdurrahman Şeref Laç
(1908–1982)

Aradan yıllar geçti. Bir gün televizyonda vefat ettiğini duydum. Hemen koştum Kadıköy Osman Ağa Camii'ne ve oradan İçeren-

köy kabristanına. Oğlu dikkatimi çekti o gün; hıçkırığa hıçkırığa ağılıyordu. Bir fırsatını bulup da “Ağlama kardeşim! Müminler ölmez! Abdurrahman Şerefler ölmez!” diyememiştım ona.

BEDİÜZZAMAN’LA YOLCULUK...

– Bana yazdığınız mektupta Bediüzzaman Hazretleri’yle bir buluşmanıza değinmiştınız. Çok hazin, derinden, dipten gelen bir dalga ile sizi sarsan bir buluşma... Onu bizimle paylaşır mısınız?

– O gün nasıl unutulur? O gün gördüğüm manzara nasıl anlatılır? Hangi yetenekli ressam o tabloyu yansıtabilir? Hangi şiir, nesir bu eşsiz manayı içine sığdırabilir? Ve de hangi hassas ruh bu görüntüye dayanabilir?

Ben hiç kimsenin görmediği ve göremeyeceği bir şeyi gördüm. Ben Bediüzzaman’ı gördüm! Tabiatın sinesinde, kırdı, yapayalnız, telgraf direğine yaslanmış, virdlerini okurken... O tablo sadece belleğime değil, ruhuma. Ta haşre kadar sürecek, sonra da devam edecek olan!..

Evlendikten sonra... Sene 1957 olabilir. Kayınvalidem Şahide Anneleri ziyaret için Bolvadin’e gittik. Üstad’ın Emirdağ’da olduğunu öğrenince, Emirdağ’a gitmek için otobüse atladım. Üstad’ı ziyarete gidiyordum. Emirdağ’a yaklaşırken, baktım yolcular “Bediüzzaman! Bediüzzaman!” diye bağırıyorlar. Ben hemen soföre “Dur!” dedim ve hemen indim.

Yolun kenarından 10-15 metre kadar içeride, Üstad yapayalnız; başka bir Allah’ın kulu yok. Ürperiyorum! Üstad’a yaklaşacağım, ama nasıl? O anı şimdi aynen yaşıyorum. Üstad’ı, yıllar boyunca ihanete uğradığını bildiğim için, “Acaba endişelenir mi?” diye telaş içindeyim. 5-6 metre yaklaştım ve öyle kalakaldım. Başını kaldırıp bakmıyor. Devam ediyor virdini okumaya. Hayatımın en önemli anı... Korkuyorum hâlâ... Ama ben onu seven bir dostum. Bir şey söylemem lazım. Sonunda “Ben Atıf’ın ağabeyiyim” diyebildim. O zaman başını kaldırdı, baktı. Nasıl unuttum o anda bana söylediği şeyi... Fakat “Masonların belini Atıf kırdı!” sözünü bana o zaman söylemiş olabilir miydi acaba, diye bugün düşünüyorum.

Fazla zaman geçmedi, bir iki dakika içinde araba geldi. Onu kullanan genç kardeş tanımadığım birisiydi. O da bana bir şey sormuyor, “Sen kimsin?” demiyordu. Aslında kimin aklına gelebilirdi o anda bir kelime!

– Mahmut Çalışkan olabilir mi?

– Tanımadığım için bir şey diyemiyordum. Onunla beraber Üstad'ın koluna girerek 5-10 metre yürüdük ve otomobile bindirdik.

– Sizi de mi bindirdi?

– Evet, beraber bindik. Üstad sağda, ben solunda... Araba Bolvadin'e doğru ilerliyordu. Benim geldiğim istikamete... Tevafuka bakın; ben zaten tekrar Bolvadin'e dönecektim. Ben onu ziyarete gittim, o da beni geri getiriyordu. Yolda Üstad anlatıyor, ben dinliyordum. Sonra bir ara sol koluyla kucaklayarak ve ilk kez Kemal ismini kullanarak iki kelimelik bir şey söyledi bana. Bunlar mahfuz kalacak...

– Biraz ipucu verseniz?

– O iki kelime öncesinde Şahide Hanım'ın, kızını kendisi gibi yetiştirdiğini anlatıyordu bana. Sonra o iki kelime...

Kemal Ural'ın kayınvalidesi, Bediüzzaman'ın hanım talebelerinden olan ve Risale-i Nur'da ismi geçen Şahide Yüksel (1921-1984).

“EMİRDAĞLI’NIN TENSİBİYLE NİŞANLANDINIZ”

– Biraz geri gidip, Ülker Hanım’a nasıl talip olduğunuzu biraz anlatır mısınız?

– Sene 1956... Vezirköprü’deyim. Bir Ramazan günü üç anne–benim Hatice annem, Ulviye anne ve Asiye anne–yola çıkıp Bolvadin’e gidiyorlar ve Şahide Anne’ye durumu bildiriyorlar. Bilirsiniz Ulviye ve Asiye annelerin ismi Risalelerde geçer. Üstad Hazretleri Kastamonu hapishanesinde olduğu sırada hapishane müdürü olan Tahir Bey’in hanımıdır Asiye anne. Üstadın çamaşırlarını yıkarmış.

Ülker Hanım o sırada 16 yaşında ve o zamana kadar 16 defa istenmiş. Her defasında Şahide Anne, “Bizim üstadımız var. Ona sorarız, kararı o verir” cevabını vermiş. Fakat hiçbirisi Üstad tarafından münasip görülmemiş. Hatta son görüştüklerinde Üstad Hazretleri, “Niçin evlendirmekte acele ediyorsunuz? Niçin okutmuyorsunuz, muallim yapmıyorsunuz?” diye çıkışıyor kayınpeder. Evet, aynen böyle diyor Üstad. Sağlıklarında Şahide Anne ve kayınpeder anlatmışlardı bunu bize. Fakat “Muallim olsaydı” sözü son zamanlarda zihnimden silinmişti. Üstad’ın o dört kare fotoğrafını çeken kayınbiraderim Nuri, kesinlikle hatırlıyor ve teyit ediyor. Bu örnek üzerinde derinleşerek, Üstad’ın nasıl ileriye gördüğünü ve zamanın koşullarına nasıl nüfuz ettiğini düşünmek lazım... Bu arada kayınpederim Abdurrahman Yüksel de öğretmendi.

Şahide Anne, aynı şeyi bu üç anneye de söylüyor ve Üstad’a danışmadan karar veremeyeceklerini bildiriyor. Sonra kalkıp birlikte Emirdağ’a gidiyorlar. Üstad, bu anneleri kabul ediyor, huzuruna alıyor. Anlatıyorlar durumu... O zaman Üstad ellerini kaldırıp dua etmeye başlıyor. Ve de özellikle Şahide Anne’yi ferahlatmak için olacak, lütufkâr, iltifat dolu sözler sarf ediyor orada.

Ve Atıf bana telgraf çekiyor, “Emirdağlı’nın tensibiyle nişanlandınız” diye. İşte 20 Temmuz 1956’da Şahide Anne’nin kızı Ülker Hanım’la evliliğimizin öyküsü bu.

“ŞİMDİ HABER ALDIM! HEMEN GİDİN!”

Evlendikten bir süre sonra Samsun'un kazası Lâdik'e tayinim çıktı. Sene 1957... Lâdik'teyiz ve eşim hamile. Ben, kayınvalidem Şahide Anne'yi almak üzere Bolvadin'e gittim. Bolvadin, Isparta-Emirdağ arasında, Üstad'ın devamlı geçiş yaptığı yol üzerinde... O gün de Allah'tan Üstad Emirdağ tarafına geçecekmiş. Haberi alınca onu Bolvadin çarşısında beklemeye başladık. Birazdan Üstad geldi. Bakın aynen şöyle oldu:

Araba durdu ve biz Üstad'la konuşuyoruz. Ne konuştuğumuzu net olarak hatırlayamıyorum; ama bir ara Üstad birden durdu, birkaç saniye hareketsiz kaldı ve “Şimdi haber aldım!” dedi. Devamını getirecekken, “Her neyse!” deyip kesti. Sonra “Hemen gidin!” dedi ve yola devam etti.

Hemen gidin! Bu bir talimattı. Ama nasıl gidelim? Akşam vakti, vasıta yok... Derken Akşehir tarafından bir otobüs gelmez mi... Şahide Anne ile hemen ona bindik. Hiç mola vermeden yola devam ettik. Lâdik'e geldikten biraz sonra Nuriye dünyaya gözlerini açtı. Allahu Ekber! “Şimdi haber aldım! Hemen gidin!” sözünün hikmeti böylece anlaşıldı.

– Kaç çocuğunuz var?

– Dört çocuğum var. Üçü kız, biri erkek. Nuriye ile Abdurrahim'in ismi Üstad tarafından konuldu. İkisi de Lâdik'te doğdu. Üstad'dan isim istiyorduk. Bizim Bayram'ımız (Bayram Yüksel) vardı Üstad'ın yanında; ona soruyorduk. O da Üstad'dan bildiriyordu. “Nuriye” koysun diye haber aldık ilkinde.

Hatta Nuriye'nin sırtını bebekliğinde sıvazlamıştı Üstad. Bolvadin'in girişinde Horon Parkı vardır. Üstad geçecek diye haber almış ve orada bekliyorduk. Üstad çıkmış yola. Çocuğu götürdük Üstad'ın arabasına. Kucağına almadı ama sırtını sıvazladı. Sonra 1959'da oğlumuz oldu, Üstad “Abdurrahim” dedi bu kez. Biz, bir de Ali ekledik.

Çocuklar iyi ve başarılılar; inançta, erdemde derindirler. Her şeyin yeri, değeri ayrı... Bu iki Lâdikli kendi alanlarında hizmet vermeye çalışıyorlar. Maziye ve hatıralara saygılı ve bilinçliler. Nuriye, röportajın dışında kendi kurduğu İletişim Atölyesi'nde

etkili iletişim dersleri veriyor. Soru sormak, güzel konuşmak ve yazmak üzerinde dersler anlatıyor.

Kemal Ural, Bediüzzaman Hazretleri ile konuşurken.

Bu fotoğraf ve bununla birlikte 3 poz daha 1958 yılında, Bolvadin Horon Parkı denilen mevkide, Kemal Ural'ın o zaman 16 yaşında olan kayınbiraderi Nuri tarafından çekilmiştir.

Oğlum Abdurrahim Ali, şair ve yazardır. Şu anda Türkiye Yazarlar Birliği İstanbul Şubesi başkanı. Şûle Yayınevi hizmetleri dışında, konferanslar veriyor ve radyo konuşmaları sürüyor. Onun da Yazı ve Şiir Atölyesi var.

VEZİRKÖPRÜ VE LÂDİK

– Üstad'la birlikte çekilmiş fotoğrafınız var. Biraz söz eder misiniz?

– 1958 yılıydı... Bolvadin'in girişinde Horon Parkı vardır. Üstad'ın geçeceğini haber almış, orada bekliyorduk. Üstad'ın resimlerini oraya geldiğinde, Üstad'la konuşurken çekmiştik. Fotoğraf-

ları 16 yaşındaki kayın biraderim Nuri çekmişti. Peşpeşe 4 kare çekmişti.

– Risale-i Nur, Samsun'un ilçeleri Vezirköprü ve Lâdik'e ilk defa sizinle mi gitmişti?

– Tahdisi nimet tarzında sorunuza “Evet” diyorum. Karınca kararınca bu hizmeti tanıttık. Çok güzel kardeşlerle tanıştık. Vezirköprü’de Hakkı İçci, Cahit, Bekir Hafız ve de soyadı Karagöz olan kardeşler ve diğerleri... Hepsi de Üstad’ı rüyalarında görüyorlardı.

Bir gün bir lise hocasına *Tabiat Risalesi*’ni okumuştum. Ben kendisinden olumlu bir tepki beklerken, “Bu, insana hakaret ediyor!” demez mi? Çok şaşırmıştım. Kaderin bir cilvesi, birkaç yıl sonra ona Ankara’da rastladım. Perişan bir vaziyette sokakta dolaşıyordu. Sonradan öğrendim ki, kaderin acı bir tokadını yemiş.

Üstad Bediüzzaman Hazretleri otomobilin içinde huşû içinde dua ederken...
“İşte Bediüzzaman bu! İşte onu en iyi tasvir eden fotoğraf bu!” Bu sözler
Kemal Ural’a ait.

Fotoğraf yine kayınbiraderi Nuri tarafından 1958’de
Bolvadin Horon Mevkiinde çekilmiştir.

Vezirköprü’de bir gün fabrikanın ziraat müdürü tarafından çağırıldım. Gittim, girdim odasına. Daha bir şey sormadan ve anlatırmadan hışımla bağırmaya başladı. “Nedir bu nurculuk, murculuk, tarikatçılık?” Benim şaşkınlığım geçmeden, “Çık dışarı!” diye kapıyı göstermez mi? Ben de “Elinden geleni yap!” diyerek çıktım. Sonradan küçük kızının kaza geçirdiğini duyunca çok üzülmüş ve ağlamıştım. İsmi Mustafa olan bu insan benden birkaç sene önce aynı fakülteden mezun olan biriydi. Bugün hâlâ hatırlarım. Hatta ona şöyle diyemez miydim diye düşünürüm:

“Mustafa Bey, neden kızıyor, öfkeleniyorsunuz bana? Vazifemde bir kusur mu işledim? Hem aynı gezegende yaşıyor, aynı güneşle ısınıyor, aynı havayı teneffüs ediyoruz. Sonra aynı kabir bekliyor hepimizi. Hiddet bu kadar gerekli mi?”

Şimdi Lâdik’e gelelim tekrar.

Nasıl unutulabilir uzunca bir süre kalmış olduğum Lâdik? Orada tanıdığım Nihat Özgen ve akrabaları Şahin Bilgin, Kâmil Bilgin Kardeşler ve diğerleri, nasıl unutulabilir? Bir defasında bir kardeşin evindeki toplantıdan dönerken, bir buhur kokusu yayılmıştı geceye. Dairede birlikte çalıştığımız, fakülteden aynı devre mezunu olduğum arkadaşım Afyonlu Şükrü Hancıoğlu da birçok anıyı Lâdik’te yaşamıştı benimle.

Zıtlardaki çatışma, fırtına ve kaderin seçimi, harmanlı durmadan sürüyordu. İşte Lâdik’teki hatıralardan bir tanesi daha:

Ankara’ya gittiğim bir sırada arama yapmak için Samsun’dan polisler geliyorlar. Önce adliyeye uğruyorlar. Kâmil kardeşimiz orada başkâtip... Hemen Nihat’a, “Koş haber ver! Arama yapacaklar!” diyor. Nihat, bugün kendisini rahmetle andığım, hiç unutamayacağım, o genç, sevgili, biricik çocuk, koşarak geliyor eve. Risaleler hemen arka bahçedeki mibzerlerden (tohum ekme makinesi) birinin içine saklanıyor. Ve polisler bir şey bulamadan dönüyorlar.

Ben Lâdik’te iken Mustafa Sungur, Samsun yolundaki bir birlikte askerlik yapıyordu. Onu bir gün birliğinden alarak Samsun’a, oradan Bafra’ya gitmiş, kardeşlerle güzel bir gece geçirmiştik. Orada, Samsun’da, Sungur’la baş başa bir kandil gecesini de

birlikte geçirdiğimizi hatırlıyorum. Bir de kardeşlerin–Reşat ve Âdem’di isimleri galiba–Risale-i Nur’daki bazı hakikatleri levhalar halinde caddelerdeki direklere asma girişimlerini, polislerin olaya el koyarak onları karakola götürüşlerini, Fethi Tevetoğlu’nun yardıma çalışmasını, Hamdi Sağlamer’in sabah namazında camide Risale-i Nur okuyuşunu da hatırlıyorum bugün. Bir Hürrem vardı ki efsane bir kardeşti. Sonra Abdullah, genç ruhlu Rıfat Amca, ismini unuttuğum berber kardeş ve diğerleri de nuranî halkanın parçalarıydı.

Bir defasında, Lâdik’te, geniş bahçesi olan bir evde oturuyordum. Bir kuş gelip pencerenin hemen önündeki küçük bir fidana kondu. Üstad’ın odasına Emirdağ’da Risaleler okunurken kuşların pencereden içeri girdiğini duymuştum. Olayı hatırlayıp, “Ben de okumaya başlasam, acaba kuş benim de penceremden girer mi?” diye *Sözler*’i elime aldım ve okumak üzere gelişi güzel açtım. Bir de ne göreyim! “Bülbül bahsi”nin olduğu yer çıkmasın mı? Ben bahçedeki kuşun odama girmesini beklerken, kuş, *Sözler*’in içinden bir keramet tarzında karşıma çıkmıştı. O anki heyecanımı hatırladığımda ruhum hâlâ ürperir. Ardından bir deneme yapayım dedim. Kitabı kapayıp tekrar tekrar açtım. O sayfa bir daha açılmadı.

Yaşanan küçük bir hadise de şöyleydi:

Bir gece lojman evinde otururken, Lâdik’te, bir taş fırlatılarak çift katlı camımız parçalanmıştı. Kuşkusuz bu da kaderin bir taşığıydı.

Geleceğin tarihçesine bir belge olacaksa, hazin bir hatıramı daha anlatmak istiyorum:

Manyas’ta iken Susurluk Şeker Fabrikası’nın açılış merasimine iştirak etmiştim. Cumhurbaşkanı Celal Bayar oradaydı. Tam kurbanlar kesilmiş ve Susurluk Müftüsü duaya başlamıştı ki, Celal Bayar müftüyü durdurdu. “Bu resmi bir iştir. Duayı evinizde yaparsınız!” dedi ve dua için kalkan eller hazin bir şekilde indi.

1958 tarihinde, Bediüzzaman Hazretleri'nin, Bolvadin Horon Parkı'nda üst üste çekilen dört kare fotoğrafının diğer ikisi...

Kemal Ural, "Son karede durumu fark eden Bediüzzaman, elini kaldırdı ve 'yeter' işareti yaptı" diyor.

BEYRUT PALAS'TA ÜSTAD YANAĞIMI OKŞADI

– Bediüzzaman Hazretleri'yle diğer buluşmalarınız nasıl gerçekleşti?

– Biraz gerilerden alayım. Sene 1948... Yine bir gün Üstad'ı ziyaret etmek istiyorum. Öğrendim ki Eskişehir'e gelmiş. Üstad'ın o sırada az bulunan "Optalidon" ilacını kullandığını ve aradığını bildiğim için uzun süre ilacı aramış ve nihayet bir eczanede bulmuştum. Eskişehir'e vardığımda, Üstad ilacı bulamamış ve az önce Emirdağ'a dönmüştü. Hemen yola devam edip kaderin vesilesi eli olarak ilacı kendisine yetiştirdim. O zaman bana 25 kuruş verildi. Isparta'da da iki kez, iki ayrı evde ziyaretlerim olmuştu.

Size şimdiye kadar yine cesaretsizliğimden ve nefsimi layık görmediğimden anlatmadığım bir hatıramı, yine tahdis-i nimet olarak anlatıyorum:

Isparta'da, Üstad'ı ikinci ziyaretimdi. Üstad konuşurken, "Ben de Üstad'a hizmet eden talebeler arasında olsaydım" arzusu geçiyordu aklımdan. Ayrılmak üzereyken bu arzuma bir iltifatla karşılık verdi ve "Ben seni geri götürürdüm. Ama münafıklar der ki 'Said has kardeşini almış, gezdiriyor!'" dedi Üstad. O, benim zayıf olduğumu, yanında hizmet etmeye dayanamayacağımı biliyordu.

Ben Üstad'ı çok sevdim! Duygularıma Cenab-ı Hak şahittir! O, bunu hissetmiş olmalı ki bu iltifatları yaptı.

– Hasan Okur Ağabey'le görüşürken sizin de adınız geçti. Ankara Beyrut Palas Otelinde de bir ziyaretiniz olmuş.

– Evet... 1959 senesiydi. Bir kez de Üstad'ı Ankara Beyrut Palas Otelinde ziyaret etmiştim. Bu son ziyaretim Kastamonulu öğrencilerle oldu. Dün gibi hatırlıyorum! Oturmuş, diz çökmüş, Üstad'ı dinliyorduk. Neler anlatıyordu tam olarak hatırlayamıyorum. Çocuk gibi ağlıyordum sadece, odasında ona bakıp dinlerken. Evet, duygu seline kapılmıştım. Gözlerimden yağmur gibi boşalıyordu yaşlar.

Üstad'a bakınca, sanki buğulu gözleriyle hiçbir yere bakmıyor, hiçbir şey görmüyor intibai uyanıyordu bende. Ben size ta en başından beri "Onu anlatmak çok zor!" derken, gerçeği yansıtır-

dum. Yani, gerçekten anlatılamaz o! Kim “Onu anlatıyorum!” derse, yanlış ya da eksik konuşmuş olur...

Üstad yatağında oturuyordu. Bunu yine bir tahdis-i nimet olarak naklediyorum. Birden ne oldu biliyor musunuz? Üstad yerinden kalktı, yavaş yavaş bana doğru yürüdü ve yanağımı okşadı. Sonra yerine döndü. Sanki teselli etmişti beni. Ya da gizli yaralarımı görerek, bana acıyarak yapmıştı.

Daha sonra ayrıldık oradan. İbrahim Canan'ın çektiği fotoğrafında orada değildim. Bir daha da—rüyalarım hariç—Üstad'ı hiç görmedim. Bu son ziyaretim olmuştu...

Bir şey belirtiyim. Üstad'ın kabrinin yerinin bilinmeyeceği, gizli kalacağı, Üstad'ın sağlığında konuşulurdu hep. Basit bir kabir yıkılması mıydı o? Dehşetli olaylar cereyan ediyorken Bediüzzaman orada durabilir miydi? Kalkıp seyretmez miydi manzarayı çok yukarıdan, semadan, uçaktan?

HÜSREV, MEHMET FEYZİ VE KAYALAR AĞABEYLER

– Hüsrev Ağabey'le görüşmeniz oldu mu?

– Evet, Isparta'da Hüsrev Ağabey'i de ziyaret etmiştim.

– Siz Hüsrev Ağabey'e benziyorsunuz...

– Ah! Benzerlikler yanıltır... Onun gibi olmalı, olmaya çalışmalı, onun sabrını, onun kalbini taşımalı... 40 yıl risale yazmayı hayal etmeli... Bir ceketin 40 yıl asılı kalması acaba nasıl bir şey? Ben de onu Üstad'a benzetirdim. Hüsrev Ağabey'in Üstad'a nazlanan, sitem eden tek insan oluşu onun farklı özelliğidir. 1959'da onunla müşterek bir davamız vardı. Eski Said tarzında yazdığım bazı yazılar nedeniyle diğer kardeşlerle birlikte onunla aynı davada ismim geçiyordu. Bu yazılar Hüsrev Ağabey'in hoşuna gitmiş. Kendisini ziyaretimde onları anlatıyordu bana. Sonra ne oldu bilmiyorum, mahkeme akim kaldı.

Diğer bir ziyaret Mehmet Feyzi Ağabey'e gerçekleşti. 1959 olabilir. Kastamonu'ya birkaç arkadaşla gitmiştik. Apayrı, değişik bir tabloydu Mehmet Feyzi Ağabey. Atıf ve ben onda muhteşem bir “cumhurbaşkanı” görüntüsü sezmıştık.

Birkaç şey daha var; ama tam ben anlatmaya kalkınca, bir başka hatıra, “Beni unuttun!” diyor. Haydi, bak onu da anlatayım önce:

Yıl kaçtı, tam hatırlayamıyorum. Ama Üstad’ın sağlığında... Trenle Diyarbakır’a gidiyorum, Mehmet Kayalar Ağabey’i görmeye. Bir kardeş aracılığı ile onu orada, Dicle’ye yakın bir yerde, otağında buluyor, bir geceliğine misafir oluyorum. Gece, ellerinde lüks lambalarıyla kardeşlerin birer ikişer tepelerden inişleri, gelip orada toplanışları tasvir edilemez bir manzaraydı. Evet, bir otağdı orası. Kayalar, menfi milliyetçiliği çok sert ifadelerle anlatmış, sözü İslamî kimliğe getirmişti o gece. Evet, o unutulmaz gece, bir kez daha İslam’ın potasında erimişti kardeşler.

İŞSİZ KALINCA...

– İstanbul’a ne zaman yerleştiniz?

– 1957 senesinde, Lâdik’teyim. Menderes Hükümeti zamanı... Ruhum siyasetten çok uzak olduğu halde, bir emrivaki ile kalbim istemeden bir seçim mitinginde konuştum. Bir zamanlar yapılan zulümleri anlattım. Bir sene ağır ceza verildi bana. Reis beraatımı istemiş, iki üye karşı çıkmıştı buna... DP’nin af hazırlığı vardı; ama hemen 27 Mayıs 1960 İhtilali oldu. Temyiz falan derken dava uzadı. Ve neticede ben bir gün bile hapse girmeden, sonradan af kararı çıktı. Ama dönemiyordum tekrar memuriyete. Suç, neticeleriyle kaldırıldığı halde, herkes korkuyordu yeniden beni işe almaya. İnanın her başvurduğum yerde bir cüzamlı gibi bakıyorlardı bana.

Resmen işsiz kalmıştım. İstanbul’a geldim. Hanım ve çocukları kayınpederin yanına gönderip bir süre Av. Bekir Berk’in yazıhanesinde kaldım. Sonra Hakkı Yavuztürk’ün babası Ekrem Amca’nın evinde bir hafta kadar kaldım. Bu Ekrem Amca var ya... Bu hiç unutulmaz. Evliya bir insandı. Sonra bir ay kadar da Üzeyir Şenler’in evinde ve daha sonra bir süre de Binbaşı Hayri Bey’le (Değirmenci) birlikte Fatih’te, Abdünnur’un bodrum katındaki evinde sürdürdük o günleri.

– Hazırladığımız Ağabeyler Anlatıyor serisinin 3. kitabında Binbaşı Hayri Bey'in hatıraları var. Biz oğlundan soyadının Tanju olduğunu öğrendik. Ancak siz Değirmenci dediniz...

– Evet, dershanede Değirmenci olarak anılırdı.

“YAKALADIM, BAK!”

– Bana yazdığınız mektupta ikinci bir hapishane hayatınızdan bahsetmiştiniz. O nasıl oldu?

– Onu da anlatayım. Sonunda af kararı çıktı. Ama aziz, büyük kaderin affı çıkmamıştı henüz. Böylece biraz daha öykümüz sürecekti. Şöyle ki:

1960 İhtilali'nden sonraki yılda, 1961'de oldu bu anlatacağım hadise. Az evvel dediğim gibi İstanbul'dayım. Atıf, Dört Yol'da, yedek subay olarak askerlik görevini yapıyordu. Annem de yanındaydı. Kendisini ziyaret edeyim dedim. Araba Bolvadin'den geçiyordu. Geçerken elimdeki Risaleleri kayınpederime bırakırım diye düşünmüştüm. Bolvadin'den bir de şemsiye ısmarlamışlardı bana. “Şemsiyeyi size bırakacağım. Otobüsü karşılamaya çıkın” diye telgraf çektim onlara. Meğer savcılık bu telgraftan haberdar edilmiş. 1960 İhtilali'nden sonraki yıllarda mâlum olağanüstü valiler vardı. Savcılık “şemsiye” bir paroladır diye polisleri ayağa kaldırmış.

Gece yarısıydı, Bolvadin'de, beni karşılamışlardı. Risaleleri hemen kayınvalideye verdim, *Şuâlar* vardı bunların arasında. Baktım polisler hemen sardı orayı. Benim kimliğimi soruyorlar, kimliğim de arabanın üstünde, bagajda. Onu çıkarmak için bir hayli uğraşıldı.

Otobüs hareket etti. Arkamdan kayınpederi ve Şahide Anne'yi karakola götürmüşler. Risaleleri müsadere edip kayınpederi nezarete almışlar. Dört Yol Karakolu'na da “Kemal Ural geliyor. Bavuluna bakın” diye bir telgraf çekmişler.

Dört Yol'a gece geç vakitte indim. Önce askerî nizamiyeye gittim. “Atıf Ural ile görüşmek istiyorum” diye başvurdum. Meğer o da nöbetçiymiş o gece. Ne kadar ilginç, kardeşim Atıf uyuyordu hemen oracıkta! Uyandırdılar, görüştük ve eve gittik. Az sonra

tekrar geldi. “Ağabey durum ciddi! Talimat verilmiş senin için. Ben karakola, ‘Gelir gelmez onu size getireceğim’ dedim” dedi. Ben yeni gelmişim ve Atıf beni yeni karşılamış gibi yaptık. Bavulumun içine birkaç kitap, birkaç eşya koyup yanıma alarak–zaten bir şey yok ki–doğruca karakola gittik. Komiser iyi bir insana benziyordu. Baktı ki bir şey yok, orda bir zabıt tuttu ve bizi gönderdi. Sonra geldik eve. Fakat bir süre sonra Atıf tekrar eve geldi ve “Ağabey, senin tutuklanmanı istiyorlar” dedi. Bir gecelik misafirlikten sonra artık bize acilen yolculuk görünmüştü.

Ankara’ya gittim. Saklambaç oynuyoruz ya... Ankara’da birkaç gün kaldım ve onları şaşırtmak için Bolvadin’e, kayınpederlere bir mektup yazdım. “Ben buradan Rize’ye geçiyorum. Memleketteki arazileri halledeceğim” falan gibi şeyler yazdım. Mektuplar okunuyordu, bunu biliyordum. Bunlar bu sefer Rize’ye, “Vapur geliyor Rize’ye” diye talimat veriyorlar. Polisler dolmuş iskeleye, beni bekliyorlar. Her şey zahiri sebepler zinciriydi, aslında kader arıyordu beni.

Sonradan düşündüm ki “Kayınpederim Abdurrahman Yüksel nezarette. Ortada bir şey yok. Yahu gideyim Bolvadin’e, onu kurtarayım” dedim. Onların da istediği buydu zaten. Otobüs Bolvadin’e girmeden indim. Yürüyerek arka sokaklardan gizlice eve girdim. Sabahleyin de adliyeye geldim ve savcının kapısının önünde beklemeye başladım. Hemen kokum alındı. Polis geldi ve “Buyrun gidelim” dedi. “Ben savcıya ifade vermek istiyorum” dedim. “Yine gidersin” dedi. Tabii başka çarem yoktu. Gittik.

Atıf Ural, 1961 senesinde, Dört Yol’da, yedek subay olarak askerliğini yaparken.

Beni sorgu hâkimliğine sevk ettiler. Yine bir genç hâkim! Bolvadin'deki aramada cep defterimi bulmuşlar. Orada şu yazıyor: "Atıf'ı gördüm, çok güzel bir Nur talebesi olmuş." Hâkim, onu okuyor bana. "Ne var bunda" dedim? Hiçbir şey yok tabii... Ama müstehzi bakışlarla "Yakaladım, bak!" havasında. Ve azizim hiçbir belge, hiçbir şey yok ortada... Sebepsiz, olaysız, delilsiz tutuklamaz mı beni. Jandarma bekliyordu arkamda. "Götür!" dedi hâkim. Bileklerime kelepçeler takıldı. Odadan çıkmadan önce gerçeğin ve hiçbir şeyin farkında olmayan bu gencecik hâkime son bir kez bakarak Eski Said'in diliyle, "Zalimler için yaşasın cehennem!" deyişim, söylediğim son sözdü.

Aslında biraz düşünebilseydim, onun kader satrancının bir piyonu olduğunu fark edip kızmamalı, belki teşekkür etmeliydim!

ELLERİM KELEPÇELİ, KUR'AN'I TUTUYORUM

Hapishaneye gidiyoruz. Yanımda büyük ebatlı eski bir Kur'an-ı Kerim ile bir seccade var. Kelepçeli ellerimle Kur'an'ı göğsüme tutuyorum. Dışarıda kayıinvalidem bana bakıyor, yürüyorum geçerek yanlarından. Bu kader yolcusu kim? Hangi suçu, cinayeti işlemiş? Bolvadin sokaklarında bakanlar seyrediyor. Fakat kimse bilmiyor, göremiyordu bir şey.

Ve hapishaneye giriyorum. "Önce başgardıyanı göreceksin" dediler. Açtım kapısını başgardıyanın, içeri bir adım attım. "Çıkk! Dışarı!" dedi sesinin var gücüyle. Nasıl bağırlıyor ama... "Dışarı çık, kapıyı vur, öyle gir!" demek istiyor. Hayatımda kendimi asude, hür, sakın hissettiğim başka bir zaman hatırlamıyorum. "Sen burada kaderin mahkûmusun!" ya da "misafirisin" dedim kendi kendime. Bir sükûnet geldi bana. Kızmadım ona hiç. Hatta inanır mısınız? Sevdim... Evet, burada kaderin misafiriydim ben. Bir önceki deneyden ders alarak bu kez bir an durdum, bekledim. Sonra kemal-i edep ve nezaketle kapıyı vurup girdim içeri. Yanındaki iskemleye oturdum. Başgardıyan elimden Kur'an-ı Kerim'i aldı. Dün gibi gözümün önünde... Sayfalarını çeviriyor, yüzünü acayip bir gizem kaplıyor ve "bu ne?" diyerek söze başlıyordu.

– Kur'an'ı tanımlıyor mu yani?

– Hayır! Biliyordum ne olduğunu. Ama vakit kazanıyordu düşünebilmek için. Başka ne desin? İnsan ruhu bu... Evrende görevi olan, kaderin bir yolcusu da o... Meğer daha evvel oraya bir grup Nur talebesi girmiş. Emirdağ'dan Dr. Tahir Barçın ve arkadaşları. Onları hatırlamış olabilir. Ve ben orada kaç gün kaldım biliyor musun?

– Birkaç gün herhalde...

– Çile kaç günde tamamlanır?

– Kırk...

– Evet, tam kırk gün kaldım orada. Aslında benim hapsime çile demek haksızlık olur. Ranzanın birinde yatıp kalkıyordum. Evden muntazaman yemekler geliyordu. Namaz vakti geliyor; biri imam oluyor, diğerleri cemaat, namaz kılınıyordu. Ranzanın birinde–yüzü hâlâ gözümün önüne geliyor–adam öldürmüş birisi vardı; devamlı Kur'an okuyordu. Orada sanki dünyada ne kadar iyi insan varsa oraya konulmuş, diğerleri salıverilmiş' gibi bir duyguya kapıldım. Böyle, bir anlık his... Daha ziyade oradakilerin durumu beni etkilemiş oldu.

NOT DEFTERİNDEN...

Bir ziyaret günü, çocuklarımı getirdiler. Abdurrahim Ali iki, Nuriye dört yaşında... Ziyaret mekânı bahçeye açılıyor. Arada tel örgü var. Çocukları birkaç dakikalığına içeri alalım diye rica ettik, izin verdiler. Sol dizime Ali'yi sağıma Nuriye'yi oturttum. O akşam küçük cep defterime yazdığım notlar aynen şöyle:

“O gün ne duyguluydu Nuriye... Baktım, masum kara gözlerini ayırmadan bakıyordu bana. Ne yaptıysam, ne söylediysem gül-müyordu, kıpırdamıyordu dudakları. Merak ettim, aradım, belki buldum. Gözlerinde ne vardı, ne dolaşıyor, ne yanıyordu kızımın, Nuriye'min? Ya Ali? Görmeden tanıdı babasını, sesini işitince. Beklenmez yerden, beklenmez gelen ses, babasının sesi, onu harekete getirdi. Güldü, sevindi, oynadı. “Baba! Baba!” dedi. O ne sestii! “Ne var yavrum?” dedim. Baktım elini tellere vuruyor. “Baba! Baba!” dedi, “Ne var çocuğum?” dedim. Baktım elindeki el-mayı bana uzatıyor.”

Böyle kırk gün geçti. Orada fırsatı değerlendirip, her şeyin ifa-
de ettiği, taşıdığı anlamı düşünerek birkaç manevi meyve toplama-
ya çalıştım. Ve bir başka gün bir şiir yazdım ve o güne ruhum-
dan taşan övgüler serpiştirdim.

Beşerin böyle zulmü
Kaderin adil hükmü
İstirap ruha yük mü?
Yaşasın hapishane!

Dilsiz ağız gözsüz baş
Köle ceset sanki taş
Olmaktansa ruhsuz yaş
Yaşasın hapishane!

Bir devirden beridir
Niyet vahşiyanedir
Yemin etsem yeridir
Yaşasın hapishane!

Ve ben 500 lira kefaletle serbest bırakıldım sonunda. O parayı
da kayın pederimin kardeşi Hilmi Yüksel vermişti. Nalbantlı...
Bence bir evliyaydı o. Çocuklarını her gördüğümde, “Hz. Ebube-
kir’in Hz. Bilal’i satın alarak azat etmesi gibi, sizin babanız da be-
ni 500 liraya satın alıp hürriyetime kavuşturmuştu” diye, bugün
bile olayı hatırlatırım.

Bolvadin’de avukatımız Bekir Berk’ti. Fakat savunmaya ihtiya-
cı olmalı mıydı, belki yüz defa beraat kazanmış olan bir kitabı ya-
nımda bulundurdum diye. Gerçekten, çok koşturdu Bekir Berk.
Onunla çok güzel hatıralarımız, ayrıca birlikte yaptığımız Barla
yolculuğu var. Vefatından önce, kırınglık kalmasın, Allah hataları-
mızı affetsin diye ziyaretine gittim, çok yakınlık gösterdi. Kâbe’-
nin örtüsünden bir parça hediye etti bana. Ne yapalım, hayat bir
sınavdı. Belki de azmimizi, içtenliğimizi, sabrımızı test ediyordu
ve değerlendirmede dikkatli olmayı, gıybet sınırına girmemeyi,

kimseyi kırmamayı, insanlara yanılma payı tanımayı öğretiyordu kader.

Şuâlar... Dava konusu *Şuâlar!* Düşünün, şimdi bütün kitaplar dışarıda serbestçe satılıyor. Bir *Küçük Sözler*, bir *Gençlik Rehberi* bulunsa yanımızda, içeri giriyorduk. Adalet miydi bu? Bugün sizlere tanınan bu ayrıcalık da ne? Bunları naz makamında söylüyorum tabii. Yoksa kaderin adaletiydi her şey.

Sonra o zamanlarda öyle hemen kolayca Risaleleri vermiyorlardı. Birini okuyacak, hazmedeceksin; sonra diğerini alacaksın. Okuyacaksın iyice, sonra bir tane daha... Abdullah Yeğin, eskiler çok iyi bilir bunu.

– Bunları anlatmanız çok iyi oldu. Şimdiki genç nesil bunları anlamakta zorlanıyor. Mazi unutulmasın ki mirasyedi olmayalım. Bu hizmet nereleden gelmiş, nasıl gelmiş iyi bilinsin ki unutulmasın. Çalışmalarımın ana hedeflerinden birisi tarihe belge bırakmak ise de diğeri de budur.

“ŞÛLE” İSMİ ATIF’IN TAVSİYESİYDİ

– Biraz da *Şûle* dergisinden bahseder misiniz? O zor şartlarda nasıl başladı bu iş?

– *Şûle* dergisi 1962’de çıkmaya başladı. Az önce anlattığım gibi, İstanbul işsizlik dönemi ve hemen ardından Bolvadin hapis hayatı... Sonra çocukları yanıma, İstanbul’a getirttim. Kayınpederim ayda 300 lira gönderiyordu, onunla geçiniyorduk. Üç çocuk vardı. Düşünün, Kocamustafapaşa’daki evden Cağaloğlu’na yürüyerek gider gelirdim o sıralar.

İlk apartmanımızın adı Unutman’dı. Girişinde şu levha okunurdu:

Kaderde ne varsa o olur etme merak

Uyma kendi nefesine Hakk’ın emrine bak

Altından ağacın olsa zümrütten yaprak

Akıbet gözünü doyurur bir avuç toprak!

Şûle dergisini çıkarma düşüncem işte bu dönemde hayata geç-

mişti. Öteden beri içimde bir dergi çıkarma arzusu vardı ve bu ruhumda yaşayan yakıcı bir hayaldi. Gerçeğin ışığını daha dış dairelere ulaştırmak, duyurmak istiyordum.

Dergi ismi olarak “Zemzem” düşünüyordum ben. İnsanın son nefesinde Zemzem’e ihtiyacı var ya... Bir gün Atıf’tan bir mektup aldım. “Ağabey, Zemzem’i çok söyledin. Biraz da Şûle’yi terennüm et” diye, tekrar hatırlatıyordu bana. Derginin adı böyle konulmuş oldu.

Fikrimi değiştirmem rahatlatmıştı beni. İnsan daha geniş açıyla bakmalıydı. Ama bunu biraz geç anlamıştım. Karanlıkta kalmış insanın da hiç olmazsa şûleye, bir anlık ışığa ihtiyacı vardı. Özetlenmiş, yansıtılmış bir ışık olacaktı bu.

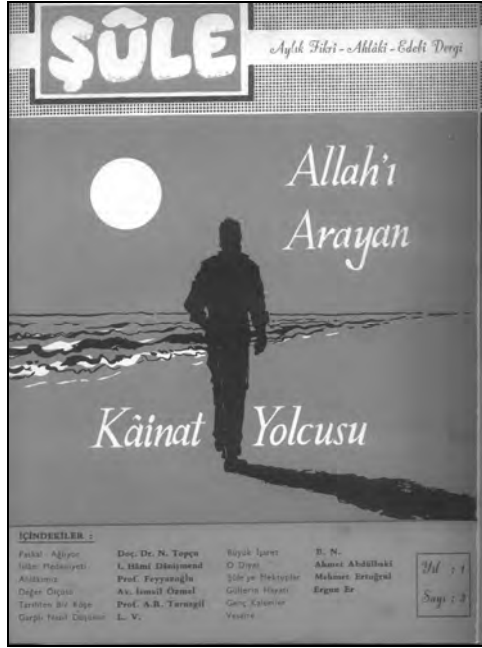
Yaşadığım olayları da Şûle’nin çıkması için kaderin planı olarak yorumlayıp hemen işe koyuldum. Sahaflarda bu konuda sürmüştü araştırmam. Özellikle anlamlı, duygu veren resimler aramıştım aylarca. Muhayyileyi çalıştırıp, uzaktaki hakikatleri bir dürbün gibi yakına getirip duyguya ulaşmak istiyordum.

– Ama işsizsiniz! Hatta kayınpederinizin gönderdiği parayla geçiniyorsunuz. Dergi için ayırdığınız bir sermayeniz mi vardı?

– İnanın tek kuruş sermayem yoktu. Aşk, coşku ve heyecan içindeydim sadece. Bunun dışında param ve hiçbir tecrübem yoktu. Ankara’da *Sözler*’in basıldığı Doğu Matbaası’ndan başka bir matbaa da görmüş değildim o güne kadar.

Bir gün telefon çaldı. “Kemal Bey, ben Arife!” diye söze başladı. Sonra, “Hacca gidecektim... Ama çıkaracağınız mecmua bence daha önemli” diye devam etti. Şöyle tamamladı söyleyeceklerini: “3 bin lirayı bu iş için size veriyorum...” Bir şey söyleyememiştım. Cevap olarak ona telefonda kesik hıçkırıklarım ulaşabilmişti ancak.

Bursalı Arife Hanım Teyze’nin (Allah rahmet eylesin) hac parasıyla, Nisan 1962 yılında çıkmaya başlamıştı Şûle. Şunu da belirtirim. Tekrar Ankara’ya, memuriyete döndükten sonra şükür bu para kendisine ödenmiş ve bu azize ve muhtereme insan, yine aynı parayla hacını yerine getirmişti.

Şûle dergisinin 3. sayısının kapağı.

KARINCA GİBİ TEK BAŞIMA HAC YOLLARINA DÜŞMÜŞTÜM

– Dergi çıkmaya başlayınca nasıl tepkiler aldınız, zorluklar yaşadınız mı?

– Bir karınca gibi tek başıma hac yollarına düşmüştüm. Şûle'nin ilk sayısının çıkmış olduğu gündü. Bir top dergiyi omuzlayıp Cağaloğlu'ndaki bayi kulübelere birer ikişer dağıtmaya çalıştığımı çok net hatırlıyorum. Yalnızdım; ama şu anda ruhumda sise bürünmüş bir kardeş daha vardı. “Şûle'nin fahri avukatı” diyorlardı ona. Yalnızdım evet... Kocamustafapaşa'daki evimi idare yeri olarak kullanıyordum. Sonradan Aydınlar Han'da dar ve karanlık bir oda kiraladım. Sürekli elektrikle ışıklandırılması gerekiyordu. Bir masa, oturduğum sandalye, bir de taburem vardı. Karşımdaki oda Yağmur Yayınevi'ydi. Şûle'ye kimseler uğramazdı. Nasılsın, ne yapıyorsun diyen olmazdı. Bir isim hariç: Rahmetli Nurettin Topçu. Gelir, tabureye oturur, hal hatırlımı sorardı; konuşurduk.

Onunla ilk defa Bekir Berk'in yazlıhanesinde tanışmıştım. Derginin kapsamı ve çıkış esprisi hakkında kendisine bilgi verdim ve *Şûle*'nin, özellikle hakikatin uzağında kalan gençler için çıktığını, ışıktan yoksun kalplere ulaşma çırpınısı içinde olacağını anlattım. Kapak yazılarını mümkünse yazmasını rica ettim. İlgi gösterdi. Böylece yazı konusunda kendisinden söz almış oldum. Ve o da 3. sayıdan itibaren yazılarını yazmaya başlamıştı. Topçu, nerede filizlenme istidadı olan bir hamle ve atılım görse koşar, yanında yer alırdı. Ayrıca Üstad Hazretleri'ni Denizli'de ziyaret etmişti. Onu takdir ediyor, seviyordu.

Şûle'nin kapaklarını Hüseyin Mumcu hazırlıyordu. Rahmetli Dr. Tahsin Tola, Ankara'da tanıştırmıştı bizi. Hüseyin Mumcu'yu da burada saygıyla anmalıyım.

Bu dönemde ipek ruhlu Re'fet Kavukçu Kardeş'i, onun Erzin-can'dan kalkıp *Şûle*'ye resim yardımında bulunabilmek için İstanbul'a gelişini hatırlamak gerekir. Fakültede okurken, Refet Kardeş'ime de bir mektup göndererek Üstad'ı anlatmıştım.

Atıf'ın sevgili arkadaşı, dava kardeşi Av. Gültekin Sarıgül her zaman manevi desteği ve yazılarıyla yanımda oldu. Şimdi de sağolsun arar sorar. Değerli İsmail Özmel de devamlı yazılarıyla ilgisini sürdürdü. Sevgili Ertuğrul Düzdag da sürekli dergiye yazı yazdı. O da hiç unutulmaz. Her zaman yanımdaydı.

İmkânım çok kısıtlı olmasına rağmen, *Şûle*'ye kalite bakımından çok özen gösteriyordum. Çağaloğlu'nda Ermeni bir klişe yapımcısı vardı. En pahalı yapan oydu; ama sanatkâr olduğu için kapakları ona yaptırıyordum. Baskıda da çok titizdim. Sayfalar bağlanırken zorluk çıkarıyordum. Rotatifin başında bekliyordum. Bu nedenle *Şûle*'yi bir basan bir daha basmak istemiyordu.

Şûle döneminde bir şey daha oldu. Bir gün sahaflarda, Süleymaniye Camii'nde müezzinlik yapan Ziya ile karşılaştım. Cebinden kâğıda sarılmış bir şey çıkardı ve bana uzattı. "Bunu size eşim gönderdi" dedi. Merakla açtım. İçinde altın bir bilezik! Ve ekledi "*Şûle* için..." O anki halimi bir düşünün! Duygudan ne hale geldimi, asla kabul edemeyeceğimi söyleyişimi, yanından hızla uzaklaşırken de hıçkırıklara boğuluşumu... Söyleyin, nasıl anlatabili-

rim? Aynı camide müezzinlik yapan ve her zaman bir gerçek dost olarak hatırladığım ve kendisine her zaman “Bilal-i Habeşî’m” diye seslendiğim Ahmet Şahin’i de anmalıyım burada.

ŞÛLE DERGİSİ

– Şûle ne kadar devam etti ve nasıl etkileri oldu?

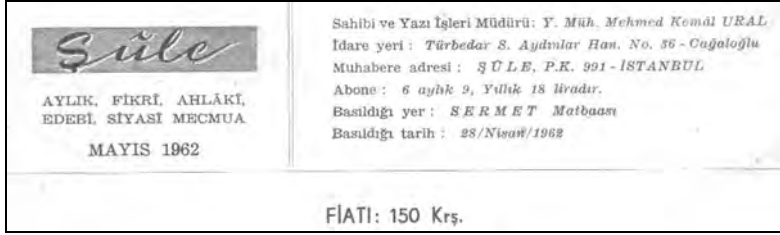
– Şûle sadece 8 sayı çıkabildi. “Biz komünist gençlere de veriyorduk Şûle’yi” demişti görüştüğümüz birkaç bayi. Ayrıca “Sevgili Şûle, ben bir hakikat arıyordum...” diye başlayan mektuplar alıyordum. Hatta gelen bir mektup 8. sayının çıkış nedeni oldu. Mektup liseli bir genç kızdan geliyordu. İçinde canhıraş haykırışlar vardı. O yazıya uygun bir kapak aramak üzere Beyoğlu’nda, İstiklal Caddesi’nde Hachette Kitapevi’ne gittim ve orada çok pahalı, ciltli bir kitabı satın aldım. Alış nedenim, kitabın içindeki ellerini çaresiz bir şekilde duaya açmış çocuk resmiydi.

O zamanlar kritik bir dönemdi ve sevgili Peygamberimizin (a.s.m.) “Harp hiledir” sözünden esinlenip, insanların peşin yargıyla konuya yaklaşmamaları için, “B.N.” ya da “S.Okur” diyerek muazzaz Üstad’ın ismini hatırlatacak şekilde yazıyordum. Çünkü isim değil; ilaçlar, kanıtlar, burhanlar önemliydi. Aksini savunmak ne anlama gelirdi? Yıllarca işkenceye, ezaya katlanarak kalplerde iman çiçeklerinin açmasını bekleyen Üstad Bediüzzaman’ın, davasına sadakatsizlik olmaz mıydı?

Ama “İnsan bilmediği şeyin düşmanıdır” gerçeğinin hep uzağında kalındı.

Vicdanî kanaatim şudur ki, Şûle o kadar çıkmalıydı. Görevi o kadardı. Hem de yerine getirilecek başka hizmetler vardı. Şûle belki de kendi sahasında örnek bir çığır açmıştı. Kader’in programında onun o kadar yeri vardı. Şükretmeliydim yalnız. Hem bir tecrübe olmuştu.

Şûle’nin son sayısının arkası kapağında seslenişi şöyleydi: “Yeni doğuşlara hazırlanan dünyada her sabah bir başka şûle parlacak!” Nitekim öyle oldu. Şûle’den sonra gerçeği terennüm eden nice dergiler birbiri ardınca doğdu. Hakikat, ister Şûle’den, ister başka isimde bir dergiden yansısın. Ne fark eder? Öyle değil mi?

1962'de ancak 8 sayısı çıkarılabilen Şûle dergisinin logosu ve künyesi...

Çok değerli Fethullah Gülen Hoca'mızın, kendisiyle yapılan bir röportajda Şûle'yi anlatışına yer verelim burada:

"Size bir hatıramı anlatmak istiyorum. Aynı mülâhazalarla bazı kısımlar sadeleştirilerek Şûle dergisinde neşrediliyordu. Konya'da bulunuyordum. O ayın mecmuasını alayım diye bir kitapçıya girdim. İslamî konularla ilgili görünmeyen bir kız geldi. Heyecanla, 'Şûle geldi mi?' dedi. Gözlerim doldu. Sızıntı dergisini çıkarmaya o gün karar verdim."

– Şûle'nin mahkemesi oldu mu hiç?

– Hayır olmadı. Siyasetin çok uzağındaydı. Niçin olsaydı ki!

1963'te tekrar memuriyete dönmek zorundaydım. Çok hazindir... Kimse işe almıyordu, almak istemiyordu beni. Ve 8 yıl hizmet ettiğim müessesem, aldığım mahkûmiyet kararını zikretmeden—af çıkmasına rağmen—hizmetimi gösteren belgeyi bir türlü vermiyordu. Bu 8 yılı yok farzedip yeni mezun olarak işe girdim sonunda. Fakat birkaç yıl sonra kader, altın kalpli Recai Kutan'ın eliyle düzeltti yanlışlığı.

– Sizin ayrıca iki kitabınız yayınlandı değil mi?

– *Küçük Şey Yoktur* kitabı, Üstad'ın, "Bazen küçük bir şey, büyük bir iş yapar" ve "Küçük şeyler büyük şeylerle merbuttur" sözlerinden yansıyan satırlardır. *İnançsızlığın Anatomisi*'ni ise Üstad'ın, "Nur'a her taifeden insanın ihtiyacı ve susuzluğu var" sözü ilham etmiştir ve inanç gerçeklerinin bir nevi özetidir. Bitmek üzere olan kitap ise yine Üstad'ın "Bir yangın var, çocuğum içinde yanıyor!" sözünün sonucu olacaktır.

EN BÜYÜK KARŞI KONULMAZ GÜÇ: İHLÂS

– Şahide annelerle Bayram Ağabeyin soyadları aynı; bir akrabalık var mı?

– Hayır, bir akrabalık yok. Bayram, Bolvadin'in Çoğu (şimdiki ismi Kemer kaya) köyündendir. Üstad ile aramızda elçiydi o. Çok iyi görüşürdük.

Bayram dediniz de hatırıma bir şey geldi:

Bir gün Şahide Anne'yle Çoğu köyüne gittik ve Bayram Yüksel'in annesini ziyaret ettik. O, sade köy evinde, tavanda asılı olan soğanlara dakikalarca bakmaktan gözlerimi alamadım. Baktım ve baktıkça ağladım. Kaderin, Çoğu köyünde Bayram'ı seçişini, gelip onu köyde buluşunu, hizmete verişini, bu seçişte dengeyi ve ahenği, sonra da başka türlü daha etkin olamaz mıydı diye, derin düşüncelere daldım. Ama hemen yanlışımlı kavradım. Vehim ve endişeleri tahrik etmeden hizmetin yapılması, gizlilik perdesi ve mahviyetkâr bir görünüm altında, rotatifsiz, elden ele, mum ışıkları altında Nurların yazılarak, derinden, yavaş yavaş, şaşaasız yayılması lazımdı. Vaktin dolmasını, mevsimin ve meyvenin olgunlaşmasını, zihinlerin hazırlanmasını, bu hikmeti gözetip gerçekleştirecekti zaman.

Tarih, 14 Haziran 1970. Yorulmaz ve tok olmaz Nur yolcusu Bayram Yüksel, Ömer Özcan ile birlikte Ankara'ya dönüş bileti almak için Isparta garajında...

Şu anda hayalimiz nasıl olur da Medine'ye gitmez, sonra da küçük dershanelerde yetişen birbirinden habersiz grupların Hz. Peygamberi (a.s.m) karşılaşmasını seyretmeye çıkmaz ve oradan bugüne dönüp Amerikalara, Avrupalara, Asyalara uzanıp gerçeğin nurlarını yansıtan toplantılara, sempozyumlara, konferanslara bakıp şükür secdesi yapmaz? Sözün özü metotta, ihlasta ve içtenliktedir. Yani en büyük karşı konulmaz güçte...

SENİ ÇOK ÖZLEDİK!

– Başka söylemek istediğiniz, ilave etmek istediğiniz bir şey var mı?

– Var... Ben gerçi size Bediüzzaman anlatılamaz dedim ama o bir şekilde anlaşılacak zorunda. Üstad, otomobilde, Bayram Yüksel'in kucağında Urfa'ya giderken “Anlaşılamadım” ya da “Beni anlamadılar” demiş. Aslında, gereğince biz anlamadık onu. “Ben kendimi beğenmiyorum, beni beğenenleri de beğenmiyorum” demesinin mutlaka bir anlamı olmalıydı. Hem “Hazım olmayan ilim telkin edilmemeli” manasında daha nice gerçekleri hatırlatmıştı. Ayrıca, “Ben başkaları için kitap yazmamışım, kendim için yazmışım” demesi de büyük, lâtif, ince bir dersti bize.

Sonra siyasiler ve diğerleri anlamamışlardı onu... Sadece ve hemen şunu söylemeliyiz; onun hayalini kurduğu, Medresetü'z-Zehra Doğu'da açılsaydı, bugünkü hercümerç ve kaos yaşanmazdı.

Üstad, insanın zaafalarını, çaresiz durumunu dikkate alarak ve zamanın nabzını bir doktor gibi tutarak, “Farzları kılın” derdi.

Kim kuşku duyabilir? Nurların lâhutî üslubu ne kadar değerlidir! Ama bu bizim ruh iklimimizde ve yaşantımızda yaşar.

Üstad'ın, “Benim vazifem bitti. Bundan sonrasını, zamanın anlayışına uygun açıklamaları sizler yapacaksınız” anlamında sözlerini içeren bir mektubunu rahmetli Mehmet Emin Birinci getirmişti bir gün bana. Fakat ne acı ki, vahiyle inen Kur'an bile İngilizceye ve diğer dillere tercüme edilirken, sürüyordu gerçeği inciten iddialar. Manen öksüz bırakılmış, sokağa, başıboşluğa, hiçliğe terk edilen bir neslin ne farkı vardı bir yabancından? Gözler

görmüyordu bu dehşetli inançsızlık selini. Zaman azdı ve bitiyordu hayat. Gerçeği sevdirmek ve benimsetmek önemli olan. Keleme öğretisi ısrarından vazgeçip, haykırmak gerekliydi:

Dur, gitme gemici! Burası inançsızlık vadisi! Hangi iş “insan”ı kurtarmaktan daha önemli olabilir? Çok şey var bu konularda anlatılacak çok şey. Sevmeli, yanıltıcı ısrarla can çekişen insana acımalı. Ve sonra sadece düşünmeli, Hz. Peygamber (a.s.m.) niçin ve kimin için gelmişti?

“Beğendiğin şeyde ifrat etme” sözüyle bakışlı dengeye çağırıyordu Üstad ve buna “Hayır, bazen şerre vasıta olur” sözünü ekliyordu. Hem ayrıca şunu da söylüyordu: “Nura her taifeden insanın ihtiyacı ve susuzluğu var.”

Bediüzzaman! O, sabır ve ümidiyle tohumunda saklanan bir çınar ağacıydı. O, farklı bir mesafeden, pencerelerden bakmayı öneriyordu bize. “Bir yangın var, çocuğum içinde yanıyor!” diyor ve o yangını söndürüp çocuğunu kurtarmaktan başka bir şey düşünmüyordu.

Kemal Ural, “Hatıralarımı ilk defa sana anlattım” dediği Ömer Özcan’la birlikte kendi evinde...

O, kaderin kendisini “acz ve fakr” libası ve buğulu bakışları içinde gizlediği, koruduğu bu garip ve esrarengiz insan, bir rüya, bir efsane hayatı geride bırakarak, Kur’an’dan aldığı inanç tohumlarını bahtsız bir asrın sinesine saçarak bu dünyadan ayrıldı.

Bakın hâlâ asrın başında durmuş sesleniyor:

“Ey Müslüman! Aldanma! Başını indirme! Paslanmış bîhemta bir elmas, daima mücella cama müreccahtır.”

Ey Bediüzzaman, ey Sahibüzzaman, ey Fahrüddeveran, ey Fatinülasır ve ey felaket-helaket asrının adamı!

Seni çok özledik!

(1924-)

MEHMET ÖZSEVİM

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin *Tarihçe-i Hayat* kitabında, Isparta Tugay Camii'nin temel atma merasimi sırasında çekilen iki adet fotoğraf vardır. Fotoğraflarda caminin temelini atan Bediüzzaman Hazretleri de görülmektedir. İşte bu fotoğrafları çeken kişi Mehmet Özsevîm'dir. Şimdi hayattadır ve Isparta'da ikamet etmektedir. Prof Dr. Ömer Rıza Akgün'ün komşusudur. Bizim tanışmamıza da Ömer Rıza Bey vesile olmuştur.

Kendisini dükkânında ziyaret ettik. Sorularımıza cevaplar verdi. Yarım asırlık eski fotoğraf makinelerini, kayıtlarını gösterdi bize. Mehmet Ağabey çok düzenli çalışan birisi... 1952'den itibaren müşterilerinin kaydını tuttuğu defterini bize gösterdi. Mehmet Ağabey, Hz. Üstad'ı da çok sevdiğini ifade ediyor.

Bu temel atma merasiminin haberi bir gün sonra, yani 13 Nisan 1957 tarihinde Antalya *İleri* gazetesinde de çıkmış ve gazetesinin bu haberi, *Emirdağ Lâhikası*'na alınmıştır. Kısa bir mektup olarak eklenen haber şöyledir:

“Üstad Bediüzzaman'ın uğurlu elleriyle yeni bir caminin temeli atıldı.

“Üstad Bediüzzaman Said Nursî 3. Eğitim Tümeni Camii'ne harç koydu. (Isparta hususî muhabirimiz bildiriyor.)

“İsparta’nın geçen yıllarda teşekkül etmiş bulunan 3. Eğitim Tümeni için yaptırılmasına karar verilen caminin temeli, tertip edilen muazzam bir merasimle atılmış ve bu törene Isparta’da bulunan Risale-i Nur Müellifi Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri de davet olunmuşlardır. Büyük bir alaka ile karşılanan Üstad, törenden sonra, uğurlu elleriyle temele ilk harcı koymuşlar ve dualarda bulunmuşlardır.” (Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 601)

1957 senesinde Bediüzzaman Hazretleri’nin fotoğrafını çeken Mehmet Özsevim, kendi dükkânının önünde...

Isparta’da bilinen adıyla “Foto Rekor Amca” yani Mehmet Özsevim o gün kaç poz fotoğraf çektiğini hatırlayamıyor. Belki başka pozlar çıkabilir ümidiyle kendisinden arşivini taramasını önemle rica ettim. Fakat şu ana kadar yeni bir kare bulamadı. Mehmet Amca aramaya devam edeceğine söz verdi. Şu anda bu temel atma merasimiyle alakalı elimizde üç poz fotoğraf mevcut...

Mehmet Özsevim anlatıyor:

Erzincan’ın Kemaliye kazasında, 1924 yılında doğmuşum. Yalnız o tarihte Kemaliye Malatya’ya bağlı idi. 1938’den sonra Erzincan’ın ilçesi oldu. İlkokuldan sonra İstanbul’a gittim ve orada meslek lisesinin torna-tesviye bölümünü bitirdim. Aslında fabrika

ustasıyım; ama bu meyanda fotoğrafçılığa da heves ettim. İstanbul'da fotoğrafçılık kursuna gittim. 1952 senesinde Isparta'ya geldim. O sırada Isparta'da hiç fotoğrafçı yoktu. Isparta'nın ilk fotoğrafçısı benim. Dükkânımın adı "Foto Rekor"dur, herkes bilir. O zamandan beri devam ediyoruz.

Bediüzzaman'ı cuma günleri hep görüyordum. Yeşil bir taksile, Ulu Camii'ne gelirdi. Aynı safta beraber namaz kılardık. O çıkarken bizler, halk, kapının önünde iki yana dizilirdik. Bediüzzaman taksiye biner giderdi.

O tarihlerde ben askeriyenin, kışladakilerin fotoğraflarını da çekiyordum, paşa ile de (Fevzi Okan) aram iyiydi. 1957 senelerinde Tugay Camii temel atma merasimi oldu. Beni askeriye davet ettiler. Orada Bediüzzaman'ın halkla beraber fotoğrafını çektim. Bu fotoğraflar gazetelerde hâlâ çıkıyor. Birkaç poz çekmiştim. Sonra o fotoğrafları çoğalttılar, dağıttılar.

Fotoğrafı çekerken Bediüzzaman bana çek veya çekme diye hiçbir şey demedi. Bir konuşmam da olmadı kendisiyle. Halkın içinde dururken, fotoğrafta elinde sanki bir kılıç tutmuş gibi bir şey görünür, karşıdan baktığın zaman öyle zannedilir. Aslında kılıç yok tabii...

Kullandığım makine, hani fuarlarda falan "şipşak foto" diye çekerler ya... İşte öyle bir makineydi. Elde taşınan, profesyonel çekim yapan bir makineydi. Öyle ayaklı körüklü bir şey değildi. Elimden o kadar çok makine geçti ki şimdi markasını hatırlayamıyorum.

O gün kaç poz çektiğimi de hatırlayamıyorum. O senenin filmlerini bulabilirsem inşaallah sana veririm. Bende defter vardı, kime ne zaman ne çektiysem o deftere yazardım. Çocukluktan beri düzenli çalışırdım.

Ben bugünlerde Bediüzzaman'ın hayatını okuyorum. Radyolardan da sözlerini, tavsiyelerini dinliyorum.

Barla'daki çınar ağacının, mescidinin, Cennet Bahçesi'nin de eskiden fotoğraflarını çekmiştim. Bunlar Bediüzzaman'ın vefatından sonra oldu tabii. Kabrinin Isparta Büyük Mezarlık'ta olduğunu biliyordum, ama oradan almışlar onu.

İsparta Tugay Camii'nin 12 Nisan 1957 tarihinde temel atma merasimini gösteren fotoğrafın tamamı.

Tarihçe-i Hayat'ta, Üstad Hazretleri'nin solunda bulunan Zübeyir Ağabey'den itibaren fotoğrafın sol kısmı tamamen çıkarılmıştır.

Mehmet Özsevim'in çektiği diğer iki fotoğraf:

(1925-)

MUSTAFA İNAMLIK

1925 Tavas doğumlu Mustafa İnamlık, 1943 senesinde Denizli hapishanesinde Bediüzzaman Said Nursî ve talebeleriyle beraber hapis yatmıştır. Başka bir suçtan içeri alınan Mustafa İnamlık, kaderin tebessümüyle, uzun ömrünün altı ay gibi kısa bir dönemini, “Asrın Bedisi” ile aynı çatı altında geçirmiştir. Her şeyi hapishanede fark eden Mustafa İnamlık, orada Nur talebelerinden çok şeyler öğrenir ve manen çok istifade eder onlardan. Buna karşılık bu masum ve mazlum insanlara kol kanat gerer, rahat etmeleri için sahip çıkar onlara. Gerektiğinde, zulüm etmek isteyen gardiyanlara karşı efelik de yapar.

O zaman tam farkında mıydı veya sonradan bunun kıymetini bilip de değerlendirebildi mi, bilmiyoruz; ama şimdi Nur hizmetlerinin içinde olmadığı belli. Kendisiyle konuşunca, aradan 66 sene geçmesine rağmen hâlâ o kutbun manyetik alanı içinde kaldığı anlaşılıyor. Hatta bir ara, “Bunlar bizim için girmişler hapishaneye, kıymetini bilemedik” dedi. “İnşaallah Ahirette bizi yalnız bırakmazlar” diye de ekledi. Geç de olsa bu nimeti değerlendirmek istiyordu.

Nur’un büyük kumandanlarından “Hüsrev Bey, Ali Hafız, Atabeyli Tâhir Bey, Refet Bey bizim koğuşumuzdaydı” diyor Mustafa

Ağabey. 1970 yıllarında Ankara’da talebeyken çok yakından tanıdığım emekli Yüzbaşı Refet Barutçu Ağabey’den çok istifade etmiştim. Bana Kur’an ve Risale-i Nur dersleri vermişti. Gariptir ki Mustafa İnamlık da Kur’an’ı ve Risale-i Nur’u hapishanede Refet Ağabey’den talim etmiş. Bunu kendisine söyleyince, o da benim gibi çok hayret etti ve “Meğer ikimizin de hocası olmuş” dedi.⁴⁸

Mustafa İnamlık, Bediüzzaman Hazretleri’nin Denizli hapis hayatının, muhtemelen yaşayan son şahitlerinden birisidir... Bize anlattığı hatıralarında Bediüzzaman ve talebelerinin, Denizli hapishanesindeki hayatlarına dair ilginç ipuçları gördük.

Şimdi astım hastalığından muzdarip olan Mustafa Ağabey, dua istiyor. Allah kendisine acil şifalar versin, âmin...

Mustafa İnamlık’ı bize tanıtan, şimdi Nazilli’de oturan Tavaslı Süleyman Harmandalloğlu’na çok teşekkür ediyorum.

Mustafa İnamlık anlatıyor:

Denizli’nin Tavas ilçesinin Keçeliler köyünde, 1925 yılında dünyaya gelmişim. Zamanında köyden Tavas’a gelip bir benzinlik açtım, köyde tarlalarım da var. Şimdi yaşlanınca bu işleri çocuklarım yürütüyor.

Bediüzzaman’la 1943 senesinde Denizli hapishanesinde beraber kaldık. Ben hapishaneye başka sebepten dolayı, onlardan önce girmiştim. Biz Denizli hapishanesineyken “Cumhuriyeti yıkacaklarmış” diye bunları getirdiler. Cumhuriyeti yıkacaklarmış diye haber gelince, baştan bizde bir infial meydana geldi. 50-60 kadarlardı. Belki daha da fazla... Ben hapishanede bir buçuk sene yattım. Hocalar altı ay kadar kaldılar ve yine benden önce çıktılar.

KU’RAN OKUMASINI HAPİSTE ÖĞRENDİM

Baktık ki yeni gelenlerin hepsi de beş vakit namazında, niyazında, duasında, hoca insanlar... Biz bu hocalarla hemen arkadaş, ahabap ve dost olduk. İslamiyet’i orada, onlardan öğrendim ben.

⁴⁸ Refet Ağabey’le alakalı ilginç hatıralarım *Ağabeyler Anlatıyor 1* kitabımızdadır. Bkz. s. 280.

Kur'an-ı Kerim okumasını da orada onlardan öğrendim. Hatta Kur'an'ı hatim ettim orada. Bir önyüzbaşı vardı benim hocam Refet Bey (Barutçu), Bediüzzaman'ın yakın talebesiydi. O benimle çok ilgileniyordu. Arkadaşlara ve bana namaz ve niyazı o öğretti. Refet bey çok iyi bir insandı, çok muhterem bir adamdı. Hiç ayrılmazdık. Kur'an'ı da o yüzbaşı öğretti bana.

Hüsrev Bey (Altınbaşak) vardı. O, Bediüzzaman'dan sonra ikinci adamdı. Bize namazı o kıldırırdı. Ali Hafız vardı (Hafız Ali Ergün). Sonra Tâhir Efendi vardı Atabey'den (Tâhiri Mutlu).

Ali Hafız çok zayıftı. Hapiste hastalandı, hastaneye götürdüler, orada vefat etti. Ali Hafız hep yanımdaydı. Üç dört ay içinde öldü o. Hapishanede üç koğuş vardı. Hüsrev Bey, Ali Hafız, Atabeyli Tâhir Bey, Refet Bey bizim bölümdeydi. Bir de İstanbullu Gönenli Hafız Mehmet Hoca vardı. Gönenli Hafız Mehmet ayrı yerdeydi. Ona mevlit okuttum ben kendi koğuşumda. Gönenli Mehmet Efendi besmele çekip de Kur'an okumaya başlayınca ağlamayacak insanın yüreği taş olması lazımdı. "Bu memlekette Kur'an-ı Kerim kaybolursa üstünü, esresi ile beraber aynısını yerine koyarım" derdi. Öyle bir adamdı o! "Kur'an okumayı parayla satamazsın, Mükâfatı Allah'tan bekleyeceksin" derdi bize. Onu biz çağırdık, mevlit okutmuştuk koğuşumuzda. Onlarla çok samimi arkadaş olmuştuk biz... Bir de İstanbul'dan Şemseddin Yeşil Hoca vardı. O çok yakışıklı, kibar, efendi bir adamdı. Bizlere fazla konuşuvermezdi. Mehmet Hafız ise çok yakın olur; bizimle arkadaş, kardeş gibi konuşurdu. Bunların hepsi de büyük insanlardı, hepsi ulemaydı yani. Hocalar hapishaneye giriverince namaz kılmayan kalmadı ama kılmayan hiç yoktu.

Gardiyanlar namazlarımızı bazen mani olmak isterler, hocalara eziyet etmek, horlamak isterlerdi. Abdest alıyorlar diye uzun değneklerle dürterlerdi hocaları. Ben bunlara mani olurum. Ben kızar, bağırır, korkuturdum onları. Benden çekinirler, bir daha yapmazlardı. Hocaları orada rahat ettirmiştik.

Çok hizmet ettim, Allah kabul etsin. Gecenin yarısında kalkar hocalara hizmet ederdim. Gece beni kaldırır "Şu zarfı gardiyanlara ver" derlerdi.

Hocalar az uyurlar sabaha kadar ibadet ederlerdi. Ben onlara göre çok gençtim, 18 yaşındaydım oradayken.

BİZİM İÇİN HAPSE GİRMİŞLERDİ

Bediüzzaman yalnız olarak, münferit kalırdı; yanına kimseyi vermezlerdi. Bediüzzaman'la görüşmek istesek, imkânı yok, bırakmazlardı. Biz kaçamak olarak kapıda görüşürdük. Teneffüse çıktığım zaman pencereden, kapıdan benimle konuşurdu. Bediüzzaman “Yâ Bâkî ente'l-Bâkî” kelimasını çok söylerdi, bunu iyi hatırlıyorum. Bana “Karındaşım Mustafa” diye hitap ederdi. Zaten herkese kardaşım derdi. Herhangi bir yere çıktığımda benimle kapıda konuşurdu. Her gün traş olurdu. Saçları kulağının yumuşağına kadar uzundu. Sakalı yoktu, bıyıkları vardı. Siyaset sevmeydi. “Siyasetten, şeytandan kaçır gibi kaçın” derdi. Gösterişi hiç sevmeyen bir insandı. Çalım satan mağrur insanları sevmezdi.

Ben Refet Bey vasıtasıyla yazıları yazardım, yazım ince ve güzeldi. Bediüzzaman alfabeyi sonradan öğrendiği için, kocaman kocaman yazar, bir sayfalık yere iki satırlık yazı yazardı. Ben yazıları temize çekerdim. Benim yazdığım yazıları İstanbul'a gönderir kitap haline getirtirdi. Yazılan yazıları gardiyanlarla gönderirdi.

Bediüzzaman hiçbir zaman hurafeciliğe inanmayan bir insandı. Muskacılık, üfürükçülüğe çok karşıydı. “Allah'ın hiçbir kelamı insanlara gazez olarak yaratılmamıştır” derdi. “Allah'ın kelamı yeryüzüne insanlara gazez için inmemiştir. Bilicilik Allah'a mahsustur, Allah'tan başka hiç kimseye mahsus değildir” derdi.

Denizli hapsinde herkes birbiriyle çok samimiydi. Daha önce kavga dövüş edenler ıslah oldu. Onlar gelince böyle şeyler birden kalktı. Hepimiz namazlı niyazlı olduk.

Bediüzzaman'ın suçu neydi? İmana, Kur'ana hizmetti! Ona mektup yazanı da tutup getirmişler. Demek ki bunlar bizim için gelmişlerdi.

O günlerin kıymetini bilemedik. Ama ölmenden önce Bediüzzaman'la ilgili hatıralarımı yazıp çocuklarıma da bırakacağım inşaallah.

(1927-)

MUSTAFA KÖKLÜKAYA

1927 Isparta doğumlu olan Mustafa Köklükaya'nın, doğduğu ve yaşadığı Isparta şehrinin dışında az tanındığını zannediyorum. Oysa kendisi Nur hizmetleri içinde önemli bir yere sahip olan tarihî bir şahsiyettir. Hatıralarının tamamı okununca bu anlaşılacaktır. Kendisinde Üstad'ın şeceresi, teybi, sesi, Hüsrev Ağabey'in tevafuklu el yazması risalelerin orijinal formlarının bulunduğu nu duymuştuk. Bunların yanında Hz. Üstad'ın Tevafuklu Kur'an'ın tabedilmesi için bıraktığı sermaye-196 altın-ile Hüsrev Ağabey'in yazdığı son Tevafuklu Kur'an'ın muhafaza edildiğini de biliyorduk. Görüşmemizde bunların teyidini kendisinden aldık. Mustafa Köklükaya ile Isparta'da kendi evinde görüştük. Uzun bir sohbetimiz oldu ve müsaadesiyle kamera çekimlerinde bulunmak nasip oldu, elhamdülillah. Hamdediyorum, çünkü bunun bir sebebi var. Şöyle ki:

Beni Isparta'daki evine götüren Savlı Hasan Kurt Ağabey'ime (90) binlerce teşekkür ediyorum. Mustafa ağabey, yalnız gitsem muhtemelen beni kabul etmezdi. Çünkü elinde bulunduğu emanetlerle ilgili çok hassasiyetleri var. Onları, bırak göstermek, hakkında konuşmak bile istemiyor. Ama asırlık arkadaşı Hasan Kurt'u kapısında görünce kıramadı doğrusu... Biraz tereddütle de

olsa bizi içeri aldı... Daha evvel Hasan Ağabey'e bir kere teypte ki ses kaydını dinletmiş, ama hepsi o kadar. Biz ise emanetleri göremedik. Fakat sorularımızla Mustafa Ağabey'i epeyce konuştu-rup tarihî hatıralarını kaydettik.

Bizden önce, yakın bir zamanda Ankara'dan Said Özdemir Ağabey de geliyor evine; çok rica ettiği halde, ona da katiyen bir şey göstermiyor. Hatta ikinci kere bir randevu daha istiyor, bir bahaneyle görüşmüyor. Bence çok basit sebepler söylüyor ama kendine göre kat'i doğruları var Mustafa Ağabey'in. Ayrıntıları aşağıdaki metne bırakıyorum.

Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ni, taksisine üç kere yolcu olarak alan Mustafa Köklükaya, 'Yazıcı' Ağabeylerden... Hüsrev Ağabey'in bilhassa ahir ömründe yakını olmuş... Zaten bahsettiği emanetler de Hüsrev Ağabey'den intikal etmiş kendisine. Ses, mi-zaç ve görünüş itibarıyla celalî tecelliyata mazhar olan Mustafa Ağabey, hizmete taalluk eden meselelerde ve hizmet münasebetlerinde çok mülayim. Üstad Hazretleri'nin son dönemlerinde hizmetinde bulunan bütün ağabelere karşı çok muhabbeti var ve onları çok takdir ediyor. "Ben sizi okuyucu olarak kabul ediyorum" dedi bana. Bir serzenişte daha bulundu: "Ben okuyucuların arasına gitsem belli çevrelerden taciz görüyorum. Bir ara Fethullah Hoca'nın vakıflarına gitmeye başlamıştım. Bir sürü laf çıktı. Bu sebeple şimdi hiçbir tarafa gidemiyorum" dedi.

Mustafa Köklükaya, Hüsrev Ağabey için, bizim pek alışık olmadığımız şekilde "Hüsrev Bey" veya seyrek de olsa "Hüsrev Üstad" şeklinde hitabette bulunuyor. Bu sebeple onun "Üstadın ses kaydı" dediği emanet, zaman zaman "Üstad" diye hitap ettiği Hüsrev Ağabey'e ait de olabilir. Zira Hüsrev Ağabey sağlığında, 10. Söz Haşır bahsini teybe okuyarak kaydetmiş ve kendi odasında asılı duran Bediüzzaman Hazretleri'nin şeceresiyle beraber sık sık karşılaştığı baskınlara karşı tedbiren kaldırmış.

Sohbetimizde beni en çok etkileyen şey ise, elindeki emanetler olmakla beraber, Hüsrev Ağabey'in son senelerinde çektiği sıkıntılar. Yanımızda, 15 sene vefatına kadar Hüsrev Ağabey'in hizmetini deruhte eden Hasan Kurt Ağabey'in de bulunması ve anlatı-

lanları birebir teyit etmesi kayıtlarımızla kuvvetli bir senet hükmüne getirmiş oldu.

Mustafa Köklükaya Ağabey'in evinde Savlı Hasan Kurt Ağabey ile beraber yaptığımız çekimlerden sonra, kendileri ricamı kabul ettiler ve hep beraber Avukat Hüsameddin Akmumcu'nun evine gittik. Orada da uzun ve hususi sohbetlerimiz oldu. Uzun zamandır görüşmemiş bu "Üç Yaşayan Tarih"ın hatıralarına şahitlik etmek nasip oldu. Bu sohbetin hususi olmayan kısımları da bu kitapta Av. Hüsameddin Akmumcu maddesindedir.

Bu hatıralar, Mustafa Köklükaya'ya okunarak tashih ettirilmiş ve izin verdiği kısımlar yayınlanmıştır.

Mustafa Köklükaya anlatıyor:

1927 Isparta doğumluyum. Askere gidinceye kadar kunduracılık yaptım. Askerden gelince önce şoförlük, sonra da halıcılık yaptım, halıcılıktan emekli oldum. Benim rahmetli olan bir dayım vardı; Mehmet Eşmen. Berberlik yapardı. Ona Sünnetçi Mehmet derlerdi. Ispartalıların yüzde doksan sünnetini o yapardı. 1940 yılında Risale-i Nur kitaplarını ilk defa o okuyuvermişti bana. Bilhassa evine misafir gittiğimiz zaman, "Bak, Üstad'dan mektup geldi" der ve okuyuverirdi. Ben o zamanlar tahminen 12 yaşlarındaydım. Tabii o tarihlerde çok baskı vardı. Sonra askere gittim. Dayım, büyük kızını Nuri Benli'nin oğlu Mehmet'e verdi, dünür olduk. Başka bir akrabamın kızını da Rüştü Çakın'ın oğluna verdiler, onunla da dünür olmuştuk. Rüştü Çakın'dan çok şey öğrendim ben. Isparta'ya bir ziyaretçi geldiğinde ilk olarak Nuri Benli'ye gelirdi. Zaten oteli (Saray Oteli) vardı. İki de Üstad'ın çok yakın talebelerindendi.

BEDİÜZZAMAN'I ÜÇ DEFA GÖTÜRDÜM

Ömer Özcan (Ö): Bediüzzaman Hazretleri'ni ilk defa nerede, nasıl gördünüz?

Mustafa Köklükaya (M): Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ni ilk defa 1950 veya 51 senesinde Isparta Ulu Camii'nde gördüm. Namazları sağ taraftaki mahfilde kıldardı. Orada çok gördüm. O

zaman belediyede itfaiye şoförüydüm. Her an yangın çıkabilir diye, fazla oyalanamazdım dışarıda. Sonra istifa edip oradan ayrıldım ve taksi şoförlüğü yapmaya başladım.

Bazen iş çıkar, Eğirdir'e giderdim. Dönüşte de arabayı çeker müşteri beklerdim. Eğirdirli Çilingir Ali Efendi (Savran) çıkıp gelir, "Bediüzzaman Isparta'ya gidecek. Götürür müsün?" diye sordurdu. Bu üç defa oldu. Ben de "Götürürüm" derdim. Ben oradan Isparta'ya 15 liraya götürürdüm. Ali Efendi, "Üstad ne verirse onu al. Gerisini arkasındakiler verecekler" diye beni yönlendirirdi. Bir defasında Bediüzzaman Hazretleri benim yanıma bindi. Eskiden Eğirdir yolu demiryolunun altından geçirdi. O köprü hâlâ duruyor. Arabaya binerken kapıyı açar ve elini öpmek isterdim. Fakat mübarek mütemadiyen, "bıdıbıdı" diye mırıltı halinde okurdu. Ben elini öpsem meşgul edeceğim, o okumayı bozacak... Üç defa böyle oldu ve elini öpemedim. Üstad inerken iki buçuk lira verir, üstünü yanındaki talebeleri tamamlardı. Yanında ekseriye Zübeyir falan olurdu. Tabii ben o sırada hizmetleri daha tam bilemiyordum ama Üstad'a çok muhabbetimiz vardı. Bediüzzaman'ın gözleri fincan gibi iriydi ve far gibi yanardı. Adeta insanı mknatıs gibi çekerdi bakışları.

Sonradan ben Hüsrev Bey'e, "Bediüzzaman niye Eğirdir'e gidiyordu?" diye sorduğumda, "Eğirdir'deki postanenin müdürü Nur talebesiydi. Kitaplar Türkiye'ye oradan gönderilirdi. Üstad kitap vermeye gitmiştir" dedi. Üstad hiç konuşmaz, hep okurdu; malayani bir şeyi yoktu.

Hasan Kurt (H): Evet, Üstad pek fazla konuşmazdı. Konuştuğu zaman hizmetle ilgili şeyler konuşurdu.

Ö: Hüsrev Ağabey'e olan yakınlığınızla biliyoruz. İlk defa nasıl tanıştınız?

M: Ben Hüsrev Ağabey'i Isparta'da hep işitiyordum ama hiç görmemiştim. Onu ilk defa Fethiye'de gördüm. Hüsrev Bey, Fethiye'de yaptı askerliğini; yedek subaydı. Ben de orada ayakkabıcı çırağı idim. Bir seneliğine çalışmaya gitmiştim. Bir gün bizim dükkânımıza geldi. Çıta gibiydi. Sonra iki üç sefer daha geldi bizim dükkânımıza.

Mustafa Köklükaya ve Hasan Kurt... İkisi de Hüsrev Ağabey'e çok yakın olmuş... Tarihî hatıralarını anlatırlarken bazen neşeli bazen de hüzünlüdürler.

İlk ziyaretim ise şöyle oldu:

1965'de Isparta'nın Gülcü Mahallesi'nden, Hüsrev Bey'e gideceğini duydum. Fakat davetli değildim. Ben de gidenleri takip ettim ve onlarla beraber içeri girdim. İlk ziyaretim böyle olmuştu. Orada bize, "Herkes evini medrese gibi yapsın, çocuklara Kur'an hattını öğretsin" demişti. Eve geldim. Benim ayrı bir odam vardı. Orayı dediği gibi medrese şeklinde açtım. Külliyyatın tamamını oraya koyup yazıya çalışmaya başladık.

EMANETLER

Ö: Bediüzzaman Hazretleri'nden Hüsrev Ağabey'e, Hüsrev Ağabey'den de size intikal eden bazı emanetler varmış. Onları niye hiç kimseye göstermiyorsunuz?

M: Evet, bu emanetler bende. Hiç çıkarmadığım da doğru. Sebebini şöyle anlatayım:

Sene 1964 veya 65... Benim hemşirem Yayla Mahallesi'nde oturan Salim Güntaş'ın gelinidir, akrabayız yani. Salim Güntaş da kızını Kavaklı Camii imamının oğlu Hakan Tabak'a vermişti. Bu yeni evliler Milas'a gezmeye gitmişler. Şikâyet üzerine polisler onları Milas'tan getirmişler, evlerinde arama yapmışlar ve bulunan bütün kitapları müsadere etmişler. Salim de o köşede oturuyor... Hemşirem hemen bize, "Burayı bastılar kitaplarınızı sakla-

yın” diye haber etti. Annem de onları bir sepete doldurmuş ve kitapları bir komşumuzun evine koymuş. Bu komşularımız Alevi idi. Dosttuk bunlarla.

Aradan üç dört ay geçince, “Ana, git şu kitapları getir artık” dedim anneme. Gitti, getirdi. Yatsı namazından sonra onları çıkardım. Elime eski yazı kitaplardan birini aldım. Tam bakarken kapı açıldı ve Ali isminde bir sivil polis içeri girdi. O zaman bir miktar hapis yatmış olduk.

Ondan sonra biz orada 10 kişi olduk ve beş kere daha baskın yedik. Birisinde Hüsrev Bey de vardı. Onunla da hep beraber yatmış olduk.

İşte şimdi bazıları bendeki emanetleri istemeye geliyorlar. Ben de onlara, “Benim başımdan böyle bir hâdise geçti. Ben bunları zamanı gelmeden çıkaramam” diyorum.

Ö: Neler var sizde? Üstad’ın şeceresi de varmış?

M: Ben bir şey bilmiyorum. Vardır. Tevafuklu eserler de vardır. Ben yerinden hiç oynatmıyorum onları. Bak başımdan geçenleri söylüyorum sana. Sonunda mahkeme bizi beraat ettirdi ve her şeyin iadesine karar verdi.

Ö: Peki, bu emanetleri size kim verdi? Niye verdi?

M: Hüsrev Bey verdi. Hüsrev Bey, Bursa Cezaevinde iken emanetlerin bana gelmesi şöyle oldu:

1971 muhtırası verildiğinde Isparta’yı Eskişehir Sıkıyönetim İdaresine bağlamışlardı. Muhtıradan sonra rahmetli Hüsrev Bey’i bastılar. Tevkif edip Eskişehir’e, mahkemeye sevk ettiler. Orada Hüsrev Bey’e bir senesi hücre hapsi olmak üzere 5 veya 6 sene ceza verdiler. Ben o sırada avukat tutulmasında, mahkeme takip işlerinde rahmetli Hüsrev Bey’e çok hizmet verdim. Adapazarı’ndan avukat getirdim, ne isterse yapmaya çalıştım. Yirmi defadan fazla mahkemeye gidip geldim. Hemen her hafta gidiyorduk. Bu arada istihbarat yetkilileri gelip mahkeme heyetine baskı yapıyordu.

Eskişehir’de hüküm kesinleşince, Hüsrev Bey’i Bursa’ya sevk etmeyi düşündüm. Orada hâkimlik yapan bir sınıf arkadaşım var-

dı. İsmail Topkaya... O zaman Av. Hüsameddin Akmumcu milletvekiliydi. Ankara'ya, onu ziyarete gittim. Onunla beraber Adalet Bakanlığı Müsteşarına çıktık ve Hüsrev Bey'i Bursa'ya naklettirdik. Hâkim olan arkadaşım dindar bir insan değildi; ama Allah onu istihdam etti. Beni evinde misafir eder, hapishane savcısına “Birini gönderiyorum, Hüsrev Bey'le görüştür” diye telefon ederdi. Çok yardımları oldu.

Bir defasında Hüsrev Bey beni istemiş, “İllaki gelsin” demiş. Burada Yaşar Çelik vardı. “İlla Mustafa Ağabey mi gidecek?” demiş. O da, “İsterse ikisi gelsin” demiş. Bursa'daki Nur talebeleri her zaman Hüsrev Bey'le ve bizimle temas kuruyorlardı tabii.

Neyse, vardık... Hüsrev Bey beni muhatap aldı. Yüzyüze değil, delikten konuştuk. O zaman bana, “Evde şunlar şunlar var. Bunları al ve muhafaza et” diye tembihledi.

Ö: Neler saydı mesela?

M: O güne kadar ne varsa ona teslim etmişler. Yazılı kâğıtlar falan... Bir kutunun içine yerleştirmiş. Ben de karıştırmadım onları. Halen de karıştırmıyorum. Benden istemeye gelenlere, “Kardeşim, benim başımdan böyle bir hadise geçti. Ben bunları karıştırmak istemiyorum. Kendim de görmek istemiyorum. Yeter ki ben bunları muhafaza edeyim” diyorum.

Ö: Üstad'ın teybi de var mı sizde?

M: Var.

Ö: Sesi de varmış?

M: Evet, sesi de var.

Ö: Bir görsek... Zararı yok, dinlemeyelim.

M: Nasılsa yakında işler düzelecek o zaman görürsünüz.

Ö: Teyp Üstad'a ait miydi?

M: Evet... Teyp ve kaset duruyor. Bakın! Said Özdemir geldi bizim bu eve. Geçenlerde yine gelmek için haber göndermiş, “Gelsin” dedim. Fakat rahatsızlanmış, vaktinde gelemedi. Sonra randevu aracılığı yapan kardeş aradı. “Ben yattım kardeşim” dedim. Bir daha görüşemedik.

Ö: Geldiğinde sizden ne istedi?

M: Üstad'ın şeceresini istedi. “Buradaki dershaneye asacağız” dedi. Ben onlara, az evvel size anlattığım başımdan geçen hadiseyi anlattım ve veremeyeceğimi söyledim.

Ö: Peki Mustafa Amca, kimin önce gideceğini Allah bilir ama yarın emr-i Hak vaki olsa bu saklamanın manevi bir mesuliyeti olmaz mı? Bu emanetlerin efkâr-ı umumiyeye çıkması lazım değil mi?

M: Benim profesör olan iki oğlum var. İkisi de Nur talebesi... Hatta birisi *Mu'cizat-ı Ahmediye Risalesi*'nin tamamını ezbere bilir. Onlar gerekeni yapar. Onun için siz müsterih olun.

TEVAFUKLU KUR'AN

Ö: Hüsrev Ağabey'in yazdığı Tevafuklu Kur'an da o kutuda mıydı?

M: Evet... Hapishaneden çıktıktan sonra bazılarını geri istedi Hüsrev Bey. Mesela şu şimdi piyasada satılan Tevafuklu Kur'an var ya... Onu istedi. O zaman evine gidip verdim. Bu kutudaydı o da. Öbürlerini istemedi bende duruyor.

Ö: Peki bu Kur'an nasıl ve kim tarafından tabedildi?

M: Hüsrev Bey bir gün bana, “Mustafa, şimdi bunu tashih için dağıtsak, çapını çıkarır getirirler. Ne edeceğiz?” dedi. Sene 1975 olacak, fotokopi makinesi yeni çıkmıştı o zaman. “Efendim fotokopi makinesi çıkmış, alırlar istersen” dedim. “Peki, alsak iyi olur o zaman” dedi. Ben almaya gittim, para da yok cebimde... İstanbul'a gittim, büyük oğlum Ethem, teknik üniversitede okuyordu. Onun evinde kalıyordum. Aradım, ithal eden yeri buldum ve peşin fiyatlı için pazarlık ettim. Zannederim 34 bin lira olacaktı. İstanbul'da halı verdiğim tüccarlardan kefil buldum ve bir aylık senet vererek makineyi aldım. Bu paranın bir kısmını sonradan bazı yardımlarla tamamladık, gerisini ben ödedim. Daha o zaman renkli fotokopi yok yalnız. Sonra fotokopi çekildi ve tashih için dağıtıldı. Piyasada olan Kur'an oydu. Aslı bendeydi. Bir de o zaman biz Tevafuklu Kur'an'ın basılması için İzmit Seka'dan 40 ton kâğıt almıştık.

Sonra Hüsrev Bey müteveli tayin etti. Isparta'dan ben ve Muzafer Ecevit vardık. İki kişi de İstanbul'dan vardı. Ankara'dan Mehmet Armutçuoğlu ve Enver vardı. Hayrat Vakfı'nı kurduk. İşin İstanbul'a nakline karar verdik. Hüsrev Bey İstanbul'da işin başında kalmaya başladı. Her ayın 15. gününde toplantılarımız oluyordu. Yalnız Hüsrev Bey bu son yıllarında hastalanmış, ciddi olarak rahatsızlanmıştı.

Ö: Yani Hüsrev Ağabey hayatta iken o Kur'an piyasa çıkmış oldu, öyle mi?

M: Evet, öyle... Yalnız 1977'de vefatına yakın Hüsrev Bey'in diline felç geldi. Kelimeleri ifade edemiyordu. Beynine de vurmuştu.

H: Hatta Abdülvahid Hoca gitmiş ziyaretine. "Bir baktım ki bir rençberin bütün mahsulünü toplayıp da rahmet gelip ıslatmasın da bir an evvel kurtarayım diye kıvrandığı gibi, öyle kıvranıyordu" demişti. Yani hastalığı ilerlemeden vazifeyi bitirmek istiyordu.

M: Evet, işi bitirmek için... Vakıf harekete geçsin diye...

Ö: Üstad'dan kaç altın kalmıştı?

M: Bediüzzaman'dan 196 adet sarı lira kaldı bana. Kesede 196 altın vardı. 4 tanesini Bediüzzaman kendisi bozuyor, kalanını Hüsrev Bey'e veriyor. Yani aslında baştan 200 altın varmış kesede. Kesesi daha bende duruyor. İçinde de bir tane altın var. Tevafuklu Kur'an'ın tabedilmesi için bu para Bediüzzaman'dan Hüsrev Bey'e kaldı. Hüsrev Bey'den de bana geçti. 1975'lerde tekrar geri isteyince, ben o altınları çamaşırlarıma sardım, sanki sıradan bir şey taşıyor gibi omzuma aldım ve götürdüm. İzmir'den, hapishaneden gelince Hüsrev Bey'e kendi evinde teslim ettim. Yalnız altın ağır oluyor ha... Keseyi ve altını görmek ister misiniz?

Ö: Çok isterim tabii. Altınları nereye sattınız?

M: Hüsrev Bey'le beraber toplandık. Orada herkes bir fikir söyledi. "Efendim, arttırmaya koyalım en çok kim verirse o alsın" denildi. Ben en sonunda, "Efendim, Risale-i Nur talebelerinin hepsi fakir. Bu altınları parası olan alır ancak. Parası olanlar alınca da alamayanlar yanlış hissiyata kapılabilirler" dedim.

Mustafa Köklükaya, Bediüzzaman'dan Hüsrev Ağabey'e, ondan da kendisine intikal eden altınlardan bir tanesini ve altınların kesesini gösteriyor.

Daha sonra da “Bu yüzden en iyisi şöyle yapalım: Siz hizmet edenleri herkesten çok biliyorsunuz. Sen söyle, onlara verelim. Önce sorup fiyatını öğrenelim. Zararı yok, 50 lira fazla olsun, öyle dağıtalım” dedim. Bunu kabul etti. Benim Anadol marka bir pıkabım vardı. “Ben sizi nereye dağılacaksa arabamla götürüyüm, dağıtalım” dedim. Buradan gittik. Mesela Marmaris'e... Oran Fethiye'ye sonra Antalya Kumluca'ya geldik.

Ben iki tane yazdırmıştım; birini oğluma, diğerini kendime diye.

HÜSREV AĞABEY İZMİR BUCA CEZAEVİNDE

Ö: Bursa hapishanesinde rahat mıydı Hüsrev Ağabey?

M: Hüsrev Bey, Eskişehir'de karar verilene kadar yattı. Bursa'da da bir seneye yakın kaldı. Hücre cezası vardı; Bursa'da hücre cezasını çekti. Hapis yatarken bir yere sevk edilmesi gerekti. Buralara getirmek mümkün değil... Yine Ankara'ya, milletvekili olan Avukat Hüsameddin Akmumcu'ya gittim. Beraber Adalet Bakanı ve Müsteşarına çıkarak İzmir Bergama'ya yaptırdık sevkini. Bergama'da hastalanmış. İzmir Buca Cezaevine sevk etmişler. Orda revir vardı. Hem tedavi olacak hem hapis yatacak... Buca Cezaevinde herhalde 3-5 ay yatmıştır.

Hüsrev Altınbaşak.

**1971 Eskişehir Sıkıyönetim Mahkemesinde beklerken
bir gazeteci tarafından çekilmiş fotoğrafı...**

Bir gün biz İzmir'e gidip kendisiyle konuşacaktık. Fakat orada telefonla muhabere yapılıyordu ve arada da cam oluyordu. Hüsrev Üstad, benimle konuşacağı mahrem şeylerin duyulmasını istemiyordu. Akmumcu'da vekâleti olduğu aklıma geldi. Hemen gidip Akmumcu'yu Ankara'dan aldım ve tayyare ile İzmir'e, Buca Cezaevine götürdüm. Fakat biz varana kadar saat 16.30 oldu. Akmumcu "Yahu Mustafa, bu saatten sonra kimi bulacağız biz şimdi?" dedi. "Allah bir kapı açar" dedim. Vardık... Hakikaten onun çok samimi olduğu bir savcı arkadaşı o gün orada nöbetçiymiş. Savcı karşıdan Av. Akmumcu'yu görünce koştu, onu kucakladı ve aldı götürdü odasına. Hüsrev Efendi'yi de karşımıza çıkarıverdiler. Bir masanın başına oturduk. Her şeyi konuştuk.

1974 AF KANUNU MESELESİ

Ö: Avukat Hüsameddin Akmumcu adı 1974 Ecevit affı sırasında çok öne çıkmıştı. O zaman Isparta milletvekiliydi. Ecevit Başbakan, Erbakan yardımcısıydı. Ve 1971 Muhtırasında cezaevine girenleri çıkarmak için bir af çıkarmaya karar vermişler ve anlaşmışlardı. Fakat Akmumcu ve birkaç arkadaşı Müslümanların yanında komünistlerin de affına şiddetle karşı çıkmış ve partisinin genel başkanı olan Erbakan'la ters düşmüştü. O günkü gazetelerde Akmumcu adı flaş olarak her gün geçiyordu. Bununla ilgili bir hatıranız var mı?

M: Herhalde 1974 senesiydi. Ecevit başbakandı. Hüsrev Bey bu af konusunda, “Komünistler zaten orda hapis yatmıyorlar, orada besleniyorlar. Onların zaten çoğu beraat etti. Olan Müslümanlara oluyor” diyordu. O sırada beni Ankara’ya gönderdi rahmetli.

Hüsrev Ağabey, “Affa karşı çıksınlar” diye Akmumcu’ya benimle haber gönderdi. Ben Ankara’ya gittim. Akşam olmuştu. O gece dershane de kaldım. Bir de Akmumcu ile Yaşar Çelik’in telefonla konuştuklarını duydum. Akmumcu, Yaşar’a benim için, “Gelmeseydi iyi olurdu” demiş. Hüsrev Bey bunu duyunca hemen bir taksi tutuyor ve Akmumcu’nun evine gidiyor. Orada herkesi topluyor ve gerekenleri söylüyor. Böylece mesele hallolmuş, bana ihtiyaç kalmamıştı.

İşte Akmumcu, “Biz komünistlerin affı için rey vermeyiz” diye karşı çıkıyordu o zaman.

DENİZLİ HAPİSHANESİ

Ö: Biraz da geriye gidelim... Siz Risale-i Nur’u tanıdıktan bir kaç sene sonra 1943 Denizli mahkemesi başlıyor, değil mi?

M: Evet... 1943’te Isparta’dan 65 kişi aldılar Denizli’ye.

H: Başta Hüsrev Ağabey, Kâtip Osman, Rüştü Çakın, Nuri Benli... (Üstad’ı Kastamonu’dan getirdiler Denizli’ye) Bunları önce burada, Isparta hapishanesinde iki ay kadar yatırdılar. Denizli’ye sonra gönderdiler.

Isparta hapishanesinde kalırlarken İslamköylü Hafız Ali Efendi bir rüya görüyor. “Al sana Denizli’nin bir avuç toprağı” diye eline veriyorlar. Hafız Ali Efendi bu rüyayı hapishanedeki ağabeylere şöyle tevîl ediyor: “Biz burada kalmayacağız. Bizi Denizli’ye sevk edecekler ve ben orada vefat edeceğim” diyor. Yanındaki ağabeyler, “Mübarek Ağabey, Üstad’ın bir tek Nur ve Gül Fabrikası var. Biz senden daha çok hizmet bekliyoruz. Hemen ölmeyi mi düşünüyorsun?” diyorlar. Nitekim Hafız Ali Efendi’nin dediği gibi çıktı ve orada kaldı.

M: Evet. Ve Denizli hapsinde çok yüksek dozajda bir zehir Üstad’a veriyorlar. Tabii bunun haberi talebelere intikal ediyor.

Hafız Ali Ağabey, “Ben dua edeceğim, siz âmin deyin” diye oradaki talebe arkadaşlarından söz alıyor. Sonra “Ya Rabbi! Üstad'ımın yerine beni al! Ya Rabbi! Üstad'ımın yerine beni al!” diye Allah'a niyaz ediyor. Ondan sonra Ali Efendi hastalanıp vefat ediyor. Üstad Hazretleri şifa buluyor. O zehir de sol göğsünde toplanıyor ve yıllarca orada kalıyor. Üstad kabre o zehirle gidiyor. Ben bunu Hüsrev Bey'den ve Denizli hapsinde bulunan diğer ağabeylerden bizzat kulaklarımla, böyle işittim.

Benim Denizli hapishanesinde jandarma kâtibi olan bir akrabam vardı. Baba tarafından akrabam olurdu. İsmi Cıbaoglu Hak- kıl... O, şahit olduğu bir hadiseyi anlatmıştı. Denizli hapsinde ya- tarken bir asker hamamcı olmuş. Yani banyo ihtiyacı olmuş. O haliyle nöbet mahalline gelmiş. Üstad ona, “Evladım, silahını şuraya daya. Ben beklerim. Sen git abdestini al, gel” demiş.

H: Isparta'dan Denizli'ye götürülürken yolda yaşanan bir ha- dise var. Bunu hem Hüsrev Ağabey'in, hem Tâhirî Ağabey'in, hem de Kâtip Osman'ın kendisinden, bizzat duydum. Hadise şöyle:

Isparta'dan Denizli'ye trenle 30-40 kişiyi jandarmaların neza- retinde götürmüşler. İstasyonda süvari teğmeni karşılamış bunla- rı. Hapishaneye teslim edecek olan o atlı süvari, onları trenden indirmiş. Ama edepsizin biriymiş ki elindeki kırbacla bir birine, bir ötekine vuruyormuş. “Hadi yürüyün! Adınız hoca olacak bir- de!” deyip kırbacla vuruyormuş. Aralarında doksan yaşında Savlı Hasan Can da var... Bir vurmuş, bir de küfür etmiş. İşte o zaman Üstad Hazretleri şöyle bir bakmış: “Zabit! Tokat yersin, karış- mam! Bunlar senin küfrüne layık değiller! Bunlar masumdur! Tokat yersen karışmam” demiş sert bir şekilde. Hakikaten bir tokat yemiş o adam. Onları teslim ettikten sonra gözüne bir ağrı girmiş. Hastaneye gitmiş... Gözü akmış... Risale-i Nur'a ihanet edenler bazen böyle tokadını hemen yemiştir.

(1892-1978)

NUH BEY (POLATOĞLU)

Barla Lâhikası'nda ismi geçen ve kendisine hitaben Bediüzzaman Hazretleri tarafından iki mektup yazılan merhum Nuh Polatoğlu, 1892 yılında Van'da dünyaya gelmiştir. Bediüzzaman Hazretleri'nin Eski Said döneminde, Van'daki dostlarından birisidir. Nuh Bey'in, aynı zamanda, Molla Hamid Ekinci ile de sıkı münasebetleri ve dostlukları vardı. Molla Hamid Ekinci ise 1923-1925 yılları arasında, Van'da, bir mağarada idame-i hayat eden Bediüzzaman Hazretleri'nin yakın hizmetinde bulunmuş önemli bir şahsiyettir.

Nuh Polatoğlu, 1926'da önce Burdur'a, sonra da Isparta ve Barla'ya sürgün edilen Bediüzzaman Hazretleri'ne hacdan getirdiği hurma ve zenzem suyundan gönderir. Tevafuk eseri olarak aynı anda Üstad da kendisine Barla'dan bir takım Külliyyat ile iki ay arayla iki adet mektup yazıp gönderir. Üstad'ın gönderdiği kitaplar şimdi 89 yaşında olan ve Van'da ikamet eden Cahid Ünsal'da bulunmaktadır. Bediüzzaman'ın Nuh Bey'e yazdığı mektuplar Barla Lâhikası'nda geçtiğinden, 1935 Eskişehir mahkemesince Nuh Polatoğlu'nun adı da tespit edilir ve tutuklanır. Böylece Bediüzzaman Hazretleri'yle beraber altı ayını Eskişehir hapishanesinde geçirir.

Nuh Polatoğlu, Bediüzzaman'a olan muhabbetinden dolayı onun fotoğrafına fotomontaj yaptırarak kendi fotoğrafını eklemiştir.

Nuh Polatoğlu 1978 senesinde 86 yaşında iken Van'da vefat etmiştir. Mezar taşında “Hacı Mehmet Oğlu Hacı Nuhî Polatoğlu. Doğum: 1308 Vefatı: 25.4.1978” yazmaktadır.

Nuh Bey'le ilgili hatıralarla, bahsi geçen Bediüzzaman'ın iki mektubunun yazılış hikâyesini iki önemli kişinin katkılarıyla hazırladık. Nuh Bey'i yakından tanıyan Van Nur talebelerinin ilklerinden olan Cahid Ünsal ve Nuri Güleşer. İkisinin de kendi hatıraları bu kitapta yer almaktadır. Kendilerine teşekkür ediyorum.

BARLA LÂHİKASI'NDAKİ İKİ MEKTUBUN YAZILIŞ SEBEBİ

Hacı Nuh Bey'in hac dönüşü, Barla'da bulunan Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ne gönderdiği hurma ve zemzem hediyesi, çok önemli iki mektubun yazılmasının vesilesi olmuştur. Bu mektuplardan birincisi Barla Lâhikası'nın 188., ikincisi ise 355. sayfasında yer alıyor. Mektupların bir ay ara ile yazıldığı anlaşılmaktadır. Vanlı ağabeylerin verdikleri bilgileri de dikkate alarak mektupları dikkatle inceledik. Bu hediye meselesinin özeti şöyle:

BARLA LÂHİKASI'NDAKİ BİRİNCİ NUH BEY MEKTUBU

Nuh Polatoğlu, Bediüzzaman Hazretleri'ne hurma ve zemzem gönderiyor. Hz. Üstad, hediye almayı, paketini açtırmıyor, Eğirdir'de bekletiyor. Yazdığı birinci mektupta bu mesele şöyle geçiyor:

“Aziz, sıddık, vefadar âhiret kardeşlerim Hacı Nuh Bey, Molla Hamid! (...) Çok rica ederim ki gücenmeyiniz, hediye kabul edemedim. Adem-i kabulün esbabı çoktur. En mühim bir sebep, benim kardeşlerim ve talebelerimle olan münasebetin samimiyetini ve ihlâsı zedelememektir.” (Bediüzzaman Said Nursî, *Barla Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 188)

Nuh Bey'in hac hediyelerini Üstad'a gönderdiği aynı tarihte, aynı fiyat değerinde, Hz. Üstad da Barla'dan Van'a bir takım Külliyyat gönderiyor. Hem de Nuh Bey'in hediye gönderdiğini bilmeden, tevafuk eseri olarak gönderiyor. Aynı mektupta bu tevafuk için şöyle diyor Hz. Üstad:

“Sonra yine o Mehmed Efendi'nin hizmetkârı Eğirdir'e gidip Mehmed Efendi'nin mektuplarını getirmiş. Yine Nuh Bey'in hediyeye ait, bana olan mektubunu getirdi. Dedim, kat'iyen bu iş tesadüfî değil. Sonra mektubun müstemilâtına dikkat ettim. Tahmin ettim, Van'da Nuh Bey'in bana hazırladığı hediye göndermek tarihinde, ben de aynı tarihte aynı fiyatta bir hediye-i azîmeyi Nuh Bey'in namına Van'daki ihvânıma gönderiyordum. (Haşiyeye: Maddeten otuz liralık, mânen belki üç yüz liralıktır.)”

Yine aynı mektubun aşağıdaki satırlarında, Hz. Üstad'ın gönderdiği hediye Risale-i Nur olduğu anlaşılıyor. Kitapların ehline yetiştirilmesiyle, kitapları elde eden ve neşreden Cahid Ünsal Ağabey'e işaret ediyor olabilir. Çünkü Nuh Polatoğlu bu kitapları alınca her nasılsa korkuyor ve toprağa gömerek saklıyor. Kitaplar, sonradan Molla Hamid aracılığı ile Cahid Ünsal'ın eline geçiyor. Cahid Ağabey kitapları evinde hâlâ muhafaza ediyor ve okuyor. Hâlâ muhafaza ettiği kitapları, kendisini ziyaretimiz sırasında bize de göstermişti. Üstad'ın mektubundaki ilgili kısım şöyle:

“Ey Nuh Bey ve Hamid Kardeşlerim! (...) Size gönderdiğim risaleleri muhafaza etmek ve sahip çıkmak ve benim yerimde onları

himaye etmek, binler lira kıymetinde bana karşı büyük bir hediye-
yedir. Çünkü netice-i hayatımı ve vazife-i vataniyemi ve o havâli-
deki kardeşlerimin uhuvvet ve muhabbetlerine karşı borçlarımı
eda eden o risalelere ciddi sahip çıkmak, tam muhafaza etmek ve
ehline yetiştirmeye vasıta olmak öyle bir hediyedir ki, dünyevî he-
diyelerin binlerine mukabildir. Hem emin olunuz ki, manevî zara-
rım büyük olmasaydı, Nuh Bey'in hatırını kırmayacaktım.”

Bu mektubun tamamında Üstad Bediüzzaman Hazretleri'nin
en birinci düsturlarından olan, hediye kabul etmeme sırrı, hikme-
ti ve sebebi izah eder.

BARLA LÂHİKASI'NDAKİ İKİNCİ NUH BEY MEKTUBU

Hediyeler Barla'ya gittikten sonra, aradan bir ay kadar geçiyor
ve Nuh Bey'in mektubu da, Van'dan, Barla'ya, Üstad Hazretleri'ne
ulaşılıyor. Mektubu alıp okuyan Üstad, daha evvel karşılığını teva-
fuken kitap olarak gönderdiği paketi açtırıyor ve hayrette kalıyor.
Çünkü beklemediği bir şey çıkıyor paketten. Ve Barla Lâhika-
sı'ndaki konuyla alakalı ikinci mektubu yazıyor. Mektup, bu sırlı
meseleyi izah ediyor. Mektupta Abdülmecid Ağabey'in adı da ge-
çiyor. Zira o sırada Abdülmecid Ağabey de Van'dadır. Mektubun
ilgili kısımları şöyle:

“Aziz, sıddık, vefadar, hakikatli, fedakâr kardeşlerim Nuh Bey,
Molla Abdülmecid, Molla Hamid! (...) Hediye'nin vürudundan
sonra, bir ay kadar kaza merkezinde bıraktık, almadık. Sonra
Nuh'un mektubunu aldıktan sonra getirterek açtık, hayrette kal-
dık. Tasavvurumuzun bütün bütün fevkinde çıktı. Bu teberrüke
karşı istiğnâ değil, belki bir iltifat-ı Ravza-i Mutahhara olduğun-
dan, ona karşı dilencilikle iftihar ediyorum.” (Bediüzzaman Said
Nursî, *Barla Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 355)

Bediüzzaman, karşılığını gönderdiği hediye'nin kabul sırrını,
bir “iltifat-ı Nebevî” olarak, yine aynı mektupta şöyle açıklıyor:

“Çok mübarek hediye'nizi açtık, gördük ki, Van hediyesi değil,
belki Medine-i Münevvere ve Ravza-i Şerife'nin mübarek kera-
metli hediyesidir. Hem fiyatı, üstünde yazıldığı gibi yirmi beş lira
değil, yirmi beş bin liradan fazla manen kıymetlidir. O mübarek

hediye-i Medine-i Münevvere namına, bu havalideki Kur'an-ı Hakîm'in hizmetinde hâlis hizmetkârlarına ve benim arkadaşlarıma tevzi' etmek için, aler-re's-i vel'ayn kabul ettik. Fakat bu manevi hediye-i ehemmiyetli bir sırrı bulunduğu bana ihtar edildi. Yani Cenab-ı Hakk'a yüz bin şükür ediyorum ki, Kur'an'a ve zat-ı Risale'te hizmetimizin bir alamet-i makbuliyeti nev'inden olarak, bir iltifat-ı Nebvîyi hissettim."

Hz. Üstad, bu hediyeleşmenin tesadüfî olmadığını, tevafuk eseri olduğunu şöyle izah ediyor:

"Fesühbanallah dedim, bu hediye içinde sırlar var. Tetkike başladım. Baktım ki gönderdiğim risaleler kaç parçadır; herbir parçaya mukabil bir nevi hediye var. Yirmi bir parça, hem risalelerden hem teberrükten saydım. Bu çeşit teberrükü, şimdiye kadar işitmemiştim. Hiçbir hacı böyle bir zamanda, böyle merak edip, her neviden bir kısım alsın hem benim hesabıma Medine-i Münevvere'nin mübarek eşyasını bana ayırıp göndersin... Bu demek Nuh muh işi değil. Ravza-i Mutahhara sahibinin bu teberrük içinde bir iltifatı vardır."

Bediüzzaman Hazretleri bu sırlı hediyeleşmenin hurma ve zezem sayıslı ve cinsine göre izahına şöyle devam ediyor:

"Öyleyse, sair nevilerin dahi, risalelerin nevilerine işaret eder diye, dikkat ettim ki, yedi nevi hurma gönderilmiş. Bir parçası büyükçe, otuz üç tane kadar. Fesühbânallah, dedim, yedi nev'i göndermekte ne mânâ var? Birden kalbime geldi ki: İman-ı billâha dair yedi nevi ile aynı hakikat yazılmış, Van'a gönderilmiş. (...)

"Sonra, o mübarek mâ-i zezem, büyükçe bir şişe ve parlak nuranî bir surette içinde çıkması... Dedik ki: Madem o levha-i mübareke Mu'cizât-ı Ahmediye'ye, o yedi nevi hurma mârifetullah ve resâil-i tevhid-i işaret var. Elbette bu mâ-i zezem dahi, âb-ı hayatın mâ-i zezemesini kâinata dağıtan Kur'an-ı Mübîn'in menbaı ve birinci mahall-i nüzulü bi'r-i zezeme civarı olduğundan Yirmi Beşinci Söz olan i'câz-ı Kur'an'a işaret vardır. Ve alamet-i makbuliyet olarak telakki ediyoruz."

(1935-)

NURİ GÜLEŞER

Van Risale-i Nur hizmetlerinin kıdemli bir neferi olan Muhammed Nuri Güleşer, 1935 Van doğumludur. Nuri Güleşer bize Van Nur hizmetlerinin inkişaf yıllarını, ilk Nur dershanelerini ve derslerini anlattı. O tarihlerde yoksulluk ve korku içinde yapılan fedakârca hizmetlerden bahsetti. Hem ağladı, hem anlattı.

Çok sevdiği Üstad'ı Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'ni 1955 senesinde Isparta'da ziyaret eden Nuri Güleşer'in elinde, 1922 yılında tabedilen *Lemeât Risalesi*'nin orijinal bir nüshası var. Haklı olarak gözü gibi saklıyor onu...

Nuri Güleşer'in babası Mehmet Reşit Efendi, Eski Said döneminde Bediüzzaman Hazretleri'nin ders ve sohbetlerinden tefeyüz etmiş bir şahsiyet... 1915 Van'daki Ermeni zulmüne de şahit olmuş olan rahmetli Reşit Efendi, bu faciayı oğlu Nuri Güleşer'e anlatmış. O da bize anlattı. 2005 yılında *Sabah* gazetesinde de yayınlanan Nuri Güleşer'in "Van Ermeni Mezalimi" açıklamasını, tarihe not düşmek için hatıralarının sonuna ilave ettik. Ayrıca bu feci hadiseyi teyit eden Risale-i Nur'dan bazı bölümler iktibas ederek anlatılanları destekledik.

Nuri Ağabey'le röportajımız, Van Risale-i Nur hizmetlerinin motoru addedilen Yaşar Altaylı'nın Van'daki evinin cennet-misal

bahçesinde yaptık. Bizi Nuri Güleşer'le tanıştırdığı ve evinde misafir ettiği için Yaşar Ağabey'e teşekkür ediyorum.

Hatıraları Nuri Güleşer'e tashih ettirilmiştir.

Muhammed Nuri Güleşer anlatıyor:

1935 Van doğumluyum. Dedemler ve babamlar Van'ın Yukarı Nurşin Mahallesi'nde ikamet ederlermiş. Ortaokul mezunuyum. Askerlik öncesinde 3,5 yıl Van Ulu Camii'nde müezzin olarak görev yaptım. Askerlik dönüşümde maliyede iki yıl memuriyet yaptıktan sonra, Van'da kurulan Zirai Mücadele Teşkilatına geçtim ve oradan 1977 yılında emekli oldum.

Biz neseben Halid Bin Velid soyundan olduğumuzu biliyoruz. Şeceremiz vardı; fakat babam Hakkârî'ye giderken Zap Suyu'nda bir kaza neticesinde bunu zayı ediyor. Dedem Van'da Halife Abdullâh Efendi diye maruftur. Babam Reşit Efendi ise, bazı ticarî faaliyetler yaptıktan sonra Yukarı Nurşin Camii'nde on yıl imamlık yaptı. Malumunuz, bu cami, Üstad'ımızın Eski Said döneminde bulunduğu camidir. Daha sonra Van Merkez Vaizliği görevini de ifa etti.

VAN'DA HİZMETLERİN BAŞLAMASI

Biz çocukluğumuzdan itibaren hep Üstad'ın menkıbeleri ile büyüdük. Bediüzzaman, babamız ve yaşlı insanlar tarafından daima Molla Said-i Meşhur diye anılır ve anlatılırdı. Üstad'ımızın sık sık Nurşin Camii'nde bulunması, Erek Dağı'nda bulunuşu, sürgüne götürülüşü, burada bize hep hikâye edilirdi. Biz bunları tatlı bir hikâye veya bir efsane gibi dinlerdik. Bu şekilde çocukluğumuzdan itibaren Üstad'ımıza karşı bir sevgi ve muhabbet oluşmuştu kendi küçücük âlemimizde.

14-15 yaşlarına geldiğimizde Sebilürreşad, Serdengeçti, Büyük Doğu gibi müspet dergileri takip etmeye başladık. Bu dergilerde zaman zaman Üstad'dan bahisler olurdu. 1954 yıllarında Risale-i Nur yeni harflerle daktilo ile yazılmış halde küçük kâğıtlar, mektuplar, kitaplar şeklinde Van'a gelirdi. Kitaplar eskimez yazıyla da gelirdi. Bunlar daha çok PTT'de memur olarak çalışan Cahid Ün-

sal Ağabey'e gelir ve Molla Hamid Ağabey bizlere intikal ettirirdi. Biz onları bazen evlerde, bazen cami hücrelerinde, bazen de kahvelerde üç beş arkadaş toplanıp okurduk. Herkes cebindeki notları çıkarır okur oralarda mütalaa ederdik.

Eski Said döneminin sonlarında, Van'ın Ereğ Dağı'nda bir mağaraya çekilen Bediüzzaman'a sadakatle hizmet eden Molla Hamid Ekinci (1900-1984).

Merkez polis karakolunun tam karşısında Ulu Camii'ne yakın bir köşede rahmetli Celal Alıcı'nın sıhhi tesisatçılık yaptığı bir dükkân vardı. Sonra o işi bırakıp orayı, bu hizmeti yapmak maksadıyla kahveye dönüştürdü. Orada çok hizmetler olmuştur. Halk arasında "Nurcuların Kahvesi" olarak anılırdı orası. Eserleri burada okurken, bizi görenler sandalyesini yanımıza çekip dinlemeye başlardı. Bu şekilde Risale-i Nur, buradan umuma duyulmaya başlamıştı. Molla Hamid, Hacı Ziya Mescioğlu, Hacı Reşit Övet, Hamid Kuralkan, Selahaddin Akyl, İrfan Telli, Ruşen Altaylı (Yaşar Altaylı'nın amcazadesidir), Şakir Coşkun, Muhiddin Toprak, İbrahim Ensari, Mesud Ensari, Nihat Duman, Fahreddin Sayı o anda orada iştirak edenlerden bazılarıdır. O zamanlar Van'a bir veya iki küçük kopya risale gelirdi. Molla Hamid Ağabey bunlardan birini bize verdi mi hemen Kemal Kurdoğlu'nun petrol istasyonuna gider, onun daktilosu isterdik. Ben az çok daktilo yazabiliyordum. Celal Alıcı veya başka bir arkadaş okur, ben de yazarak çoğaltırdım. O zaman Van'da Molla Hamid, Çaycı Emin, Hamid Kuralkan, Cahid Ünsal, Hacı Ziya Mescioğlu, Ahmed Ge-

dik, Ali Rıza Gülaç, Maruf Turan, Kadayıfçı Refik gibi ağabey konumunda olan zatlar vardı. Hamid Kuralkan'ın Hükümet konağı'nın orada bir elektronik dükkânı vardı. O, orada çok büyük hizmetlere vesile olmuştur.

1955 senesinde Van Nur talebelerinden bir grup.
Ayaktakiler (soldan): Nuri Güleşer, Muhiddin Toprak, Şakir Coşkun
Oturanlar: Celal Alıcı, İrfan Telli.

Bilahare kahve derslerinden sonra, ev derslerine başladık biz. Her gün sırayla birimizin evinde toplanıyorduk. Sonra bu böyle olmuyor, bir yer tatalım diye düşündük. Bizim evimiz, şimdiki hükümet konağı ile devlet hastanesi arasındaydı. Orada kullanmadığımız bir odası, bir salonu, banyosu ve tuvaleti olan küçücük bir yerimiz vardı. Oraya tahtadan bir masa ile birkaç sandalye koyduk. Mevcut eserlerden bir kısmını buraya bıraktık ve dershane şekline çevirdik. Sene 1955 olabilir. Bu ilk dershaneye en çok müdavim olan Nur talebesi Hacı Reşit Övet Ağabey'di. Şu an Bursa'dadır. O zamanlar Van'da terziydi. Her öğlen dükkânını bırakır mutlaka buraya gelir kendine veya birilerine ders okur ve tekrar dükkânına giderdi. Bu, bizim askere gidişimize kadar böyle devam etti. Sonrasında Türkoğlu Sokağında kiralamak suretiyle daha geniş bir yer tuttuk ve derslane hizmetlerimiz daha düzenli bir şekilde devam etmeye başladı.

BİZE ASKER OLACAKSIN!

Biz bu şekilde hizmetlere devam ederken, 1955 yılında bir gün bir rüya gördüm. Dikdörtgen bir odaya giriyorum. İnsanlar çepeçevre diz çöküp oturmuş. Tam ortada Üstad'ımız oturuyor. Oda kapısından girer girmez, bana sağ ellerinin şahadet parmağı ile işaret buyurarak, “Bize asker olacaksın” dediler. Rüyadan irkilererek uyandım. Değişik bir halet-i ruhiye içine girmiş ve bu şekilde sabahlamıştım. Sabahleyin Celal Alıcı Ağabey’le buluştum. Celal Ağabey benden 5-6 yaş büyüktür. Beni böyle görünce o da telaşlandı ve “Ve var sende, ne oldu?” dedi. Ağlayarak Üstad’ı rüyamda gördüğümü anlattım. Sonra da “Üstad’ın ziyaretine gidebilir miyiz?” diye sordum. O zaman müezzin olarak 75 lira maaş alıyordum. Celal Ağabey ise su tesisatçılığından iyi para kazanıyordu. Ama çok cömert olduğundan kazandığı paraları hizmet için harcıyordu. İnsanları ısındırmak için sürekli ikramlarda bulunuyordu. “Gideriz ama biraz zahmetli ve külfetti olur” dedi. O zaman böyle vasıtalar yok... Sonra dedi ki: “Ben İstanbul’a malzeme almaya gideceğim. Bu ikisini birleştirelim ve beraber gidelim. Ben de Üstad’ı ziyaret etmeyi çok arzu ediyorum. Ziyaret sonrası ben oradan İstanbul’a geçerim” dedi. Ben o zamana kadar hiç Van’ın dışına çıkmamıştım.

Neyse hazırlığımızı yaptık ve yola çıktık. Önce Tatvan’a, oradan Bitlis’e, Bitlis’ten Kurtalan’a gittik ve orada trene bindik. Yolçatı denilen bir yer vardı. Sivas istikametinden gelen trenlerle bu istikametten gelen trenlerin aktarmaları burada yapılmıyordu. Baktık orada, tevafuken rahmetli Molla Hamid, Hacı Reşit Övet ve Antalya’da vefat eden Çaldıranlı Taceddin Efendi... Üçü bizim bulunduğumuz kompartımana geldiler. Onlar İstanbul’a gideceklermiş, Molla Hamid Ağabey, Üstad’a İstanbul dönüşünde gidecekmiş. Eskişehir’e kadar beraber gittik. Onlar İstanbul’a biz Afyon üzerinden Isparta’ya gittik.

Isparta’da Bavulları otele bıraktıktan sonra Rüştü Çakın Ağabey’in dükkânına gittik, sebep-i ziyaretimizi söyledik. İletişimi o sağlıyordu. “Üstad rahatsız. Kimseyi kabul etmiyor” dedi. Biz, “Nasıl olur! Kaç gündür yoldayız. Uzak yerden geldik. Ziyaret etmemiz lazım!” dedik. “Gelenlerin çoğunu Üstad kabul edemi-

yor. Hasta... Ama ısrar ediyorsanız size bir çocuk verelim evi göstersin” dedi.

Neyse gittik Üstad'ın kaldığı eve. O zaman şimdi müze olan bu evin önünde topraktan bir duvar vardı, daracık bir sokaktı orası. O sokağa girdiğimizde tam karşı taraftan iki gencin geldiğini gördük. Ama onların da hallerinden bize benzediğini anladık. Onlarla tam Üstad'ın kapısının önünde buluştuk, tanıştık. “Biz Ankara Üniversitesi'nden Üstad'ı ziyaret için geldik. Fakat Üstad'ımız rahatsız oldukları için almadılar” dediler. Bu sefer kuvve-i maneviyemiz daha da bozuldu. Ama biz yine de “Bir de biz dene-yelim” dedik. Bahçe kapısının orada yuvarlak bir buton vardı—hâlâ gözümün önündedir—ona bastık. Biraz sonra birisi geldi, sürgüyü çekti, omzunu kapıya destekleyerek, “Buyurun!” dedi. “Üstad Hazretleri'ne ziyarete geldik. Müsaade buyururlarsa ziyaret etmek istiyoruz” dedik. “Mümkün değil, Üstad rahatsız kimseyi kabul etmiyor. Kusura bakmayın” dedi. “Biz Van'dan geliyoruz” dedik. “İzni yok, alamayız” dedi. Herhalde nasip olacak ki Cenab-ı Hak konuşturdu bizi. “O zaman siz bizim teklifimizi Üstad'a götürün. Van'dan iki ziyaretçi var, iki tane de Ankara'dan var” deyin dedik. “Peki” dedi ve gitti. Bu kardeşin kim olduğunu bilemedim. Ceylan veya Bayram Ağabey olabilir. Aradan az bir zaman geçmişti ki o kardeş geldi ve “Vanlılar gelsin” dedi.

ÜSTAD'IN GÖZLERİ

İçeri girdik. Üstad'ımız karyolada oturmuş vaziyetteydi. Mübarek ellerini öptük. Oturmamızı emrettiler. Diz çökerek oturduk. O zaman Üstad'ımızın sesi az çıkıyordu. “Hoş geldiniz!” dedikten sonra Van'a olan hasretini ifade ettiler. “Keşke bu zahmete katlanıp da gelmeseydiniz” dediler. Ama memnuniyetini de söylediler. Bize, Van'daki tanıdıkları Molla Hamid Ağabey ve Molla Maruf, Molla Yasin, Molla Resul Efendileri sordular. Kendilerinin sıhhatte olduklarını söyledik. Dedi ki: “Arkadaşlarınıza, kardeşlerinize söyleyin buralara kadar zahmet edip gelmesinler. Gelenleri takip ediyorlar, taciz ediyorlar. Risale-i Nur'u okumaları gelmelerinden on misli daha hayırlıdır, istifadelidir. Risale-i Nur'u okumaya, neşretmeye çalışsalar daha memnun olurum” dedi.

Orada birçok melekemizi kaybetmiş gibi bir cazibe altındaydık. Bunu şu anda, hâlâ hissediyorum. Şuna da hayıflanıyorum ki o halet-i ruhiye içinde gördüğüm rüyayı Üstad'a arz etmek istiyordum, ama unuttum.

Ben o zaman daha askere bile gitmemiştim, on dokuz yaşlarındaydım. Hocalarımızdan, “Evliyaullahın gözlerine bakamazsınız” diye duyardık. Gençlik saikasıyla Üstad'ın gözlerine bir bakayım dedim. Şöyle başımı kaldırıp bakınca, hani 500 vatlık projektorler olur ya, onun gibi bir ışık saçtığını gördüm gözlerimden. Gözlerim kamaşır gibi oldu. O anda, ben herhalde edep dışı bir şey yaptım diye hemen başımı öne eğdim. Sonra Üstad “Nerde kalacaksınız?” diye sordu. Bizim maksadımız o gün Isparta'da kalıp sonra gitmekti. “Burada kalmayın. Kalırsanız sizi taciz ederler. Buradan ayrılın, yakın bir yerde kalın” diye emrettiler. Kalktık, müsaade istedik. Önce Celal Alıcı Ağabey, sonra da ben mübarek ellerinden öptük. İki mübarek ellerini şakaklarımıza koymak suretiyle anlımızdan öptü. “Ben sizi Risale-i Nur talebeliğine kabul ediyorum. Bundan sonraki dualarına sizi de dâhil ediyorum” dedi. Bu şekilde dışarıya çıktık. Herhalde 20 dakika kadar Üstad'ın yanında kalmış olduk.

Çıktıktan sonra Celal Ağabey başladı ağlamaya. O benden daha yaşlı ve olgundu tabii. Ben de onu görünce ağlamaya başladım. Fakat bir taraftan da onu teskin etmeye çalışıyordum. Otele geldik. O gün Isparta'dan ayrılıp Dinar'a geçtik. Bir gece Dinar'da kaldıktan sonra İstanbul'a beraber gittik. Molla Hamid Ağabeylerle otelde buluştuk.

1956 yılında askerliğim İzmir'e çıktı. Bu bir fırsattır deyip ikinci bir ziyaret daha yapayım dedim ve Isparta'ya geldim. Sordum, “Üstad Barla'da” dediler. Fakat o günkü şartlarda Barla'ya gidecek kadar zaman yoktu. Bir daha kısmet olmadı Üstad'ı görmek. Ama o arada Hüsrev Ağabey'i ziyaret ettim.

İLK AĞABEYLERİN FEDAKÂRLIKLARI

Van'daki bu hizmetler sırasında çok takipler, baskınlar, aramalar oluyordu. Biz kitapları soba bacalarına, sandıklara koyarak,

bazen de yerlere gömerek saklıyorduk. Şimdi, haddim olmayarak birkaç tespit ve tavsiyede bulunmak istiyorum:

Risale-i Nur hizmetlerinin başlangıcında çok imkânsızlıklar vardı. Küçük eserler elle yazılarak, teksirle, daktilo ile çoğaltılarak elden ele ancak ulaştırılabiliyordu. Sığınacak bir mekân, bir yer yoktu. Bir de o zaman insanlara Risale-i Nur farklı tanıtılıyordu. Hatta zaman zaman bize, “Yahu siz İslamiyet’ten başka bir şey mi iddia ediyorsunuz?” diyenler oluyordu. Çok imkânsızlıklar vardı o yıllarda. Buna rağmen elhamdülillah bu hizmeti anlayıp gönül verenler birçok müşkülata, birçok yokluğa, zahmete göğüs gerek eserleri elden ele, dilden dile gezdirmek, okumak, yazmak suretiyle hizmet ettiler. Ağabeylerimiz köy köy, kasaba kasaba, çoğu zaman yaya olarak, at sırtında bu eserleri yaymaya çalıştılar.

Van’da, Yaşar Altaylı’nın evinin bahçesindeyiz.

Ayaktakiler (soldan): Nuri Güleşer, Ömer Özcan, Yaşar Altaylı, Hasan Ekinci (Molla Hamid’in oğlu).

Oturanlar: Ahmed Cevad Yaşar, Nureddin Yaşar, Celal Huyut.

Hatta o zaman o kadar yoksulluk vardı ki! Mesela ilk basılan *Sözler* kitabını 25 lira verip de çok kimse alamamıştı. O kadar çok maddi sıkıntılar vardı insanlarda. Şimdi ise değil Türkiye’de, dünyanın her yerinde, Üstad’a gönül veren milyonlarca insan bu hizmeti sahiplenmiş ve daha geniş imkânlar ile daha güzel hizmetler veriyorlar.

Zamanımızın gençliğinin bu zamanın fitne ve fesadından muhafazası için mutlaka bu eserleri okuması, hizmet etmesi gerekir. Geçmişteki ağabeylerimizden Allah binlerce kere razı olsun. Çok büyük fedakârlıklar yapmışlar; meşakkatlere, hapsilere, eziyetlere, her türlü akla gelmez sıkıntılara rağmen bu hizmetleri yapmışlar ve bugüne getirmişler. Şimdi ise dost düşman herkes bu hizmetin hakkaniyetini kabullenmiş, çoğu dost olmuşlar. Cenab-ı Hak, İslam içi ve İslam dışı bütün insanlara bu hakikatlerden haberdar eylesin inşaallah. Bunu niyaz ediyorum ve âmin diyorum.

“ERMENİ MEZALİMİ HAFIZALARDA”

Babam Mehmet Reşit Güleşer, 1900 Van doğumludur ve 1995’te yine Van’da vefat etmiştir. Az evvel arz ettiğim gibi Üstad Bediüzzaman Hazretleri’nin bir müddet kaldığı Yukarı Nurşin Camii’nin on sene imamlığını yapmış ve daha sonra Van Merkez Vaizi olarak görev yapmıştır. Babam, bu camide “Eski Said” döneminde Bediüzzaman Hazretleri’nin ders ve sohbetlerinden tefeyyüz ettiğini bize anlatırdı. Zaten evimiz bu camiye yüz metre kadar yakındı... Vaizlik döneminde Üstadımızın eserleri Risale-i Nur’dan iktibaslar yapmak suretiyle gerek vaazlarında, gerekse hutbelerinde Üstad’ımızdan ismen bahsederek dersler yapardı.

Korkusuz ve pervasız bir insandı. Yukarı Nurşin Camiinde yatısından sonra Molla Hamid, Hamid Kuralkan, Cahid Ünsal ve az evvel saydığım diğer ağabeylerle toplanıp dersler yaparlardı. Rahmi Erdem 1960’dan sonra Van’a gelmiş ve bir müddet bu camide kalmıştır. Onun da çok büyük hizmetleri olmuştur.

Şimdi anlatacağım mesele; 1915 Van Ermeni mezalimine 15 yaşında iken şahit olan babamın bize defalarca anlatmış olduğu tarihî gerçeklerdir. Özetle şöyle anlatırdı babam:

Nurşin Camii'nde Bediüzzaman Hazretleri'nin tedrisinde bulunmuş, emekli Van merkez vaizi, Nuri Güleşer'in babası Reşit Efendi (1900-1995).

“1915 yılında 15 yaşında iken Van'da yapılan Ermeni zulmünü gördüm. Birinci Dünya Savaşı'ndan önce Van nüfusunun yüzde 23'ü Ermeniydi. O tarihe kadar, Ermenilerle Müslüman halk birlikte huzur içinde yaşıyordu. Ancak Birinci Dünya Savaşı başladığında ecnebi güçler Ermeni gençleri silahlandırdı ve huzur ortamı bozuldu. Silahlanan ve dışarıdan desteklenen Ermeniler Müslümanlara saldırmaya başladılar.

“Ermeni çetelerinin bu saldırılarına Müslüman halkın karşılık vermeye başlaması üzerine olaylar büyüdü ve iş Müslüman katliamına dönüştü. Bu katliamda en çok kadın ve çocuklar zarar gördü.

“O sırada Van'da yaşanan çok acı bir hâdise de şuydu: Özalp ve Saray'da yaşanan vahşeti sonlandırmak isteyen 16-18 yaşlarındaki 100 Müslüman genç cephe taşımak gayesiyle, ocak ayında, Özalp'e doğru yola çıkarlar. Bu 100 gençten 40'ı maalesef Erçek Gölü yakınlarında donarak öldüler. 40'ı ise Özalp yakınlarında hayatını kaybetti, şehit oldular. Bu 100 gençten sadece 20 kişi zarar görmeden Van'a dönebildi.”

Benim babamdan duyduklarım böyle. Bu açıklamayı *Sabah* gazetesi de 2005 yılının Nisan ayında, “Ermeni mezalimi hafızalarda” başlığı ile bir belge olarak aynen yayınlamıştı. TRT de babamla uzun bir röportaj yapmıştı. Bu açıklama aynı zamanda *Şark Yıldızı* isimli kitapta da yayınlanmıştı. Üstad'ımız Bediüzza-

man Hazretleri de Van'daki Ermeni zulmünü *Lem'alar* kitabında anlatmaktadır.

VAN'DA BEDİÜZZAMAN'I AĞLATAN ERMENİ ZULMÜ

Nuri Güleşer Ağabey'imizin Babası Şeyh Mehmet Reşit Efendi'den naklederek bize aktardığı Ermeni zulmünü Risale-i Nur'a da havale etmesi üzerine, ilgili kısmı buraya almak icap etti. 1918 yılında, Rus esaretinden (Kosturma) İstanbul'a avdet eden Bediüzzaman, büyük bir inkılab-ı ruhi geçirir ve 1923 senesinde, vatanım dediği Van'a döner. “Vâ-esefâ” ve “Binler gözüm olsaydı beraber ağlayacaktı” dediği bir manzara ile karşılaşır.

İşte Üstad'ımızın kendi dilinden Ermeni mezaliminden sonraki Van:

“... İstanbul'da, iki üç sene Dârü'l-Hikmet'te, hizmet-i diniye beni orada durdurdu. Sonra, Kur'an-ı Hakîm'in irşadıyla ve Gavs-ı Âzam'ın himmetiyle ve ihtiyarlığın intibahıyla, İstanbul'daki hayat-ı medeniyeden usanç ve şâşaalı hayat-ı içtimaiyeden bir nefret geldi. Dâüssıla tabir edilen iştiyak-ı vatan hissi beni vatanıma sevk etti. Madem öleceğim, vatanımda öleyim diye Van'a gittim.

“Her şeyden evvel, Van'da Horhor denilen medresemin ziyaretine gittim. Baktım ki sair Van haneleri gibi onu da Rus istilasında Ermeniler yakmışlardı. Van'ın meşhur kalesi—ki dağ gibi yekpare taştan ibarettir—benim medresem onun tam altında ve ona tam bitişiktir. Benim terk ettiğim yedi sekiz sene evvel, o medresemdeki hakikaten dost, kardeş, enîs talebelerimin hayalleri gözümün önüne geldi. O fedakâr arkadaşlarımdan bir kısmı hakiki şehit, diğer bir kısmı da o musibet yüzünden manevi şehit olarak vefat etmişlerdi.

“Ben ağlamaktan kendimi tutamadım. Ve kalenin, ta medresenin üstündeki, iki minare yüksekliğinde, medreseye nâzır tepesine çıktım, oturdum. Yedi sekiz sene evvelki zamana hayalen gittim. Benim hayalim kuvvetli olduğu için, beni o zamanda hayli gezdirdi. Etrafta kimse yoktu ki beni o hayalden çevirsin ve o zamandan çeksin. Çünkü yalnızdım. Yedi sekiz sene zarfında,

gözümü açtıkça, bir asır zaman geçmiş kadar bir tahavvülât görüyordum.

“Baktım ki benim medresemin etrafındaki şehir içi, kale dibi mevkii, bütün baştan aşağıya kadar yandırılmış, tahrip edilmiş. Evvelki gördüğümünden şimdiki gördüğüme, güya iki yüz sene sonra dünyaya gelip öyle hazin nazarla baktım. O hanelerdeki insanların çoğuyla dost ve ahbap idim. Kısım-ı âzamı, Allah rahmet etsin, muhaceret ile vefat etmişler, gurbette perişan olmuşlardı. Hem Ermeni mahallesinden başka, Van’ın bütün Müslümanlarının haneleri tahrip edilmiş gördüm. Benim kalbim en derinden sızladı. O kadar rikkatime dokundu ki, binler gözüm olsaydı beraber ağlayacaktı. Ben gurbetten vatanıma döndüm, gurbetten kurtuldum zannediyordum. Vâ esefâ, gurbetin en dehşetlisini vatanımda gördüm. On İkinci Rica’da bahsi geçen Abdurrahman gibi ruhumla pek alakadar yüzer talebelerimi, dostlarımı kabirde ve o ahbapların yerlerini harabezar gördüm.” (Bediüzzaman Said Nursî, *Lem’alar*, Söz Bas. Yay., s. 389)

(1938-)

RAHMI ERDEM

Rahmi Erdem, 1938 senesinde, Konya'nın Bozkır ilçesinin Yalnızca köyünde dünyaya gelmiştir. Cedleri itibariyle aslı Horasan'a dayanır. İslam'ı Anadolu'ya yaymak için Horasan'dan Alanya'nın Şeyhler köyüne hicret eden ataları, bilahare Bozkır'ın Üçpınar nahiyesine yerleşirler. Orada "Alanya Şeyhleri" sıfatıyla mühim dinî hizmetlerde bulunurlar.

Rahmi Erdem'in babası Fehmi Bey genç yaşta vefat edince, küçük Rahmi yetim kalır. Yetim Rahmi'yi annesi merhum Ayşe Hanım ve amcaları himaye edip yetiştirirler.

1952 yılında daha ortaokul talebesiyken, bir kitapçı vitrininde gördüğü-Eşref Edip'in neşrettiği-Üstad'ın yeğeni Abdurrahman ile fotoğrafı olan *Küçük Tarihçe-i Hayat*'ını amcasına aldırır. Böylece 14 yaşında Nur camiasına doğru ilk adımını atmış olur. Ortaokulu bitirdikten sonra 1955 yılında "Ziraat Mektebi"nde okumak üzere Adana'ya giden Rahmi Erdem, aynı sene içinde Risale-i Nur'la daha yakından tanışır ve Nurları okuyup Nur derslerini takip etmeye başlar. Artık âleminde şuur ve huzur dönemi başlamıştır.

1958'de Isparta'da bulunan Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ni ziyaret eder, mübarek ellerini öper ve hayır duasını alır. Orada

Zübeyir Ağabey'le tanışır ve hiç kesilmeyecek olan irtibatları başlamış olur. Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'ne yaptığı ziyaret onu çok etkilemiştir. O kadar ki, o anda, bu yolun kara sevdalısı olmak için ihlasla Allah'a niyaz eder. Hatıraları gösteriyor ki, bu duası kabul edilmiştir. O, artık kendi iradesiyle talip olduğu uzun, çileli, zahmetli; ama bir o kadar da saadetli ve huzur dolu bir yolda yürüyüşe başlamıştır.

Askerliğini Çorlu'da, 27 Mayıs 1960 İhlali'nin gölgesinde tamamladıktan sonra, Tatvan'da başlayan Doğu Anadolu'daki Nur hizmetleri, tam on sene devam eder. Şark insanının hasbiliği, samimiyeti, mertliği, fitrî dindarlığı ve dini hassasiyetleri onu büyüler. Onları yakından tanır, sever ve sevdirebilir. O kadar ki 1961 Bitlis mahkemesinden beraat edip memuriyeti iade edildiği halde, maaşı ve memuriyeti terk edip Van'a yerleşir.

Üç kere Medrese-i Yusufiye'ye girmiştir. 1967 senesinde "Van Mevlidi" bahanesiyle Av. Gültekin Sarıgül, Erol Kuralkan ve Selahaddin Akyıl'ın da bulunduğu yedi kişi ile yedi ay zulmen hapis yatar.

Eğer siyasiler, askerler, sosyologlar, aydınlar ciddi olarak, gerçekten, terör belasına bir çare arıyorlarsa ki bundan şüphemiz yok; o halde Rahmi Erdem'in hatıralarını dikkatle okumalıdır. Bu hususta fazla bir yorum yapıp ufku daha geniş olanların önünde perde olmak istemiyorum. Okunacak hatıralar açık mesajlarla dolu... Sadece şunu söyleyebilirim: Rahmi Erdem'in Şark'taki on senesi, Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'nin bu vatanın birlik ve bütünlüğü için, Risale-i Nur'da yaptığı tespit ve tavsiyelerinin fiili bir tefsiri veya bir tatbikatı olmuştur...

Rahmi Erdem, yayın hayatına 1970 yılında atılan Yeni Asya Gazetesi'nin Genel Yayın Müdürü Mustafa Polat'ın, elim bir trafik kazasında vefat etmesiyle, beş sene bu görevi üstlenir. Daha sonra bazı imtizaçsızlıklar sebebiyle bu vazifeyi bırakır ve ticarete atılır. Şimdi Bursa'da ikamet etmektedir.

Yayınlanmış kitapları vardır. *Davam, Beyaz Gölgele, Mahzun Madalya, Bediüzzaman'ın Alperenleri, Bediüzzaman ve Talebelerinin Hukuk Mücadelesi* bunlardan bazılarıdır.

Hatıralar yazıldıktan sonra Rahmi Erdem tarafından tashih ve düzeltmeler yapılmıştır.

Rahmi Erdem anlatıyor:

HAYATIMIN ŞUUR VE HUZUR DÖNEMİ

Ortaokulu bitirdikten sonra 1955 yılında Adana Ziraat Mektebi'ne kaydoldum. Ailemden aldığım dini terbiye dolayısıyla namazlarımı kılmaya çalışıyordum. Ama kendi âlemimde noksanlıklar hissediyor, bir türlü manevi tatmine ulaşamıyordum. İmanım taklidi, ibadetlerim de âdet hükmündeydi.

Bu halet-i ruhiyemde iken, bir gün postacı bana bir paket getirdi. Paketi gönderen İzmir Bergama'da dinî ilimler okuyan ve okutan dayım Abdullah Tekin'di. Dayım Hafız-ı Kur'an'dır.

Paketi büyük bir heyecanla açtım. İçinden kırmızı ciltli bir kitap çıktı. Üstünde büyük harflerle "SÖZLER" yazıyordu. Naşiri Atıf Ural... Hemen mektebin bahçesinde bulunan bir bank üzerine oturdum ve kitabı rastgele açtım. Namaza dair bir bahis çıktı. Okumaya başladım. Okudukça ruhumda bir kıpırdanış ve ufkumda yeni pencereler açılmaya başladığını hissediyordum. Epey zaman geçmiş, güneş guruba doğru meyletmişti. Kitabı kapattım ve bu güzel hislerle dopdolu olarak hemen koşup abdest aldım. İlk defa huşu ve huzur içinde, İlahî bir şevk ve zevkle ikinci namazımı kıldım. Sevinç ve huzur içindeydim.

Bundan sonra dinî hayatımda ve yaşantımda şuur ve huzur dönemi başlamıştı. Kendime güvenim gelmiş, fikren kendimi daha güçlü hissetmeye başlamıştım. Adana'da yeni gelişen Nur derslerini takip etmeye ve bilhassa Risale-i Nur'u temin edip okumaya başladım.

Bana ilk yardımcı olan, Kuruköprü'de lokantacı merhum Cebirail Yetişiğiği olmuştur. Ama hususen Adana'da sıkça bulunan, merhum Muzaffer Arslan Ağabey'in derslerini takip etmeye başladım. Muzaffer Ağabey'den çok istifade ettim.

1958 yılında Adana Ziraat Meslek Lisesi'nden mezun olunca memleketim Bozkır'da altı ay süreyle stajımı tamamladım. Bu

arada bütün şevk ve gayretimle Risale-i Nur'u okuyor, ara sıra da Konya'ya gidiyordum. Konya'ya gittikçe Sabri Halıcı, Dr. Sadullah Nutku, Mustafa Kırıkçıl, Mazhar İyidöner, Said Gecegezen, Hafız Mevlid, Hafız Nevruz, Hafız Hüsmen ve Mustafa Özsoy gibi muhterem zevattan ayrı ayrı istifade ediyordum.

ÜSTAD'I ZİYARET

1958'de Bozkır'da stajımı yaparken, bir taraftan da Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ni ziyaret etme iştiağıyla yanıyordum. Sonunda kararımı verdim. Annem ve ninemle vedalaştım. O sırada Konya'da bulunan Ahmet Gümüş beni tren istasyonuna kadar yolcu etti. Trene bindim. Trende, Üstad'ımızın ve saff-ı evvel ağabeylerimizin çektikleri sıkıntıları, fedakârlıkları, Barla'yı, Isparta'yı ve köylerini düşünmeye başladım. Bu ulvî hislerle dopdolu olarak nihayet Isparta'ya vasil oldum. Doğruca Nuri Benli Ağabey'in Saray Otel'i'ne gittim. Nuri Benli Ağabey, Üstad'ın Barla'da olduğunu söyleyince çok üzüldüm. Nuri Benli Ağabey, her ihtimale karşı beni oğlu Osman'la beraber Üstad'ın şimdi müze olan evine gönderdi.

Kapıyı çaldık. Tâhirî Mutlu Ağabey açtı. Hoş geldiniz dedikten sonra: "Sizi tebrik ederim birazdan Üstad'ımız teşrif edecekler" dedi ve bizi içeri aldı.

Biraz sonra Üstad'ımız geldi. Arabasından kapının önünde indi. Yanında Zübeyir ve Sungur Ağabeyler vardı. Çok heyecanlıydım. Hemen hürmetle mübarek ellerinden öptüm. Önce Üstad'ın o şair-i İslamiye olan kıyafetine, cübbesine, sarığına doya doya bakmak istiyordum. Fakat heyecanım had safhadaydı. Birden vücudum titremeye başladı. Ayakta zor duruyordum. Yüzüne doyasıya bakmak istiyordum. Bakamadım. Üstad bana önce yaşımı sordu. "Yirmi yaşındayım Üstad'ım" dedim. Mübarek eliyle başımı sıvazladı. Sonra, "Ben çok hastayım. Eğer hasta olmasaydım, seni bir ay yanımda bırakacaktım" dedi. O andaki mutluluğumu ifadeden acizim şimdi. Bu benim en mesut ve en bahtiyar olduğum bir andı. Artık yetimliğim sona ermiş, babadan daha muhterem bir üstadı bulmuştum.

Rahmi Erdem İzmirililer...

(Soldan) Saffet Yılmaz, Nasuh Demirel, Mehmet Batmazoğlu, Ömer Özcan, İbrahim Yanç, Rahmi Erdem, Şerafeddin Kartal, Yaşar Eren, Rıza Çakmak. (2008)

Bu arada garip bir şey olmuştu. Üstad, beni eve getiren Osman'a "Sen kimlerdensin?" diye sordu. Osman da "Nuri Benli'nin oğluyum efendim" diye cevap verdi. "Acayip, sen bizim Nuri'nin oğlu musun?" diye cevap vermişti Üstad. Ben dönüşte yolda, Osman'a, bunu anlayamadığımı söyledim. Fakat Osman bana cevap vermedi. Otele varınca babasına sordum. "Üstad Osman'ı tanıyamadı?" dedim. Meğerse bir yaraya dokunmuşum. Babası hiddetle "Hz. Üstad, Risale-i Nur'a hizmet etmeyenleri, tembelleri, gafilleri tanımaz! Niye tanısin ki! Zihninde böyle adamlara niye yer versin ki!" diye söylenerek üzüntüsünü dile getirmeye başladı. Üstad'ın Osman'ı tanınamama esprisini geç de olsa anlamıştım; ama bilmeyerek hem Osman'ı hem de babasını üzmüş oldum.

Sonra otelin terasına çıktım. Hâlâ heyecanım geçmemişti. Üstad'ı düşünüyor, onun manevi şahsiyetini idrak etmeye çalışıyordum. Dünyam çok değişmişti. Ruhum büyülenmişti. Artık onun takip ettiği, ders verdiği hizmet tarzı ve metodunu takip edip hizmetteki yerimi Allah'ın izniyle almak istiyordum. Bu yolun yolcusu, kara sevdalı olmak için Rabbime niyazlarda bulunuyordum.

Sonra otele Zübeyir Ağabey çıkageldi. Pırıl pırıl bir yüz, gür bı-

yıklar, kartal bakışlar, yay gibi bir vücut... Gökten yıldırımlar düşse korkmayacak ve inancından bir adım geri atmayacak bir iman hali sergiliyordu.

Zübeyir Ağabey benimle epey ilgilendi. Hususi alakası beni memnun etmiş ve çok etkilemişti.

Gitme vaktim gelmişti. Zübeyir Ağabey'le vedalaştım ve Isparta'dan ayrıldım.

ÜSTAD'IN SELAMI VE HİMMETİ

1958'de Üstad Hazretleri'ni Isparta'da ziyaret ettikten sonra, Bozkır'a, ziraat teknisyenliği görevime döndüm. 30 Haziran 1959 tarihinde ise askere gittim. Yedek subay öğrenciliğimi Polatlı Yedek Subay Topçu Okulu'nda yaptım.

Polatlı'ya sevk edilmeden, intikal dönemi içinde, Ankara Doğuş Matbaası'nda basılan *Tarihçe-i Hayat* ve *İşârâtü'l-İcâz* kitaplarının basımında Mustafa Türkmenoğlu Ağabeylere yardımcı oldum. Oradaki Nur talebelerinin ihlas, samimiyet, feragat, fedakârlık, zühd ve takva halleri beni çok etkilemişti.

Polatlı'da üç ay kaldıktan sonra 30 Eylül 1959 tarihinde Çorlu 447. Top. Tb. Kumandanlığı'na iltihak ettim. Çorlu'da hemen bir ev tuttuk ve evimizde derslere başladık. Erattan ve subaylardan epey iştirakler başladı. Sonra askerî birlikte bir mescid açtık. Cuma namazlarını orada kılmaya başladık. Böyle güzel bir hizmet başlamıştı.

27 Mayıs 1960 İhtilali'nin arefesi günleriydi. Daha önceleri olduğu gibi, yine "Erlerin bütün her şeyi aranacak" şeklinde bir emir gelmiş. Neticede, erlerin üzerinde Kur'an cüzleri, Elifba, Risale-i Nur çıkıyor ve bunları benden aldıklarını söylüyorlar.

Hemen Alay Adli Subaylığı'na sevk edildim. O sırada da Ispartalı Ali isminde hafız bir kardeş izne gidiyordu. Yolda ona rast geldim. Üstad'a selam söylemesini ve durumu arz edip dua etmesini hassaten tembih ettim.

Alay Adli Subaylığı'na geldiğimde baktım ki görevli hâkim, Ofolu Nur talebesi Hayati Saral'ın kardeşi Yılmaz Saral... Çok rahatlamıştım. Bu arada alay kumandanı telefonla Hâkim Yılmaz

Saral'ı mütemadiyen sıkıştırıyordu. O da oyalıyor, gereken cevapları veriyordu. Bu sırada kolordu merkezinden bir hâkim geldi, toplanan risaleleri cebine koydu, bana da bir şey demeden kalktı gitti. Hadise de böylece kapanıp bitmiş oldu.

İspartalı Ali izinden döndü ve Üstad'ı ziyaretini anlattı. Üstad'a gitmiş. Huzura girer girmez, Üstad, “Çorlu'da bizim küçük Rahmi ne yapıyor? Ona selam söyle korkmasın!” demiş. Sonra meselemizle ilgili bir ayet-i kerime okuyup manasını da söylemiş. Bu hadiseyi Allah'ın lütfuyla, Üstad'ımızın himmeti ve duasıyla atlatmış olduğumuzu anladım ben o zaman.

ÜSTADI İKİNCİ DEFA İSTANBUL'DA GÖRDÜM

Çorlu'da büyük bir aşk ve şevkle askerlik hizmetimize devam ederken, hafta sonu tatilinden istifade ederek, çok kere olduğu gibi, arkadaşım Seyfeddin Kavukçu ile beraber, 1 Ocak 1960 günü İstanbul'a gittik. O gün İstanbul'da farklı bir hareketlilik vardı. İnsanlar grup grup toplanmışlar gazetelere bakıyorlardı. Biz de baktık. İstisnasız bütün gazetelerin manşeti şuydu: “Bediüzzaman İstanbul'da!”

Büyük bir sevinç ve memnuniyetle hemen Üstad'ın kaldığı Piyer Loti Otel'i'ne gittik. Hemen iki kişilik yer ayırtarak oradaki Nur talebeleriyle beraber olma imkânı bulduk. Otelin içi ve dışı tamamen dolmuştu. İstanbul sanki ayaktaydı. Biz de Bediüzzaman Hazretleri'ni bir kere daha görebilmek, mübarek ellerini öpüp duasını almak aşkıyla otelden bir an dahi ayrılmadık.

Bu arada Av. Bekir Berk ve Av. Necdet Doğanata otelin lobili-sinde *İhlâs Risalesi*'ni sırayla okuyorlar, büyük bir alaka ve merakla dinleniyorlardı.

Üstad Hazretleri'nin otelden ayrılma vakti gelmişti. İki avukat talebesinin kollarında odasından çıkıp yavaş yavaş otelin koridorunda yürümeye başladılar. Müthiş bir kalabalık ve bir gazeteci ordusu vardı. Gazetecilerin rahatsız etmemeleri için Üstad şemsiye altına alınmıştı. Birçokları gibi ben ve arkadaşım Seyfeddin,

pardösülerimizi açıp gazetecilerin fotoğraf çekmesine mani olmaya çalışıyorduk.

Muazzez Üstad'ımız arabaya doğru ilerledi ve arka koltuğa oturdu. Bu sırada Zübeyir Ağabey elinde bir sepetle vakar içinde taksiye doğru ilerledi. Biz de mübarek Üstad'ımızı bir kere daha görme bahtiyarlığına erdiğimiz için Allah'a şükrettik.

Askerliğimi 27 Mayıs 1960 İhtilali'nin yapıldığı günlerde tamamladım. İhtilalin gölgesine bazı sıkıntılarla da olsa terhis tezkeremi aldım. Doğruca İstanbul-Süleymaniye Dershanesi'ne gittim. Hiç kimse yoktu. Meğer bütün ağabeyleri Balmumcu Askerî Garnizonu'na toplamışlar, gözaltında tutuyorlarmış.

DOĞU İNSANI BENİ BÜYÜLEDİ

Askerlik hizmetimi tamamladıktan sonra Ziraat Bakanlığı'na müracaat ederek görev istedim. 26 Temmuz 1960 tarihinde Bitlis Teknik Ziraat Müdürlüğü'ne tayinim çıktı. Biraz şevkim kırılmıştı. Çünkü o ana kadar Türkiye'nin doğusu benim için meçhuldü. Doğu ile alakalı duyduğum mahrumiyet söylentileri beni tereddüde sevk ediyordu. Sonra, bana Risale-i Nur'u tanıtan dayım Abdullah Tekin'le istişare ettim.

Dayım beni Doğu'ya gitmem için ikna etti. Şöyle demişti dayım: “Ne demek mahrumiyet! Bediüzzaman o beldelerde doğup büyümemiş mi? O, oralara sığmış da sen niye yaşamıyorsun o mübarek yerlerde!”

Dayım hassas noktalarıma dokunmuştu.

Biletimi aldım ve Konya'dan Kurtalan'a doğru uzun tren yolculuğuma başladım. Bu bilet ve tren, “Hayatımın bir devrine” doğru taşıyordu sanki beni.

Dört gün süren yolculuktan sonra gecenin yarısında Siirt'in Kurtalan ilçesine vasil olduk. Işıklandırma yok... Her taraf karanlık bir vaziyette... Yorgunluk, yabancılık ve karanlığın verdiği karmakarışık hislerle kader-i İlahînin hakkımda çizdiği yolda süratle gidiyordum. Bir müddet yürüdükten sonra bir kamyonun üzerinde yerimizi aldık.

Beş altı saat gittikten sonra sabah namazı vakti girmişti. Kamyonun üstündeki yolcular şoföre, “Dur, namaz kılacağız” dediler. Şoför işi biraz geciktirince, yolculardan biri şoför mahallinin küpeştesine hızla ve kuvvetlice vurmaya başladı. Bir taraftan da, “Şoför dur!” diye bağırıyordu. Şoför hemen durdu. Ben büyülenmişim. Bu dinî hassasiyetten ötürü çok etkilendim. Burada büyük bir imanın tezahürünü görmüştüm. Bu tesir ile şark insanı için söylenen menfi ve maksatlı sözlerin yalan olduğunu düşünmeye başladım.

Bitlis’e vardığımızda üst-başımızın toz toprak içinde kaldığını fark ettim. Otelde temizlendikten sonra, Teknik Ziraat Müdürlüğü’ne gittim. Müdür beni Vali Bey’e götürdü. Vali de tayinimi Bitlis’in Van Gölü kenarındaki şirin ilçesi Tatvan’a çıkardı. Görev yapacağım yer Tatvan olmuştü.

Tatvan’a gittim. Nüfus memuru Ziya Bey’in yardımı ile tek odalı bir ev bulduk. Fakat ev sahibi, Ziya Bey’e “Beyim ben bu zata evimi vermem, bunun başı açıktır” dedi. Ancak Ziya Bey kefil olduktan sonra evi kiralayabildik.

Fakat başka bir gün ev sahibi beni görmeye geldiğinde, benim namaz kıldığımı görünce çok pişman olduğunu, eğer evlenmek istersem bütün masraflarımı karşılayabileceğini söyledi ve benden özür diledi. Anladım ki, basit gibi görünen bu hadise ve sözler, Doğu insanının memura bakış açısını özetliyordu. Yaşadığım hadiseler beni adeta büyülüyor, buraları ve insanlarını sevdiriyordu.

Rahmi Erdem’in dayısı Abdullah Tekin, yeğinine Nurları tanıtmış ve Şark’a gitmesi için onu ikna etmişti.

Tutuğumuz bu mütevazı ev, bölgede Nur hizmetlerinin başlangıcı, menşei ve çekirdeği hükmündeydi artık. Hemen dersler yapmaya başladık. Kısa bir sürede hizmet, umumi bir ilanat halini aldı. Yeni arkadaşlar edindik. Eski alakadarlar şevk ve kuvvet bulup ortaya çıktılar. Tatvan'ın uzun kış gecelerinde, metrelerce karlara bata çıka derslere geliyordu insanlar. Tatvan'da kaldığımız on bir ay içerisinde Risale-i Nur'u duymayan hiç kimse kalmadı elhamdülillah. Rahmetli Hacı Kadri Kalender, o zaman Tatvan'da ve Doğu'da kaldığım on sene zarfında, her türlü kahrımızı, zahmetimizi çeken isimsiz bir kahramandır.

ÜSTAD'A BAĞLILIĞIM ARTIYORDU

Tatvan'da görev yaparken köylere vazife icabı geziler yapıyorduk. Ne yazık ki koca müessesenin sadece bir tek jipi vardı. Bu yüzden bazen yürüyerek de gidiyorduk köylere. Gittiğimiz köylerde halkın, memurun sınıfına kerhen ve soğuk davranmaları hemen dikkati çekiyordu. Ama vakit girdiğinde namazımı kılmak için kalktığımda, aynı insanların hasbi, kalbi ve tebessümle mukabelelerini bir görmek lazımdı. Bunlar beni çok etkiliyordu.

Aslında Doğu halkına yakınlaşmanın, onlarla bütünleşmenin formülü apaçık ortadaydı. Yaşadığım her hadise gözümü açıyor, seneler evvel bu güzel memleketin bütünlüğü için, sebep ve çareleri teşhis eden Bediüzzaman'a olan hayranlığım ve bağlılığım daha da artıyordu.

Bediüzzaman Hazretleri'nin şu sözlerini, yaşadığım hadiselerin fiilen tefsir ettiğini çok net görebiliyordum:

“Memleket dahi bir hanedir ve vatan dahi bir millî ailenin hanesidir. Eğer iman-ı âhiret bu geniş hanelerde hükmetse, birden, samimî hürmet ve ciddi merhamet ve rüşvetsiz muhabbet ve muavenet ve hilesiz hizmet ve muaşeret ve riyasız ihsan ve fazilet ve enaniyetsiz büyüklük ve meziyet o hayatta inkişafa başlarlar.”⁴⁹

Yaşadığım bir kaç hadiseyle konuyu açayım:

Bir gün dairemize bir köy muhtarı geldi. Şapkasını koltuğunun

⁴⁹ Bediüzzaman Said Nursî, *Şuâlar*, Söz Bas. Yay., s. 299.

altına sıkıştırmış vaziyette selam verdi içeriye girdi. Neyse işini yapıp gönderdim. Yan masada oturan benden daha yaşlı memur arkadaş bir iç geçirdi: “Ah! Gel de Halk Partisi’ni arama! Bu muhtar İnönü devrinde bu daireye böyle girebilir miydi? Ayağımızı öpercesine iki büklüm girerdi” dedi. Ben, “Arkadaşım bu muhtarın bu daireye zilletle girmesi bize ne kazandırır? Hâlbuki bu muhtar köyüne gittiğimizde biz en çok alaka gösterenlerden birisidir. Lütfen haddimizi bilelim” deyip onu susturdum.

1960 yılındaydı. Nüfus sayımı yapılıyordu. Ben de bir dağ köyünde görevliydim. Dönüşte muhtar üç atından istediğimi bine rek dönmemi kendisi teklif etti bana. Dönerken yolda başka görevli arkadaşlarla karşılaştım. Onlar yayan geliyorlardı. Beni atla görünce canları sıkıldı. Birisi hiddetle, “Seni şikâyet edeceğim. Sen köylerde Nurculuk propagandası yapıp şahsi nüfuz temin ediyorsun” diye bağırdı.

İşte sıkıntı burada başlıyordu. Dininden, imanından, örf ve âdetlerinden kopmuş olan bu mektepli nesiller, kendi halkıyla arasına örülen duvarları aşamıyorlar, sonra da şikâyet ediyorlardı.

Bir yaz günü, hububata zarar veren “Banbul” isminde bir haserenin mücadelesi için bir köyde toplanmıştık. Ev sahibi adamcağız, bir kova ayran yapmış getirdi. Fakat kovanın ağzı açık olduğundan ayranın üzerine toz kaplanmış. Adamcağız o ayranı karıştırıp, bir bardakla ilk memura uzattı. Aldığı cevap şu oldu: “Ben bu pis ayranı içmem.” Nahoş bir durum olmuştu. Hemen ileri atılıp, “Dayı bardağı bana ver” dedim. Sesli olarak “Yâ Rabbi! Rahmetin ne yücedir ki kan ve fışkı ortasından bu menfaatli ve gıdalı nimeti bize ihsan etmişsin” dedim ve ayranı içtim.

Bir ara Teknik Ziraat Müdürüm Hami Bey beni dışarıya davet etti. “Rahmi Bey! Seni tebrik ederim. Devletin haysiyetini kurtardın. Ben bu arkadaşlarla aranızdaki bu kadar farkı anlayamıyorum” dedi.

Yine bir gün, bir gezimizde Vali Bey köylülere, “Amerikalılar Ay’a gidiyor; ama siz yerinizde sayıyorsunuz” dedi. Tabii Ay’a gidilebileceğini köylülerin akılları almıyordu. İçlerinden Kâmil Ağa: “Ay’a gidilmez beyim” deyiverdi. Birden Vali ile köylü arasında

soğuk bir hava esmişti. Neyse ben hemen araya girdim ve 20. Söz'deki gibi, Hz. Süleyman kıssasını Kâmil Ağa'nın anlayacağı şekilde açıkladım. Bu tarz izah köylünün çok hoşuna gitti ve Vali'ye aklının yattığını itiraf etti.

İşte verdiğim misaller gibi pek çok hadise yaşayarak, 11 ayım Tatvan'da gelip geçmişti.

BİTLİS HAPSİ VE MEYVESİ

Tatvan'da hizmetler hızla inkişaf ederken, bir gün Risale-i Nur okuduğum, dinime imanıma hizmet ettiğim için, evim arandı. Bir katil, bir canı gibi tevkif edildim. Mahkemede, halkla kaynaşmam, memurlar kulübünde oturmayıp kumar oynamayışım dahi aleyhimde delil olarak gösteriliyordu. Hadise şöyle olmuştu:

1 Ağustos 1961 tarihinde, bir dostumun dükkânında imanî dersler okurken, ilçenin emniyet komiseri, "Evinde aramaya yapacağız" diye beni çağırdı.

Geceyi emniyette geçirdim. Fedakâr ve samimi ders arkadaşlarım olan Hasan Sağnıç, Kadri Kalender, Necmeddin Sözbilici, Kemal Değerli, Halis Kuş, M. Ali Oto, İsmail Nurpolat iman hakikatlerinin feyzine henüz varmaya başlamışlarken, kendilerini emniyetin loş ve küf kokan binası içinde buluverdiler. Günlük kazanıp o gün yiyecek bu masum insanları, bütün mesuliyeti üzerine alarak, salıvermesini komiserden rica ettim. Komiser Seyfeddin Bey inançlı biriydi. Yanıma sadece Hasan Sağnıç'ı yoldaş vererek diğerlerini serbest bıraktı. Bize de hiç eziyet etmedi.

Nezarete alınmamızla birlikte, Tatvan'da büyük bir heyecan ve hareket husule gelmişti. Bitlis'ten vali ve emniyet müdürü tahkikata nezaret etmek için Tatvan'a geldiler. Sanki öyle bir suçlu yakalamışlardı ki bıraksalar devleti tar-u mar edecekti!

Ertesi gün Bitlis'e sevk olunduk. Hapishanede önce bizi tıraş ettiler. Sonra hapishanenin oval şeklindeki bir deliğinden bir eşya gibi içeriye atıldılar bizi. Üzerimize kapanan beş kapıdan sonra bir koğuşa verdiler. Koğuş çok kalabalıktı. O kadar kalabalıktı ki kapılar zor örtülüyordu. Ranzalarda zaten yer yoktu. Ancak tuvaletin önünde tek yataklık bir yer gösterdiler bize.

Rahmi Erdem'e, hiç tanımadığı Tatvan'da sahip çıkanlardan merhum Halis Kuş, torunu Emir'in oyuncak tabancasıyla poz veriyor.

Baktım mahkûmlar kendi aralarında bize bakıp konuşuyorlar... Hasan'a "Ne diyorlar, dinle bakalım" dedim. "Her kim olursa olsun buraya gelen yerde yatmak zorundadır. Fakat bunlar Bediüzzaman'ın talebeleridir. Bunları yerde yatırmak günahtır" diye konuşuyorlarmış. Sonra iki mahpus ranzadan yataklarını yere indirdiler. Bize ikişer kişinin yattığı ranzalardan yarımşar yer verdiler. Bu durumda geceleri yatakta dönme imkânımız olmuyordu. Alışkın olmadığım sabit yatma mecburiyeti benim uykularımı kaçıırıyordu.

Üstelik hapishane gayet pisti ve su yoktu. Abdestimizi bile, Şirin isimindeki 15 yaşında bir çocuk mahkûmun, su borularından nefes kuvvetiyle çekip, ibriğe doldurduğu su ile alabiliyorduk.

Bitlis Cezaevi'nde 3,5 ayımız geçti. Bu sırada Risaleleri ciddi olarak okuma imkânı bulduk ve mahkûmlara iman hakikatlerini anlatmakla meşgul olduk. Mahkûmlar en çok "Kader Meselesini" soruyorlardı. İşledikleri günahların suçlarını nihayet kadere ve-

rip rahatlamak istiyorlardı. Bir de, bizim dinî kitap okuduğumuz için Ağır Ceza'da yargılanmamızı bir türlü akılları almıyordu.

15 Kasım 1961 tarihinde Bitlis Cezaevi'ne, mahkemenin hakkımızda tahliye kararı geldi. Dışarı çıktık. Artık resmen sabıkalı olmuşum. Tatvan'daki iman ve ahiret arkadaşlarım kendilerine bir zarar gelir endişesiyle, ilk gün beni evlerine kabul edemediler. Bir otelde kaldım.

Otelde Patnos Belediye başkanı Kerem Şahin isminde bir zatla tanıştım. İnançlı, iyi kalpli bir insandı. Başlımdan geçenleri anlattım. Bana "Patnos'a gel" dedi. İlk fırsatta Patnos'a gittim.

Müteaddit defalar Patnos'a gittikçe beni Kerem Bey'in oğlu Hacı Ensari, Merhum Muzaffer, Terzi Memduh Haser, Süleyman Yıldız, Şemseddin Esin gibi zatlar karşıladılar. Nurlara ciddi olarak sahip çıktılar. Hususen Merhum Terzi Memduh Haser beni her zaman evinde misafir ederdi. Sonradan duydum ki evlerinin kifayetsizliğinden kendisi ve çocukları kömürlükte yatıp bize yataklarını verirlermiş.

Tahliyeden sonra bir gün yolda giderken, "Rahmi Bey!" diye birisi seslendi. Mal Müdürü Cevdet Daniş Bey'di. Bana, "Siz hapisteyken Ziraat Bakanlığı'ndan şahsınıza gelen ikramiye parasını iade etmedim. Sizin zulme uğradığınızı biliyordum. Gelin paranızı alın" dedi. Böylece kimseye yüzü suyu dökmeden o parayla memleketime gidebildim. Zaten tahliyeden sonra vekâlet emrine alınmıştım. İşimi kaybetmiştim.

Üç buçuk sene devam eden Bitlis mahkemesi, birçok heyetin değişmesi neticesinde, 16 Aralık 1964 senesinde beraatla sonuçlandı. Bu Bitlis davası, benim için dönüm noktası olmuş, hayatımın on senesini bu hizmete vakfetmeme vesile olmuştur.

Tahliye kararından sonra memleketim Bozkır'a gittim. Kaza merkezine girişteki jandarma karakolunda barikat kurup beni karakola çağırdılar. Buradan nereye gideceğimi sordular.

Ben daha memleketime gelmeden, gideceğimi haber alıp akrabalarımı beni sormuşlar. Herkes korkmuş. Bana nasihat edenlerin haddi hesabı yoktu.

ARTIK VANLIYIM

Bitlis beraatimden sonra, Doğu'daki hizmetlerimi engellemek için beni Kastamonu'ya tayin ettiler. Önce Van'a gittim. Vanlılarla hazin bir vedalaşmadan sonra Ankara'ya geldim. Hemen Kastamonu biletimi aldım, cebime koydum. O sırada Zübeyir Ağabey, Hacı Bayram Camii yanında bir yerde kalıyordu. Kendisine uğradım ve durumu arz ettim. Birden ayağa kalktı, iki elini havaya kaldırıp “Kardeşim! Bir insan paralandı, paralandı!” dedi. Yani, “Bir insan biraz para sahibi oldu mu paramparça olur” diyerek zarif bir şekilde beni ikaz etti. Sonra bana, kendi irade ve ihtiyarımla karar vermem gerektiğini, Üstad Hazretleri'nden misaller vererek izah etti.

Ben de, “Doğu'nun kalesi Van şehrine yerleşmek üzere gideceğim” diye kararımı verdim. Hemen garaja gidip Van'a geri dönüş biletimi aldım.

Van Kalesi, Horhor Harabeleri, Zernebat Suyu, Erek Dağı benim mekânım olacaktı. Bundan sonra “Konyalı Rahmi” olarak değil de “Vanlı Rahmi” olarak bilinecektim. Öyle de oldu.

Tekrar dönüşüm, insanlar üzerinde çok müspet tesir bırakmıştı. Devlet maaşını terk edip iman Kur'an hizmetine dönen muzaffer bir insan intibalı vermişti.

Van'a ilk geldiğimde, Üstad Hazretleri'nin Cumhuriyet'ten sonra kaldığı Nurşin Camii'nde kaldım. Yatağımı caminin bir köşesine koydum. Tatvan tevkifimizden sonra yorganım kaybolmuştu. Ben de caminin battaniyeleriyle idare ediyordum. Rahmetli Hamid Kuralkan, “Sana bir yorgan alsak, artık Van'dan hiç gitmezsin” diye latife yapardı bana.

Nurşin Camii kerpiçten bir yapı... Önü ve arkası bahçelik... Öyle azamet ve heybeti yok; ama manen çok sıcak ve lahuti... Bu cami Bediüzzaman'ı misafir etmiş, ona mesken olmuş bir mekân.

Van'daki on senelik ikametimde hiç sıkılmadım diyebilirim. Çünkü Van insanı çok sıcakkanlı, misafirperver, munis, riyasız nadir fıtratlıdır. Hususen Üstad'ı yakından tanıyan Molla Hamid, Ali Çavuş, Molla Münevver, Çaycı Emin, Şeyh Reşit Güleşer ve bunlara ilaveten Hamid Kuralkan, Celal Alıcı, Selahaddin Akyıl,

Cahid Ünsal, Erol Kuralkan, Hacı Balâ, İbrahim Uzun, Ali Lâleli, Kasım Tokar gibi zatlarla feyizli dersler okumak ve onların hatıralarını dinlemek bana gurbeti unutturuyordu.

Hatta Zübeyir Ağabey bana bir mektup yazarak, bu zatların hatıralarını tespit etmemi istemişti.

Van'da maişetimi temin için Selahaddin Akyıl'ın dükkânında 150 lira maaşla çalışıyor, ona yardım ediyordum. Herhangi bir hizmet zuhur ettiğiinde izinli sayılıyordum.

Nurşin Camii'nde altı ay kaldım. Kış mevsimi girmiş, şubat ayına gelmiştik. Hava çok soğuktu. Ramazan-ı şerif de girmek üzereydi. Mecburen Boyaoğlu Camii'ne taşındım. Oranın küçük bir meşrutası ve bir sobası vardı. Caminin imamı Ahmet Yücel, Nurlara dost ve fedakâr bir insandı. Orada bekâr iki talebesi Hakkı ve İbrahim ile kalmaya başladım. Fakat Ramazan boyunca Van'ın fedakâr Nur talebelerinden Celal Alıcı beni evine aldı. Orada ramazan misafiri oldum. Ramazan bittikten sonra, Celal Alıcı'nın evinden tekrar Boyaoğlu Camii'ne geçtim.

Ben her ayın on beş günü Van'da kalıyor, kalan on beş günde de Van'ın, Bitlis'in, Ağrı'nın kaza ve köylerine gidiyordum. Oralarda Risale-i Nur dersleri yapıyorduk. O yıllarda maddi yoksulluk vardı. Hayat seviyesi çok düşüktü. Bilhassa benim gibi alışık olmayanlara, oralarda gece misafir olmak çok zorluklarla doluydu. Bir gün bunu Zübeyir Ağabey'e açtım. Bana “Aman kardeşim, köylere gittiğin zaman, pireleri D.D.T. ile öldürme. Yorganını pencereden silkele onlar uçar gider” demişti. Üstad'ın mahlûkata karşı, şefkat-ı imaniyeden gelen dersine ayna oluyordu.

KUYUYA FARE DÜŞSE...

Zübeyir Ağabey'le irtibatım hiç kesilmedi. Kendisiyle çok önemli hatıralarım var. Bir tanesini anlatayım:

Bir gün kendisini Van'a davet ettim. “Ağabey Van'a gidelim. O havalideki hocalara Risale-i Nur'u anlatalım” dedim. Bana şöyle dedi:

“Kardeşim, ben Üstad'ın muhabbetiyle kendimden geçmişim. Onlar bakarsın bu muhabbeti kıskanır, beni imtihana kalkarlar.

‘Bir kuyuya bir fare düşse, kaç kova su çıkarılırsa su temiz olur?’ gibi bir sual sorsalar, ben de bunu bilemem. O zaman sorun olur. Ama sen onların dilinden ve halinden anlarsın. Sen git.”

Bir gün beni emniyete çağırdılar. Kaldığım camiye aramaya başladılar. Fakat bir şey çıkaramadılar.

Camide bir müddet daha kaldım. Sonra rahmetli Hamid Kuralkan “Sana bir ev turalım. Biz de gelir orada dersler okuruz” teklifini yaptı. Kullanılmış bir halı satın aldık. Selahaddin Akyıl’ın dedesi Hacı Hüseyin Efendi’nin, bahçe içinde bulunan kerpiçten yapılmış bir evine taşındım. Böylece Van’ın ilk Nur dershanesi açılmış oluyordu.

Kendisiyle vedalaştım. Tatvan’a vasil oldum. Tatvan’da dost bir hocayla mülaki oldum. Hoca’ya Üstad’ı muhabbetle anlatmaya başladım. Hoca çok şaşırdı. Bana, “Rahmi Bey! Ben bu Said Nursi’nin talebelerini anlamıyorum. Altı ay bu risaleleri okuyan bir talebe, insanın yanında allame gibi konuşuyor” dedi. Sonra, “Şimdi benim de sana bir sualim var. Bir kuyuya bir fare düşse, kaç kova su çıkarılırsa su temiz olur?” dedi.

Bir hoş olmuştum. Tebessüm ettim. Ona “Hocam siz daha iyi bilirsiniz. Cevabını bize söylerseniz biz de öğrenmiş oluruz” dedim ve bahsi kapattım.

VAN CEZAEVİ

10 Temmuz 1962 senesinde, “Risale-i Nur Sönmez” adıyla, Üstad’ımızın en keskin mahkeme müdafaaları İstanbul’da tabedilmişti.

Selahaddin Akyıl, küçük çaplı olan bu kitaptan, Özalp ilçesine, İran asıllı Kuli Yapıcı adında bir kahveciye, her nasılsa sehven gönderiyor. Kahveci de kasten kitapları götürüp emniyete teslim ediyor. Hemen Özalp Savcılığı’na gittim, bir dilekçe ile başvurup kitaplara sahip çıktım.

Neticede dosya 6 Nisan 1964’de Van Ağır Ceza Mahkemesine intikal ettirildi.

Van Ağır Ceza Mahkemesinde çok şiddetli geçen ilk celsede, Savcı Necati Coşkun, dört sayfalık, baştan sona hezeyan, kin,

iftira ve gazez dolu iddianamesini okudu. Sonra eliyle beni işaret ederek “Bu sanık dışarıda kaldığı müddetçe, emniyet-i umumiye-yi her an ihlal edebilir. Tevkifini talep ediyorum” dedi. Ve hiç beklemediğim bir anda tevkif edildim. Bu talepten sonra hızla yerimden kalkıp “Savcıya, bu haksız, garazkâr talebinin sebeplerini mahkeme huzurunda sormak istiyorum” dedim. Ok yaydan çıkmıştı. Daha birçok şeyler daha söyledim hiddetle. Avukatım sakin olmam için yerime oturttu beni. Hiç beklemediğim bir anda tevkif edilmiştim.

Önce beni Van Çarşı Karakolu’na götürdüler. Kibar bir insana benzeyen komiser, “Geçmiş olsun, suçun nedir?” diye sordu. “Risalet-i Nur okumak” dedim. “Ben bu mezheplerden bir şey anlamıyorum” dedi. Belli ki İslamî kültürü, bilgisi yoktu. Hâlâ kabıma sığamıyordum. Sinirli bir şekilde, “Komiser Bey! Mezhepler, Sahib-i Şeriat’ın gösterdiği nazârî düsturların tarz-ı tefehhümünden ileri gelmiştir” dedim. Komiser “Bu tariften bir şey anlamadım” dedi. “Anlamadınızsa bir kere daha tekrar edeyim!” dedim. Ve aynı cümleyi tekrar ettim. “Ben bu gençle münakaşa salahiyetini kendimde göremiyorum” diyerek bahsi kapattı. Bana, “Aç mısın?” dedikten sonra, polisler bir porsiyon kebab söyledi. Ben, mezhepleri kabul etmediği için, bu komiserin kebabını yemedim.

Komiser beni hapishaneye gönderdi. Çok acıkmıştım. Kuru bir ekmek getirdiler, onu suya batırarak yemeye çalıştım.

Beni tevkif ettiren Savcı Necati Coşkun bir gün sonra hapishaneye geldi. Beni müdürün odasına çağırttı. Buna memnun olmuşum. Duruşmada yarım kalan fikir düellomuzu devam ettirmek için fırsat yakalamıştım. Hiç bir fikrî endişem yoktu.

Söze savcı başladı: “Benim görevim seni mahkûm ettirmektir. Seninle sonuna kadar uğraşacağım” dedi. “Neden peşin hükümle adalet müessesine gölge düşürüyorsunuz? Siz kamu hukukunu korumakla mükellef olduğunuz gibi, masum insanların da hukukunu korumak ve kollamakla mükellefsiniz” dedim. “Siz laikliğin tahribine çalışıyorsunuz. Bu bakımdan suçlusunuz” dedi. Anlaşıyordu ki bilgisi araştırmaya değil de garazkâr yayınlar yapan bazı gazetelerden geliyordu. Çünkü onların ağız ile konuşuyordu.

1960 senesinde bir dava için Van'a gelen Av. Bekir Berk'in, Rahmi Erdem ve bir grup Vanlı Nur talebesiyle çektiirmiş oldukları bir hatıra fotoğrafı...

Av. Bekir Berk ve Rahmi Erdem ayakta ortada...

Oturanlar: (Soldan) Hamid Kuralkan, Muzaffer Küçükıldız, Muammer Gabalı, Celal Alıcı, Cahid Ünsal, Kaya Bey

Kendisine, “Siz laikliği niye Batı'daki manasıyla kabul edip tatbik etmiyorsunuz? Laik Cumhuriyet, bîtarafane prensibiyle din-sizlere ilişmediği halde, siz neden dindarlara ilişiyorsunuz? Bu tezat değil mi?” dedim ve Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil'in laiklikle ilgili tariflerini kendisine aktardım. Bana hiddetle, “Ali Fuat Başgil'in tarifini kabul edersek, bu memlekette inkılâplar tehlikeye düşer!” dedi. Ben de “Eğer inkılâplar bu milletin fıtratına uygun ise hiç bir güç onu yıkamaz. Ama değilse, zaten kuvvetlenmesi mümkün değildir. Zira fıtrat, fıtrî olmayan şeyleri reddeder atar”

diye mukabele ettim. Konuşmamım sonunda savcı ayağa kalktı ve “Seni tebrik ediyorum. Davanı güzel müdafaa ediyorsun. Av. Bekir Berk’i getirmene lüzum yok. Sen de kendi müdafaanı yapabilirsin” dedi. Anladım ki maksadı beni yalnız bırakmaktı. Ben avukata ihtiyacım olduğunu belirtince, planın tutmadığını anladım: “Bunu iyi bil ki benim vazifem seni mahkûm ettirmektir” dedi ve kalktı koğuşları teker teker dolaşmaya başladı.

İRİ KIYIM KAMYON ŞOFÖRÜ

Tartışmamızdan sonra koğuşları tek tek inceledi ve en adi suçlulardan birer ikişer seçip beni onlarla aynı odaya koydu. Üstelik Lübnan asıllı iki Ermeni mahkûmu da koğuşumuza kattı. Ben o mahkûmların ve bilhassa Ermenilerin, bana kin ve adavetle baktıklarını hemen anladım. Kavga etmek için bahane arıyorlardı.

Bir ara ağzımdan, “Osmanlı” diye bir söz çıkmıştı. Ermenilerden biri hemen ayağa kalktı, “Burada Osmanlı’dan bahsedemezsin!” diye bağırıp beni tehdide yeltendi.

Bu hazin tablo bana çok dokunmuştu. Tehditten çok, kendi öz vatanında dinini yaşamak isteyen birinin suçlu muamelesiyle hapse atılması ve sahte para basmaktan devlete zarar veren, yabancı uyruklu Ermenilerin bu Türk hapishanesinde ona saldırması beni üzmüştü. Bu nasıl izah edilir, nasıl sindirilirdi?

Bunlar bu cesareti nereden alıyorlardı? Elbette bu küstahlık şahsî bir cesaret işi değildi. Cumhuriyet Türkiye’sindeki vazifelilerin içine düştüğü gaflet, çarpıklık, tezat ve kusuru resmediyordu bu tablo. Bu savcının Ermeniler eliyle benim ölümüne zemin hazırladığından da hiç bir şüphem yoktu. Beni yandıran, hüzne boğan, bu hazin tabloydu.

Bu Ermenilerle aynı koğuşta kalmak uykumu kaçırıyordu. Benim sabah namazıma kadar her şeyeime karışmaya başladılar. Üstelik savcı kesin emir vermişti. Bana dışarıdan bir bardak su bile verilmeyecek, soyadım tutmayan hiç kimseyle görüştürülmeyecektim. Bir ara benim sürahime zehir koymaktan bahsettiklerini, yanımdaki mahkûm bana ayağıyla dürterek haber verdi.

Çok sıkıntılı bir durumdaydım. Artık tevekkül ve dua ile Allah'a iltica edip sabrediyordum.

Sonra beklemediğim bir anda, Allah bana bir trafik kazası sebebiyle hapse düşen, Yaşar isminde iri kıyım bir kamyon şoförünü imdadıma gönderdi. Önce ona kısaca durumu izah ettim. Kendisini fikren hazırladım. Savcıda bitmiş, kokuşmuş olan ruh cevheri, onda yaşıyordu.

Aynı gün sabah namazına kalktım. Ermeniler homurdanmaya başladılar. Birden Yaşar, bir kaplan gibi yatağından fırlayıp onların anlayacağı bir dille bir küfür savurdu. Bunu hiç beklemiyorlardı. Yaşar'ın mukabelesi onları susturmaya yetmişti. Namazımı rahatça kıldım. Yaşar arkamda muhafız gibi duruyordu.

Ben namazımı bitirdim. Yaşar Efendi gitti yatağına uzandı. Kendisine yaklaşıp şefkatle, "Niye namazını kılmıyorsun? Bu güzel hizmetini böyle neticelendirmek olmaz. Haydi, kalk abdestini al sen de namazını kıl" dedim. Kalktı ve öyle yaptı. Allah ondan razı olsun.

Sonra beklemediğim bir şey daha oldu. Bu zulümleri bana yapan savcıya, Boyacıoğlu Camii'nin arkasında oturan sakinlerin ileri gelen efeleri haber salmışlar: "Seni vurup İran'a kaçacağız" demişler. Savcı alelacele beni çağırdı: "Bu mahkemede hiç bir rolünün olmadığını, dosyanın aslında Özalp'ten geldiğini" anlatarak adeta benden şefaate bekliyordu. Kendisine "Bu haberleri çıkarınların aramızla açmak için bunu yaptığınızı, elimden geldiği kadar bu tip hareketleri önleyeceğimi" söyleyerek kendisini rahatlattım.

Savcının dışarıdan bir bardak suyu bile bana yasak etmesinin inadına, Vanlı ahiret kardeşlerim, bana erzak gönderiyorlardı. Tabii bu o kadar kolay olmuyordu.

Bu iş için Ali Rıza Gülaç'ın kardeşi Faruk'u bulmuşlar. Faruk, cıva gibi bir çocuk. Hapishanenin dış kapısı açılır açılmaz, yayından çıkmış bir ok gibi fırlayıp erzak torbasını bana verip aynı hızla geriye kaçıyordu. Bir defasında gardiyanlara yakalandı. Artık kurtuluşu yoktu. Gözünü korkutmak için dövüleceği kesindi. Fakat beklenmedik bir anda gardiyanların elinden kurtulup bir maymun çevikliğiyle oradaki bir kavak ağacının başına çıkıverdi.

Yapılan uzun pazarlıklar sonunda, Faruk'un oradan indirilmesiyle hadise sulh içinde son buldu.

Sonra yine beklemediğim bir anda İlahî bir lütuf daha gördüm:

Avukatım, Van Ağır Ceza Mahkemesi tarafından tevkif edildiğimi, Bitlis Ağır Ceza Mahkemesine itiraz başvurusuyla bildirmişti. O mahkemenin hakikaten âdil olan reisi Adil Erdoğan Bey itirazı yerinde bulup büyük bir cesaretle, "Daha buradaki muhakemesi bitmedi. Bu ne rezalet!" diyerek tahliye telgrafını, Van Ağır Ceza Mahkemesine gönderdi. Allah kendisinden ebediyen razı olsun. Hürriyetime kavuşmama vesile olmuştu.

Tahliye telgrafı malum savcılı şok etmiş. Bilmecburiye emri hapisane mübaşirine göndermek zorunda kalmıştı.

BU İBRET LİK TABLOLAR UNUTULMAMALI

"Serçe kuşuna musallat olan atmaca, serçenin istidadını inkişaf ettirir" kaidesine, bu bitmeyen baskı ve takipler bizde de aynı tesiri icra ediyor, şevk ve gayretimizi artırıyordu.

Doğu'da kaza ve köyleri taramaya devam ediyor, Kur'an hakikatlerini muhtaç gönüllere götürmeye çalışıyorduk.

Yine bir gün, Van'da telgraf memurluğu yapan Nihat Bey'le bir seyahate çıktık. Nihat Bey aslen Malazgirtliydi. Van'da memurin zümresiyle ilgilenir, onların yalnızlıktan kurtulmasına çalışır, evinden hiç misafir eksik olmazdı. Van'da misafirperverliğin sembol ismidir.

Nihat Bey beni alıp ilk önce Erciş'e götürdü. Orada mü'min kardeşlerimizle ders ve sohbetler yaptıktan sonra Patnos'a geçtik. Mevsim kış, hava çok soğuk... Patnosluların bizi heyecanla beklediklerini gördük. Şeyh Hikmet isminde bir zatın tek odası bulunan evinde ders okuduk. Ders bitti ve çaylarımızı içtik.

Otelde bize yer ayırtmışlar. Otel çok vasıfsız... Yatak ve çarşaf-ları çok kirli, yıkanmamıştı. Üstelik bize verilen odada bizden önce köyden kazaya gelen sarhoş öğretmenler kalmışlar ve her tarafı kirletmişlerdi.

Bütün hayatı tertemiz pırıl pırıl geçmiş arkadaşım Nihat Bey, yorganı açınca vaziyeti bütün dehşeti ile gördü. Beylik damarı ile söylenmeye başladı. Ben her hâlükarda yatmasını, eğer bu arkadaşların evleri müsait olsaydı bizleri misafir edeceklerini söyledim. Bu durumun bir imtihan olduğunu söyleyerek kendisini teskin etmeye çalıştım. Nihat Bey sözümü kesip “Ben böyle bir imtihanı kabul etmiyorum” dedi ve beni kaldırıp ders okuduğumuz eve geri getirdi.

Eve gelince kapıya bütün gücüyle bir tekme attı. Ev sahibi büyük bir korku ve dehşetle kapıyı açtı. Nihat Bey, Doğu’daki törelerin böyle olmadığını, her şeye rağmen bir çare bulup bizi öyle pis bir otele göndermemesi gerektiğini, bunun yanlış ve yakışsız bir hareket olduğunu hiddetle söyledi.

Sonra sert ve kesin bir emirle, “Git, yatağın yoksa komşundan getir” dedi. Ev sahibi itirazsız söyleneni harfiyen yaptı. Yataklarımızı hazırlayıp sobayı yaktı.

Bu maceralı misafirlikten sonra sabahleyin Tutak ilçesi istikametine yöneldik. Yolda arabamız arızalandı. Kendimizi Tutak kazasına zor atabildik.

Tutak’ta, Patnos’taki o nahoş otel bile yoktu. Mecburen daha evvelden duyduğumuz, Maliye’de Veznedar Abdurrahman Akman isminde bir dostun evini sorarak bulduk. Abdurrahman Bey, kırk yaşlarındaydı. Kalın gözlük camları arkasından samimiyetle bize bakan meraklı gözlerle kapıyı açtı. “Buyurun” dedi. İlk sözüm, “Misafir kabul eder misiniz?” oldu. Biraz tereddüt geçirdi. Dışarıda kalmamak için mecburen kendimi tanıttım. Bizi içeri aldı. Gıyaben tanıdığını, görüşmenin bugüne nasip olduğunu söyledi.

Sohbetin arasında, köyden baldızının doğum yapmak için kendisine misafir geldiğini, lohusa olduğunu, evinin damının aktığını, bir tane sağlam odası bulunduğunu, oraya da bizi aldığını, çocuklarını ve hastasını damı akan başka bir odaya taşıdığını söyledi. Nihat Bey’le birbirimize baktık. Çok duygulanmıştık.

Hemen müsaade isteyip ayrılmak istedik. Fakat öyle samimi bir şekilde karşı çıktı ki ayrılamadık. Bu gecenin vaktinde bütün

olumsuz şartlarına rağmen misafirlerini bırakmanın kendisi için bir hakaret ve zül olduğunu söyledi.

Göz yaşartıcı bir fedakârlıktı bu. Allah rızası için gurbeti, hicreti ihtiyar eden mazlum bir insana, Nur'un hatırı için kollarını, şefkat kanatlarını açmış Doğu insanının, en halis yüzü olan imanını, misafirperverliğini ve ihlâsını sergileyen bir ulvi tabloydu bu. Gelecek nesillerin bu ibretli tabloları unutmamaları gerektiğine inanıyorum.

Tutak'tan Ağrı'ya geçtik. Orada muhterem ilim adamı Molla Nusret Kocabay Hocaefendi'ye misafir olduktan sonra Erzurum, Erzincan ve ta Malazgirt'e kadar yolculuğumuz devam etti.

Artık Malazgirtli Nihat Bey ev sahibimizdi. Dayısı Ali Bey'in evinde misafir etti bizi. Orada bütün akrabalarına Risale-i Nur'u anlatıp bu tarihî kazada bütün dostlarımızı ziyaret ettik. Sonra Van'a döndük. Çok maceralı ve istifadeli bir seyahat olmuştu.

TERÖR BELASINDAN KURTULMANIN ALTIN FORMÜLÜ

Tarih 25 Kasım 1965... Van'daki evimdeyim. Telefonum bütün şiddetiyle çalmaya başladı. Sanki uğursuz bir haber verecekti. Ahizeyi elime aldım. Erciş'ten aranıyordum.

Öğretmen İsmail Nurpolat'ın bir tertip neticesinde nezarete alındığını, Erciş halkının bu zulme karşı şahlandığını, topluca bunu protesto ettiklerini öğrendim. Derhal kalkıp Erciş'e gittim.

Baktım bütün şehir ayakta... Üç bin kişi emniyet komiserliğinin etrafını sarmış. "Biz de Hz. Muhammed'in izindeyiz. Öğretmenimizi isteriz" diye haykırıyorlardı.

Topluluğa hitap ederek sakin olmalarını, herhangi bir taşkınlık yapmamalarını, bu memlekette âdil hâkimlerin bulunduğunu söyleyerek teskin etmeye çalıştım. Sonunda sükûnet buldular.

Mesele şuydu:

Erciş Ortaokulu'nda öğretmenlik yapan İsmail Nurpolat, talebelerine, "Peygamberin İzindeyiz" şiirini yazdırıp ezberlemelerini söylemiş. Bir kız çocuğun memur olan velisi, buna tahammül edemeyerek öğretmeni karakola şikâyet etmiş.

İsmail Nurpolat, Ercişlilerin bütün infial ve gayretlerine rağmen Erciş savcısı, kaymakamı ve jandarma komutanının işbirliğiyle tevkif edildi.

İster istemez şöyle düşündüm: Kafkasya asıllı olan Öğretmen İsmail Nurpolat'ın ecdadı, Rus emperyalizminden kaçıp dinlerini, inançlarını daha iyi yaşayabilmek için çileli ve uzun bir hicreti göze almışlardı. Acaba geriye bırakacakları evlat ve torunlarının bir gün dinlerini yaşamak uğruna bu hallere duçar olacaklarını düşünmüşler miydi?

Bu tezat ve çarpıklığı anlamak mümkün değildi. Şark insanının fitratını okuyamayan veya inadına okumak istemeyen bu zihniyet, senelerce önceden Bediüzzaman Hazretleri tarafından, kitaplarında, belki de yüzlerce yerde şöyle ikaz ediliyordu:

“Ekser enbiyanın Şarkta, ekser hükemanın Garpta gelmesi gösteriyor ki, Şarkın terakkiyatı din ile kaimdir. Başka vilayetlerde sırf fûnun-u cedide okuttursanız da, Şarkta herhalde millet, vatan maslahatı namına, ulûm-u diniye esas olmalıdır. Yoksa Türk olmayan Müslümanlar, Türk'e hakiki kardeşliğini hissedemeyecek. Şimdi bu kadar düşmanlara karşı teavün ve tesanüde muhtacıız.”⁵⁰

İşte terör belasını araştırmak isteyen sosyologlara ithaf olunur. Altın formül burada...

Neyse... İsmail Öğretmen'in validesi oğlunun bir canı, bir ırz düşmanı gibi tutuklanmasından sonra, ana yüreği dayanamamış ve beni çağırtmıştı. Kendisiyle Risale-i Nur'dan aldığım ders ve telkinlerin ışığında uzunca konuştum. Kısmen rahatlamıştı.

Bu teyzeden daha evvel, Tatvan'daki evinin bitişiğindeki arsayı, derslane yapmak için istemiştim.

Kendisinden ilk defa arsayı istediğim zaman, Tatvan'ın etrafındaki dağları göstererek, “Dersinizi oralarda yapın” demişti. Ben de, “O dağlarda bu dersleri kurtlara mı okuyacağız?” demiştim.

Bu hadise vesilesiyle teklifimi tekrar ettim. Fakat “Evimin ya-

⁵⁰ Bediüzzaman Said Nursî, *Tarihçe-i Hayat*, Söz Bas. Yay., s. 181.

nında derslane yaparsanız, oğlumu tutarlar, tevkif ederler, başına tekrar bela gelir” dedi ve arsayı vermek istemedi. Ben kendisine, asıl bela ve musibetin imansızlık ve dinsizlik olduğunu, bizim başımıza gelenlerinse hakikatte ibadet ve sevaplı bir mükâfat olduğunu anlatmaya çalışıyordum. Ama o, biricik oğluna ziyade şefkati yüzünden arsayı veremiyordu. Fecir zamanına kadar oturduk.

Bir ara dışarı çıktı. Ellerini kaldırıp “Ya Rabbi! Oğluma yanlış şefkat ederek, senin rızan için hizmet eden bu insanlara mani olmak istemem. Oğlum da senin yoluna kurban olsun” diyerek niyazda bulunmuş. İçeri girdi ve “İstedığınız arsayı size veriyorum” dedi.

Bir buçuk ay içinde bu arsaya bir derslane yaptık ve açtık. Tatvan’da ekilen Nur tohumları neşv-ü nema bulmaya devam ediyordu.

Bu musibete maruz kalan İsmail Öğretmen’e, İstanbullu hamiyetli bir tüccar bir miktar para gönderiyor. Bakıyor ki para geri iade edilmiş. Tüccar bunu bir türlü anlayamıyor ve Av. Bekir Berk’in yazlıhanesine geliyor. Bekir Bey de ihlas ve istiğna düsturlarını izah edip onu tatmin ediyor.

İsmail Öğretmen cezaevinde iki aya yakın kaldı. Neticede davayı üstlenen Av. Bekir Berk’in de hazır bulunduğu ilk duruşmada, 29 Ocak 1966 tarihinde İsmail Nurpolat tahliye edildi.

Bu dava ve tahliye vesilesiyle Erciş’te bir bayram havası olmuştu. Her celsede civar kasaba ve köylerden, çok kalabalık gruplar mahkemeye gelip iştirak ediyorlar, İsmail Öğretmen’e sahip çıkıyorlardı. Ve böylelikle Risale-i Nur ilan edilmiş oluyordu.

ERZURUM “TUHFETÜR REDDİYE” DAVASI

27 Mayıs 1960 darbesini yapanlar, gittikçe inkişaf eden Risale-i Nur hizmetleri ve Nur cemaati aleyhinde akla hayale gelmeyen tertiplere başvurdular. Bu tedbirlerinden birisi de sonradan onları gülünç duruma düşürecek uydurma bir broşür hazırlatmak olmuştur. Broşürün yazılma maksadı, bir din âliminin adını kul-

lanarak, toplumda Risale-i Nur'a ve Bediüzzaman'a karşı uyanan alakanın önünü kesmekti. Plan şöyle işler:

Önce Emekli Tümgeneral Sadettin Evrin Paşa, Diyanet İşlerine, başkana yardımcı olsun diye getirilir. Ama perde gerisinde asıl başkan, Sadettin Evrin Paşa'dır. Diyanet İşleri Başkanı ise, İsmet İnönü döneminde Danıştay ve Anayasa Başkanlığı yapıp yaş haddinden 1963 yılında emekli olan Tefik Gerçekler'dir.

Sadettin Evrin Paşa döneminde, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi bünyesinde Neşet Çağatay'ın başkanlığında, Nureculukla Mücadele Komitesi kurulur. Bu komitede İlahiyatın dekanı Hüseyin Gazi Yurtaydın, İbrahim Çubukçu, Bahriye Üçok, Hamdi Kasapoğlu gibi isimlerle beraber Neda Armaner de vardır.

Bu heyet inanılması zor işlere imza atar. İlk işleri "Tuhfetür Reddiye" adıyla yalan-dolan bir broşür hazırlamak olur. Broşürü müftü, vaiz, imam, kaymakam, vali ve ağır ceza reisleri gibi ulaşabildikleri herkese posta ile gönderirler. Maksat, Risale-i Nur ve Bediüzzaman Hazretleri aleyhinde bir "terör" havası estirmektir.

İslam'ı ve güzelliklerini öğretmekle mükellef olan bu insanlar, kendi yazdıkları kitabı, kitabın basıldığı tarihten 10 yıl önce 1954'de Kahire'de vefat eden, Osmanlı'nın son şeyhülislamı Mustafa Sabri Efendi yazmış gibi göstermişlerdir. Kitabın yalan, iftira ve kasıt dolu yönü zaten sırtıdır. Ama acı, belki de komik olan bu tarafı daha da sırtıtlıkça sırtıtlıdır. Bu acemice tertip birçok araştırmacı tarafından hemen ortaya çıkarılmıştır. Rahmetli Av. Bekir Berk de Mustafa Sabri'nin oğluna ulaşarak bu yalanı tespit ettirmiştir.⁵¹

⁵¹ Evet, bu maskaralık o zaman hemen ortaya çıkarılmış ve faileri teşhir edilmiştir. Aradan 54 sene geçtikten sonra, 2008 senesinde, hadisenin başkahramanlarından Neda Armaner ile yapılan uzunca bir röportaj vardır. Konuşmanın bir yerinde, "İnönü, Said Nursi raporu isterdi ben de yazardım" diyen Armaner'in kapatmak istediği, ama saklayamadığı itiraflarını bu ilginç röportajdan okuyalım. Sadece ilgili kısımlar buraya alınmıştır:

Cemal A. Kalyoncu'nun Aksiyon dergisi için yaptığı röportajından:

Kalyoncu: Tuhfetür Reddiye diye bir kitap hazırlatıldı o dönemlerde...

Armaner: Aeee...

Kalyoncu: 1964'te hazırlatıldı.

Armaner: Eeee... Şeyde. ►

Kalyoncu: Osmanlı'nın son Şeyhülislamı Mustafa Sabri'nin ismi ile yayımlandı bu kitap/broşür.

Armaner: Bak onun kitabı, Mustafa Sabri'nin kitabını, bu kitabı hazırlamıştı, Nurculuk hakkında.

Kalyoncu: Kitabın kapağında 1964'te basıldığı yazıyor. Tam ismi Tuhfetür Red-diye, Alâ Mezhebi Saiydül Kürdiyye, Yazan Osmanlı İmparatorluğu sabık şeyhülislamı Mustafa Sabri, Biricik Basımevi, Ankara-1964.

Armaner: İşte o zaman Nurcuların aleyhinde, Nurcuların siyaset yaptığını ben biliyordum. Çünkü bana gelen vesikalar, şeyler...

Kalyoncu: Siz mi hazırladınız bunu?

Armaner: Ben hazırlamadım. Mustafa Sabri'nin.

Kalyoncu: Bir tane de yazanı belli olmayan, isimsiz Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları Nurculuk Hakkında, Resimli Posta Matbaası, Ankara-1964 diye bir kitap var, yine o dönemde hazırlatılan.

Armaner: Diyanet. Anonim olarak diyanet çıkarmış ama Mustafa Sabri'nin.

Kalyoncu: Ama Mustafa Sabri kitabın çıkış tarihinden 10 sene önce ölmüş.

Armaner: Öyle diyorlardı o zaman bunu yani.

Kalyoncu: O zaman nasıl oluyor bu? Bunun amacı ne olabilir?

Armaner: Yani Nurculuk aleyhine...

Kalyoncu: Nurculuk aleyhine olacağız diye, ölmüş bir adamın ismiyle kitap çıkartılıyor.

Armaner: Ölmüş bir adam ama ondan yararlanan, Nur risalelerini ticaret metali olarak, durup durup basan, bakın bunu okudunuz mu? (Kendisinin yazdığı, Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Yayınlarından çıkmış *İslam Dininden Ayrılan Cereyanlar: NURCULUK* kitabını gösteriyor.) Bunlar matbaa ismini de yazmıyorlar, tarih de bildirmiyorlar.

Kalyoncu: Ama yazsalar baskın yapacaklardı.

Armaner: Tabii, tabii. Yani o kadar matbuat kanununa aykırı hareket ediyorlar ki, o bakımdan her vesile ile bastığı kitapta... Mesela ben burada sayfalarını yazıyorum değil mi? O sayfalar bir başka baskıda değişik oluyor. Bunlar durmadan değiştiriyorlar. Benim, *İslam Dininden Ayrılan Cereyanlar: NURCULUK* kitabım 20 bin basılacaktı. Diyanet İşleri Reisi Tefik Gerçeker duymuş, haber gönderdi bana "15 bin de biz sipariş verelim, bütün müftülöklere gönderelim" diye. 40 bin kadar basıldı. Ne oldu biliyor musunuz? Böyle söylememi mazur görün. Nurcuların piyonları, hangi kitaplıkta görmüşlerse bir bir alıyorlar, "Kaybettik, ne karsa fiyatı-gayet cüzi bir fiyattı-verelim" diyorlar. Yok ettiler, 40 bin kitaptan çok az kaldı. Ancak, 1998'de *Cumhuriyet* gazetesi tekrar kitap olarak verdi onu. Vereceğini de TV'den öğrendim. Benden izin almaları lazım... Sami Karaören var. Ben 1970-80'lerde *Cumhuriyet*'e yazılar veriyordum. Sami Bey demiş ki "Ben Neda Hanım'ı tanıyorum. Olurunu verir."

Kalyoncu: *Cumhuriyet* telif ödedi mi size?

Armaner: Hayır. Yani normal basın kanununa göre 1 sene içinde basılacaksa, vârislerinden yahut sahibinden izin almak lazım. Ondan dolayı, yoksa telif alacak değilim.

Kalyoncu: Neyse, Mustafa Sabri, Osmanlı'nın son şeyhülislamı, ölmüş bir adamın ismi neden kitaba konuyor? Bunu anlamaya çalışıyorum.

Armaner: Bakayım, sizde bir şeyler var.

Kalyoncu: Var var. İşte Tuhfetür Reddiye... ►

**“Said Nursî hakkında İnönü rapor istiyor, biz de yazıyorduk”
diyen Neda Armaner.**

Ben de 28 Eylül 1964 tarihinde, Erzurum’da rahmetli Mustafa Polat tarafından neşredilen *Hareket* isimli haftalık gazetede, bu “Tuhfetür Reddiye” saçmalığına bir makaleyle cevap vermiştim. “İman Hizmetkârlarını içten yıkma teşebbüsleri” başlıklı bir makaleyle... Yazdığım bu makale Erzurum Cumhuriyet Savcılığınca takip mevzuu olmuş. Erzurum’a, mahkemeye davet olundum.

Armaner: Mustafa Sabri. Ha Tuhfetür Reddiye, Alâ Mezhebi Saidil Kürdiye. Kürt Said diye anılır.

Kalyoncu: Neden böyle yaptınız?

Armaner: Ben gerçekleri elimden geldiğince ikna ediyorum; ama sizin kafanız biraz dolmuş da... (Kahkahalar)

Kalyoncu: Kitaba, seneler önce ölmüş birinin ismi konuyor. Üstelik basımevi olarak görünen Biricik Basımevi de yine seneler önce kapanmış...

Armaner: Ama bu kitaba dayalı olarak...

Kalyoncu: Yani yazar ismi yanlış, yayınevi kapanmış ve risaleler aleyhine böyle bir kitap...

Armaner: Şimdi, eeeeeee...

Kalyoncu: Şimdi, madem böyle bir kitap yazılıyor. Neden Mustafa Sabri’nin ismi kullanılıyor. Yani bunu yazan her kimse neden kendi ismini koymuyor buna?

Armaner: İşte orasını ben bilmiyorum. Yalnız Diyanet İşlerinde onun bu yazısı-na göre... Meşhur bir zat olarak...

Kalyoncu: Oğlunu buluyorlar. Oğlu, “Babamın böyle bir kitabı yok” diyor mesela.

Armaner: Ama ben Diyanet İşlerinin içinde değilim.

Kalyoncu: Yani bu, risaleleri yalanlamak için ortaya konmuş bir projeydi.

Armaner: Ne bileyim ben. Onu Diyanet İşlerine gidip sormak lazım ama onlar şimdi eee net olarak daha eskileri bilen zat da kalmadı. Ben, Allah izin verdi bu yaşa geldim, ama benim gibi böyle uzun ömürlü kimseler yok. Ben mesela orada tezimi yazarken o tez dolayısıyla Diyanet İşlerine sık sık giderdim...

28.04.2008

AKSIYON

Tuhfetür Reddiye davasının ilk duruşması 24 Mart 1965 tarihindeydi. Erzurum'a hareket ettim. O günkü şartlarda bu günkü yollar ve modellen arabalar olmadığından yolculuklar çok zahmetli geçiyordu. Kışın, geçit vermeyen Tahir Dağları'ndan metrelerce kar ve tipi içinde Allah'ın inayetiyle Erzurum'a vardık. Mustafa Polat'la buluşup mahkemenin kritiğini yaptık. O aynı zamanda Erzurum'da *Hürsöz* gazetesini de çıkarıyordu. Kendisi hakkında açılan dava sayılarının ise o gün itibarıyla 50 kadar olduğunu öğrendim. Çok korkusuz, irfan ve ideal sahibi bir Nur talebesiydi. Babası Ahmet Polat'la beraber çekirdekten yetişme tam bir gazeteciydi. Daha sonra *İttihad* ve *Yeni Asya* gazetelerinin başına geçmişti. Genç yaşta bir trafik kazasında İstanbul'da vefat etti. Allah rahmetler etsin.

Mahkemeye Mustafa Polat'la beraber gittik. Ağır kilosunu bana tutunarak zor taşıyordu. Yolda bana "Rahmi Ağabey! Mahkemede zaaf göstermeyelim, Erzurumlular çok imanlı ve heyecanlı insanlardır, müteessir olurlar sonra" dedi. Duruşma salonunda başta Mehmed Kırkıncı Hocam olmak üzere Erzurum'un tanınmış simaları vardı.

İlk sözü Mustafa Polat aldı. O kadar güzel konuştu ki savcı bundan rahatsız oldu. "Reis Bey! Susturun bu maznunu benim şerefime iliyor. Benim şerefimi muhafaza etmek sizin görevinizdir" diye yalvarır gibi konuşmaya başladı. Hâkim, Polat'ı susturma mecburiyetinde kaldı.

İkinci olarak sıra bana gelmişti. Yazılan Tuhfetür Reddiye broşürünün uydurma olduğunu ve Bediüzzaman Said Nursî ile Risale-i Nur'un mahiyetini uzun bir konuşma ile açıkladım.

Üçüncü olarak Gaziantep'li bir tıp öğrencisi olan Emrullah söz aldı. "Eğer bu eserleri okumasaydım, ya meşin ceketli bir anarşist veya bir komünist olacaktım. Ben aslıma döndüm, benliğime kavuştum" şeklinde kahramanca bir müdafaa yaptı.

Duruşma başka güne talik etti.

Burada bir güzel hadise cereyan etmişti. Duruşmadan sonra mahkeme azalarından birisi bizi odasına davet etti. Bir oğlunun

üniversitede okuduğunu, bizim gibi onun da imanlı dindar olmasını istediğini söyleyerek, bizden yardım talebinde bulundu.

Sonra Av. Bekir Berk ile Van'a gitmemiz, bir mahkemeye yetiştirmemiz gerekiyordu. Mustafa Polat bize bir taksi tuttu. Sonradan öğrendik ki Polat'ın hiç parası yokmuş. "Ya Rabbi! Bana bir iş gönder de bu insanlara mahkemeye yetiştirecek taksiyi tutayım" diye niyazda bulunmuş. Hakikaten Allah'ın inayeti, o sırada 500 liralık bir ilan gelmiş merhum Polat'a. Allah rahmet etsin.

En neticede davamız beraatle bitti.

ADİLCEVAZ DAVASI

23 Şubat 1966... Her zaman olduğu gibi Van dershanemizde kardeşlerle Nur risalelerini mütalaa ediyorduk. Yine elem verici tatsız bir haber geldi.

Adilcevaz Ortaokulu Matematik Öğretmeni Ahmet Kara tevkif edilmiş. Adilcevaz Savcısı bana da haber salıp "Sakın gelmesin onu da tevkif ederim" demiş. Arkadaşlar, gitme deseler de hemen Adilcevaz'a gittim.

Hadise şu:

Solculuğu ile maruf Adilcevaz Ortaokul Müdürü Ramazan Hamarat, sınıflarda çocuklara mezkûr Risale-i Nur ve Bediüzzaman aleyhinde yazdırılmış broşürleri okuyor. Kur'an'a çöl kanunu gibi ithamlarda bulunup dinsizlik yapıyor. Talebeler de bitmeyen bu propagandaların aslını hocaları Ahmet Kara'ya sorarlar. Müspet manada talebelerini aydınlatır Öğretmen Ahmet Kara.

Gayretinin boşa gideceğini düşünen Müdür, Ahmet Kara'yı odasına çağırır. Öğrencilere dini telkinat yapmamasını ve malum broşürleri sınıflarda okumasını amirane ister. Ahmet Kara büyük bir cesaretle reddeder ve kapıyı müdürün yüzüne çarparak odadan ayrılır.

Tertip, plan işletilmeye devam eder. Müdür düzmece isnatlarla Adilcevaz emniyetine Ahmet Kara'yı şikâyet eder. Hızlı bir solcu olan, benim de iyi tanıdığım İlçe Milli Eğitim Müdürü de savcıya telkinatta bulunarak destekler. Savcı Ahmet Kara'nın evinin aranmasına karar verir ve tevkif eder.

İşte masum ve mazlum Öğretmen Ahmet Kara, etrafı adeta din düşmanları tarafından sarılmış vaziyette kendini bir anda hapishanede buluverir. Adilcevaz'ın dindar halkı bu olaydan çok müteessir olmuş ve medenice infial göstermiştir.

Ahmet Kara bir ay mevkuf kaldıktan sonra, yapılan ilk duruşmada tahliye edilmiş ve vazifesine iade edilmiştir. Ama ne yazık ki o kış kıyamet günü, Erzurum'un Şenkaya ilçesine sürgün gitme durumunda bırakılmıştı. Neticede beraat etmiştir.

MUŞ VE KARS DAVALARI

Malazgirt'te bir Nur talebesi vardı. Seksen yaşında Yakup Doğan Amca... Risale-i Nur'u okuyup okuttuğu için yaşına rağmen Muş Ağır Ceza Mahkemesi'ne sevk edilmişti. Mert bir insandı. Bursa İstiklal Mahkemesi'nde şapka kanununa muhalefetten mahkûm olmuş, hayatı hapishanelerde geçmiş, yiğit bir insandı Yakup Amca.

Muş Ağır Ceza'da görülen mahkemesine Av. Bekir Berk ile beraber gittik. Mahkemenin ilk celsesinde ifadesi alınırken "Reis Bey! Size çok söyleyeceklerim var." Eliyle kalp ve dilini gösterek, "Ama dilim kalbime tercüman olamıyor" diye söze başladı. Bunun üzerine Mahkemenin âdil reisi Ömer Bey tebessüm ederek, "Buyurun, ne isterseniz söyleyin" demiş ve rahatça konuşmasına imkân vermişti.

Yakup Doğan'ın ifadesi alındıktan sonra savcı, Nurculuğun cemiyet olup olmadığının, Emniyet Genel Müdürlüğü'nden sorulmasını mahkemeden talep etti. Bunun üzerine Av. Bekir Berk hiddetle ayağa kalktı ve savcıya doğru ani bir hareketle gürledi. "Bu memleket hukuk devleti mi, yoksa polis devleti mi?" diyerek talebin reddedilmesini istedi.

Bu sırada komik bir şey oldu:

Bekir Ağabey'in bu hamlesi anında, yanımda oturan Hamdi Kara isminde uzun boylu bir genç, birden heyecanlanıp ayağa fırladı ve "Vur Bekir Ağabey, vur!" diye bağırırverdi. Fakat ortada bir kavga olmadığını, bu feveranın fikre dayalı olduğunu anlayın-

ca utandı, benim arkama saklandı. Ama boyunun uzunluğundan da saklanamamıştı.

Muş davasından çıktıktan sonra Bekir Ağabey’le, Demokrat Parti döneminde uzun yıllar Muş milletvekilliği yapmış olan merhum Gıyaseddin Emre’nin, muhterem pederi Şeyh Maruf Efendi’yi ziyaret ettik. Hastaydı, bir sedirde uzanmış yatıyordu. Oğluna bizleri sorarak, “Bunlar kim? Ben bunlarda sahabe kokusu alıyorum?” diyerek iltifatlarla bulundu. Bilhassa Bekir Ağabey’in Yassıada’daki müdafaalarını hatırlatarak sena ile bahsetti.

Şeyh Maruf Efendi yattığı yerden bir hadis okudu: “Lâ tezâlü min ümmeti zâhîrîne ale’l-hakk, hattâ ye’tiyellâhü bi emrih.” Sonra mealini verdi ve “Allah (c.c.) her yüz senede hakkı tutmakla vazifeli bir cemaat gönderir. İşte bu asırda bu hadis-i şerife siz mazhar ve ma’kessiniz...” diyerek açıklamalarda bulundu. Ellerini öpüp yanından ayrıldık.

Muş’tan ayrılıp Kars’a hareket ettik. Kars’ta Şerafeddin Kartal isminde bir Nur talebesinin davası vardı. Şerafeddin Kartal’ın aklında kaldığına göre enteresan bir hikâyesi vardır.

Veteriner Sağlık Okulu’nda okurken hasta bir kediye ameliyat etmek isterler. Tatbiki bir ders... Hocaları hayvana neşteri vururken, hayvan acı bir çığlık atar. Bu ses Şerafeddin Kartal’ın şefkatli ruhunda ma’kes bulur ve orada düşüp bayılır. İstikbalde ifa edeceği Nur hizmetinin dört esası, “acz, fakr, şefkat, tefekkür” tarikinden en mühim bir esas olan “şefkat” duygusu, birden âleminde hareketlenmiş ve kedinin çığlığına dayanamamıştı.

Gerçekten de Şerafeddin Kartal, şefkatin mümessili olarak, uzun senelerden beri bu hizmetteki yerini, ihlas ve sadakat kahramanı olarak devam ettirmektedir. Malı, mülkü, evi, evliliği, çocukları olmamıştır. O, hizmet için yaşar, hizmet için sevinir, hizmet için üzülür.

“Kars’ta nerede kalırız?” diye düşünürken, “Halay Aydın” isminde bir mü’min bize evini açiverdi. Sabahleyin mahkemeye gittik. Baktık Mahkeme Reisi, Muş Ağır Ceza Mahkemesinden tanıdığımız Ömer Bey... Dost ve âdil insandı. Av. Bekir Bey’i görünce, tekrar zahmet edip gelmemesini, gereken yardımın yapıla-

cağını söyledi. Hakikaten o tarihlerde böyle yolculuklar çok meşakkatli oluyordu.

Rahmi Erdem, “Hizmetinden başka dünyası yoktur” dediği Şerafeddin Kartal ile beraber.

Daha sonra, 1965 yılında, Burdur Ağır Ceza Mahkemesi vermiş olduğu beraat kararında, Temyiz Mahkemesine karşı ısrarlı olması sebebiyle, dava, Temyiz Genel Kurulu'na intikal etmişti. Bu dava için geniş bir lâyiha hazırlanması gerekiyordu. Bu sebeple Bekir Bey'in isteği ile Van'dan İstanbul'a geldim. Üç ay kadar kaldım. Bu süre içinde Risale-i Nur Külliyyatı'nın tamamının fihristesini çıkarıp kendisine verdim. Av. Bekir Berk Ağabey'in olağanüstü çalışma temposuna ayak uydurmak gerçekten çok zordu. İnşallah karınca kararınca yardımım olmuştur.

YEDİ KİŞİYE YEDİ AY HAPİS

Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri, Van şehrinde yirmi sene ikamet etmiş ve ders vermiştir. Orada onun çok yakın talebeleri vardır. İşte onun hatıralarını anmak ve aziz ruhunu tesid etmek için, 1967 senesinde Vanlı kardeşlerimizle istişare ederek, mevlid-i

şerif okutmaya karar verdik. Bunun gelenek haline de gelmesini istiyorduk.

1967 Van mevlidi mazlumu yedi kişi...

Ayaktakiler: (Soldan) Av. Gültekin Sarıgül, Bahaddin Gürsoy, Selahaddin Akyl, Rahmi Erdem ve Erol Kuralkan.

Oturanlar: Mustafa Ateşmen, Müştak Zerneklı

Böyle anma toplantılarının bilhassa Van'da yapılmasıyla, doğulusu ve batılsı ile içtimai bir kaynaşmaya vesile olacağına ve bu memleket insanının birlik ve beraberliğine hizmet edeceğine inanıyorduk.

İşte bu güzel duygularla 7 Ağustos 1967 tarihinde, Van'da mevlit okutulacağını gazetelerde ilan ettik.

Türkiye'nin her tarafından akın akın insanlar gelmeye başladılar. Üstad Bediüzzaman Hazretleri'ni tanıyan, onun eşsiz Risale-i Nur eserleriyle imanlarını kurtaran veya kuvvetlendiren binlerce insan, Erek Dağı eteklerinde kurulmuş Çoravanis (Kavuncu) köyünün camisinde toplandılar. Camide okunan Kur'an-ı Kerim, salâvat-ı şerife, mevlid-i şerif ve Nur derslerini huşû ve huzû içinde dinlemeye başladılar.

Namazlar kılındı, yemekler yendi. Sonra Av. Gültekin Sarıgül bir veda konuşması yaptı. Her şey tamamlandı. Herkes huzur ve neşe içinde dağılmaya başladı.

Derken birden ortalık karıştı. Polis tarafından yollar keşildi. Yabancı kim varsa emniyette nezarete alınmaya başlandı. Şehir bir anda karıştı. Vanlılar şaşkın, küskün, dargın ve mahcup... Zira misafirlerine yapılan zulüm onlar için bir hakaretti.

Hadiseyi tertipleyen ve tezgâhlayan Komiser Mahmut Babadağlı idi. Bu zat Konya'da yıllarca Nur talebelerine kan kusturmuş, bu davanın amansız bir düşmanıydı. Konya'da âdil ve hakperest Ağır Ceza Reisi Cevdet Can ve arkadaşlarının verdiği beraat kararıyla muradına erememiş ve oradan Van'a sürgün edilmişti. Hâlbuki böyle vatandaşına zulmeden zalimlerin cezası sürgün değil, başka türlü olmalıydı. Konya'dan Van'a göndermek, "Zulmüne orada devam et!" demekti. Bu yanlış ve çarpık bir devlet politikasıydı.

Komiser Mahmut Babadağlı, misafirlerin işini bitirdikten sonra dershanemize baskın yaptı. Elinde arama emri olmadığı halde cebren taharri yaptı ve beni de alıp götürdü.

Av. Gültekin Sarıgül, Selahaddin Akyl, Erol Kuralkan, Bahaddin Gürsoy, Mustafa Ateşmen, Müştak Zerkeli ve ben, doğruca cezaevine gönderildik. Tam yedi kişi, yedi ay sürecek çilemiz başlıyordu. Artık perde kapanmıştı.

Van'da estirilen bu terörü, Mustafa Polat, zamanın İçişleri Bakanı Faruk Sükan'a telefonla iletiyor ve ondan "Sana mı inanamıyorum, teşkilata mı?" diye azarlanarak bir cevap alıyor. Bu inançsız kadrolara güvenmek, bu memlekete çok pahalıya mal olmuştu. Toplumun huzuru maalesef Mahmut Babadağlı gibilere bırakılmıştı.

KİMDEN KİME ŞEKVA EDELİM?

Cezaevine girdik... Bu benim için üçüncü oluyordu.

Namazımız gecikmişti, önce cemaatle namazımızı kıldık. Merhum Erol Kuralkan, aynı zamanda güzel sesli bir hafız olan Av. Gültekin Bey'e "Gültekin Bey, bir Kur'an oku da elemimizi gidere-

lim” dedi. Gültekin Bey güzel bir aşır okudu. Sonra koğuşlara dağıldık.

(Soldan) Av. Gültekin Sarıgül, Bahaddin Gürsoy, Rahmi Erdem ve Erol Kuralkan, Van hapishanesinden adliyeye götürülürken (1967).

Başımıza gelenler olacak şeyler değildi. Müslüman Türkiye’de bu olan bitenleri anlamak, izah etmek güçtü. Zaten kimse de bu akla ziyan çarpık hadiselere sahip çıkmıyordu.

Bu mevlid hadisesi, Türkiye’de çok derin tesirler meydana getirdi. O zamanki İslamî gazetelerde günlerce manşetlerden inmedi. 8 Ağustos 1967 tarihli *Bugün* gazetesi hadiseyi şu başlıkla verdi:

“Bediüzzaman Said Nursî’nin ruhu için tertiplenen Mevlid dün basıldı. Van’da bir avukatla sekiz Müslüman tevkif edildi. Bir başkomiser şehrin giriş ve çıkış yollarını kontrol altına aldı. Emniyet müdürü şikâyet edildi.”

16 Ağustos 1967 tarihli *Sabah* gazetesi de haberi şu başlıkla verdi:

“Van’da Müslümanların tevkifi infial uyandırdı. Hadiseyi protesto eden M.T.T.B. Genel Başkanı İsmail Kahraman, Van’a gitti.” (M.T.T.B.: Milli Türk Talebe Birliği)

Başta merhum Mustafa Polat tarafından olmak üzere çok sayıda makaleler yazıldı, yorumlar yapıldı, protestolar edildi.

Bütün bu protestolar, tepkiler, şikâyetler bu zulmü durdurmuyor, biz de çilemizi çekmeye devam ediyorduk. Demek ki yiyecek rızkımız buradaymış.

Bu arada hapishanede çok güzel hizmetler başladı. Her gün bir koğuşa derse gidiyorduk. Buradaki insanların hepsinin ayrı ayrı hususi dünyaları vardı. Bütün mahkûmlar bize büyük alaka gösteriyorlar, okuduğumuz eserleri can kulağıyla dinliyorlardı.

Av. Gültekin Sarıgül'ün imameti arkasında cemaatle namazlarımızı kılıyor, Kur'an ve Risale-i Nur'la meşguliyet bizlere teselli veriyordu. Zaman zaman bizi mahkûm eden kadın sorgu hâkimesi gardiyanlara sorarmış: "Daha namaz kılıyorlar mı? Ezan okuyorlar mı?" "Evet" cevabını alınca "Biraz daha kalsınlar" diye kin ve gayzını kusmakta kusur etmiyordu. Bizi tevkif eden savcı da bu hâkime kadının kocası...

1967 Van mevlidi davası, o zamanki basının gündeminden aylarca düşmedi.

Nezarete alan komiser sürgün, tevkif eden savcı ve hâkim, karı-koca ve Bakan Bey de onların arkasındaysa kimden kime şekva edelim? Bu nasıl bir hukuk anlayışıdır, bilinmez.

HAPİSHANE ARKADAŞLARIMIZ FAZİLETLİ İNSANLARDI

Risale-i Nur'un kapaklarını çıkarıp başka bir kap takarak okuyorduk. Gündüz okumamız bittikten sonra akşam yatarken kitapları bir naylona sarıp, mangalın sönmüş külleri altında saklıyorduk. Çünkü bu malum komiserin bizi burada da rahat bırakmayacağına biliyorduk. Nitekim hapishaneyi arama bahanesiyle sabah namazına müteakip savcının nezaretinde gelen polis ekibinin ilk hedefi bizim koğuşumuz oluyordu.

Bu arada bütün Türkiye'den iman ve ahiret kardeşlerimiz mektup ve şiirleriyle bizi yalnız bırakmıyorlardı. Vanlı mü'minler yekvücut olarak bize yakın alaka ve sevgilerini gösteriyorlardı.

Hapishane arkadaşlarımızın hepsinin ayrı faziletleri ve hususiyetleri vardı. Mesela:

Av. Gültekin Sarıgül: Çok terbiyeli, vakur, endişesiz, sabırlı, metin ve âbid bir zat... Müştak Zerneklı sıkça, “Buradan ne zaman çıkacağız?” diye sorardı. O da “Bizi buradan kolay kolay çıkaramazlar” cevabını verirdi. Müştak Zerneklı her zaman “Bu adamdan avukat olmaz, olsa olsa imam olur” tepkisini verirdi. Bu söze sadece gülerecek karşılık veren bir insandı Av. Gültekin Sarıgül.

Selahaddin Akyıl: Bütün işi insanları güldürüp teselli etmek... Rahatsızlığı için içtiği ishal yapıcı sinameki suyunu askarlere çay diye verip, onları ishal ettikten sonra, nöbet başında kıvranmalarına gülen neşe kaynağı bir insan... Mütevekkil... Hapiste iken işlerini düşünmeyen, içerde iken doğduğu çocuğunun adını bile sormayan geniş yürekli bir insan...

Erol Kuralkan: Metin, iradeli, terbiyeli, fazilet timsali örnek bir insan... Ticarî hayatından dolayı fazla okuyamadığı Risale-i Nur kitaplarını devamlı surette okuyarak hapishaneyi dershaneye çeviren insan...

Mustafa Ateşmen: Risale-i Nur'un tedrisinden geçmiş pırıl pırıl bir insan... Ağzı var dili yok, sanki bir melek. Günleri okumakla geçen bir Müslüman...

Bahaddin Gürsoy: Olgun, davasına fevkalade bağlı bir insan...

Müştak Zerneкли: Samimi bir dostumuz. Hapishaneye Gültekin Bey'in çantasını taşıdığı için girmiş. Neşe kaynağımız...

Derken üç aylar girdi. Bütün gücümüzle bu mübarek ayları ezkar, dua ve münacatla geçirmeyi arzuluyoruz. Öyle de oldu.

Nihayet ramazan bayramı geldi. Tarih 1 Ocak 1968. Saat 04.00'te kalktık. Yedi kişilik hücremizde bir hüzün var. Tebessümler zoraki... Bir burukluk var herkeste. Abdestlerimizi aldık. Gayr-i muntazam hapishane koğuşunda cemaatle namazımızı kıldık.

Namazdan sonra Gültekin Bey, "Cemaat! Hapishanede geçirdiğimiz şu bayram bizim için bir ikram-ı İlahîdir. Zahiren musibet olsa da, hakikatte mükâfattır. Üzülmeyin. Çok günahlardan muhafaza edip bize ramazanı bile burada geçirmek nasip eden Allah'a şükürler olsun..." diye devam eden konuşması ve müteakiben bayramlaşma...

Her biri cehlin, gafletin, his ve heva ve hevesin kurbanı olmuş bu musibettede kimselerle bayramlaşma yarım saat sürdü.

1967 haksız Van mevlidi davası Nur talebelerini yıldırmaz.
1968'de tekrar ilanla davet yapılır.

Ağlamak istiyorum; ama zemin müsait değil... Utanıyorum... Gelen tebrik kartları ve mektuplar bizleri teselli ediyordu. İşte bu hislerle bayramı geçirdik.

Günler aylar birbirini kovalıyordu. Bu dava boyunca fedakâr avukatımız Bekir Berk bizi hiç yalnız bırakmadı. Van Adliyesi nezdinde bütün uğraşmalarına rağmen tahliye işlemi için yaptığı başvurular netice vermiyordu.

Takvim yaprakları 21 Şubat 1968 tarihini gösteriyordu. O gün, şehrin büyük camisinin hapishaneye bağlı hoparlöründen koğuşumuza sanki bir yıldırım düştü. Hamid Kuralkan vefat etmişti.

Bu acı haber başta Erol Kuralkan olmak üzere hepimizi hüzne boğdu. Hiç beklemiyorduk. Kardeşi Erol hüzünle ağlıyor, bizi de ağlatıyordu.

Van'ın ileri gelenlerinin adliye yetkilileri nezdindeki teşebbüsleri ile nihayet Erol Kuralkan tahliye edildi ve cenaze namazına yetiştmesi sağlanmış oldu. Mecburiyet tahtında yapılan bu tahliye bizim de tahliyemize sebep olmuş ve yedi aylık zulüm sona ermişti.

Hapisten çıkar çıkmaz ilk olarak rahmetli Hamid Kuralkan'ın mezarına uğradık. Gözyaşları içinde dualarımızı yaptık. Kendisiyle sekiz yıllık hatıralarım vardı. Çok beraberliğim olmuştu. Çok kahrımızı, nazımızı çekmişti. Allah gani gani rahmetler eylesin.

Tahliyeden sonra hürriyetin tadını hizmet bölgelerime ziyaret ederek çıkarmaya başladım. Öncelik Van Gölü civarına oldu.

Van Cezaevi'nden ilk tahliye olan merhum Erol Kuralkan...

KONYA'YA TAŞINDIM VE EVLENDİM

Sene 1969... Zübeyir Ağabey ile istişare içindeydim. Bana bir mektup yazdı. “Uhuvvet-i İslamiyemizle aramızda senin yerin hazırdır” diyerek beni İstanbul’a davet ediyordu. Tabir caizse bir nöbet veya bir cephe değişikliğine gidiyorduk.

Aynı sene içinde Van’dan Konya’ya taşındım. Bu taşınma bana çok zor ve ağır geldi. Teessür içindeydim. Doğu’nun muhterem, muazzez, muhlis, mübarek, bahadır, Nur ahiret kardeşlerimden; Erek Dağı’ndan, Van Kalesi’nden, Şahmiran Bahçeleri’nden, Horhor’dan, Zernebat Suyu’ndan ayrılmak çok ağır gelmişti bana. Adeta oralarda kalbimi bırakıp öyle gelmişim. Ama herhalde burada rızkımız kesilmişti. Doğu Anadolu insanının imanî ve İslamî meziyetlerini hiç bir zaman unutmadım ve onları halen terennüm etmekteyim.

Konya’da ilk işim bir ev tutmak oldu. Konya memleketim olmasına rağmen bayağı yabancılık çekiyordum. Burada hizmet hayatım nasıl olacaktı? Hizmette kendimi sadakatimi muhafaza edebilecek miydim? Yoksa geçmişin tatlı hatıralarıyla mı avunacaktım?

Otuz bir yaşına gelmişim. Hâlâ bekârdım. Evlenmek zamanımın geldiğine inanıyordum. Acaba evlilik bizi bu kutsi hizmetten uzaklaştırır mıydı? Bediüzzaman Hazretleri, “Hasların hayatı Risale-i Nur’a aittir” diyor. Onun için niyetim, sünnet-i seniyyeye uyarak evimi bir Nur dershanesine çevirmektir.

Bu mülahazalar ile meşgul iken, daha evvel bir vesile ile görüp tanıdığım evlad-ı Fatihan’dan birisi olan iman ve ihlas sahibi, Nurlara ciddi bağlı, ağabeyi de ihlaslı bir mühendis olan ve ciddi bir Nur talebesi olarak hizmete koşan, mütevazı bir ailenin kızı Nurten Hanım’la evlendim. Hamdolsun evimiz bir Nur dershanesi oldu.

Konya’da bulunduğumuz müddet içinde aynı tempo ile Nur hizmetlerine devam ettik. O zaman üniversitesi olmayan bu şehirde, Yüksek İslam Enstitüsü ve orta tahsil gençliği ile münasebetlerimiz büyük ağırlık kazandı.

YENİ ASYA GAZETESİ VE UMUMÎ NEŞRİYAT MÜDÜRLÜĞÜ

Yayın hayatına 1970 yılında atılan *Yeni Asya* gazetesinin genel yayın müdürü Mustafa Polat, bir trafik kazasında, aynı sene içinde aniden vefat etti. İstanbul'daki ağabeyler beni gazeteye davet ettiler. Bu teveccüh ve isteklerini emir telakki ederek hemen İstanbul'a taşındım. Küçükçekmece'de bir ev tuttum.

İstanbul'da ilk işim Zübeyir Ağabey'le istişare etmek oldu. Kendisine Konya'da güzel hizmetlerin başladığını, buraya gelirim bu hizmetlerin aksayacağını söyledim. Zübeyir Ağabey cevaben “Sen İstanbul'a gelirsin. İstersen ben Konya'ya giderim. Talebeleri muhafaza edemezsen seni Konya'ya tekrar çağırırım” cevabını verdi. Ben bu cevaptan bir şey anlayamamıştım. Ama tahmin ediyorum, İstanbul'a taşındıktan sonra fikrini sorduğum için kesin konuşmaktan kaçınmıştı.

1970 senesinde *Yeni Asya* gazetesinin “umumî neşriyat müdürü” sıfatıyla göreve başladım.

Her mesleğin ihtisas konusu olduğu bir zamandayız. Ben meslekten gazeteci değildim. Bu mevzuda bir geçmişim, bir tecrübem yoktu. Hem, her ne kadar istidadınız da olsa meselelerin bir ekip çalışması ile aşılabileceğini, bunun da yolunun meşveret olduğunu biliyordum. Hâlbuki bizim kadromuz mahdut, maddi imkânlar cüz'î idi. Çekirdekten gazeteci olan Mustafa Polat'ın gazetenin tam resmi ilana geçiş döneminde vefat etmesinin İlahî hikmetini bilemiyorduk. Bu işin dönüşü yoktu. Çaresiz, devam edecektik.

Merhum Mustafa Polat

Yeni Asya gazetesinin logosu ve künyesinde yer alan Rahmi Erdem ismi...

Tam o sene, bizim gazeteye geldiğimiz sıralarda Milli Nizam Partisi kuruldu. Bu partinin mensupları inanmış kesimlere hitap ettiği halde, maalesef bizim hizmet tarzımıza zıt ve muhalif bir tavır içinde hareket ediyorlardı.

Biz CHP ve onun altında çöreklenmiş zındıkanın bu vatana hâkim olmaması için, reylerimizin bölünmemesinin gereğine inanıyorduk. Risale-i Nur'da bu hususlarda çok açık düsturlar vardı. Meydana çıkan bu yeni kadroya bunları anlatmak istiyor, fakat mutlak muvaffakiyet arzusu ve iddiasıyla ortaya çıktıklarından bizleri çok yoruyor, aşırı tenkitleri bizleri yıpratıyordu. “Dinde hassas, hizmet muhakemesinde geri” bu insanlar, bu inceliği bir türlü idrak edemiyorlardı. Hiç düşünmeden hissi olarak peşin hükümlerle tavır koyuyorlar, gittikçe aramızdaki muhabbet ve uhuvvet sarsılıyordu.

Her gün gazete idaresine bu fikirde insanlar geliyor, mütemadiyen itiraz ve ithamlarla gazete yetkililerini sıkıştırıyorlardı. Bu zatlarla hiç musalaha yoluna gidilmemiş, bir orta yol da aranmamıştı. Hâlbuki bana göre fazla üzerine gidilmeden tansiyonun düşmesi beklenebilirdi.

Bu ihtilaflar gazete aleyhine oldu. Bir çok yardımlar kesildi, tiraj düştü. Günlük Risale-i Nur okuyan Nur talebelerine ise, Nuruların verdiği şevk ve zevk onlara yetiyordu. Hâlbuki gazetenin içtima-i sahada çok büyük hizmetleri oluyordu. Günler aylar böyle geçip giderken, 1974 senesinin kasım ayında hac farizamızı yapmak nasip oldu. Çok güzel, huzurlu bir yolculuk yapmıştık.

Gazeteye döndüğümde hacclımı tebrik eden gazetemizin imtiyaz sahibi Mehmet Kutlular, “İkimizden birisinin bu gazeteyi terk etmesi lazım. Ya sen, ya ben...” dedi. Hiç bir şey sormadan, “Benim çıkmam daha münasiptir” dedim ve bir kuruş tazminat dahi almadan, bir kış günü ceketimi alıp çıktım.

Beş sene (1970-1974) hiç zam almadan, 1.500 lira maaşla hayatımın en enerjik ve hareketli günlerini, ailemi dahi ihmal ederek, gecemi gündüzümü verdiğim gazeteden, bir tek sözle kapı dışarı edileceğimi, böyle bir vefasızlıkla karşılaşacağımı hiç hesap etmemiştim.

Şurası da bir gerçektir ki bizim gazetecilik denemelerimizde bütünüyle muvaffak olduğumuzu söylememiz mümkün değildir.

Bab-ı Âli’den bazı teklifler geldi; fakat cevap bile vermedim.

Gazeteden ayrıldıktan sonra ticarete atıldım. Ama asıl hedefimiz hizmetti. Beyazıt’ta 2. kat bodrumda, haftada bir gün hanımlara, bir gün erkeklere evimizi açtık, dersler yaptık.

Yurt içi yurt dışı çok sayıda misafirler geliyordu. Av. Bekir Berk’in bütün yükünü taşıyorduk. Allah kabul etsin. Eşimle yemek yediğimiz günleri nadiren hatırlıyorum. Ağır yük altındaki eşim bu strese dayanamayarak hastalandı.

2000 yılının Nisan ayında Bursa’ya gelinceye kadar, Suffa Vakfı’nda talebe hizmetleriyle meşgul oldum. Bu hizmetin 50 yıllık birikmiş arşivine sahibim. 1.500 ciltlik tarihî, sosyolojik, edebî, kültürel eserlerden teşekkül etmiş kütüphanem var. Rahmetli Avukatım Bekir Berk: “Okumazsanız ne konuşabilir, ne de yazabilirsiniz” derdi.

Sekiz senedir Bursa’dayım. Eşim aslen evlad-ı Fatihan, yani Rumeli’den... Gümölcine doğumlu... Çocuğumuz yok... Nur talebelerini manevi evlat kabul etmişiz. Yaşlandığımızda bu yalancı dünyada, acz ve zaafımıza merhameten, Allah yardımlarını bizlerden esirgemesin, âmin.

AŞKLA, ŞEVKLE HİZMETE DEVAM EDECEĞİZ

Barla’da Bediüzzaman’ın etrafındaki bir grup mütevazı insan, bu ibretli ve hikmetli tarihi yazmaya başladıklarında, sonsuzluk

kervanının müstakbel sevdalıları, belki daha ana rahmine düşmemişlerdi.

Bediüzzaman'ın o nurlu gözlerindeki manyetik cazibe, Çam Dağı'ndaki menzilinde istikbali rasat ediyor, binler kahramanları selamlıyor, adeta hoşamedî yapıyor, "hazır olun" emrini veriyordu.

Anadolu'da esen o sert ve kavurucu bahar fırtınasının getirdiği karın altında yetişen kardelen çiçeklerini görür gibi oluyor ve İlahî rahmeti tebessümle temaşa ediyordu.

Bir gün gelecek bu çiçekler her yerde açacak, etrafa güzel kokular saçacak. Memleketin makûs talihi yenilecek. O muhteşem mazi ile hal birbirine bağlanacak. Beklenmedik bir imanî inkılap gerçekleşecektir. Bu düş, o zaman belki tatlı bir hayal, ümit, azim ve iman ifade ediyordu.

Barlalı sıddıkların o yoksullukta, mahrumiyet ve meşakkat içinde yaptıklarını yarım asır sonra gelenler, daha müsait şartlar içinde daha mücehhez olarak yapacaklardır.

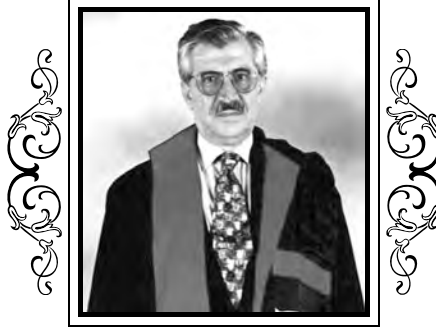
Bu müspet iman ve Kur'an hizmetinin sevdalıları çalmadık kapı, açmadık akıl, kalp ve sır bırakmayacaklardır.

İşte mâye-i aslımız... Küfre ve zındıkaya teslimiyet yok. Direnmek var, yılmamak var... İşte size iman pusulası... İşte kaybettiğimiz aşk ve şevk... İşte himmetiniz bu şevke binmeli. Celadet kılıcı önünde küfrün buz dağları erimelidir.

Mesaj yerini bulmuştur, mesaj hedefini bulmuştur, mesaj kitleleri harekete geçirmiş ve ateşlendirmiştir. Anadolu'daki insan asırlık uykusundan uyanmaya, küfrün çürük direkleri çatırdamaya başlamıştır.

Küfrün cephesi, Barlalı bir avuç idealist insanı durduramıyor. Surlarında açılan gedikleri, kapatamamış. Firavun'un sarayında büyüyen çocuk Musalar, iman cephesinde yerlerini almışlardır. Ne mutlu iman ve İslamiyet âşıklarına...

Nefis cümleden edna, vazife cümleden âlâ!

(1939-)

SERVET ARMAĞAN

1939 Urfa doğumlu Prof. Dr. Servet Armağan; ortaokul, lise, hukuk öğrenciliği, asistanlık, doçentlik, profesörlük, dekanlık ve rektörlük dönemlerinde hep Nur hizmetlerinin içinde bulunmaya çalışmış ve bunu başarmış örnek bir şahsiyettir. Kendisi Anayasa Hukuku hocasıdır. Mahrumiyetler içinde, namüsaıt şartlar altında başlayan Urfa ve İstanbul Nur hizmetlerinin yakın şahididir. Vefatından kısa bir süre önce Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'ne ziyarete gitmiş, fakat yüz yüze geldikleri halde izdiham yüzünden mübarek elini öpme fırsatını kaçırmıştır. “Üstad'ı uzaktan görebildim” diyor kendisi.

Anayasa hocası Servet Armağan'ı, Risale-i Nur camiası içinden yetişen ilk akademisyen olarak biliyorum. 70'li yılların başlarında Ankara'da okurken, rahmetli Bayram Yüksel Ağabey'in “Servet Armağan gibi olmak lazım” diye, bize Servet Bey'i örnek gösterdiğini çok iyi hatırlarım. Servet Armağan, aktif Nur hizmetlerinin içinde kalarak, Nur talebelerinin kendi sahalalarında zirveye çıkabileceklerini fiilen göstermiş, örnek olmuş isimlerden biridir. Hem de o çok zorlu şartlar altında; baskınlar, hapisler, sürgünler, dayaklar döneminde... O, kendini harcatmadan, davasından taviz vermeden başarmayı bilmiştir.

Risale-i Nur, üniversiteye, üniversiteliye doğru ilk keşif adımlarını atıp hızla ilerlerken, Bayram Yüksel Ağabey herhalde bu manayı kastediyordu. Önümüzde henüz pek başka bir örnek de yoktu.

Servet Bey'in anlattığı hatıraların, yaptığı tespit ve tahlillerin ayrı bir özelliği var. Çünkü o bir hukukçu ve hukukçuların hocası... Yüzlerce, binlerce hâkim, savcı ve avukat yetiştirmiş. Üstelik on yıllarca hukuksuzluk potasında eritilip kavrulmak istenen bir cemaatin içinden yanarak çıkmış cevherleşmiş bir Armağan, bir Servet...

Mümtaz şahsiyet, rahmetli Ordinaryüs Prof. Dr. Ali Fuat Başgil, Servet Armağan'ın hocasıdır. Kendisiyle olan hoca-talebe münasebetlerinin yanında, Üstad Bediüzzaman ve Risale-i Nur zaviyesinden de yakın görüşmeleri olmuştur.

1990-1992 yılları arasında Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nin dekanlığını yapan Servet Armağan, 1992'de Şanlıurfa Harran Üniversitesi'nin kurucu rektörü olur, Harran Üniversitesi'ni kurar, tesis eder. Bu görevde 1996 senesine kadar kalır. 2006 sonunda üniversiteden emekli olur.

Prof. Dr. Servet Armağan'ın elli kadar kitabı, 100'den fazla bilimsel makalesi vardır. Almanca, İngilizce ve Arapça bilmektedir. Konuşmalarımız sırasında şöyle bir hatırasını paylaşmıştı:

“Anayasa Mahkemesi üzerine hazırladığım tez, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi tarafından bastırıldı. Yargıtay'ın bazı kararlarına kaynak oldu. Anayasa Mahkemesi de bu kitaba başvuruyordu. Mesela A. Necdet Sezer, Anayasa Mahkemesi üyesi iken, Ankara'da beni odasına davet etti. Odasında kitabım duruyormuş, kitabımı göstererek, 'Başımız sıkıştığı zaman buna başvuruyoruz...' dedi.”

Servet Hoca'mızın, Risale-i Nur ve Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'yle de alakalı çok kıymetli çalışmaları vardır. Bunlardan kitaplaşanlar *Hak Arama Hürriyeti Ve Said Nursî*, Risale-i Nur'un *Dil Özellikleri*, *Kardeşlik Projesi* ve *Ey Hâkimler*'dir.

Hak Arama Hürriyeti Ve Said Nursî kitabını Prof. Dr. Lütfü Serdar müstear ismiyle yazmış. İdarî ve yargı mercilere başvuran

bir insan olarak Üstad Hazretleri'nin hakkını aramasını hukukî açıdan tahlil ediyor. Sahasında ilk çalışma olan *Risale-i Nur'un Dil Özellikleri* kitabından çok istifade ettiğimi hassaten ve önemle belirtmek isterim. Nesil Yayınları arasında çıkan bu kitap, "Risale-i Nur'u anlayamıyoruz. Bugünkü dile çevrilsin" diyenlere ilmî ve muknâ cevaplar veriyor.

Kardeşlik Projesi kitabında son zamanlarda üzerinde durulan "Demokratik açılım ve Kürt meselesi" gibi konuları, Üstad Bediüzzaman'ın tavsiye ve tahlilleri ışığında değerlendiriyor.

Ey Hâkimler kitabında ise Üstad Hazretleri'nin aleyhine açılan Eskişehir Davası'nın hukukî sürecini analiz ediyor. Bu kitap, haksız yere mahkûm edilen Üstad Hazretleri'nin mahkemelerinin tahlil edilmesi açısından bir ilki teşkil ettiğinden dolayı da ayrı bir öneme haiz...

Servet Hoca'mız, *Ey Hâkimler* kitabının çalışmalarıyla ilgili bilgi verirken şu önemli açıklamaları yaptı:

"Üstad kendisi gibi talebelerini, özellikleriyle beraber tek tek savunuyor. Oysa bu savunmaların hepsi elimizde mevcut değil. Hz. Üstad, 'Sorgu hâkimliğinde verdiğim müdafaa zapta geçti' diyor; fakat neredeler? Mahkeme arşivlerinde bulamadık bunları. Mahkeme kararları elimizde yok, ulaşamıyoruz. Mesela sorgu hâkiminin, savcının iddianamesi yok ortada veya biz ulaşamıyoruz. Belki de bunlar arşivden imha edilmiş. Arşivlere bakanlar, 'Seka Kâğıt Fabrikası'na gönderildi' diyorlar. Muhtelif arşivlerden, kişilerden bulduklarımı topladım. Ama tabiri caizse üçte ikisi yok elimizde. Hatta mahkemenin ve temyizin kararı da yok."

Devamında ise şu hususları belirtti:

"Bu kitapta Said Nursî'ye iade-i itibar teklifinde bulundum. İade-i itibar çok nadir olan, belki bir devletin hayatında birkaç kere yapabileceği bir şey... Devletin seneler sonra, biz hata yaptık deyip bir itibar sağlamasıdır iade-i itibar. Zor bir şey, ama ben bunu bekliyorum. Çok ikna edici bir hazırlık yaptım."

İstanbul Fatih'te bulunan çalışma bürosunda, kamera ile kaydettiğim hatıralarını yazdıktan sonra Servet Bey'in kendisine tashih ettirdim.

Prof. Dr. Servet Armağan anlatıyor:

19 Mayıs 1939'da Urfa'da doğdum. İlk ve ortaöğrenimimi bu şehirde tamamladıktan sonra, 1956 yılında İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesine kaydoldum. 1960 yılında fakülteyi bitirdim ve aynı fakültede "Anayasa Hukuku Kürsüsü" asistanı olarak göreve başladım. 1977 senesinde aynı kürsüde profesör unvanını aldım. Bu arada 1967'den 2004 yılına kadar fasılalarla Almanya'da bilimsel araştırmalar yaptım. Bilhassa "İslam hukuku" ve "İslam ekonomisi" üzerinde araştırmalarım var. Bu konularda raporlar hazırladım, konferanslar verdim, kurum adına uluslararası toplantılara katıldım.

ÇARŞAFLI KADININ BAŞINA GELENLER

Çocukluğumda Urfa'da muntazam bir Kur'an dersi alamadım. Çünkü yasaktı. Yine de evlerde, kapalı cami odalarında, hücrelerde, gizli gizli hafızlık ve Kur'an dersleri yapıldı. Ama yasaktı, polis takip ediyor, baskınlar yapıyordu. Ben ise Kur'an'ı kendi kendime öğrendim. Prof. Münif Çelebi tarafından yeni yazıyla *Kur'an Alfabeti* diye bir kitap hazırlanmış, ondan istifade ederek Rıdvaniye Camii'nin hücrelerinde, kendi kendime hızlıca çalışarak bir haftada öğrendim.

Kur'an-ı Kerim dersi almanın ne kadar yasak ve zor olduğunu, yaşadığımı ve hiç unutamadığımı bir misalle anlatayım:

Urfa'da bizim mahallede kapalı, çarşaf örtülü Hafız Saliha diye bir hanım vardı. Bizim sokakta, evimizin karşı tarafında oturuyordu. Annemden küçüktü ve sürekli görüşürlerdi. Küçük yaştaki oğlan ve kız talebelerini okuturdu bu kadın. Bizimle yaşıt çocuğu olan bu kadının kocası taşçı idi, yani taş yontardı.

Daha ilkokul çağlarındayım... Bir gün arkadaşlarla sokakta oynarken, polis bastı bu evi. Polisler gelince biz korktuk. İçerdeki okuyan çocuklar da ciyak ciyak bağırarak kaçıştılar. Herkes korkuyordu polisten tabii. Derken Saliha Hanım'ı çeke çeke dışarı çıkardılar. Kadın çarşaf... Direniyor, gitmek istemiyor... Onun gibi kadınlar polis görsün, karakol görsün; vaki değil. Derken polis çekince yere düştü ve sağı solu açıldı sokağın ortasında.

Kadıncağz bir taraftan kendini toparlayıp örtünmeye çalışıyor, diğer taraftan da ayağa kalkmaya çalışıyordu. Biz nasıl korktuk, nasıl ağladık, anlatamam! Kadın da ağlıyordu...

O sırada kadının kocası işten dönüyor... İri yarı, kemikli bir adam... Ama adamın bir şeyden haberi yok... Biraz daha yaklaşınca evinin önündeki kalabalığı fark etti. Fakat henüz karısından haberi yok... Bir de baktı ki kendi karısı... Adam deliye döndü. İşten gelmiş, yorgun argın haliyle polislerin üzerine atladı ve polislerle boğuşmaya başladı. Polisler bu sefer hep birden bunun üzerine atladı. Dövdüler, copladılar ve alıp karakola götürdüler. O zaman öyle korktum ki, anlatamam! Düşünün kadın bağılıyor, biz de bağılıyoruz, korkulu bir sahne... Yalnız o zaman polislerin toplumda bıraktığı intiba böyleydi. Her an yakalanıp dövülme ihtimali var... Şimdi, böyle bir ortamda nasıl Kur'an öğrenebilirsiniz?

ABDULLAH YEĞİN AĞABEY

Ortaokul son sınıfta ve lise çağlarımda namaza başladım ve ilk defa kendi ayağımla Abdullah Yeğin Ağabey'in yanına gittim. Abdullah Ağabey, Balıklıgöl kenarında bulunan Rıdvaniye Camii'nde kalıyordu. "Ne yapıyorsunuz, ne ediyorsunuz" diye yanına oturdum.

Tabii ben daha önceden Bediüzzaman ismini duymuştum, orada Risale-i Nur okunduğunu da biliyordum. Daha geriye gidersek, ortaokul çağlarımda Süleyman Cengiz isminde Urfalı bir okul arkadaşım bana Eşref Edip'in, Bediüzzaman'ın küçük *Tarihçe-i Hayat*'ını vermişti.

Daha sonra Risaleleri elde etmem bu şekilde Abdullah Ağabey'den oldu. Kendim gittim. Orada bana daktilo ile yazılmış Risale-i Nur'dan birkaç parça vermişti Abdullah Ağabey. "Bunu oku, sonra getir" dedi. Gittim şehrin dışında Bamyı Suyu denilen yerde okudum ve birkaç gün sonra geri götürdüm. Abdullah Ağabey bana biraz daha ders okudu.

Abdullah Ağabey'in kaldığı bu Rıdvaniye Camii, Urfa'nın bir sembolüdür. Urfa'yı tanıtan TV programlarında mutlaka bu cami

görüntülenir. O zaman terk edilmiş, yıkık ve bakımsız hücreleri vardı. Camide namaz kılınıyor ama eskiden yapılma hücreleri hem boş, hem de bakımsızdı. Abdullah Ağabey'in oraya yerleşmesi, idarece hem önemli değildi, hem de çok rutubetli ve bakımsız olduğu için kimsenin oturmadığı, ilgilenmediği yerlerdi. Oraya, Abdullah Ağabey'in yanına, bir günde bir kişi ya geliyor ya da gelmiyordu.

Abdullah Yeğ'in'in metruk bir hücresinde senelerce kaldığı Şanlıurfa Rıdvaniye Camii'nin bugünkü hali.

Servet Armağan Risale-i Nur'u burada tanımış.

O kadar تنها ki tek başına orada kalıyordu. Cami olduğu için yatsı namazından sonra kapatıyorlar, orada hapis gibi kalıyordu. Bir taraf göl, diğer taraf kapı... Diyelim hücresi burası, tualeti yüz metre ileride, caminin bir köşesine yapmışlar. Çok zahmetli, rutubetli bir yerdi. Sobası yok, yakacak bir şey de yoktu. O gençlik yıllarında orada kaldı Abdullah Ağabey.

Bir müddet sonra, bu camide yazın, akşam-yatsı arası ders yapmaya başladı Abdullah Ağabey. Dersten sonra yatsı namazını kılar, biz dağılırdık. Cami kapısı kapanır, ağabey içeride kalırdı.

İşte bu derslerin benim çocukluk-gençlik ruhumda müspet tohumlar ektiğini sonraları fark ettim. Urfa'da Abdullah Ağabey'in yanı sıra Hüsnü Bayram Ağabey ve Zübeyir Ağabey de bulunmuş-

tur. Zübeyir Ağabey telgraf memuru olarak tayinini Urfa'ya yaptırmıştı.^{NOT}

Rıdvaniye Camii seneler sonra, 1990'ların başlarında, Şanlıurfa Harran Üniversitesi'nde rektörlük yaptığım dönemlerde restore edildi. Hücrelere kapılar takıldı. Daha güzel oldu. Garaiptir, hem çok gariptir, seneler evvel ilk Risale dersini aldığım Rıdvaniye Camii'nin 25 kadar hücrelerinden birini, restorasyondan sonra, Rektörlük misafirleriyle görüşme odası olarak aldım. Hem de en büyük odasını... Valilik izniyle bana tahsis edildi. Bu geniş odada öğretim üyeleri, bakan ve yabancı misafirleri ağırliyordum. Ve dahası, vaktiyle Abdullah Ağabey'in oturduğu ve benim ilk risale dersini aldığım odayı da tefriş ettirdim. Halen burada her gün dersler yapılıyor.

Tekrar o günlere dönecek olursak, bir müddet sonra Abdülkadır Badıllı'nın babası Abdurrahman Amca evini derslere açtı. Abdurrahman Amca, Urfa'nın Badıllı aşiretinden... Yakışıklı, uzun boylu bir adamdı. Urfa'nın eski mahallerinden birinde bir evi vardı. O evini açtı ders yapmak üzere. Orada pazar günleri öğleye kadar dersler yapılırdı. Aşiret reisi olduğu için Abdurrahman Amca cesaret edebiliyor, başka kimse cesaret edemiyordu. Bastonla gezerdi, nüfuzlu, asabi bir adamdı. "Nurculara hiç kimseye söz söyletmem" derdi. Allah ondan razı olsun. Bir müddet de oraya devam ettim derslere.

NOT

Urfa hizmetleriyle alakalı ilk gelişmeler şöyle: 1951 senesinde, Abdullah Yeğin Ağabey, o sırada okuduğu Ankara Dil Tarih'i terk ederek, Üstad Hazretleri'nin hizmetine girmek üzere yanına gider. Üstad onu, daha önceleri altı aylığına göndermiş olduğu Ceylan Çalışkan'ın yerine, Urfa'ya gönderir. Bu arada Üstad, İslâhiye'de telgraf memuru olarak çalışan Zübeyir Ağabey'e, tayinini Urfa'ya yaptırması için haber gönderir. Zübeyir Ağabey de tayinini Urfa'ya aldırır. Daha sonra, Hüsnü Bayram Ağabey de Üstad Hazretleri tarafından yanlarına, Urfa'ya gönderilir. Böylece bu üç kahraman talebe Urfa'da bir buçuk sene kadar kalırlar.

1953 başlarında Urfa'dan, Nurculuk yapmak ve çocuk okutmaktan dolayı tevkif edilirler ve Isparta'ya götürülürler. Isparta'da iki ay kadar hapis yattıktan sonra tutuksuz olarak yargılanmak üzere serbest bırakılırlar. Üstad, Zübeyir Ağabey'i hizmet için kendi yanında alıkoyar. Abdullah Yeğin ile Hüsnü Bayram Ağabeyleri ise 1953 yılı yaz aylarında tekrar Urfa'ya gönderir. Hüsnü Ağabey bir müddet sonra tekrar Üstad'ın yanına avdet eder. İşte Servet Armağan hocamızın Abdullah Ağabey'le olan irtibatı bu tarihten sonra başlar.

İLK İSTANBUL DERSLERİ

Liseyi bitirince 1956 yılında İÜ Hukuk Fakültesini kazandım ve aynı yıl İstanbul'a geldim. Çeşitli yurtlarda kaldım.

İstanbul'da Süleymaniye Camii'ne yakın Kirazlımescid Sokağı, 46 Numara diye bir derslane vardı. Orası çok küçük, namüsaıt bir yerdi. Üst tarafta ev sahibi Abdurrahman Ağabey kalıyordu. İstanbul'da ilk ve tek derslane... Ahmet Aytımur Ağabey'in bulunduğu yer... Orada haftada bir dersler yapılırdı. O da muntazam değil... Kimse cesaret edemiyordu oraya gitmeye. Çünkü devamlı tarassut altındaydı. Biz de etrafımıza baka baka, korkuyla giderdik. Polis yakaladı mı götürüp karakolda dayak atıyordu. Benim kaldığım yurtlar oraya yürüme mesafesinde yakındı. O ev çok kimseye, ağabeye hane olmuştı. Hatta Ceylan Ağabey evlendiğinde hanımını oraya getirmişti. Başka yer yoktu ki... Zübeyir Ağabey de son nefesine kadar orada kaldı.

Bu dört senelik fakülte hayatım sırasında ben oraya hep gittim. Daha sonraları da devam ettim. Ağabeylerimiz bize, “Evin tam karşısında polis kalıyor. Gelirken etrafınıza bakın. Perdeler kapalı olacak. Tek tek girin, çıkın” derlerdi. Böyle çok gariplikler yaşanmıştı o zamanlar. Vicdan hürriyeti bu kadar baskı altında! Daha garibi, bir gün o polisi gördüm ben. “Bu adam işte” dediler. Baktım ki bu polis dedikleri, benim fakülteden arkadaşım. Çok samimi değiliz ama birbirimizi tanıyoruz. O da beni gördü tabii. Demek jurnal ediyormuş.

Bir müddet sonra Hacı Nazif Çelebi'nin evinde de dersler devam etmeye başladı. Ispartalıydı o, yani İnebolulu Ahmed Nazif Çelebi değil. Bu Nazif Çelebi hem hafızdı, hem gayet cömertti ve hem de güzel Türkçe konuşan bir adamdı. Sultanhamam'da kumaş ticareti yapardı. Bir hayli zengindi. İkramlar da yapardı. Az önce bahsettiğim *Kur'an Alfabeti*'ni yazan Münif Çelebi ile kardeşirler. İşte o, evini açtı derslere. Şimdi Suffa Vakfı'nın olduğu bina onun eviydi. Ceylan Ağabey Isparta'dan, Ahmed Feyzi Ağabey İzmir'den gelirler, Üstad'ın yanında kalmış diye onlara ders okutuyorlardı. Bazen bana da okuturlardı. “Nur dersleri yapılıyor” diye bu evi gazeteler—bilhassa *Vatan* gazetesi—çok yazdı o

zaman. Ama Nazif Çelebi nüfuzlu birisi olduğu için polis orayı basmıyordu.

Sene 1962 veya 63 olabilir. Asistan iken Haseki'de bir arkadaşın evinde bir kış akşamı ders anında baskına uğradık. Çok kısa bir süre orada kalmıştım ben. O baskın sırasında Dr. Mehmet Akay da vardı. Bizi emniyete götürdüler. Geceyi nezarette geçirdik. Ertesi gün ağır cezaya çıkardılar bizi. Dört kişi tutuklandı ama bizi bıraktılar. Bu hadise üniversitede bir hayli yankı buldu. O zaman İstanbul Hukuk gibi Avrupai bir eğitim veren bir fakültede, bir kimsenin Risale-i Nur okurken yakalanması hiç kabul edilecek bir şey değildi. Dindarlar arasında bile yadırganıyordu. Bizler o zaman bu baskılara nasıl dayanmışız, halen hayretteyim. Bunu bir inayet-i İlahiye olarak kabul etmek lazım. Sonra beraat ettik biz. Diğerleri çok az bir ceza aldılar. Kaldığım yurtlarda Risale-i Nur'u iyice okudum. Ama zor oluyordu. Mesela son sınıfta iken Site Talebe Yurdu'nda Risaleleri buldular ve ihbar ettiler beni. Az kalsın yurttan atacaklardı.

BAZI AĞABEYLERİN İSTANBUL'A DÖNÜŞÜ

1960 yılının sonunda aynı fakültede anayasa hukuku asistanı oldum. Risale-i Nur'u daha hızlı okumaya başladım.

Bu arada Nazif Çelebi'nin evinden başka, nadir de olsa değişik semtlerde de ev dersleri başladı. Mesela Emirgan'da bir pastanenin üst katında olurdu, oraya giderdik. Pastanenin sahibi Risale-i Nur talebesiydi. Emirgan lüks bir semttir; Sakıp Sabancı'nın evine, Atlı Köşke bitişikti o pastane. Buradan oraya gitmek de bir masraftı. Otobüs vardı ama o gitmek için para lazımdı. Bu yüzden bazen gidemezdik. Başçavuş Ali Demirel vardı İstanbul'da. O içimizde zengin sayılıyordu. Orduda görevli olduğu için maaşı vardı. Bazen Cerrahpaşa'daki evine bizi davet ederdi. Şükran Hanım'ın yaptığı lezzetli yemeklerden yedik. Evi küçüktü. Ali Demirel'in evinde de olurdu ders. Bir de Haseki'de Dr. Mehmet Akay'ın kaldığı dershanede yapılırdı. Bizim basıldığımız ev burasıydı. Bundan başka, benim kayınpederim çantacı Kemal'in Cerrahpaşa'daki kiralık, basit ve gayr-i muntazam evinde yapılırdı.

Bir de Kemahlı Ekrem Amca vardı. Onun Yenikapı'daki evinde de dersler yapılırdı. Bu zat Sağlık Memuru Hakkı'nın babasıdır.

Üstad vefat ettikten sonra Üstad'ın büyük talebeleri de İstanbul'a geldiler. Zübeyir, Tâhirî, Ceylan Ağabeyler gelip İstanbul'a yerleştiler. Tâhirî Ağabey Kocamustafapaşa'da, Tevruz Apartmanı'nda; Zübeyir Ağabey Kirazlımescid, 46 Numara'da kalmaya başladı.

Ceylan Ağabey de oradaydı. O, sonra evlendi. Evlendiğinde hanımını 46 Numara'ya getirmişti. Merdivenden aşağı doğru bir perdeyle paravan çekerek böldüler orayı. Zaten çok küçük bir yerdi. Daha sonra ev tuttu ve oradan ayrıldı. Orada kalması herhalde bir seneyi bulmadı. Evlendikten bir müddet sonra kaza geçirdi ve 1963'de vefat etti. Ömrü ilk çocuğunu göremeye vefa göstermedi.

Ben İstanbul'da iken Refet Barutçu Ağabey'le de tanıştım. Beşiktaş Akaretler'de bir camide imamlık yapıyordu. Bu ağabey oradan kalkar, tramvayla Süleymaniye 46 Numara'ya derse gelirdi. Çok uzun bir yol, çok dolaşılırdı. Beni çok sevmişti. Ben bazen onun yanına giderdim. Yazın onunla gemi seyahatine çıkardık. Refet Ağabey, Üstad'a ve Risale-i Nur'a adeta âşıktı. Hafızdı. Hafız olduğunu kendisinden duymuştum. Çok nazik, müeddep bir zat idi. Yüzbaşı iken emekli olmuş, Üstad'ı tanımış ve kendini hizmetlere adanmıştı. Üstad'la beraber neredeyse bütün hapislere girdi. Onunla ilgili hatıralarım çoktur.

ÜSTAD İSTANBUL'DA

Üstad Hazretleri, 1960'ın başlarında Ankara'dan İstanbul'a gelmiş ve Piyer Loti Otel'i'ne yerleşmişti. Bu otel daha çok yabancı turistlerin kaldığı bir yerdi. Malumunuz, Çemberlitaş'ın biraz ilerisinde, içeride... Otele vardığımızda çok büyük bir izdiham gördük. Otelin önünde adeta kıyamet kopuyor! Her tarafı basın mensupları ve polisler doldurmuş. Av. Bekir Berk o zaman bu basın mensuplarını ve polisleri idare etti, onlara Risalelerden bazı yerler okudu. Gazeteciler bizim resimlerimizi falan çektiler. Bekir Bey ara sıra Üstad'ın yanına gidiyor, sonra tekrar aşağı iniyor ve durumu kontrol ediyordu.

1959'un son günlerinde İstanbul Piyer Loti Otel'i'nde gazeteciler tarafından rahatsız edilen Üstad Bediüzzaman Hazretleri aşırı izdiham içinde otomobili-ne bindirilirken...

Üstad Hazretleri aşağıdaki izdihamdan rahatsız olmuş. O zamanki *Akşam* gazetesinden İlhan Demirel diye birisi Üstad'ın balkonuna kement atıp çıkmış ve birkaç resim çekmiş. Üstad bu durumdan iyice rahatsız olmuş ve "Haydi gidiyoruz" demiş. Üstad çok ani bir şekilde çıktı. Hem resminin çekilmesini istemiyordu, hem de tecavüzden çekiniliyordu. Ortam çok kalabalıktı, rahatlıkla bir su-i kast yapılabilirdi. Şemsiye altında hızlı bir şekilde arabaya binildi. Hızla uzaklaştılar ve Kabataş'a, araba vapuruna doğru gözden kayboldular. İşte ben bu esnada Üstad'ın simasını görmüş oldum.

Gazeteciler, siyasi bir gezi zannediyorlardı. Demokrat Parti adına mı geldi diye araştırıyorlardı. Gazeteler çok hakaretamiz şeyler yazdı o zaman. Av. Bekir Bey gazetelere tekzipler gönderiyordu ama gazeteler bunları yazmıyordu. Gazeteciler basın savcısına veriyor, savcı da gazetelere göndermiyordu. Böylece tekbizimizi basmamış oluyorlardı. Hatta diyorlarmış ki: "Nursî, şahsiyeti bu şekilde gazete tekbizi ile korunacak kadar değerli değildir."

Ben de yeni mezun olmuş bir hukukçu olarak Bekir Bey'in yazıhanesinde kendisine yardımcı oluyordum. Yazıhanesi Çağaloğlu'nda, Altay Apartmanı'nda idi. Davalar için Anadolu'ya

gittiğinde anahtarı bana verirdi. Ben de yazıhanede durur, hazırlık yapardım. Memnun olurdu.

HOCAM ALİ FUAT BAŞGİL'İN ÜSTAD'A HÜRMETİ

İstanbul büyük bir kültür şehri... Asırlarca Osmanlı'ya başşehirlik yapmış. Üstad Hazretleri'nin tabiriyle “dünya cenneti” bir şehir. Bu şehir bana çok şey öğretti. Hukuk eğitimim, ilmi çalışmalarım, konferanslarım, münevver insanlarla münasebetlerim hep bu şehirde oldu. Bu münevver insanlardan birisi de Ordinaryüs Prof. Dr. Ali Fuat Başgil'dir. Kendisi anayasa hukuku hocasıdır. Avrupa tahsili görmüş, iyi bir Avrupa kültürü almış, fakat Osmanlı kültürüne aşına, vicdanlı, vicdanının sesini dinleyen ve yazan bir münevverdi. 1928 yılında Avrupa'da hukuk ve siyasal bilimler doktorası yapmış. 1940'lı yıllardan sonra din, insan, gençlik, hürriyet, lâiklik, demokrasi gibi daha evvel hiç yazılmayan cinsten eserler yazmaya başlamış. Tabii bunlar bir ilkti. Daha önce ilim erbabı tarafından yazılmayan şeylerdi.

Onun talebesi oldum; hocamdı. Kadıköy tarafında, Kızıltoprak'ta bir villası vardı. Bazen evine giderdim. Biz onun evine Sungur Ağabey ve daha birkaç kişiyle birlikte de birçok defa gittik. Bir seferinde *Âyetü'l-Kübra Risalesi*'nden bir miktar okuyup ders yapmıştık. “Bunu Fransızcaya tercüme etseniz hocam” dedim. Fransızca'yı çok iyi biliyordu çünkü. O da elini şakağına koydu, bir müddet dinledi, dinledi. “Bunu çevirmek hemen hemen imkânsız... Ben bunu tercüme edecek durumda değilim. Onlar, Risale-i Nur okumak için Türkçeyi öğrensinler” dedi. “Buradaki birçok kavramların Fransızcasını bulamazsınız” dedi. Bediüzzaman ve Risale-i Nur için, “İbn-i Rüşd'e benzetiyorum Bediüzzaman'ı, aynı onun tarz ve ifadesine benziyor” dedi ve ondan takdirle bahsetti. Sungur Ağabey'e Üstad için, “Selam ve hürmetimi bildirin” diye tembih etti. Sungur Ağabey'in Üstad'ın yanından geldiğini biliyordu.

Hocam Ali Fuat Başgil'in tespitine ben de katılıyorum. Elbette tercüme işi yapılmalı, ama İslam kültüründe ıstılah çok olduğu için bunların başka bir dille tam olarak tercüme edilmesi mümkün olamaz. Mesela *İhlas Risalesi*'nde ifade edilen “tefani” kavramı

Fransızcada ve Fransız kültüründe yoktur. Bunu nasıl tercüme edeceğiz?

Ord. Prof. Dr. Ali Fuat Başgil (1893-1967).
Bediüzzaman'a selam ve hürmetlerini göndermişti.

Bizim bu ziyaretlerimiz basının diline düştü. Gazetelerde yalan yanlış şeyler yazılmaya başladı. Hocamı ciddi bir şekilde rahatsız ediliyordu.

Bilhassa o zamanki *Vatan* gazetesi “Ali Fuat Başgil gericileri topluyor, onlara ders veriyor” diye yazmaya başladı. Ali Fuat Başgil Hocam da ilmiyle, kültürüyle otoriter bir adamdı; bunlara hiç aldırmadı. Bu iddialar gittikçe artınca bunlara cevap verdi. “İrtica Yaygaracıları” başlıkla yazısı meşhur oldu. Ve bu yazı birkaç defa gazetelerde yayınlandı. “Masonlar Müslüman Türkün diniyle alay ediyor, basın mensupları da onlara kolaylıklar sağlıyor” mealinde yazdıkları basında büyük ses getirmişti. Böyle bir otoritenin bunları yazması çok büyük yankı uyandırmıştı.

Daha sonra *Vatan* gazetesinin sahibi Ahmet Emin Yalman, Ali Fuat Başgil’le alay etmek istedi. Ona, “Muarızlarımin bende hazmedemediği şey, çok sağlam ilmi otoritem ve çok güzel Türkçemdir. Onları çatlatan, boğazlarını düğümleyen bir özelliktir bu” şeklinde bir cevap verdiğini hatırlıyorum. Gıkı çıkmazdı kimse-nin. Son senelerinde din ve vicdan hürriyeti ve gençlikle, lâiklikle ilgili çok orijinal eserler verdi. Çok fazla ibadeti olan bir insan değildi; fakat çok vicdanlı, inançlı birisiydi. Allah rahmet eylesin...

millete bıraksan ya Said Nursî'yi ya da talebesi Ali Fuat Başgil'i cumhurbaşkanı yapar" diye yazmış olduğu aklımda kalmış. Çok üzülmüştü tabii... Bir müddet sonra tekrar ülkeye geldi ve 1967 senesinde vefat etti.

BAYRAM ZİYARETLERİ

İstanbul'da, Nur talebeleri olarak bayram ziyaretlerimiz olurdu. Organizesini ben yapardım. Mesela Salih Tuğ, Bekir Sadak, Mahir İz, Nureddin Topçu, Ayhan Songar gibi şahsiyetlere, kalabalık bir şekilde—mesela 30 kişi—giderdik. Birkaç kere Necip Fazıl Bey'e de gittik. Ekseriya evler küçük olduğundan omuz omuza otururduk. İşte o size verdiğim Sultanahmet önündeki fotoğraf da Salih Tuğ'dan dönüşte çekilmişti. Bunların hepsinin Üstad'a çok saygıları, muhabbetleri vardı. Mahkemelere verdikleri bilirkişi raporları hep müspet olmuştı bu aydın zevatın.

Servet Armağan'ın anlattığı bayram ziyaretlerinden birinde, Salih Tuğ'un evinden dönerken Ayasofya Camii'nin önünde çekilmiş bir hatıra fotoğrafı.

Başta Bayram Yüksel, Av. Bekir Berk, Servet Armağan olmak üzere o zamanki Nur talebelerinden bazıları...

Necip Fazıl'a bir ziyaretimizde Sungur Ağabey de vardı. Necip Fazıl, Risale-i Nur'u sadeleştirme, açıklamalı yazma gibi bir niyetinin olduğunu söylemişti. Sungur Ağabey de "Üstad'ımız buna razı değil, yapmayın" demişti. Bu ziyaretler, 20 senelik bir yelpaze içinde her sene iki bayram diye hesap edersek kırk defa olmuştur. Ziyaretlerimizde Av. Bekir Berk, Ahmet Aytimur, Dr. Sadullah Nutku, Ahmet Gümüş, Zeki Demir, Halil Küçük, Üzeyir Şenler, Kemal Vardarlı, Rüştü Tafral, M. Emin Birinci, Mehmet Kutlular, Bayram Yüksel Ağabey, Sabahaddin Aksakal, Dr. Yaşar Çil, Halil Yürür, Hüseyin Kileci vs gibi isimler oluyordu.

Bir de, bilhassa Yusuf El Kardavi gibi tanınmış âlimlerin geldiğini haber aldığımızda hemen ziyaretine giderdik. Zübeyir Ağabey o zaman bulunurdu. Bunlara daha küçük grupla giderdik. Bir hediye alıp ya oteline gider veya bir derse, yemeğe davet ederdik onları. Arapçaya çalıştığım için randevuları ben ayarlardım. Asistanlık görevim yanında bir taraftan da yavaş yavaş Arapça öğreniyordum. Bu şekilde öğrenmem senelerce sürdü.

BAZI MAKALELER

Bizim fakültenin bilimsel dergisinde üç tane makale yazdım. Bunlardan birisi çevre sağlığı ile ilgiliydi. 30. Lem'a'da anlatılan İsm-i Kuddüs bahsinden istifade ettim. Ayetleri, hadisleri ve Üstad'ın orijinal ifadelerini aldım. Orada leş yiyen hayvanlardan, kandaki alyuvar ve akıyuarlara; gözkapaklarının gözleri temizlemesinden, bulut süngerinin zemin bahçesine su serpip yatıştırmasına ve göğü parıl parıl yapmasına atlamıştır. Oradan oraya nasıl geçmişti? Bu, zihni bir dehadır. Bu, zekâ ötesi bir iştir. Bunu bir makale tarzında yazıp fakülte yayın ekibine verdim.

Bunu basmazlar diye düşünüyordum ama bilakis çok beğendiler. Hatta teşekkür mektubu gönderdiler. Bu bilgileri nasıl bir araya getirdiğime şaşırdılar. Hatta "Hadi siz Risalelerden aldınız. Peki Bediüzzaman nasıl bu konuları böyle işleyebildi?" diye şaşırdılar. Resmî olarak bundan haz etmeseler de onların ilmi, bilimsel dergilerinde basıldı. Bu makale, çevre mühendisliği derslerinde dikkatle okunup tekrarlanmıştır.

8. Bediüzzaman Sempozyumu'nda sunduğum “Temel hakları ihlal edilen ve adalet arayan Said Nursî” başlıklı incelememi de burada saymam gerekir. Yine fakültemin dergisinde yayınlanan “İslam hukukunda sınır aşan uluslararası sular” başlıklı makalemde de Risalelerden istifade etmişimdir.

Mesela *Münacat Risalesi* baştan sona hitabet sanatının şaheser bir örneğidir. Belagat üzerinde de bir çalışmam olacak inşaallah.

RİSALE-İ NUR'UN BANA KAZANDIRDIKLARI

Risale-i Nur'dan çok istifade ettim. Risale okuyan bir insan olarak mesela Türkçemi geliştirdim. Gençlerin de Risale-i Nur'u orijinalinden, kelime ve ıstılahları öğrenerek okumalarını tavsiye ederim. İnsanların iman, ibadet hususunda takviye almaları gerekiyor. Bunu Risale-i Nur mükemmel olarak veriyor.

Diyanet işleri başkanlığının tertiplelediği bir şûra vardı. Eylül 2009 tarihinde, Ankara'da, 5. Din Şûrası ismiyle yapıldı. Ben din adamı olmadığım halde oraya davet edildim. Arapçayı, fıkhi, tefsiri çok iyi bilen 100 civarında akademisyenin bulunduğu bir salonu düşünün. Ben orada ayet ve hadis ibarelerini okurken hocalar hayret ettiler. Orijinal Arapça olarak okudum bunları... Sonradan düşündüm ve Rabbime şükrettim. Bunu Risale-i Nur okumama, mütalaa etmeme borçlu olduğumu anladım. Hatta oradaki hocalara da Risale-i Nur'dan istifade ettiğimi söyledim.

(1941-)

SÜLEYMAN ÖZBİLEK

Antalyalı Süleyman Özbilek safi kalp, samimi, muhlis bir Nur talebesi... Antalya'nın hizmet erlerinden Dr. İdris Görmez Bey ile beraber evinde ziyaret ettiğimiz Süleyman Ağabey, Parkinson hastalığından muzdarip. Hem de epeyce ileri bir safhada... Konuşma zorluğu da çekiyor. Şükür içinde dua ve salâvatlar mırıldanarak evinde idame-i hayat eden ağabeyimiz, Nur talebelerinden de dua istiyor.

Üstad'ımızın "Dinde hassas muhakeme-i akliye noksan" diye müthiş bir tespiti var. Hizmet hayatımızda çoğumuzun az ya da çok, ham sofu olduğumuz dönemler olmuştur. Muhtemelen şimdi bu muhakemesizliklerimize gülüp geçiyoruz... Süleyman Ağabey de böyle dönemler geçirdiğini söyledi bize. O da mazide yaptıklarına şimdi gülüp geçenlerden olmuş. Hatta besmelesiz yapılmış diye otomobile binmeyişi, öyle müstehzi bir eda anlatıyor ki açık açık eski haliyle dalga geçiyor, istihza ediyordu.

Süleyman Özbilek, ilki 1957'de olmak üzere Antalya-Isparta arasını, kar-kış, gece-gündüz demeden tam üç kere, -bazılarının yanlış telkini ile- yürüyerek aşıp, Üstad'ı Bediüzzaman Hazretleri'ni ziyaret etmiş... Anlattıklarından anlaşılıyor ki yollarda bazı hallere de mazhar olmuş. Yolda yaşadığı bir hadise var ki dinler-

ken onun ve bizim duygularımız iyice depreşti, gerginleşti. O da, Karakol Kumandanın, Süleyman Ağabey'in bohçasından *Mektubat* kitabını çıkarıp eline alması ve kimseye zararı olmayan bu safi kalp, masum insanı bu kitapla dövmesi...

Süleyman Özbilek, kamera ile kaydettiğim hatıralarını yazdıktan sonra, bazı ilave ve düzeltmeler yaparak tashih etmiştir. Ağabeyimize Allah'tan şifalar niyaz ediyorum...

İşte Süleyman Özbilek'in kendi ağzından ilginç hatıraları:

Süleyman Özbilek anlatıyor:

1941 Antalya doğumluyum. 1978'e kadar seyyar satıcılık yaptım. Sonra inşaat işlerinde çalıştım. Antalya'nın en eski Risale-i Nur talebelerinden Recep Unaz Ağabey o zaman gömlekçilik yapıyordu; onun yanında da çalıştım. O, beni Isparta'ya, Üstad'a gönderirdi. 1981-2003 yılları arasında 22 sene Medine'de lokantacılık yaptım. Hastalığa yakalanınca (Parkinson) Antalya'ya geri döndüm.

ISPARTA'YA ÜÇ SEFER YAYAN GİTTİM

Bediüzzaman Hazretleri'ni ve Risale-i Nur'u ilk defa 1957'de duydum. Üstad'a üç ziyaretim var. Üçünde de yayan olarak gittik. Antalya'dan Isparta'ya kadar yürüyordum. Üç günde varıyordum. Neden mi yayan gidiyordum? Şöyle anlatayım:

Bazı akliermesler bana “Besmelesiz yapılan vasıtaya binilmez” diye söylemişti. Tabii biz de çocukluğumuzda her söyleneni yapardık... Onun için yayan gittim hep. Ham sofuluk yapmışız meğer. (Manalı bir eda ile gülüyor.)

İlk ziyaretim 1957'de oldu. O zaman ben Antalya'nın Paşa Camii'nde kalıyordum. Oradan gidiyordum. Kış aylarındaydık herhalde. Hava çok soğuktu. Karar verdiğimde arkadaşlarım, “Nasıl gideceksin bu soğukta?” diye korkuttular. Bunun üzerine ben bir rüya gördüm. Rüyamda bana, “Soğuktan korkan kâmil değildir” deniyordu. Bu rüyanın üzerine ben de yola çıktım. Ağlasun belinde, o kışta kıyamette yayan olarak yürüdüm.

Isparta'ya vardığımda önce Mustafa Ezener Ağabey'e uğradım. Recep Unaz Ağabey elime Antalya'da çıkan *İleri* gazetesinden vermişti. Gazeteyi Ezener Ağabey'e verdim. O da Üstad'a vermiş.⁵²

Şimdi müze olan evde Üstad'la görüştüm. Üstad bana nereden geldiğimi sordu. Antalya'dan geldiğimi söyledim. Memnun oldu, dualar etti. O sıralarda bende parmak çıtlatma alışkanlığı vardı; bir aydır bırakmıştım onu. Üstad'ın ellerini öperken düşündüm ki bu ellerin bir kerameti olması lazım. İşte o zaman parmak çıtlatma işini bir aydır bıraktığımı hatırladım.

İkinci ziyaretim de Recep Unaz Ağabey bir sepet domates vermişti; onu götürmüştüm. Kapıdan Ceylan Ağabey aldı sepeti. O sırada Antalyalı Av. Gültekin Sarıgül ile karşılaştım. Üstad dı-sarı çıkıyordu. Gültekin Bey'le konuştu orada.

Üçüncü sefer gidişim de 1960'ta oldu. Üstad Isparta'dan çıkıp, Urfa'ya gidecekti. Ben Isparta'ya girerken Üstad da Isparta'dan çıkıyordu. Aradan birkaç gün geçti, Üstad'ın vefat ettiğini duyduk. Ben Mustafa Ezener Ağabey'in dükkânında, tezgâhında duruyorum. Ezener Ağabey "Meğer Üstad vefatını haber vermiş de biz anlamamışız" dedi. Eddâî şiirini anlattı. O şiirde Üstad vefat tarihini veriyor. Isparta'daki talebeleri, "Biz, Üstad o tarihe kadar Risaleleri tamamlayacak, sonra inzivaya çekilecek, diye düşün-

⁵² Süleyman Özbilek Ağabey'in anlattığı bu gazete götürme meselesi *Ağabeyler Anlatıyor 2* kitabında, Recep Unaz Ağabey'in anlattığı hatıralarda şu şekilde geçmektedir:

Antalya İleri Gazetesi'nin sahibi Suphi Türel arkadaşım. Ona yazıyı hazırlayıp verdim. O da kabul etti.

"Adnan Menderes'e açık teşekkür... Afyon Mahkemesi'nin beraat kararı vermesinde..." diye başlayan bir yazı hazırladım. Sanki beraat kararını Menderes vermiş gibi. Sonuna da, "Antalya Risale-i Nur talebeleri namına Recep Unaz" şeklinde yazdırdım.

Haber gazetede aynen çıktı. Suphi Bey, beş-altı gazete de bana gönderdi. Gazeteleri Süleyman'a verdim, doğru Isparta'ya gönderdim. Süleyman benim yanımda, dükkânda daimi bulunan bir arkadaşım. Zamanında Medine'ye gitti. Orada bir lokanta açtı. Fevkalade bir insandır.

Ezener Ağabey sonradan bana dedi ki: "Zil çaldı, baktım Süleyman'ı gazetelerle görünce hemen içeri alıp yer gösterdim. Gazetedeki tebriği ve beraat kararını Üstad'a okumak için içeri girdim ve okudum. Ama nasıl sevindi Üstad, hem nasıl sevindi. Tıpkı masum küçük çocuklar gibi sevindi. Bir ara ayağa kalktı, parmağını şöyle havaya kaldırdı: 'Maşaallah, barekallah... Risale-i Nur'un neşirini hiçbir yere müsaade etmiyorum. Antalya'nın neşrine müsaade ediyorum' dedi."

yorduk” diyordu. Kuleönü’nden Küçük Ali Ağabey’i evinde ziyaret ettiğimiz bir sırada, aynen böyle söylemişti. Meğer vefatına parmak basmış Eddâî’de.

KARAKOL KUMANDANININ KÖTÜ MUAMELESİ

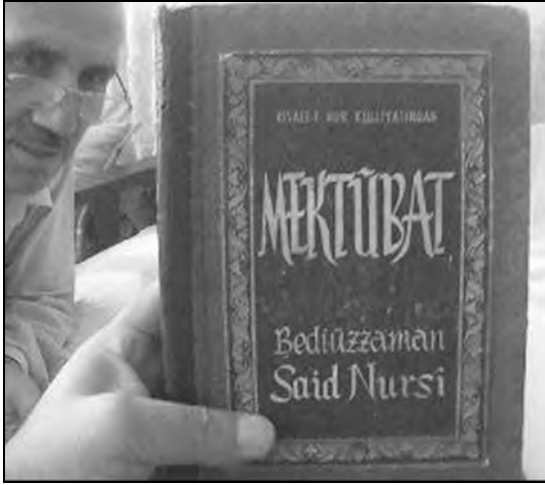
Bir seferinde Isparta’dan Antalya’ya dönerken yorulduğumu hissettim. Uğurlu köyünde bir kenara çekildim. Dağın kible tarafındayım... Yanımda bir abdest ibriği ile sırtımda taşıdığım bohçamda Risale-i Nur kitapları vardı. Zaten Isparta’ya o şekilde gelip giderdim.

Yoldan bisikletli birisi yanıma geldi. “Burada ne yapıyorsun?” dedi. Sonra ormancı biri geldi. Bunlar namaz kılmaz diye selam vermedim, almadım. Sonra ben yola çıkınca bunlar bir tatar arabasına (öküz arabası) binip, arkamdan beni takip etmişler. “Sen nereye gidiyorsun?” dedi ormancı. “Antalya’ya gidiyorum” dedim ve “Siz kimsiniz?” diye sordum. Birisi, “Biz öğretmeniz” dedi. “Yalan söyleyen şöyle olsun” dedim Ben yüksek sesle konuşunca yalancı olduğunu itiraf etti. Sonra beni aldılar Karapınar Köyü Karakolu’na götürdüler. Oradan da Bucak Karakolu’na teslim ettiler. Karakol kumandanı şu *Mektubat* kitabını alarak onunla benim sağlama solumu vurmaya başladı. Bu gördüğünüz kitap ilk baskı *Mektubat*’tır. Bende çok kitap vardı. Hepsini kardeşlere hediye ettim, dağıttım; ama bu kitabı kimseye veremedim. Saklıyorum. Yarın mahşer gününde bu kitapla şahid olarak huzura çıkacağız.^{NOT}

Sonra beni mahkemeye sevk ettiler. Savcı dedi ki “Sen ne iş yapıyorsun?” Ben de “Allah bilir” dedim. “Nerden geliyorsun?” sorusuna da aynı şekilde “Allah bilir” cevabını verdim. “Nereye gidiyorsun?” sorusuna da “Allah bilir” cevabını verince, “Sen deli misin, akıllı mısın?” dedi. “Akıllı olduğumu ispat edeceğim size” dedim. “Siz bakkal dükkânına gittiğinizde evinize eşyayı tartısız mı alırsınız?” “Tartılı alırız” dedi. “O zaman bir terazi getirelim akılsızlığı bir tarafa, akıllığı bir tarafa koyalım, size cevap vere-

^{NOT} Süleyman Ağabey ricamı kabul ederek 50 senedir sakladığı bu *Mektubat* kitabını, arşivime eklemek üzere bana hediye olarak vermiştir.

yim. Başka türlü cevap vermem” dedim. Beni doktora havale ettiler. Doktorlar “Aklî dengesi yerindedir” diye rapor verdi.

Karakol kumandanının eline alarak, Süleyman Özbilek'i dövdüğü *Mektubat* kitabını Dr. İdris Görmez gösteriyor.

Burdur-Antalya arasında Çeltikçi nahiyesi vardı; şimdi ilçe oldu. Bir seferinde Çeltikçi’de işaret ettim bir arabaya, durmadı. Ancak Isparta’ya ben onlardan daha evvel varmışım ve hatta onları karşılamış, “Hoş geldiniz!” demişim. Bundan benim haberim yok... Antalya’da benim hakkımda böyle anlatıyorlar. Bu hadise sonraki zamanlarda oldu...

(1930-)

SÜLEYMAN TAŞKIRAN

Süleyman Taşkiran, 1930 senesinde Denizli'nin Tavas ilçesinde dünyaya gelmiş. 1951 yılında Isparta'nın Senirkent ilçesinin Büyükkabaca köyünde karakol kumandanlığı yapmış. Büyükkabaca köyü, Çamdağı'na yakındır.

Aslında saf ve tertemiz bir Anadolu evladı olan Süleyman Taşkiran, yukarıdan gelen baskılar sonunda, Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'ni bir gece kendi karakolunda misafir etmek zorunda kalmış. Fakat o gece, hiç unutmadığı, hâlâ heyecanla anlattığı bir hâdise yaşamış. Bunu kendi ifadeleriyle dinleyeceğiz.

Şimdi Denizli'nin Tavas ilçesinde ikamet eden Süleyman Taşkiran, Risale-i Nur'u okuduğunu ve istifade ettiğini söylemektedir. İşte Süleyman Taşkiran'ın kendi dilinden hatıraları:

Süleyman Taşkiran anlatıyor:

Tavaslıyım ve 1930 doğumluyum. Mesleğim pastacılık. Pastanem var. Ama şimdi pastane işlerini çocuklarım yapıyor, onlara devrettim.

1950 senesinde askere gittim. Acemilik Hatay'da geçti. Sonra Isparta Uluborlu'ya dağıtım olduk. Altı ay yazıhanede vazife yaptıktan sonra kursa gittim Ankara'ya, onbaşı kursuna; orada 6,5-7

ay kadar kaldım. Onbaşı olduktan sonra tekrar Isparta Uluborlu'ya, kendi kıtama geldim. O tarihte Uluborlu ile Senirkent Isparta'nın nahiyesi idi. Senirkentli, Ethem Tola isimli bir milletvekili vardı, onun vasıtasıyla ilçe yaptılar Senirkent'i. İlçe olunca ben Uluborlu'dan Senirkent'e gittim. Senirkent'in asayışı bozuktu, çok içki içen vardı. Senirkent merkezinde üç ay kadar kaldım. Bu arada yanımıza hiç kimse gelmedi; ne bölük komutanı, ne kaymakam, ne savcı...

Altı ay sonra beni Senirkent'ten alıp Büyükkabaca Karakolu'na verdiler. Büyükkabaca karakol komutanı oldum. Bu Köy Senirkent'e bağlıydı. Karakolda dört askerle beraber toplam beş kişiydik.

Büyükkabaca'nın göbeği çay yoludur, geniştir. Evler yolun iki yanında, yamaca kuruludur; önlerinden iki-üç katlı görünür, ama arkası topraktır. Büyükkabaca köyü, Barla-Çamdağı'na çok yakındır. Çamdağı'ndan Eğirdir Gölü'ne doğru bakılınca görülür.⁵³

SAİD NURSÎ'Yİ KARAKOLDA MİSAFİR ETTİM

Ben 1951 yılında bu Büyükkabaca köyünün karakol kumandanlığını yaparken Said Nursî Hazretleri'nin oraya gelip-gittiğini duyardım. Yalnız bizim bir bölük komutanımız vardı, Üsteğmen Rüknettin Süer. O, Üstad'ın buraya geldiğini duyuyor. Sonra kaymakam ve savcının haberi de oluyor. Bir gün bölük komutanı telefon etti ve "Said Nursî bazen oraya geliyormuş, senin askerlerin ilgilenmiyormuş" gibi şeyler söyledi. Bu arama olayı birkaç kez tekrarlanınca ben de köyün berduşlarından 3-4 tanesini çağırdım. Onlara, "Buraya Hocaefendi geldiği zaman bana haber verin. Yoksa sizi burada rahat bırakmam!" diye tehdit ettim. Onlar da "Peki onbaşı" deyip gittiler.

İki veya üç gün geçmedi ki, "Hocaefendi geldi" diye bana haber verdiler ve kaldığı evi gösterdiler. Ben önce merkeze telefonla haber ettim. "Hocaefendi burada. Biz beş kişiyle bu işi görür mü-

⁵³ Büyükkabaca köyü, 1953 senesinde kasaba olmuştur.

yüz, yoksa takviye asker gönderecek misiniz?” diye sordum. Merkezden beş asker daha gönderdiler. Baskını gece vakti yaptık...

Selam verip içeri girdik. Evin odası çok büyüktü, bizim Tavas'ta öyle evlere hiç rastlamamıştım. Orada oturuyorlardı. Çoğu yaşlıydı, içlerinde tek tük genç de vardı. Soyadını unuttum, Said Nursî'nin yanında adı Süleyman olan birisi vardı; ama beyaz tenli, güzel mi güzel, yakışıklı mı yakışıklı bir gençti.

Said Nursî, bize “Gel evladım, gel” dedi. “Hocam kusura bakma; ama biz seni almaya geldik” dedim. “Gidelim evladım” dedi. “Siz oturun, biz gidelim onbaşıyla” dedi onlara. Onu ve Süleyman'ı aldık, karakola geldik. Epeyce yol vardı geldiğimiz yere.

Karakola geldik, Said Nursî Hazretleri'yle biraz sohbet ettik. Bana gayet iyi davrandı. Benim nereli olduğumu, nerden geldiğimi falan sordu. “Senin istikbalin parlak oğlum” dedi. “Allah razı olsun hocam” dedim. Sonra hakkında gelen tamimlerden, dosyalardan konuştuk. Ben “Her ne kadar aramışsak da mıntıkamızda bulunmamıştır, buralarda rastlanmamıştır, diye yazıp gönderiyorum geriye” diye cevap verdim. Böyle tamimler her zaman geliyordu karakola. Biz de dosyanın üzerine koyuyorduk. Aslında Hocaefendi sık sık Büyükkabaca'ya geliyordu.

“Hocam rahatsız isen, yatacaksan söyle” dedim. Ben kendi yatağımı ona, erlerden birinin yatağını da Süleyman'a verdim. Biraz daha oturduktan sonra, “Yatalım mı çocuklar?” dedi ve yattık.

O gece bizim telefon hatlarımız kesilmiş... Gece bir taş yağmuru başladı ki pencereye yanaşamadık. Hocaefendi'yi dövüyorlar, sövüyorlar gibi laflar atmışlar ortaya. Onun için karakolu taşıyorlar; hem de nasıl taş, pencereye yaklaşamıyoruz! Taşlar camları kırıp içeriye de giriyordu. Gittim ve “Hocam nasıl edeceğiz, nasıl durduracağız bunları?” dedim. Hoca ünledi, bağırdı, bir şeyler dedi; ama fazla sesi çıkmadı mübareğin. Zaten sesi fazla çıkmazdı. Sonra ben bağırdım, askerler bağırdı. “Durun, bir dinleyin” dedik. Nihayet durdular. Pencereye çıktı ve “Onbaşı bana iyi davrandı, bana yatağını verdi, daha ne yapsın! Yapmayın, taşlamayın” dedi. Nihayet Hocaefendi'nin sözünü tuttular.

Sabah oldu. Senirkent'ten gelen askerler tekrar jipe binip döndüler. Biz yine beş kişi kaldık. Hocaefendi biraz okumaya falan devam etti. Kahvaltı yaptık. Sonra köylüler üç at getirdiler. Birine ben bindim, birine Hocaefendi, diğerine de o Süleyman isimli genç bindi. İki asker de arkamızda, Senirkent'e gittik. Senirkent'le Büyükkabaca arası aşağı-yukarı 25 km falandı.

Nihayet Senirkent'e vardık. Hemen mahkeme salonuna aldılar Hocaefendi'yi. Ben de o sırada "Aybaşında kazaya giderim. O zamana kadar uzar" düşüncesiyle saçımı usturaya vurdurmuştum. Askerde de bu yasak... Bu yüzden beni mahkemeye katmadı üsteğmen. Onun için içeride neler konuşulduğunu duymadım. Mahkeme 15-20 dakika kadar sürdü. Sonra Hocaefendi'yi bıraktılar. Köylüler aldılar; atıyla, arabasıyla götürdüler.

Üsteğmen beni orada alıkoydu. "Benim seni cezalandırmam lazım; ama oraya kimi göndereyim! Çabuk git, bana görünme" gibisinden biraz beni azarladı. Böylece biz öteki askerlerle beraber Hoca efendi'den geride kalmış olduk.

Büyükkabaca'ya vardığımda, hemen Hocaefendi'yi sordum. "Gitmedi, burada" dediler ve başka bir evde olduğunu söylediler. O akşam toplandıkları ev değil de başka bir evdeymişler. "Yemek falan yiyorlar" dediler. Ben de yemek yesinler öyle gideyim diye düşündüm. Ama ondan sonra beni bölük komutanı aradı, belki bir saat konuşturdu. Artık bir daha göremedim Hocaefendi'yi. Ama duasını almış oldum. "Oğlum senin istikbalin parlak" demişti.

Bu olaydan sonra "İhmal ettin! Sen bununla istişare ediyorsun" diye itham ederek Büyükkabaca köyünden Senirkent merkeze aldılar beni.

Askerden geldikten sonra Tavas'ta Kur'an kursu açtık. O zaman buralarda Kur'an kursu falan yoktu. Çok sonra kuruldu. Biz kursun idare heyetine seçildik, orada hizmet ettik. Daha halen de alakam devam ediyor. Said Nursî'nin kitaplarını okuyorum, yanımda var şimdi.

Dualarınızı bekliyoruz inşaallah.

(1921-1984)

ŞAHİDE YÜKSEL

Şahide Yüksel'in Kastamonu Lâhikası'nda adı geçiyor ve *Hanımlar Rehberi*'nde bir şiiri var. Aynı bölgenin evladı olan Bayram Yüksel ile Şahide Yüksel'in nesebî bir akrabalıkları yok. Fakat Şahide Hanım'ın damadı Kemal Ural, "Bayram ile çok iyi, çok yakın görüşürdük" diyor.

Ege Bölgesi'nde hanımların gruplar halinde Afyon taraflarına bir ahlaya ziyarete gittiklerini hep duyardım. Onun kemalatından, faziletinden, velayetinden, Risale-i Nur'a vukufiyetinden, hizmetlerinden, Üstad Bediüzzaman ile ilgili hatıralarından hep bahsedilirdi. Kimdi bu hanım? Hep merak ederdim. Bu tecessüsüm hep devam etti. Ta ki damadı Kemal Ural'ı tanıyıncaya kadar... 2009 yılının Kasım ayında İstanbul'da evinde ziyaret ettiğimiz Kemal Ural Ağabey, anlattıklarıyla bütün şifreleri çözdü. Kendisinde, kardeşi Atıf Ural ve kayınvalidesi Şahide Yüksel hakkında yüzlerce sorumuza cevaplar bulduk... Bilgiler, hatıralar, fotoğraflar, kitaplar, dergiler aldık Kemal Ağabey'den. Kemal Ağabey'e ve muhterem eşi, Şahide Anne'nin kızı Ülker Hanım'a çok teşekkür ediyorum.

Kemal Ural'dan aldığımız hatıralar, yine bu kitapta Kemal Ural, Atıf Ural ve Şahide Yüksel başlıkları altında ayrı ayrı yayınlanmıştır.

tır. Şahide Yüksel ile ilgili bu metin, Kemal Ural'ın anlattıklarından ve Şûle Yayınları'ndan *Sahabe'den Günümüze Allah Dostları* kitabından yararlanılarak hazırlanmıştır. Hatıralar yazıldıktan sonra Kemal Ural ve eşi Ülker Hanım'a kontrol ettirilmiştir.

POSOFLU ŞAİR ÂŞIK ZÜLÂLÎ'NİN KIZI

Şahide Yüksel Hanım, 1921 yılında Afyon'un Selimiye köyünde dünyaya geldi. Babası Posoflu Âşık Yusuf Zülâlî, annesi Bedriye Hanım'dır.

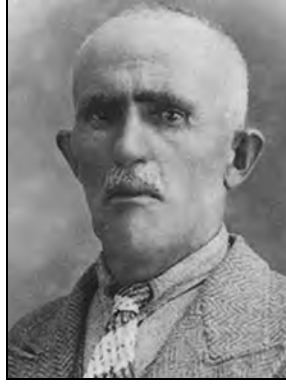
Asıl adı Yusuf Kökten olan Yusuf Zülâlî, 1873 tarihinde Kars'ın Posof ilçesine bağlı Suskap köyünde doğmuştur. On iki yaşında şiir yazmaya başlayan Zülâlî, küçük yaşında bölgenin ünlü bir halk şairi olmuştur. İstanbul'da ağabeyi Müderris Hasan Efendi'den Arapça ve Farsça öğrenen Yusuf Zülâlî, 1893'de Bursa'ya giderek Hamidiye Ziraat Mektebi'nden mezun olmuştur.

Şairliğin yanı sıra gazetecilik, öğretmenlik ve imamlık da yapan Zülâlî, bir ara Azerbaycan Milli Harekâtı'nı desteklemek için Bakü'ye gitmiş ve orada muallimlik yapmıştır. Aynı yıllarda Türkistan'a da gider. Semerkant'ta bir camide verdiği ateşli hutbeden sonra, Rus ajanları tarafından hırpalanarak bir fırıncının himayesinde unlu elbiselerle Bakü'ye kadar getirilmiştir.

Âşık Zülâlî daha sonra yurduna döner, fakat memleketini terk etmeye mecbur kalır. Bursa, Afyon, Eskişehir derken 93 Harbi muhacirlerinden dokuz ailenin kurduğu Afyon'un Selimiye köyüne yerleşir. Selimiye Köyü, Isparta-Afyon-Eskişehir yolu üzerinde olup, Emirdağ ve Bolvadin'e çok yakındır. Şahide Hanım bu köyde dünyaya gözlerini açmıştır. Âşık Zülâlî'nin doğduğu köyün adı 'Suskap' iken, devlet tarafından hatırasına binaen "Zülâlî" olarak resmen değiştirilmiştir.

Şahide Yüksel'in annesi Bedriye Hanım ise kocası Zülâlî gibi gözünü budaktan sakınmayan yiğit ve güçlü bir kadındır. Yabani atların sırtına atlayıp, saatlerce tarlada koşturduğu ve onları çeşitli yöntemlerle terbiye ettiği söylenir.

Şahide Yüksel'in babası ve annesinin ortak özellikleri ise son derece dindar, cömert, iyiliksever ve hoşsohbet oluşlarıdır.

Şahide Yüksel'in babası Âşık Zülâî (1873-1956)

İşte Şahide Hanım böyle mümtaz iki şahsiyetin evladıdır. O bir hayrül-haleftir. Şahide Hanım 16 yaşında iken, 1937'de Emirdağ'da öğretmenlik yapan Abdurrahman Yüksel Bey ile evlenir. Ülker, Tuncer ve Said adlı üç çocukları olur.

Şahide Anne iyilik, sabır, tevazu, sevgi, misafirperverlik ve ibadet dolu bir hayat sürdü. Afyon, Bolvadin, Emirdağ, Şuhut, Eskışehir, Çifteler, Isparta ve İstanbul gibi merkezlerde ikamet etti. Hayatı boyunca ikamet ettiği yerler ile yakın il ve ilçelerde hanımlara rehberlik yaptı.

“SEN ŞAHİDE MİSİN?”

Bediüzzaman Hazretleri, Kastamonu'da iken yazdığı bir mektupta, Isparta'daki hanım talebelerini örnek göstererek, hanım hizmetlerinden bahsediyor. Mektupta adı geçen hanımlardan birisi Şahide Hanım, diğeri de Hafız Ali Ağabey'in zevcesi Ümmühan Hanım'dır.⁵⁴ Şöyle diyor Üstad:

“Hafız Ali'nin mektubunda yazdığı Ümmühan ve Şahide değerinde, burada Risale-i Nur'a bütün kuvvetiyle çalışan çok hemşirelerimiz var. Mesela Âsiye, Sâniye, Ulviye, Lütfiye, Aliye gibi

⁵⁴ Ümmühan Hanım, İslamköylü Hafız Ali Ağabey'in zevcesidir. İsmi *Ağabeyler Anlatıyor* 3 kitabında, Hafız Ahmed Lütfü Sönmez'in hatıralarında geçmektedir.

Risale-i Nur'un şakirtleri, oradaki hemşirelerine ve kardeşlerine selâm ve dua ediyorlar.⁵⁵

Mektuptan anlaşılacağı gibi Şahide Hanım'ın Risale-i Nur ile alakası, henüz Üstad Kastamonu'da iken başlamıştır.

1943 Denizli mahkemesinden beraat eden Üstad Bediüzzaman, 1944 sonlarında Ankara'dan gelen bir emirle Emirdağ ilçesine ikamete mecbur edilir. O sırada Şahide Anne'nin eşi Abdurrahman Yüksel Bey, Afyon'un Bolvadin ilçesinde öğretmenlik yapmaktadır. Bir ara Emirdağ'a tayini çıkar. Orada Şahide Hanım'la ağabeyinin yanında tanışılır ve sonra izdivaç gerçekleşir.

Şahide Anne'nin içinden bir ses Bediüzzaman Hazretleri'ni, bu büyük insanı görmeyi fısıldar. Şahide Hanım o sırada 26-27 yaşlarındadır. Saatlerce Bediüzzaman'ın geçtiği yollarda bekler. Fakat onu görmek bir türlü kısmet olmaz. Bu durum aylarca sürünce, sonunda eşi Abdurrahman Bey hanımına çıkışır ve onu ailesinin yanına, Eskişehir-Çifteler'e gönderir. Ancak birkaç gün sonra garip bir şey olur. Bediüzzaman'ın bir talebesi, Abdurrahman Bey'in öğretmenlik yaptığı okula gelerek Üstad'ın kendisi ve Şahide Hanım'la görüşmek istediğini bildirir. Abdurrahman Bey de Bediüzzaman'a muhabbet duyuyordur aslında. Şaşkınlık içinde Çifteler'den hanımını getirmek için garaja gider. Garajda bir kez daha şaşırır. Hanımı, elinde çantasıyla karşısında duruyordur.

Üstad'dan gelen bu haber üzerine, belirlenen günde Abdurrahman Bey ve eşi Şahide Hanım, Eskişehir yolunda Bediüzzaman'ın gelmesini beklemeye başlarlar. Üstad'ın arabası gelir ve Bediüzzaman inmeden, "Sen Şahide misin?" diye sorar. "Evet" cevabını alınca, "Birkaç yıl önce bana ihtar edildin, haberini aldım. Seni kız kardeşim Âlime Hanım'ın yerine kabul ediyorum ve senin sülaleni kendi sülalem kabul ediyorum. Sana hanımlar arasında yapacağın hizmetleri veriyorum" der. Ayrıca isminden dolayı "Sen Allah'ın şahidisin" diye iltifatta bulunur. Kur'an okumayı bilmediğini söyleyen Şahide Hanım'ı, "Bilirsin, öğrenirsin" diyerek teşvik eder. Şahide Hanım, Bediüzzaman Hazretleri'nin elini öpmek is-

⁵⁵ Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz, Bas. Yay., s. 192.

ter, fakat Üstad müsaade etmez. Son olarak, “Benimle görüşmek isteyen hanımlarla sen benim yerime görüşürsün” der.

Şahide Yüksel ve eşi Abdurrahman Yüksel

Böylece 27 yaşlarında iken Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'ni gören Şahide Yüksel'e Bediüzzaman tarafından, “Hanımlara irşat ve rehberlik” görevi verilmiş olur.

Şahide Hanım bu vazifenin mesuliyetini nasıl taşıyacağını düşünür ve kendisini yetersiz görüp üzülür. O günlerde hissiyatını şu mısralara dökmüştür:

İnce ince ezilirim
 Bir sıraya dizilirim
 Yazı bilmem Nur Üstad'ım
 Gayet ona üzülürüm

Gaflet ile çalışmadım
 Haksız yere konuşmadım
 Okumak bir büyük devlet
 Bu devlete kavuşmadım

Arş-ı âlâda gezeyim
 Verin nefsimi ezeyim
 Bana dua et Üstad'ım
 Ben de okuyup yazayım

Şahide Hanım zeki bir kadındır. İlkokul mezunu olmasına rağmen kısa sürede eşi Abdurrahman Yüksel'den Kur'an ve Osmanlıca'yı öğrenir ve bilhassa Risale-i Nur Külliyyatı'nı okuyup kendini yetiştirir. Artık evi bir okul haline gelmiştir. Emirdağ, Bolvadin kadınları evini dolduruyor, dünyevî ve uhrevî, onlara derman olmaya çalışıyordu. Artık evi bir “medrese-i nûriye” olmuştu.

Bir süre sonra Abdurrahman Bey'in tayini tekrar Bolvadin'e çıkınca, “Emirdağ'ı değil, ömür dağıdır. Said-i Nursî'nin mesken bağıdır” dediği Emirdağ'dan ayrılmak ona çok zor gelir. Bediüzzaman Hazretleri'nin Emirdağ-Isparta seyahatlerinde yol Bolvadin'den geçtiği için Şahide Hanım, Üstad'la yolda çok defa görüşür. Üstad arabadan inmez, Şahide Anne'ye anlatır, o da her söylediğine sadece “evet” diye cevap verir.

ÇOK ZEKİYDİ

Şahide Anne'yi çocukları şöyle anlatmaktadırlar:

“Annemizin aile içindeki en önemli vasfı, birleştirici oluşuydu. Yalnız kendi ailesinde değil, tüm akrabaları arasında birliği ve dayanışmayı sağlayan manevi bir etkiye sahipti. Çok zeki ve fikir üreten bir insandı. Ancak zekâsını ve düşüncelerini ailesinin yararına kullanırken, eşinin psikolojisini de dikkate alır, hiçbir şekilde onu rahatsız etmeyecek şekilde dolaylı olarak konuya yaklaşır, sanki kendi fikri değil de eşinin düşüncesi imiş gibi bir tavır takınırdı.

“Eşine bir kusur etmezdi. Kırılma bile karşılık vermezdi. Çocukları çok sever, onları sevindirmekten hoşlanırdı. Onlara dinî hikâyeler anlatmaya bayılırdı.

“Misafire ikram ve hizmette çabuk ve kusursuz olmaya dikkat ederdi. Ölüm döşeginde bile olsa kendisini ziyarete gelenlere ik-

ram için yakınlarını işaretle uyarmaya çalışırdı. Mütevazı idi, hep kendini kusurlu görür başkalarından dua isterdi.

“O, sözleriyle kimseyi incitmez, kimsenin kusurunu ve günahının yüzüne vurmazdı. Vermek istediği mesajı, başka olaylar üzerinde durarak iletirdi. Her kültür düzeyinde kadınlarla diyalogu kusursuzdu. Herkesin seviyesine göre konuşurdu. Bilgili ve iyi bir hatipti. Ancak gururu hiç sevmeyi kendine diğer insanlardan daha günahkâr görürdü. İkna kabiliyeti çok yüksekti.”

EVLİYA İDİ

Ziraat Yüksek Mühendisi Kemal Ural Ağabey, Şahide Anne'nin kızı Ülker Hanım'la evlidir. Bu izdivaç, Ülker Hanım Bolvadin'de ailesiyle ikamet ederken, 1956'da Üstad Hazretleri'nin rızası ve duasıyla gerçekleşir.

Kemal Ural, kayınvalidesi Şahide Anne'yle ilgili bir hatırasını şöyle anlatıyor:

“Görevim icabı Lâdik'teyim. Bizim orada bağlı olduğumuz şeker fabrikası Suluca'dadır. Fabrika yapılmış, fabrikayla birlikte bir de cami yapılmış, döşenmiş. Fakat nedense yıllardır ibadete açılmıyor.

“Çok sert bir kış günü oradaydım. Ziyaret maksadıyla, bölge şefinden caminin anahtarını aldım. Belki de ilk defa ben açıyordum. Minareye çıktım. Şiddetli rüzgâr, sanki uçuracak beni. Orada ağlayarak, Bilâl-i Habeşi'yi hatırlayarak bir ezan okudum. Tahdis-i nimet tarzında anlatıyorum bunları... Sonra minareden indim, camiye kilitleyip anahtarını getirip verdim. Tekrar geldim Lâdik'e. 5-6 gün sonra Şahide Anne'den bir mektup geldi. ‘Kemal, seni rüyada gördüm. Bilal-i Habeşi'nin oğlu olmuştun’ diyordu. Yani... Bunlar izah edilemeyen şeyler.

“Şahide Anne, Emirdağ'da ikameti sırasında evinin avlusunda, sitem ederek tavuklara sesleniyor. Diyor ki: ‘Yumurtlamıyorsunuz ki pandispanya yapıp Üstad'a götüreyim!’ Tam o sırada bir tavuk çığlık çığlığa odunların arasından fırlayıp çıkıyor. Bir de bakıyor ki orada bir sürü yumurta birikmiş. Gereken yapıyor, Üstad'a yetiştiriliyor ve tabii sembolik ücreti alınıyor.

Gelini Şerife Yüksel anlatıyor:

“Bir gün salonda otururken aniden pencerenin etrafına çok sayıda güvercin doldu. Bu alışılmadık bir olaydı. Şahide Anne birdenbire mahzunlaştı ve fısıltı halinde “Urfalı Teyze’yi kaybettik, Allah rahmet etsin” dedi. Ertesi gün dostlarından Urfalı Hatice Yıldız Teyze’nin vefat ettiği haberi geldi.”

ŞÛLE YÜKSEL ŞENLER

Şahide Anne’nin irşat çalışmalarına parlak bir örnek: Şûle Yüksel Şenler.

1969 senesinden itibaren bütün Türkiye’de seri konferanslarla hanımlara hitap ederek irşat vazifesi yapan, bilhassa başörtüsü hususunda öncü isim Şûle Yüksel Şenler Hanım da Şahide Anne’nin tedrisinden geçmiştir. Hâdisenin başlangıcı şöyle:

Daha evvel Nur Risalelerini elde edip okumaya başlayan Şûle Hanım’ın ağabeyi Üzeyir Şenler, bu kitapları okuduğu için hapse atılır. Hapishaneye ziyarete giden Şahide Anne orada Şûle Hanım ve annesi ile karşılaşır. “Ne mutlu böyle imanlı bir çocuğunuz var” diyerek onlara sarılır. Sıcak sözleriyle, samimiyetiyle onları etkiler. Şahide Anne orada onları derslere de davet eder. Şûle Hanım bu sıralar henüz İslamî tesettür ölçülerine göre giyinen bir hanım değildir.

Şahide Anne toplantıya gelmeleri halinde, Şûle Hanım ve annesine nasıl davranılması gerektiği konusunda diğer hanımları da uyarmış. Sevgiyle kucaklamalarını, kıyafetleriyle ilgili herhangi bir eleştiride bulunmamalarını, kendilerine değer vermelerini tavsiye etmiştir.

Bu hidayet destanının geri kalan kısmını Şûle Yüksel Hanımefendi’den dinleyelim:

“İslamî hakikatlerden mahrum bulunan ailelerden biri de bizim ailemiz... Ben asrın icaplarına uygun bir hayat süren böyle bir ailenin ortamında yetiştim. Ailemizin içinde tahkiki iman dersleriyle, imanını kurtaran namaz kılan tek fert, lise çağındaki ağabeyimdi. Ne var ki düzenin devamlı bozuk telkinleriyle—ben de dâhil—annem, babam, hepimiz onu kara bir yobaz olarak görüyor-

duk. O, bıkmadan, usanmadan okuduğu nurlu eserlerden bize bahsetmek istedikçe daima karşı çıkar, kendisini dinlemek dahi istemezdik.”

Şûle Hanım şöyle devam ediyor:

“Ağabeyimin arkadaşlarından birisinin annesi, beni bir gün hanımlar arası dini bir toplantıya götürdü. Eski, ahşap bir evin büyücek bir odasında 15-20 civarında hanım toplanmıştı. Gele-neksel bir şekilde başlarını örtmüş, doğulu iki genç kız ile orta yaşlı bir hanımın dışında hepsi yaşlıydı. Hepsinin de başında sakız gibi bembeyaz namaz örtüleri vardı. Bu hal onlara melekî bir görüntü vermekteydi. Nuranî simaları ıslıl ıslıl, pırıl pırıl ve alabildiğine huzurluydu. Görmüş olduğum bu tablo karşısında adeta büyülenmişim.

“Onlarsa bir yandan sevgi, bir yandan da hayret ve taaccüple bakıyorlardı bana. Kılık kıyafetimden dolayı hayatımda o günkü kadar utanç duyduğum ve ezildiğim bir günü hatırlamıyorum. İçlerinde orta yaşlı olanı, iman esaslarını anlatan bir kitap okuyor, diğerleri dinliyordu. Fakat kitaptaki ifadelerin birçoğu Arabî-Farisî olduğundan, dinleyenlerin çoğu uyur gibiydiler. Bir ara kitabı okumam için bana verdiler. Arabî-Farisî ibarelere vukufiyetim sebebiyle kitabı hem okuyor, hem de açıklamalarda bulunuyordum. Böylece uyuyanların hepsinin gözleri açılmış, can kulağı ve zevkle dinlemeye başlamışlardı.

“Ben ise bambaşka bir âlemde hissetmekteydim kendimi. Hûriler misali, bembeyaz örtülü bu küçücük hanımlar cemaati içinde, nurlu iman hakikatlerinin dile gelişi ile ruhum, kalbim, bey-nim, aklım, fikrim, damarlarım, hâsılı içim ve dışımla bedenimin her zerresi adeta yavaş yavaş uyanıyor ve nurlanıyordu. Yıllardır sinsice, bir ahtapot gibi benliğimi saran inkâr, isyan, şirk ve tuğ-yan duyguları bu nuranî pınarda yıkanıp paklanıyordu.

“Daha sonraları bu toplantılara annemle birlikte devam ettim. Artık ailemizin ufkunda hidayet kapıları açılmıştı. Hepimiz birer birer, ama oldukça çekingen ve ezik bir haletle bu kapılardan geçiyor, Kevser Şarabı lezzetindeki hidayet şerbetini yudum yudum içiyorduk.”

Şûle Hanım'ın bahsettiği orta yaşlı hanım Şahide Anne'ydi. Okuduğu kitap Risale-i Nur Külliyyatı'ndandı. Şûle Hanım'ın kalbini dinî eserlere ısındırmak amacıyla “Kızım sen tahsillisin, biz cahiliz, sen okuyup anlatırsan daha iyi anlarız” diyerek kitabı Şûle Hanım'a veren de o idi.

ŞAHİDE HANIM'IN MANZUMESİ

Şahide Hanım çocukluğunda babasından kendisine şiir yazmasını öğretmesini ister. Âşık Zülâlî, kızının bu isteğine şöyle cevap verir: “Kızım şiir öğrenilmez. O içten gelir.” Ve Şahide Hanım pek çok şiir yazar. Yazdığı şiirler Allah aşkı ile doludur. İkamet ettiği yerlerde şiirlerin çoğu kadınların dillerinde ilahi olarak dolaşmaktadır. Hz. Üstad bir şiirini *Hanımlar Rehberi*'ne koymuştur. Şöyle ki:

(İmana fedakârane hizmet eden bir hanımın manzumesidir.)

Risale-i Nur Müellifi Üstad'ım Hazretleri'ne,

Manevi Nur kılıcını almış eline,
Vuruyor münafıkların baş ve beline.
Her söylediği hikmet olan Üstad'ımın,
Mevlam ilim vermiş o nur diline.

Bu nasıl ateştir böyle yakıyor.
Kavrulup dumanı göğe çıkıyor.
İman, Kur'an dersi veren Üstad'ımın
Kaleminden âleme nurlar akıyor.

İman yolunda canını feda eylemiş.
Bu Şahide şimdiye dek neylemiş?
Sahih olan hadis ve işaretlerle,
Resul onun geleceğini söylemiş.

Talebelerine Üstad, “Durmayın!” diyor.
“Münafık sözüne uymayın” diyor.
Fâni ile fena ile ilgisi yoktur;
“Bana fâni şeyler sormayın” diyor.

Şahide durma böyle,
Hakkı her yerde söyle.
Risale-i Nurlarla,
İmana hizmet eyle...

Nur definesi kazdır.
Nurları okut yazdır.
Vaktini boş geçirme,
Çünkü ömür pek azdır.

Okuduğun Nur olsun,
Kalbine Nurlar dolsun.
Nurları okumakla
İmanımız kurtulsun.

Gözleri Nur saçıyor,
Kalplerde gül açıyor.
Nurun hakikatinden,
Münafıklar kaçıyor.

Kardeşler hep ağlıyor,
Üstad'a bel bağlıyor.
Nurlardaki hakikat,
Derya gibi çağlıyor.

Kalplerimiz hep uyur.
Üstad'ım dua buyur!
Ömrümüz tükenmeden
Bize imanı duyur...

El-Bakî hüve'l-Bakî
Nurcu hanımlar namına, çok kusurlu
Şahide

VEFATI

Şahide anne, bir seher vakti, 5 Şubat 1984'de saat 05.05'de İstanbul-Suadiye'deki evinde vefat etti. Tam o anda İstanbul'da, Afyon'da, Eskişehir'de bütün dost ve sevdiklerinin zilleri, telefonları bilinmez bir şekilde çalınıyor... Kapılar açılıyor ama dışarıda kim-seler yok... Şahide Anne'nin kabri Karacahmet Mezarlığı'ndadır.

Şahide Anne, sabah namazlarından sonra uyumaz. Evinin küçük balkonunda güneş doğana kadar Kur'an okur ve zikir yapardı. Balkonun baktığı bahçede biri kavak, diğeri ceviz olmak üzere iki büyük ağaç vardı. Kuşlarla dolu bu ağaçlar da adeta cıvıltılarıyla bu zikre katılırlardı.

Şahide Anne'nin vefatından kısa bir süre sonra bu ağaçlar kurudu. Kavak ağacı kible istikametine, ceviz ağacı ise Şahide anne'nin oturduğu apartman dairesinin üzerine devrildi.

(1898-1978)

ŞÜKRÜ KAZAK

1898 Isparta-Sav doğumlu olan Şükrü Kazak'ın adı Kastamonu ve Emirdağ Lâhikalarında iki yerde “Şükrü Efe” olarak geçmektedir. Şöyle diyor Hz. Üstad:

“... Bu zamanda Risale-i Nur'a ekmekten ziyade ihtiyaç var ki çiftçiler, çobanlar, Yörük efeler, (Bilhassa Risale-i Nur kahramanlarından Şükrü Efe ve bilhassa dağ kumandanı Çoban Veli'nin ve Yörük aşiretlerinden Bahadır Süleyman'ın ve emsalinin gayretlerine işaretler) hâcât-ı zaruriyeden ziyade bir hâcât-ı zaruriyeyi, Risale-i Nur'un hakaikini görüyorlar.” (Bediüzzaman Said Nursî, *Kastamonu Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 152)

“Medrese-i Nuriye kahramanlarından Şükrü Efe'nin kuşların ve serçelerin alakadarlıklarını gösteren mektubu, kahraman marangozun teyidini teyit etti, bizi de memnun etti.” (Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 134)

Şükrü Efe'nin 80 yıllık Sav hayatı çok ilginçtir. Şimdi kasaba olan Sav, o tarihlerde Isparta'nın merkezine bağlı bir köydür. Savlıların tamamı bin kalemle, en zorlu ve korkulu günlerde Risale-i Nur'u yazıp çoğaltmış bahtiyar insanlardır.

Nurlar girmeden önce köyde cahiliye devri âdetlerinin hâkim olduğu da sabittir, katidir. Nurların gelişiyle köydeki hayat çarkı-

nın doğru yönde dönmeye başlamasında Şükrü Kazak'ın payı çok büyüktür.

Savlılar, bu iri yarı, dev cüsseli adama daha çok Efe Şükrü demektedirler. 1977'de vefat eden Efe Şükrü, ömrünün tam ortasında, 40 yaşında iken, tasvir etmek dahi istemediğimiz bir yaşantıdan, nurlu bir hayatı tadar. Efeliği hidayet Nur'u karşısında erir, gider. Tabiri caizse Sav'ın Ömer'i (r.a.) olur. Sav'da ondan izinsiz düşünler bile yapılamazken, her şey bambaşka bir hal alır. Kuvvetli kolları senelerce teksir makinesinin kollarını çevirir. 40 yaşından sonra okuma yazma öğrenip iki tane hafız bile yetiştirir. Risalelerde ismi çok geçen Savlı Marangoz Ahmed her iki dönemde de onun samimi arkadaşıdır.

Şükrü Efe'nin bir oğlu, bir de kızı var; ikisi de hayatta. Oğlu Said Kazak hâlâ Sav kasabasında oturuyor ve beni kendisine götüren Savlı Hasan Kurt Ağabey'imizin damadıdır. Yani Hasan Kurt ile Efe Şükrü dünür olmuşlar. "Yaşayan Hafıza" Hasan Ağabey (90) elbette ki dünürü Efe Şükrü'yü çok iyi tanıyor. Hem de ta gençliğinden beri... Sohbetimiz, Efe Şükrü'nün Sav'da senelerce oturduğu ve vefat ettiği, şimdi de oğlu Said Kazak'ın ikamet ettiği evinde, üçlü olarak devam etti. Bütün aileyi seferber ettim, aylar sonra Efe Şükrü'nün ve Marangoz Ahmed'in birer fotoğrafını bulduklarını müjdelediler ve hemen adresime gönderdiler, elhamdülillah. Hatıralar yazıldıktan sonra kendilerine tashih ettirilmiştir.

Sav, Said Kazak'ın evinin avlusu...

Efe Şükrü'nün oğlu Said Kazak (Sağda), kayınpederi Hasan Kurt'la birlikte...

Said Kazak ve Hasan Kurt anlatıyor:

Ben, Efe Şükrü'nün oğlu Said Kazak. 1947 Sav doğumluyum. Babam Şükrü Kazak da 1314 (1898) Sav doğumludur. Vefat tarihi 1978... Mezarı Sav kabristanındadır. İki kardeşiz, bir kız kardeşim var.

EFE ŞÜKRÜ'NÜN KÖYDE YAPTIĞI DEĞİŞİKLİKLER

Said Kazak (S): Çocukken Üstad'ımız Bediüzzaman Hazretleri'nin elini öptüm. Herhalde sekiz yaşlarındaydım. Sav'a bazen gelirdi Üstad. Mustafa Gül ve İbrahim Gül'ün hastalığı için geldiğinde o zaman ben de vardım burada.⁵⁶ Mübarek elini o sırada öpmüştüm. Başımı okşadı, dua ediverdi. Ben sadece bunu hatırlıyorum. Babamın Risale-i Nur'a intisap etmeden önceki halini ben bilemem. Onu babalığım (kayınpederim) anlatsın.

Hasan Kurt (H): Ben şimdi 90 yaşımdayım. Onun için köyün ve köylülerin eski halini çok iyi biliyorum. Efe Şükrü'nün o zamanki hali, tamamen nefsinin peşinde... İçki dâhil her şey vardı. Bilhassa düğünlerde çalgı çınlgı, karı kız peşinde koşmak... Yalnız sadece bunun babası Efe Şükrü değil, o zamanın gençleri hep öyleydi. Diğer bütün köyler de böyleydi. Hatta daha beterlerdi. Bizim köy biraz nispeten daha iyiydi. Biz dört oğlan kardeşiz ve ben hepsinin küçüğüyüm. İkinci büyük ağabeyim, Said'in babası Efe Şükrü ile çok düşüp kalkmış birisidir. Said'in babası "efe", diğerleri yeni yetişiyor, ona uymuşlar.

Hatta kızımı Said'e verirken, ağabeyim beni uyarmıştı. "Kızını Said'e veriyorsun, ama eğer babası Efe Şükrü'ye çekerse yandın" demişti. Hani Efe Şükrü'nün gençliğini biliyor ya... "Ağabey ben az çok ölçtüm, tarttım. O artık eski Efe Şükrü değil. Şimdiki halini görsen inanamazsın" dedim. Ağabeyim başka köyden evlenmiş ve orada oturuyordu. Ben kızımı Şükrü Efe'nin oğlu Said'e verdim. Çok da memnunum.

Efe Şükrü sefahatte birinci, az evvel kabrine uğradığımız Risale-i Nur'da adı çok geçen Marangoz Ahmet (Böncü) de ikinci sıra-

⁵⁶ Bediüzzaman Hazretleri'nin bu Sav köyü ziyareti *Ağabeyler Anlatıyor 1* kitabında, "Hasan Kurt" maddesinde anlatılmaktadır.

da... Ahmet Böncü'nün mesleği marangozluk olduğu için lakabı öyleydi. Sav'da dükkânı yoktu ama evinden marangoz işlerine, inşaatlara gider, yapardı.

İşte Marangoz Ahmet de öyle... Düşünlere gelir bir bakırın (kova) içinden bir şişe çıkarır, “Ş... dolu bunun içinde!” diye deli deli bağırırdı.

İşte, Risale-i Nur köye girdikten sonra herkes gibi onlar da böyle sadık birer Nur talebesi oldular. İkisi de... Bunların Sav'da çok ama çok hizmetleri oldu. Şöyle:

Daha sonra Köyümüz Sav'da düşünlerden içki, çalgı kaldırıldı. Kimse çalgılı, içkili düşün yapmayacak, kız evinde kadınlar, damat evinde erkekler mevlid okuyacak diye kararlar alındı. Allah razı olsun, bu kararların alınmasında Efe Şükrü'nün çok büyük rolü olmuştur. Eskiden de düşünler onun müsaadesiyle yapılırdı. Onun efeliği hayra inkılâp etmiş oldu.

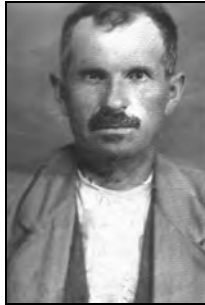

Efe Şükrü'nün 1977'de (vefatından bir sene önce) gittiği Hicaz'da, Hira Dağı önünde, deve üzerinde çektiği hatıra fotoğrafı...

Efe Şükrü'ye Risale-i Nur'u ilk defa Mustafa Gül Ağabey vermiş diye tahmin ediyorum. Çünkü onun çok desteği oldu ona. Aralarında bir yaş fark vardı. Mustafa Gül 1315'li, Efe Şükrü 1314'lüdür. Mustafa Gül Ağabeyler beş kardeştiler. Babaları âmâ olduğu halde, anaları çok geçimli bir kadınmış, bunların hepsini medresede okutmuş. En büyükleri Ethem Hoca idi. Gül kardeşler hep beraber Efe Şükrü'yle ilgilenirlerdi. Efe Şükrü hiç hapis yatmadı.

S: Babam Şükrü Kazak rençperdi, çiftçilikle uğraşırdı. Benim çocukluk zamanımda babam, yakınımızda oturan İbrahim Gül Ağabey'in evinde en çok teksir işleriyle meşgul olurdu. Teksir kolunu devamlı o çevirirdi. Güçlü, kuvvetli, iri yarıydı. Babamın okuma yazması yoktu. Risale-i Nur'u tanıdıktan sonra, 40 yaşında elifba okumaya başladı. O zamana kadar böyle şeylerle de ilgisi yoktu. Son zamanlarında iki tane de hafız yetiştirmişti. Kendisi hafız olmadığı halde, Şevket ve İbrahim isminde iki tane hafız yetiştirdi. İkisi de ahirete göçtü. Beni de okuldan sıkıştırıyorlardı. Çocuğunu okula göndermeyenleri hapse atıyorlardı. O zaman teksir işleri aksayacak diye babam benim okula devam etmemi isterdi. Çünkü gitmesem babamı alacaklar, o zaman da teksir hizmetleri aksayacak... Onun için okula gitmeme çok dikkat ederdi.

H: Efe Şükrü çok iri cüsseliydi. Said'in (oğlu) iki misliydi. Beraber yaşadığımız bir hatıramızı anlatayım:

Marangoz Ahmet (1904-1958)

Bizim—nasıl olduysa—hayvanlarımız yakalandı. Odunla yakalanmıştı herhalde. O zamanlarda az bir odunla yakaladın mı, or-

man memurları bir yük odun için hayvanlarını satıp atıyordu. Biz bu meseleyi Efe Şükrü'ye anlattık. “Ben size dilekçe yazdırıvere-yim” dedi. Tapu dairesinde Hüsrev Ağabey memurdu o ilk sıra-larda. Sonradan, emekli olmadan memuriyeti bırakmıştı. Hüsrev Ağabey'e gittik beraber. Dilekçe yazarken Hüsrev Ağabey, Efe Şükrü'ye soyadını sordu. “Kazak” dedi. Benimkini sordu. “Kurt” dedim. “Kardeşim ikinizinki de makbul değil. Değiştirin bu so-yadları” demişti. Ama biz ihmal ettik, değiştiremedik.

Küçük Ali Ağabey şöyle demişti bana:

“Üstad İslâmköy, Kuleönü, Bozanönü köylerine Mübarekler Heyeti, Sav'a ise Medrese-i Nuriye derdi. Hem Üstad'ımız, 'Med-rese-i Nûriye, Mübarekler Heyeti'ni geçti' derdi.”

S: Rahmetli annem ve ben, pederimin hizmetini, vazifesini aksatmamak için arazi işlerini beraber üstlenmiştik. Babamın annesi de odun, çalı çırpı bulur getirir, oğlu Efe Şükrü'nün soba-sını yakıverir ve “Aman oğlum sen yazıdan kalkma, yazına devam et” derdi. O da böyle yardım ederdi hizmetlere. Ninem yani anne-annem 19 yaşında dul kalmış. Dedem savaşta kalıyor, şehit düşü-yor.

Babam devamlı bu teksir işleriyle uğraşırdı. Bir baskın haberi geldi mi “kaldırın” derdi bize. Isparta'dan haber gelirdi bazen böyle. Biz gider kitapları, teksirleri çalıların, odunların, temellerin arasında saklardık. Ben çocukken evimize baskınlar olmuştu. Fa-kat önceden tedbirleri aldığımızdan dolayı bir şey çıkaramadılar. Kitaplarımızı evde değil de çuvallara koyup dışarılarda odunların, çalıların altına saklardık. Üstad'ımızdan bir müsvedde geldi mi, burada (Sav'da) çoğaltılır ve teksir edilirdi. Kandillerin, lambala-rın altında çoğaltılırdı. Babam Efe Şükrü, 1978'de, vefatından bir sene önce hacca gitti. Hacdan geldikten bir sene sonra da Sav'da, işte şimdi içinde bulunduğumuz, benim ikamet ettiğim bu evde vefat etti. Mezarı Sav kabristanındadır.

TEVFİK GÜL, EFE ŞÜKRÜ'YÜ ANLATIYOR

30 Nisan 2004 tarihinde Sav'da vefat eden Tevfik Gül Ağa-bey'imiz, Sav kahramanlarından Hafız Mehmed'in oğlu, Mustafa

Gül'ün yeğenidir. Kendi hatıraları *Ağabeyler Anlatıyor 1* kitabımızda neşredilmiştir. Şükrü Efe ile ilgili anlattıkları ise şöyledir:

Tevfik Gül (1913-2004)

“Ben askere giderken köyümüz Sav’ın o vahşî âdetleri devam ediyordu. Bir buçuk sene sonra 15 günlük izinle köye geldim. Bir gördüm ki köyde bambaşka bir haller olmuş. O içkiler, çalgılar... Hepsi silinmiş gitmiş. Hatta köyde “Erbaşı” diye anılan Risalelerde “Efe Şükrü” diye ismi geçen ki köyde ondan izinsiz düğün bile yapılamazdı. O Efe Şükrü bile ıslah olduğu gibi, 45 yaşından sonra Kur’an’ı öğrendi, Risaleleri okuyup yazmayı öğrendi.

“İşte bizim köye bu şekilde giren Risaleler yaşlı-genç, kadın-çocuk bin kalemle yazılmaya başladı. Üstad Kastamonu’da iken çok kalemler yetişti. Risalelerde isimleri vardır. Şükrü Efe’nin kabri Sav mezaristanındadır. Üstad’ımızın mektuplarında bu zattan bahisler vardır.”

(1888-1954)

TEĞMEN MEHMET HULUSİ EROL

Teğmen Mehmet Hulusi Erol, hiç duymadığım bir isimdi. Ta ki Prof. Dr. Ömer Rıza Akgün Bey bana bir CD verinceye kadar... CD'de Mehmet Erol'un torunu konuşuyordu. Torun Hüseyin Arabacı, dedesinden bahsediyor ve akıllara durgunluk veren şeyler anlatıyordu.

Bir Osmanlı subayı olan Teğmen Mehmet Erol, 1916 yılında, tıpkı Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri gibi Ruslara esir düşer. Kosturma'da, Bediüzzaman ve doksan esir zabıt ile beraber aynı koğuşı paylaşırlar. 1917 komünist ihtilalının karışıklığından istifade ederek, tıpkı Bediüzzaman gibi, arkadaşlarıyla beraber firar eder. Bu kaçış çok uzun ve çok zahmetli geçer. Ancak on yıl kadar sonra vatana kavuşurlar.

CD'yi izleyince gözlerime, kulaklarıma inanamadım. Halen hayatta olan ve Isparta'nın Güneykent kasabasında yaşayan Hüseyin Arabacı, Üstad'ın risalelerde bahsettiği doksan esir zabitten birini anlatmaktaydı.

Hatıralar kopuk kopuk, çok fazla teferruat da yok; ancak Ömer Rıza Bey, "Bu hatıraları ben Sungur Ağabey'e de anlattım. Sungur Ağabey bana, 'Kardeşim, bunları yazın ve neşredin' dedi" deyince kararımı verdim ve iz sürmeye başladım.

Aziz Üstad'ımızın bütün hayatı meydandadır. Ancak, bir asra yaklaşan çileli ömründe, iki buçuk senelik Rus esareti ve bilhassa uzun mesafeli Rusya firarı, Nur talebeleri için en kapalı ve şahidi en az bir kesittir. Üstad'ın zirvedeki tevazu ve ihlâsı, tıpkı kabrinin yeri gibi, bu noktayı da kapalı tutmuştur. Üstad Hazretleri, 8. Lem'a'da hayatındaki harika vakıaları gizlediğini şöyle ifade etmektedir:

“Sergüzeşt-i hayatımda geçen ve çoğunu gizlediğim çok harika vakıalar vardı. Kendimi hiç bir vecihle keramete lâıyk görmediğim için onları bâzan tesadüfe, bâzan da başka esbaba isnad ediyordum...”⁵⁷

Hız. Bediüzzaman, Rus esareti ve yaşadığı firar hakkında; eserlerinde, çoğu *İhtiyarlar Risalesi*'nde olmak üzere, dolayısıyla, ders mahiyetinde ve bilvesile bazı kısa bilgiler vermektedir.

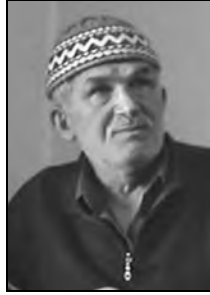
Bediüzzaman Hazretleri, *Lem'alar*'da: “Gayet hilâf-ı me'mul bir surette, yayan gidilse bir senelik mesafede, tek başımla, Rusça bilmediğim halde firar ettim. Zaaf ve aczime binaen gelen inayet-i İlahiye ile harika bir surette kurtuldum. Ta Varşova ve Avusturya'ya uğrayarak İstanbul'a kadar geldim ki bu surette kolaylıkla kurtulmak pek harika olmuştu. Rusça bilen en cesur ve en kurnaz adamların muvaffak olamadıkları çok teshilât ve çok kolaylıkla, o uzun firarî seyahati bitirdim”⁵⁸ diyor. Bu hatıralar; çok zeki adamların, mesela Teğmen Mehmet Erol ve arkadaşlarının on senede bitirebildiği firarı, Üstad'ın birkaç ayda bitirerek gördüğü inayeti mukayese etmek açısından önemlidir.

Bir de 1948 senesinde, Sünnet Gazetesinde Üstad'ın haberi yokken neşredilen, “Bediüzzaman'ın akıllara hayret veren bir seçiyesi” başlığı altında, “Rus Başkumandanı Nikola Nikolaviç'e ayağa kalkmamak hadisesi” yayınlanmıştır. Bu yazı *Tarihçe-i Hayat*'a ve *Şuâlar*'a alınmıştır. Onu da “Gazetenin bu fıkrasının yazılmasını Üstad'ımız emretmedikleri halde, hem çok merakaver, hem çok ibret hem çok heyecan verici olmasından buraya yazıl-

⁵⁷ Bediüzzaman Said Nursî, *Sikke-i Tasdik-ı Gaybî*, Söz Bas. Yay., s. 230.

⁵⁸ Bediüzzaman Said Nursî, *Lem'alar*, Söz Bas. Yay., s. 371.

mıştır. Hüsrev” şeklinde not düşerek ictibas etmiştir ağabeylerimiz.

Teğmen M. Hulusi'nin torunu Hüseyin Arabacı

Hüseyin Arabacı'nın dedesinden duyup anlattığı bu hatıralar, Bediüzzaman'ın kapalı kalan Rusya hayatını, parmağın ucuyla da olsa kapıyı biraz daha itip aralayabilir, diye düşünüyoruz.⁵⁹

Hüseyin Arabacı, bize, dedesi Mehmet Hulusi Efendi'ye ait birçok belge, fotoğraf ve el yazılarının orijinallerini verdi. Osmanlı Tarihi uzmanı olan ağabeyim Prof. Dr. Abdülkadir Özcan, talebim üzerine bu belgeleri çözmüş ve tercüme etmiştir. Kendisine teşekkür ediyorum. Buna göre kısaca:

Mehmet Hulusi Efendi'nin,

Doğum tarihi: 1888 (R. 1304)

Baba adı: Hasan

Doğum yeri: Isparta'nın Keçiborlu nahiyesinin Emirgiresun karyesi, Emiroğulları'ndan...

Hüseyin Arabacı anlatıyor:

1943 doğumluyum. Isparta'nın Gönen ilçesinin Geresin köyünde doğmuşum. Bu köy şimdi kasaba olmuş ve adı Güneykent olarak değiştirilmiştir. Köyümüz çok önceleri Burdur'a bağlı imiş.

Dedem Mehmet Hulusi Erol, Enver Paşa döneminde, Doğru

⁵⁹ Üstad Bediüzzaman Hazretleri'nin Rusya firarı hakkında, *Ağabeyler Anlatıyor* 2'de neşredilen Molla Hamid Ekinci Ağabey'in hatıralarında, Üstad'ın kendi dilinden kısmen bilgiler vardır. Oraya da bakılabilir. Bkz. s. 302.

Cephelerinde teğmen rütbesiyle savaşımıştır. Osmanlı ordusunda savaşıırken, tıpkı Bediüzzaman Hazretleri gibi, 1916 tarihlerinde Ruslara esir düşüyor. Uzun bir yolculuktan sonra⁶⁰ Sibirya'ya, Kosturma şehrine gönderiliyor. Dedem, Üstad'ın bahsettiği Kosturma'daki doksan esir zabitten birisidir.⁶¹ Fakat Rusya'dan kaçışı on sene gibi çok uzun bir zamanda ve çok zahmetlerle mümkün oluyor.

Ben, dedem Mehmet Hulusi Erol'u, ilkokul üçüncü, dördüncü sınıflarda okurken hatırlarım. Dedemi babam da çok anlatırdı bana. İhtiyarlar, dedemin yanına gelir, Rus esareti ve Doğu Cephesi harplerinden konuştururlardı. O zaman ben küçüktüm, ama onların yanında oturur anlattıklarını dinlerdim. Amiri, memuru, âlimi bize gelip dedemi dinlemek isterlerdi. Babam derdi ki: "Babam kahvede bir oturdu mu, anlatmaya başlayınca, üç saat kimse çıt çıkarmadan dinlerdi."

Ben, dedemden ve babamdan dinlediklerimi, zihnime, hafızama kazınmış olanları size anlatıyorum. Düzenli olmasa da belki tarihî bir değer taşıyabilir:

ESARET

İlk esir düştüklerinde, teğmen olduğu için dedemin boynunda dürbün varmış. Daha dürbünü çıkaramadan, bunları sıraya dizmişler. Bir Rus subayı gelmiş ve "Daha bu boynunda duruyor mu?" diye hızla çekmiş. O zaman dürbünün kayışı dedemin boynunu kesmiş, yarmış. Dedem can havliyle çıkarıp atmış dürbünü.

⁶⁰ *Tarihçe-i Hayat*'ta bu esarete gidiş yolu "Van, Celfa, Tiflis, Kiloğrif, Kosturma" şeklinde açıklanmaktadır.

⁶¹ Bediüzzaman Hazretleri bir vesile ile doksan esir zabitten şu şekilde bahsetmektedir:

"Eski Harb-İ Umumîde Rusya'nın şimalinde doksan zabitimiz ile beraber bir uzun koğuştaki esir olarak bulunuyorduk. O zatların bana karşı haddimden çok ziyade teveccühleri bulunmasından, nasihatle gürültülere meydan vermezdim. Fakat birden asabiyet ve sıkıntıdan gelen bir titizlik, şiddetli münakaşalara sebebiyet vermeye başladı. Ben de üç-dört adama dedim: 'Siz nerede gürültü işitseniz, gidiniz haksıza yardım ediniz.' Onlar dahi öyle yaptılar, zararlı münakaşalar kalktı. Benden sordular: 'Neden bu haksız tedbiri yaptın?' Dedim: 'Haklı adam, insafı olur; bir dirhem hakkını, istirahat-ı umumînin yüz dirhem menfaatine feda eder. Haksız ise ekseriyetle enaniyetli olur, feda etmez, gürültü çoğalır.'" Bediüzzaman Said Nursî, *Şuâlar*, Söz Bas. Yay., s. 421.

Mehmet Hulusi'nin teğmen rütbesiyle askerlikten terhis belgesi...

Üstad Hazretleri'nin, “Doksan zabitle esir bulunduk” dediği mevzu vardır ya... İşte onlardan birisi de dedemmiş. Üstad orada onlara ders verirmiş.⁶² Bir gün, bizim namaz tesbihatında okuduğumuz salâvat-ı şerifeleri yazdırmış ve “Eğer siz bunu okursanız, devam ederseniz, burnunuz kanamadan memlekete dönersiniz” demiş. Bu duaları artık dedem kendisi mi yazdı, Üstad mı yazdı, yoksa başkası mı yazdı onu bilmiyorum. Babam tam okuyamazdı; ama “İşte dedenin okuduğu dualar” diye bana gösterirdi. O duaların aslı bende duruyor. Dedem o yazılı Kur'an'ının içine koyarak saklamış.

⁶² *Mektubat* kitabında bu ders ve imamlık meselesi Üstad tarafından teyit edilmektedir:

“Arkadaşım olan doksan esir zabitelerin kısm-ı ekserisine ders veriyordum. (...) Hem aynı kışlada bir odayı cami yaptık. Ben imamlık yapıyordum.” Bediüzzaman Said Nursî, *Mektubat*, Söz Bas. Yay., s. 113.

**Kosturma Esir Kampı'nda Bediüzzaman tarafından
Teğmen M. Hulusi Efendi'ye verilen salâvat-ı şerifinin orijinal şekli.**

Rusya'daki esareti anındaki Üstad'la olan münasebetlerini ve orada Üstad'ın durumunu ben bilemiyorum.⁶³

ÇİLELİ KAÇIŞ

Dedemler tıpkı Üstad gibi, Rusya'da 1917'de çıkan komünist ihlali karışıklılarından istifade ile kaçmışlar. Fakat hemen memleketle gelememişler. Toplam 10 sene gibi uzun bir esaret ve firar dönemi yaşamışlar. Hâlbuki kitaplarından okuduğumuza göre Üstad Hazretleri'nin firarı çok daha kolay olmuş.

⁶³ Üstad Bediüzzaman, esaretteki hissiyatını bir vesile ile şöyle anlatmaktadır:

"Harb-i Umumî'de, esaretle, Rusya'nın şark-ı şimalisinde, çok uzak olan Kosturma vilâyetinde bulunuyordum. Orada Tatarların küçük bir camisi, meşhur Volga Nehri'nin kenarında bulunuyordu. Oradaki arkadaşlarım olan esir zabıtlar içinde sıkılıyordum. Yalnızlık istedim. Dışarıda izinsiz gezemiyordum. Tatar Mahallesi, kefaletle beni o Volga Nehri'nin kenarındaki küçük camiye aldılar. Ben yalnız olarak camide yatıyordum. Bahar da yakın... O şimal kıt'asının pek çok uzun gecelerinde çok uyanık kalıyordum. O karanlık gecelerde ve karanıklı gurbette, Volga Nehri'nin hazin şırıltıları ve yağmurun rikkatli şıpıltıları ve rüzgârın fırtaklı esmesi, beni derin gâfler uykusundan muvakkaten uyandırır. Gerçi daha kendimi ihtiyar bilmiyordum; fakat Harb-i Umumî'yi gören ihtiyardı." Bediüzzaman Said Nursî, *Lem'alar*, Söz Bas. Yay., s. 370.

Dedem, arkadaşlarıyla beraber Rusya'dan kaçarken, köylerde kasabalarda durarak, oralarda bir müddet kalıp çalışarak, hizmetkârlık yaparak firar etmişler.

Hatta babam derdi ki, bir köye gitmişler. O zaman bir dellalla o kasaba veya belki de köyde “Hizmetkâr tutmak isteyenler, bu-radayız” diye ilan etmişler. Bir Rus bunları almış evine götürmüş. Tabii bizimkiler uzun müddet esir kalınca Rusçayı da öğrenmişler. Evin hanımı dedemlere bir bakmış ki saç sakal birbirine karışmış, üst baş darmadağın. Kadın “Bu bitli, pis adamları niye getirdin?” diye bağırmaya başlamış. Adam da “Hanım biraz sabret... Bak, biraz sonra bunlar nasıl güzel olacaklar” demiş. Hamamı yakmış. Bunlar bir güzel yıkanmış, tıraş olmuşlar. Adam yeni elbiseler vermiş. Dedem yakışıklı bir hale gelmiş. Adam hanımına “Gel bak şimdi” demiş. Kadın “Bunları da def edersin, nasıl olsa başka bitli getirisin” demiş.

O köyde domuz beslerlermiş. Dedem onların domuzlarını güdermiş. O adam, ara sıra dedeme bakıp “Sen büyük bir adama benziyorsun; ama bilemeyeceğim” dermiş. Dedem de, “Yok ağam ben bir ırgatım” dermiş.

Zamanla dedemi o kadar çok sevmiş ki üç kızından birini dedeme verip, dedemi orada alıkoymak istemiş. “Bunların hangisini istersen sana vereceğim. Seni buradan bırakmam ben” demeye başlamış. Bir gün arkadaşlarıyla beraber yine domuz gütmeye gitmişler. Aralarında “Biz en iyisi buradan kaçalım. Yoksa işler çatalaşacak” diye konuşmuşlar. Ve oradan kaçmışlar.

Bu şekilde başka bir köye gidiyorlar. Orada da bir miktar para kazandıktan sonra, bu sefer başka bir yere... Böylece yollarına devam etmişler.

O zamanki harplerden dolayı garp tarafından Anadolu'ya girmek imkânsızmış. Bu yüzden Türklerin ana yurdu olan doğuya ve Japonya tarafına gidiyorlar. Artık oralarda neler oldu tam bilemiyorum. Uzun bir zamandan sonra Japonya'ya çıkıyorlar. Japon hükümetine kendilerinin esir subay olduklarını anlatıyorlar. Japonlar bunları bir ticaret gemisine bindiriyorlar. Üç-beş ay boyunca denizde, bu gemiyle geziyorlar.

Sonunda gemi gelip Yunanistan'a demir atmış. O zaman da, bizimle Yunanlıların harbi varmış. Bu sebeple Yunanlılar gemiyi salmamışlar. Gemi orada 3-5 ay demirli olarak kalmış. Artık bizimkiler, üç arkadaş, ne olursa olsun deyip gemiden çıkmışlar.

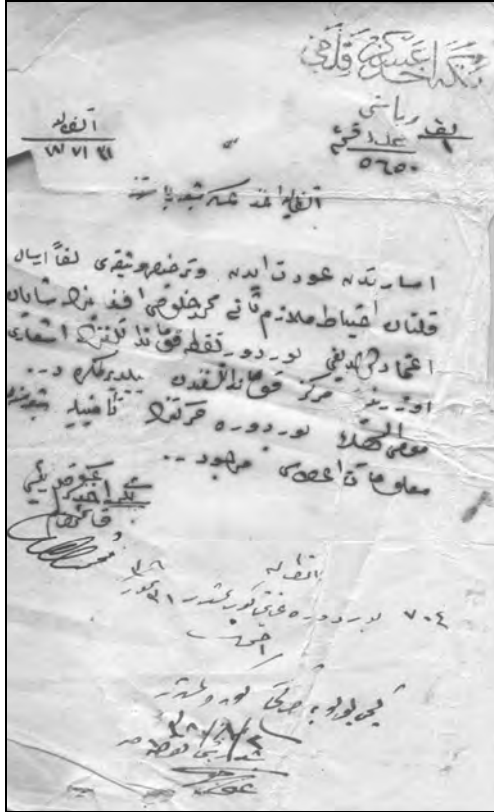
Sonra nasıl olduysa bunlar Yunanistan'dan İtalya'ya geçiyorlar. Tabii orada üçünü de yakalanmışlar. Artık orası nasıl bir yerdi, bilemiyoruz. Belki bir şehir veya kasabaydı. Halka “Üç casus yakaladık, bunlar asılacak veya kurşuna dizilecek” diye ilan etmişler. Bütün halk toplanmış. Üçünden birini gözlerinin önünde asmışlar. O şehrin kumandanının annesi de oradaymış. Kadın değil mi, o hali görünce şefkatinden dayanamamış. Oğluna kalanların asılmaması için rica edince dedemlerin idamını durdurup tekrar zindana atmışlar. Bizimkiler nasıl buldularsa bir eğe tedarik etmişler. Onunla demirleri kesip lağıma, oradan da denize çıkmışlar. Hiç karaya çıkmadan, önlerindeki bir yük gemisine binmişler.

Gemi açılıyor denize. Ve gele gele Antalya'ya demir atıyor. Bu sefer Antalya'ya nasıl inelim diye düşünüyorlar. Bir cesaretle yüklerin arasından gemiyi boşaltan kayıklarla karaya çıkıyorlar.

Burada da gemiciler bunları görüyor... “Bunlar da kim? Casus bunlar?” demeye başlamışlar. Dedemler ne derlerse desinler bir türlü ikna edememişler onları. “Bunları öldürüp denize atalım” demeye başlamışlar. İçlerinden biri “Yahu bunları öldürüp de ne kazanacaksınız? Siz bunları hükümete teslim ederseniz size çok para verirler” diye akıl verince biraz rahatlamışlar. Bu fikir gemicilerin akıllarına yatmış ve götürüp teslim etmişler.

Teğmen M. Hulusi Efendi'nin çantasına çok miktarda çıkan Rus parası ve pulundan örnekler.

Teke Askerlik Şubesi'ne ait bu belge, esaretten dönen M. Hulusi Efendi'nin Burdur'a hareketinin sağlanmasıyla ilgilidir.

Valilikte başlarından geçenleri anlatıyorlar ama yine dinleyen olmuyor. Çünkü bizim Geresin köyü, o zaman Burdur'a bağlı imiş. “Böyle birileri var mı?” diye Burdur nüfusunu arayıp, soruyorlar. Cevap “Böyle birinin kaydı yok” diye geliyor. On beş gün kadar valilikte gözaltında kalıyorlar. Sonra valiliktekiler de şüphelenmeye başlamış dedemlerden.

Bir gün Keçiborlu'dan tanıdık birisi gelmiş valiliğe. Dedem onu görünce tanımış. Hemen bağırılmış, onu çağırmışlar. “Bizim adımız nüfusta niye çıkmıyor?” diye sormuşlar. O da “Bizim Geresin köyü artık Burdur'a bağlı değil. Biz Isparta'ya bağlandık”

diyor. Bunun üzerine Valilik Isparta'yı arıyor ve teyidini alıyor. Derhal dedemin üniformasını giydirip memleketine gönderiyorlar.

Dedem o zaman “Bu Bediüzzaman'ın öğrettiği salâvat-ı şerife yüzşuyu hürmetine, Allah bizi idam sehpalarından ve daha birçok tehlikelerden kurtardı” diyor.

Dedem Doğu Cephesi'ne giderken, teyzem anasının karnındaymış. Babası gelinceye kadar 11-12 yaşlarına kadar büyümüş. Hatta ilk defa köye gelirken dedem kızını yolda görüyor. “Bu kız benim kızım mıdır?” acaba diye düşünüyor. Yani kalbine doğuyor. Eve gelince öyle olduğunu öğreniyor.

Teyzemden daha küçük benim anam var. Anam, dedem esaretten geldikten sonra oluyor. Nenemin babası biraz zenginçeymiş. Demiş “Mehmet bizim malımız bize yeter. Sen istifa et artık askerliğe gitme, burada kal” demiş. O da istifa etmiş ve gitmemiş.

O zaman amiri, memuru, âlimi bize gelip dedemi dinlemek isterlerdi. Isparta Gönen'de o zaman Köy Enstitüsü vardı. Öğretmenler de oradan gelip dinlerlerdi dedemi. Hatta iyi hatırlarım, oradan gelen bir öğretmen, “Bu kadar kültürlü bir adam bu küçük köyde niye duruyor?” demişti.

“BESMELE ÇEK!”

Üstad 1926 senesinde Barla'ya gelince, burada üç medrese hocası varmış. Dedem onlarla beraber devamlı Barla'ya gidermiş. Bir gün yine Barla'ya gitmişler. O hocalardan birisi boğazına biraz fazla düşkünmüş. Üstad yemeleri için bir şeyler koymuş önlerine. Bu hoca içinden, “Yahu bu bize nasıl yetecek? Bana bile yetmez” demiş. “Besmele çek! Bismillah çek! Size yeter o” demiş birden Üstad. Hakikaten doymuşlar, hatta bitirememişler.

“BEN DE NURCUYUM ARTIK”

Bizim evde tavan arasında dedemden kalma bir dünya kitap vardı. Ben küçük olduğumdan mahiyetlerini bilemiyordum. Süleyman Efendi'nin kurs hocaları o zaman köylere geliyorlardı. Bizimkiler onları hep gelene gidene dağıttılar. Bir gün ben kitap-

lar azalınca, “Bu kitapları dedem okuyormuş. Biz niye okuyamıyoruz” diye söylendim. Çok gencim tabii daha...

Ortaokulu Keçiborlu’da okumuştum. O zamanlar komünistlik, dinsizlik vardı. Okullarda bize aşılılamaya çalışıldılar. Hükümet de devamlı Üstad’la uğraşırdı. Hep aleyhinde propaganda yapılıyordu. Bize de aşıllıyorlardı. Ben de tesir altında kalmıştım.

Bir gün kahvede Üstad’ın aleyhinde, “Bir tek Müslüman o mu varmış?” gibi laflar ettim. Allah razı olsun, o zaman bir öğretmen bana “Sen böyle konuşuyorsun ama sen Bediüzzaman’ın kitaplarını hiç okudun mu?” dedi. Ben, “Yok” dedim. “Okumadığın kitaplar için iyi ya da kötü diye nasıl konuşuyorsun?” dedi. “Ver öyleyse okuyayım” dedim. Bana *Sözler*’i verdi. Fazla değil 15 sayfa okudum. Hakikaten ben yanılmışım. “Ben de Nureyüm artık” dedim ve ilan ettim.

O zaman Hüsrev Ağabey vardı Isparta’da. Dedemin kitaplarını okuyabilmek için hemen ona gittim. Askerden yeni gelmiştim. Isparta’da iyi kötü bir iş buldum. Her gün dershaneye gitmeye, eski yazıyı okuyup yazmaya başladım. İyice öğrendikten sonra, tavana çıktım. Dedemin kitaplarını indirdim. Ama baktım, bazı Arapça kitaplarla, okul kitapları kalmış sadece. Diğerlerinin hepsi gitmiş...

1888 yılında dünyaya gelen dedem, 1954’te, 66 yaşındayken Hakk’ın rahmetine kavuştu.

(1900-1987)

YAKUP CEMAL ÖZKAN

Yakup Cemal ismi Risale-i Nur'da dört yerde geçmektedir. Geçen asrın tam başında, 1900 senesinde, Denizli'de dünyaya gelen bu bahtiyar adamın nüfustaki asıl adı 'Yakup Özkan'dır. Cemal ismini Üstad Bediüzzaman Hazretleri vermiş ona. Mesleği, devlet demir yollarında memurluk ve makinistliktir. 1929'da Isparta-Kuleönü istasyonunda görev yaparken, Barla'da bulunan Bediüzzaman Hazretleri'ni ilk defa duyan Yakup Cemal, hemen Barla'ya gider ve Üstad'ı ziyaret eder. İyi derecede Osmanlıca da bilen ağabeyimiz, yeni tanımış olduğu Nur Risalelerini derhal yazıp çoğaltmaya başlar. Allah, onu bu yazı hizmetinde tam 58 sene boyunca, 1987'de vefat edinceye kadar istihdam eder. Öyle ki görüş-tüğümüz çocukları, "Yazı yazmaktan sağ kürek kemiği kamburlaşmıştı" diyorlar.

Bugün Risale-i Nur'u rahat ortamlarda serbestçe okuyan bizlerde, herkeste, hepimizde Yakup Cemal'in hakkı ve yapılan hizmetlerde payı vardır. Şimdiye kadar hiç araştırılmamış olan bu kahraman insanı, Denizli'de, senelerce yaşadığı kendi evinde, şimdi oturan çocuklarını ziyaret ederek öğrendik. Ziyaretimiz 13 Aralık 2009'da gerçekleşti. Tanışmamıza vesile olan Denizli'nin kadim ağabeyi Said Atıcı'ya teşekkür ediyorum.

Bize, Yakup Cemal'i, Denizli'deki evinin şimdiki sakinleri olan oğlu Mahmut Özkan ve kayınpederine çok hayırlı hizmetler eden eşi Gülçin Hanım anlattılar. Bolca fotoğraflarını verdiler, el yazısı kitaplarını inceleme fırsatı bulduk, teyp kasetine okuduğu Cevşen'i kendi sesinden dinledik ve hatıra olarak aldık. İslamköylü Hafız Ali ve Hasan Feyzi Ağabeylerin de yattığı Denizli kabristanındaki mezarını, oğlu Mahmut ve torunları Hasan Tuğrul ve Hüseyin Çağrı ile beraber ziyaret ettik.

Daha sonra, Akhisar'da oturan ve Yakup Cemal'e çok hizmetler eden diğer gelini Sebahat Hanım'la irtibat kurduk. Oğlu Hakan Özkan'ın yardımıyla hatıraların devamını ve teyidini aldık. Hepsine teşekkürler ediyorum.

Yakup Cemal'in çok hayırlı bir hizmeti de Risale-i Nur'un parlak bir talebesi olan Hasan Atıf Egemen'e ilk defa eserleri vererek hizmeti tanıtmasıdır. Bununla ilgili bilgiler *Ağabeyler Anlatıyor* 3'te, 307. sayfada yer almaktadır. Selami Özer, Hasan Atıf'ı bir se ne evinde misafir etmiştir ve hayattadır.

Yakup Cemal'le ilgili hatıralar yazıldıktan sonra ilgili taraflara tashih ettirilmiştir.

Mahmut ve Gülçin Özkan anlatıyor:

İsmim Mahmut Özkan... 1946 doğumluyum. Eşim Gülçin Özkan ise 1950 doğumlu... İkimiz de emekli öğretmeniz. Babam Yakup Cemal'in 11 çocuğu vardı; ben son numarayım. Şu anda 11 kardeşten üçü hayatta... Eşim Gülçin'in, kayınpederine çok hizmetleri vardır. Bilhassa son zamanlarında kendi babası gibi ona bakmıştır. Onun için sorularınıza beraber cevap vereceğiz. Babamız Yakup Cemal'den duyduklarımızı, gördüklerimizi anlatacağız.

“CEMAL” İSMİNİ ÜSTAD VERDİ

Cemal, babamın takma adıdır. Nüfus kâğıdında sadece Yakup Özkan yazar. Cemal ismini Üstad Bediüzzaman Hazretleri vermiş ona. Demiş ki: “Sen memursun. Polis seni takip eder. Sana Yakup Cemal diyelim.” Babamız çok yakışıklı birisiydi. Belki Üstad Cemal ismini onun için vermiş olabilir.

Trenci kıyafetiyle Yakup Cemal'in nüfus hüviyet cüzdanı...

Doğum tarihi 1316, yani miladi olarak 1900. Denizli'nin merkezine bağlı Moran köyüne dünyaya gelmiş. Bu köyün yeni adı Yenibağlar'dır.

Babamızın ilk mesleği, köyde çobanlık yapmaktı. Köyün yalınlığı olduğu için kayınvalidemin annesi, kızını uzağa, gurbete, yabana gitmesin diye kayınpederime yani köyün yalın fakirine, çobanına vermiş. Yalnız babamız aynı zamanda köyün tek okuma yazma bilen imiş ve köyün muhtarlığını da yapmış. Eski Türkçe ve yeni Türkçeyi çok iyi bilirdi.

Bu izdivaçtan bir ay sonra, babamız bir imtihana giriyor ve kazanıyor. Devlet Demir Yolları'nda (DDY) memur olarak işe başlıyor. İlk tayini Antep Fevzipaşa'ya çıkıyor. Muhtelif yerlerde memurluk görevini yaptıktan sonra, 1946'dan önce tayinini Denizli'ye çıkartarak tekrar memleketimize geliyor. Ben 1946'da Denizli'de doğmuşum. Adımı Mahmut koymuşlar.

Babamız devamlı Risale-i Nur yazardı, ama çok yazardı. Biz onu daima yazarken görürdük. O kadar ki, sağ omzu yazı yazmaktan kamburlaşmıştı.

Babamız Yakup Cemal 1960 senesinde DDY'den emekli oldu. Emekli olunca kendisini devamlı takip eden polis için komisere demiş ki: "Elhamdülillah, beni böyle hep takip eden bir polisi, bir korumayı tutmaya benim param pulum yetmezdi..."

İlk görev yeri olan Antep-Fevzipaşa'nın yanı sıra Kuleönü, Nazilli, Denizli olarak bu merkezlerde görev yaptığını biliyoruz. Belki başka yerler de vardır. Babamız 1960 senesinde emekli oldu. 1 Temmuz 1987'de ikinci eşinin evinde, Nazilli'de vefat etti. Mezarı Denizli kabristanındadır.

Tam 58 sene Nur Risalelerini yazan Yakup Cemal...

DAĞLARI ERİTEN GÖZLER

Babamız Yakup Cemal, Risale-i Nur'u, 1929 yılında Isparta'nın Kuleönü kasabasında Devlet Demir Yolları'nda görev yaparken tanır ve Bediüzzaman Hazretleri'nin Barla'da olduğunu duyar. O zamanlar 30 yaşlarında imiş. Kuleönü ile Barla birbirine yakındır. Bir arkadaşlı Üstad'ı ziyaret etmek ister ve Yakup Cemal'e "Sen de gelir misin?" diye sorar. Kabul edince, iki kişi olarak katır arabasıyla Barla'ya doğru yola çıkarlar. Yalnız arabacı korktuğu için ihtiyaten ikisinin de üzerini örter. Bu yüzden Barla'ya nasıl vardıklarını bilemiyorlar. Yola sabah namazından önce çıkmışlar. Sabah namazı vaktinde evrad-u ezkar okurken Üstad'ın yanına varmışlar.

İçeri girdiklerinde, Üstad hafifçe sağına dönüp onlara baktığında, Yakup Cemal, Üstad'ı beyaz cübbeli ve beyaz sakallı olarak görür. İçinden "Hocanın sakalsız olduğunu söylemişlerdi" diye geçirir. Tekrar baktığında ise normal haliyle görür Üstad'ı.

Tanışma faslından sonra Üstad, Yakup Özkan'ın Kuleönü'nde demiryollarında çalıştığını öğrenir ve "Ruhumun tayaranında, bir tarafım hep Kuleönü'ne çekiyordu, demek ki orada sen vardın Yakup kardeşim" der ve onu talebeliğe kabul eder.

Üstad Hazretleri, Yakup Özkan'ın devlet memuru olduğunu öğrenince zarar görmemesi için ona "Cemal" ismini verir. Bu sebeple Risalelerde adı Yakup Cemal olarak geçer. Yıllarca takip edildiği, evi devamlı surette arandığı ve talan edildiği halde, enteresandır ki Yakup Özkan zarar görmez. Zira onlar hep Yakup Cemal'i bulmuşlardır. Bu da Üstad'ın bir kerameti veya tedbiri olsa gerek.

Babamız Yakup Cemal, Bediüzzaman Hazretleri'ne o zamanlar çok ziyaret edermiş. Hatta bir ara iki üç gün Bediüzzaman'ın evinde kalmış Barla'da. Bediüzzaman Hazretleri ekmeğini kendi yaparmış. Babam bunu gördüğünü bize anlatırdı. Nasıl bir fırında yaptığını bilemiyoruz artık. "Ekmek elimde taş gibiiken ağzımda ipek gibi olurdu" diye anlatırdı. Orada Üstad'ın ibriğini hemen kapar, abdest aldırır mış Üstad'a. Bize "Üstad'ın gözlerine bakıl-

maz bakılrsa dağları eritir” derdi. Babamızın yanında Üstad’ın adı geçtiğinde, gözyaşları akardı hemen. Ona bu kadar bağlıydı.

Bir gün babam, Orhan ve İlhan ağabeylerimi Üstad’a götürüyor ve Üstad’ın ellerini öptürüyor. Üstad isimlerini soruyor. Babam Orhan ve İlhan deyince, “Yakup Cemal, Hasan ve Hüseyin koysaydın” diyor. O sebeple babamız Yakup Cemal, torunlarının yani bizim çocuklarımızın adlarını “Hasan ve Hüseyin” koymuştur.

POLİS-JANDARMA BASKINLARI

Mahmut Özkan: Ben ilkokul üçüncü sınıfta iken polisler bizim evi bastılar. Polisler bizi ittirip kakıverdi. Biz o zaman Risaleleri gübrenin içine gömdük. Benim hatırladığım, biz böyle üç tane baskın yedik. Biz tedbirimizi alıyorduk. Hiçbir şey bulamadılar. Babamız da hiç hapse girmedi.

Bir baskında babam “Artık yeter! Ne olursa olsun” deyip kitapları masanın üstüne koydu. Üstüne de bizim okul kitaplarını... Polisler onlara hiç bakmadan gittiler. Bunun şahidi benim. Ders kitaplarına bakıp gittiler. Altındaki Risaleleri görmediler. Benim üç baskın yaşadım, ağabeylerim daha çok baskın görmüşler.

Baskınlardan bıkan annemiz babama sitem etmeye başlayınca, gaipten annemin vücudunu sıkıyorlar ve “Bir daha Yakup Cemal’e karışma!” diyorlar. Annemiz bunu bize hep anlatırdı. Artık annem o korkuyla kesinlikle karışmazdı. Tabii kolay değil o kadar baskına dayanmak. Çünkü polis, jandarma eve girdiler mi, önüne geleni itip kakarlardı. Hatta bir polis beni de itip yere düşürmüştü. Bak hâlâ o polis, jandarma baskınlarının korkusu benden çıkmadı. Bir seferinde annem ve ben Risaleleri muşambaya iyice sarıp bahçede gübrenin içine gömmüştük korkudan. Gübrenin üstüne otlar, samanlar atıp örtmüştük. Çünkü oraları bile karıştırıyorlardı.

RİSALE YAZMAKTAN KAMBURLAŞAN OMUZ

Gülçin Özkan: Ben ilk evlendiğimde babamlar (kayınpederi) evde toplanıp arkadaşlarıyla devamlı yazarlardı. Sesli olarak hep beraber “Yâ Cemîlu yâ Allah, yâ Karîbu yâ Allah...” diye tesbihat

yaparlardı. Babamın sağ omuzu risale yazmaktan kamburlaşmıştı. Az önce gördünüz; rahlesini, seccadesini hâlâ saklıyoruz. Bize devamlı Risalelerden okur, Bediüzzaman'dan bahsedirdi.

Yakup Cemal'in yazdığı Risalelerden bir sayfa...

Ben o zamanlar açıldım... Cahildik; not almak, sesini kaydetmek hiç aklımıza gelmedi. Çoğu zaman benimle ilgilenirdi. Hatta bazen yemek yapma fırsatını bile kaçırmı, eyvah deyip son anda yetiştirirdim. Sonra ben bu dersler vasıtasıyla şuurlandım ve te-se-ttüre girdim. 1980, ihtilal yılından bir yıl sonra okula teftiş geldi. Kocam başını aç dediği halde ben “İstifa ederim, başımı açmam” dedim. Bu şuur tamamen kayınpederimin dersleriyle olmuştum. Kayınpederimi kendi babamdan da çok severdim. Yaşlılığında ona iyi baktım. Ağlar, bana dua ederdi. O, hem babam hem hocamdı. Şu tavanda gördüğünüz korniş, bu salonu haremlik selamlık olarak perdeyle bölmek için çekilmiştir. 20 sene bu evde oturdu. İkinci eşi Nazilli'den olduğu için sonra oraya taşındı. Na-

zilli'de vefat etti ama buraya getirdik. Kabri burada. Babamızın, “Üstad'ımız bugün buraya bize ziyarete geldi” diye sabaha kadar ağladığı günler olurdu. Manen Bediüzzaman bu eve ziyarete gelmiş.

Anlattığım gibi babamız Yakup Cemal Nazilli'de vefat etti. Hemen gittik, masasının üzerinde size gösterdiğimiz el yazması Osmanlıca risalelerden iki tanesi vardı. Gece saat 02'de cenazesi Denizliye bu eve geldi. Bir minibüs, üç taksiyle getirdiler. O gece komşulardan ekmek topladım, altı sofraya kurdum.

Kayınpederim bana bir şey tembih etmişti: “Kızım ben Cevşen'i kasete okudum. Ben vefat edince sen bunu teybe koy, başımda okusun.” Ben de öyle yaptım. Kasetler duruyor. Cevşen'in tamamı... Gerçekten ben kaseti teybe koydum, tam bitti hoca geldi duasını yaptı ve aldı, gitti. Kasetin sonunda Cevşen hakkında bilgi veren bir sohbeti de vardır.

İslamköylü Hafız Ali ve Hasan Feyzi'nin de yattığı Denizli kabristanında Yakup Cemal'in mezarının başındayız.

(Soldan) Torunu Hüseyin Çağrı Özkan, Ömer Özcan ve oğlu Mahmut Özkan.

1 Temmuz 1987’de vefat etti. Cenazesi çok kalabalıktı. Uğurlamaya çıktığımda cemaatin bir ucu bu köşede, öteki ucu 300 m ilerdeki köşede idi. Isparta’dan, Nazilli’den falan çok gelenler vardı.

RİSALE-İ NUR’UN KOKUSU

Akhisar’dan diğer gelini **Sebahat Özkan**: Kayınpederim Yakup Cemal’i ilk defa 1967 yılında tanıdım. 1969 yılında oğlu Yusuf Özkan ile evlendim. Eşimin memur olması sebebiyle devamlı olarak aynı yerde vazife yapma imkânımız olmadı. 20 sene süresince Denizli’ye her gittiğimizde yahut kayınpederim bize geldiğinde ona çok hizmet ettim, çok duasını aldım. Bizi ziyarete geldiği zaman, özellikle rahatsız olduğu zaman kendi elimle yemek dahi yediriyordum. Karşılıklı otururduk ve geç saatlere kadar bana hep Üstad’ı anlatırdı.

Kayınpederimin bize geldiğini duyanlar bir an olsun evimizi boş bırakmaz ve ziyaretine gelirlerdi. Misafirler geldiğinde konuşmaya mecali olmayacak kadar rahatsız olan kayınpederim, Üstad ve Risale-i Nur ile alakalı sohbet etmeye başladıktan sonra adeta gençleşiyordu. Kendisine bu durumu sorduğumuzda cevaben, “Risale-i Nur’un kerameti bu” diyordu. Bir keresinde hiç unutmu-yorum. Biz Ankara’dayken ziyaretimize gelmişti. *Sözler*’den ders yapıyordu. Bir anda odanın içerisinde çok güzel bir koku duymaya başladık. Kayınpederim, “Risale-i Nur’un kokusu bu. Hem Risale-i Nur okurken insanın ağzında şeker gibi hoş bir tat oluşur” demişti.

Kayınpederimi ziyarete gittiğimiz zamanlarda Üstad Hazretleri’nin kerametlerine şahit oldum. Bunlardan bir tanesi beni çok etkilemişti. 1978 yılında ailece kayınpederimi ziyaret için Denizli’ye gitmiştik. Günün yorgunluğunun ardından istirahat etmek için odamıza çekilmiştik. Gece yarısı kuvvetli bir şekilde dış kapı vurulmaya başladı. Biz korkarak (çocuklar o zaman küçüktü) uyan-dık. Eşim Yusuf Özkan hemen kalkarak hızlıca sokak kapısına bakmaya gitti. Tabii hepimiz endişe içerisindeyiz ve acaba ne oldu diye merak ediyoruz. Kayınpederim de uyanmıştı. Ama bizdeki endişe onda yoktu. Eşime, “Yusuf’um korkma! Üstad’ım geldi.

Kapıyı kilitlememişsiniz. Onu haber verdi” dedi. Eşim kapıya gidip baktı ve hakikaten de gece kapıyı kilitlemeyi unutmuşuz. Benim hayatımda kayınpederim Yakup Cemal’in etkisi çok fazla oldu.

Akrabalarımız Mahmut ve Gülçin Özkan’ın size anlattıkları hatıraları aynen teyit ediyorum. Onların anlattıklarını ben de kayınpederim Yakup Cemal’den çok dinlemiş veya görmüşümdür.

RİSALE-İ NUR’DA YAKUP CEMAL

“Ve Rabian: Yazıda, merhum Âsım’a benzeyen Yakup Cemal’in hayatta olduğunu ve hayatta ise Nurlarla, o güzel kalemi ile hizmet ediyor mu, bilemediğim için, çok defa hazinane ve müteessifane düşünüyordum. Hadsiz şükür olsun ki hem hayatta, hem Nurlara hizmette, hem sadakatte olduğunu gösteren bir mektubunu aldım, elhamdülillah dedim.” (Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 191)

“Kahraman Nazif’in ve Yakup Cemal’in, şimal-i garbîde, üç devletin Kur’an’ı kabul etmesi *Zülfikar*’ın intişarına tevacufu ve geçen sene, ‘*Zülfikar* çıkarsa, dahilen ve haricen büyük fütuhata vesile olacak’ hükmünü tasdik etmesi büyük bir fa’l-i hayırdır diye, biz de o iki kardeşimizin kanaatine iştirak ediyoruz.” (Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 284)

“Rabian: Kardeşimiz Yakup Cemal’in Denizli şakirtleri namına Ramazan ve leyle-i kadir tebrikine karşı bin bârekâllah ve nefesine karşı mücadelesi veffakakellah ve İngiliz devletinin payitahtında, hatipleri kürsülerinde “Artık İngiltere’nin İslamiyet’i kabul etmesi lazımdır” diyerek bağışladıklarını ve beşeriyetin bütün hakiki ihtiyacatını câmi olan Furkan-ı Hakîm’in ayetlerini birer birer okuyup tefsir ve beyan ettiklerini, en son gazetede arkadaşların okuduklarını iştiriyoruz diye o kardeşimizin bu havadisine bin elhamdülillah deriz. Evet o devletin hem dünyası, hem saltanatı, hem saadeti onunla kurtulabilir.” (Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 314)

“Saniyen: Denizli, hem Denizli’deki Nur kardeşlerimizle ziyade alakadarım. Merhum Hasan Feyzi’nin arkadaşları ne vaziyette olduklarını ve Yakup Cemal eski kardeşimiz ne halde ve nerede olduğunu merak ederken, aynı vakitte Yakup Cemal’in Denizli Nurcuları namına güzel bayram tebriki beni çok sevindirdi. Mütehasirane ve müştakane hayalen beni Denizli’de gezdirdi, ‘Maşaallah, bârekallah’ dedim.” (Bediüzzaman Said Nursî, *Emirdağ Lâhikası*, Söz Bas. Yay., s. 415)

(1926-1997)

YUSUF ZİYA ARUN

1926 Konya-Beyşehir doğumlu olan Yusuf Ziya Arun'un, Risale-i Nur Külliyyatı'nın Emirdağ Lâhikası'nın ikinci kısmında diğer ağabeylerle beraber adı geçmektedir. Zübeyir, Ziya; Sungur, Ziya gibi... Aynı kitapta Yusuf Ziya Arun imzalı "Devlet Bakanlığına" diye bir de müstakil mektubu vardır.

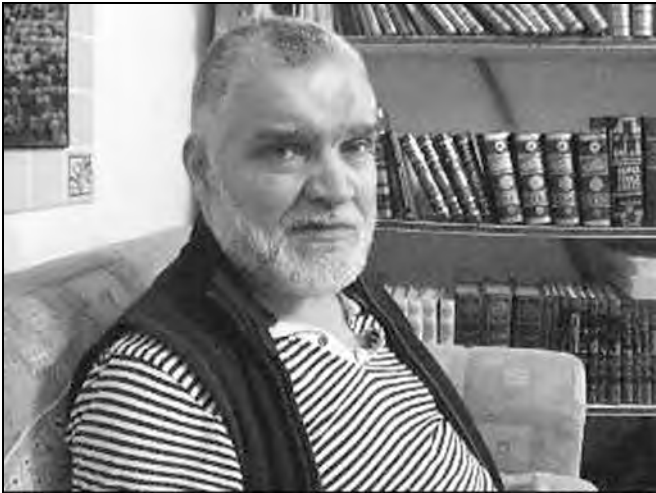
Her insanın, herkesin, hepimizin elbette bir şekilde imtihanı var. Bediüzzaman Hazretleri'nin "dört Ziya'mdan biri" dediği Yusuf Ziya Ağabey'in imtihanı ise kolayca anlaşılabilir türden değil. Muhtemelen bir benzeri de yok.

Konya'da daha lise çağlarında Bediüzzaman'ı ve Risale-i Nur'u bulan Ziya Arun Ağabey, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'nin Felsefe Bölümüne talebe olur. Otuz yaşlarına kadar da zeki, faal, aktif bir Nur talebesi olarak Üstad'ın en yakınlarında hizmet-i Nuriyede bulunur. Vâ Esefa! Otuzlu yaşlarındayken bir karakol işkencesiyle Ziya Ağabey'in dünyası kararır. Karakolda, bir cihazla elektroşok uygulanarak beynine hasar verilir. Ziya Ağabey'in çileli hayatı bu şekilde, bu karakolda başlar, vefatına kadar da devam eder. Vefatından sonra rüya âleminde, "Kurtuldum! Üstad beni yanıma aldı. Şimdi rahatım çok iyi" diye verdiği mesaja kadar da sevdiklerinin hirkatı, rikkatı devam eder.

Rahmetin tebessümü, bu masum, mecnun, meczup insanı müşfik Necati Usun'la karşılaştırır. “Onu görünce içimde ılık şefkat hisleri aktı” diyen Necati Usun, Ziya Ağabey'i son 20 senesinde himaye eder, kucaklar, her şeyiyle ilgilenir. Bu sahiplenme 5 Mayıs 1997'de vefatına kadar devam eder. Necati Usun'un bu fedakârca hizmeti, Ziya Ağabey'in defni sırasında, kabri başında, Sungur Ağabey tarafından “Kardeşim, sen Nurculuk tarihinde Ziya Ağabey'e bakmakla tarihi bir hizmet yaptın!” diye takdir, tebrik ve teşekkürle karşılanır.

Yusuf Ziya Arun'u en iyi kim tanıyabilirdi? Elbette 20 sene onu dostça, sabırla, şefkatle kucaklayan Necati Usun... Ben de öyle düşündüm ve Necati Ağabey ile İstanbul'un Eyüp ilçesinin Ali-beyköy semtinin Akşemseddin Mahallesi'nde bulunan evinin bitişiğindeki dershanede buluştuk. Kendisine sorular sordum, Ziya Ağabey'i tanıltmasını rica ettim, uzun kamera kayıtları yaptım. O da bildiklerini, yaşadıklarını, duyduklarını açık kalplilikle anlattı. Necati Ağabey'e çok teşekkür ediyorum.

Hatıralar yazıldıktan sonra kendisi tarafından tashih edilmiş, bazı ilave ve düzeltmeler yapılmıştır.

Ziya Arun Ağabey'i son 20 senesinde şefkatle kucaklayan, bakımını yapan ve ihtiyaçlarını karşılayan Necati Usun.

Necati Usun anlatıyor:

1 Ekim 1947 İstanbul-Fatih doğumluyum. Aslen Edirneliyim. Ticaret lisesini bitirdim. İktisadi ticari ilimler akademisinde okurken ayrıldım. Dünyevî bir iş yapmadım. Pederim pazarcıydı ona yardım ederdim.

Risale-i Nur'u 1967 yılında tanıdım. Askerden terhis olduktan sonra hizmet etmek istiyordum. İstanbul'da Zübeyir Ağabey vardı, ona gittim. Annemin babamın durumlarını sorduktan sonra, "Karadeniz Ereğli'sinde kardeşler yeni bir derslane açmışlar, kardeşim sen oraya git" dedi. Biz de Risale-i Nur'u alıp 1971'de Kdz. Ereğli'ye gittik... Oradan Bolu, Düzce, Zonguldak gibi yerlerde gezip okuduk.

1971 muhtırası oldu... 1972'de 9,5 ay Ereğli ve Zonguldak'ta hapis yattık, çıktık. Bir sene Eskişehir'de kaldım. Sonra tekrar İstanbul'a geldim. İstanbul'da o zamandan beri dershanelerde, evlerde Risale-i Nur okumaya devam ediyoruz.

1989 yılında evlendim. İki çocuğum var. 2006 senesinde yüksek şekerden dolayı felç geçirdim. Felç sol tarafıma vurdu. Elhamdülillah kendi işlerimi görebiliyorum. Vaktimi Risale-i Nur hizmetleriyle geçiriyorum.

BÜYÜK GÖRÜNENLERDEN DAHA BÜYÜK İNSANLAR

Ziya Arun Ağabey'i anlatmaya bir mukaddeme ile başlamak lazım... Çünkü mukaddeme mantık ilminde en birinci esastır. Üstad da "Bir hakikate varmak için mukaddimeden istimdat ettim" diyor.

Dünyaya öyle insanlar gelmiştir ki—mesela İskender, Sultan Süleyman gibi—veryüzüne hâkim olmuş ve tarihe geçmişlerdir. Fakat bazı insanlar da vardır ki onları kimse tanımadığı halde, büyük görünenlerden daha büyüktür. Onlar gizli kalmış büyük insanlardır. Yani hayatını, malını, mülkünü, şöhretini, zevkini, her şeyini bir hakikat uğruna feda eden insanlardır.

Mesela Bediüzzaman Said Nursî gibi bir karyeden bir karyeye nefyedilen, idam planlarıyla muhakeme edilen bir şahsiyete hizmet eden insanlar... Onun Allah, Kur'an, Peygamber ve iman ha-

kikâtlarına hizmetkârlığını kendine gaye-i hedef edip o hedef yolunda her şeyini terk edebilen insanlar... İşte bunlar gizli manevi büyüklerdendir. Yusuf Ziya Arun Ağabey de böyle büyüklerden biridir.

Ziya Arun'la son 20 senesinde beraber oldum. Bu dönemde bakıma çok ihtiyacı vardı. Bakımını Allah rızası için üstlendim. Onun için çok hatıramız var kendisiyle.

BEYNİNE YAPILAN ELEKTROŞOK

Ziya Arun Ağabey, “Benim dedem Şeyh Sûri'dir. Onun torunuyum. Bolu'dan gelmiş, Beyşehir'e yerleşmiş. Ben Beyşehir doğumluyum” derdi.

Kendisi çok zeki, akıllı bir insandı aslında. Konya Lisesi'ni bitirdikten sonra, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Felsefe Bölümüne gitmiş. Askerliğini yedek subay olarak yapmış. O dönemde hiç rahatsızlığı yokmuş. Gerçekten faal, zeki, aktif bir Nur talebesi imiş.

Hatta bana şöyle bir hatırasını anlatmıştı. Fakültede hocasının verdiği bir ödevi Risale-i Nur'dan hazırlıyor, hocasına götürüyor. Prof. hocası hayret ediyor ve “Bunları ben anlatmamıştım! Sen nereden yazdın?” diyor. Sonra hocasına risalelerden kitap götürüp veriyor.

Ziya Ağabey, 30 yaşlarında iken “Bakırköy Ruh Ve Sinir Hastalıkları Hastanesine” düşüyor. Kendisi bana, “Karakolda bir aleti başıma takarak beynime elektroşok yaptılar. Bak, başım delik” diyor ve başını gösteriyordu. Mefkûresi açıkken bazen böyle şeyler anlatırdı. Hakikaten başında bir iz vardı, ben orayı gördüm. Faal insanları pasifize etmek için karakolda bunu uygularlarmış. Ziya Ağabey'e de uygulamışlar.

“BENİM DÖRT TANE ZİYA'M VAR”

Soru sormak istediğimiz zaman, “Sorma! Ben sormadan anlatılırım” diyordu. Mefkûresi açık olduğunda, kendi anlatmak istediği zaman konuşurdu.

Yusuf Ziya Arun Ağabey şöyle diyordu: “Üstad, ‘Benim dört

tane Ziya'm var. Ziya Sönmez, Ziya Dilek, Ziya Nur, Ziya Arun' derdi." Üstad'dan duyduğunu böyle nakledirdi bize.

Bir de, "Üstad'la beraber olduğumuz zaman yemeğini ben yapardım. Üstad'ın bütün yiyecekleri bir filenin yarısı kadardı. İçinde bir parça arpa şehriyesi, yıldız şehriyesi vardı. Bunlarla çorba yapardım. Eti fazla yemezdi. 15 günde bir kıyma alırdık" diye anlatırdı.

Risale-i Nur'un çok yerlerini ezberlemiş, ezberden anlatırdı. Emirdağ Lâhikası'nda, Risale-i Nur'un hizmetkârı olan büyük ağabeylerimizle beraber ismi geçen bir ağabeyimizdir. Zübeyir, Ziya; Sungur, Ziya; Yusuf Ziya Arun gibi...

Ziya Ağabey, çay bardaklarını 5-6 tane doldurur, yan yana sıraya dizer, öyle içerdi. Üstad, "Ziya, fazla zekâsından öyle yapıyor" dermiş.⁶⁴

Rıfat Filizer'e Risale-i Nur'u Ziya Arun tanıtıyor. Filizer de Zübeyir Ağabey'e vesile oluyor. Üçü de Konyalı... Ondan dolayı Rıfat Ağabey Ziya Ağabey'i çok severdi.

Bir defasında, biz Ziya Ağabey'le Şehzadebaşı'nda kalırken ziyaretine gelmişti. Bir karşılaşmaları vardı ki, görecektiniz! Ziya Ağabey "Üstad nasıl yapardı?" dedi. Öyle kollarını açtı, Rıfat Ağabey de açtı, karşılıklı böyle yaklaşip sarıldılar.

Tanıdığı insanlar gelince böyle mefkûresi açılıyor, çok güzel konuşurdu.

"ONU ORAYA İMAM TAYİN ETTİM"

Üstad Hazretleri, "Ziya, hayat-ı içtimaiyeden bunaldı, kendini oraya attı. Onu oraya imam tayin ettim" demiş. Bunu halen hayatta olan Halil Yürür'den duydum ben.⁶⁵ Kendisi de "Diğer hasta-

⁶⁴ Necati Ağabey'in naklettiği bu hadiseyi, aynı şekilde Bayram Yüksel Ağabey'den ben de duymuştum. Ömer Özcan

⁶⁵ Bu meselenin teyidi için Eskişehir-Inönü'de ikamet eden Halil Yürür Ağabey'le görüştüm ve bildiklerini anlatmasını rica ettim. Şunları söyledi:

"Üstad benimle Ziya Arun'a selam gönderdi. Ziya Arun o zaman Bakırköy'de yatıyordu. Biraz meyve aldım, hastaneye gittim. 'Üstad'ın selamı var Ziya Ağabey' dedim. Şuuru pek yerinde değildi; fakat elmayı yedi. Hastane mescidinde imam

lara hastane mescidinde imamlık yaptım. Bir de kütüphaneden kitaplar bularak tıp ilmine çalıştım ve biberi keşfettim” derdi.

Ziya Ağabey, Maraş'ın acı pul biberini, içine hiçbir şey katmadan kaynatır ve içine ekmek doğrayarak yerdı. Bir seferde yarım kilo olmak üzere kaynatırdı. Hep biber yerdı. Yerken gözlerinden yaşlar akardı. Buna sağlam birisi dayanamaz. İyileşmek istiyordu ve böyle yapınca iyileşeceğine inanıyordu. Bunu nedenini ben daha sonra anladım. Şöyle ki: Kayınbiraderim tıp fakültesine gidiyordu. Onun kitaplığında Prof. Dr. Ayhan Songar'ın psikiyatri kitaplarında şöyle bir ifade vardı: “Ruh hastaları acı biberin kendilerine iyi geldiğine inanırlar.”

Ziya Ağabey, bu halden kurtulmak için, günde iki sefer İstanbul'u dolaşıyordu. Parklarda, bahçelerde gezer, kimseye bakmaz, kimseyle ilgilenmezdi. Celcelutiye'yi ezberinden okuyarak gezerdi. Dışarıdan geldiği zaman paltosunu hemen çıkarır, “Şu cemiye-tin gubarını üzerimizden atalım deyip kitap okumaya başlardı. Hastalığını bildiği için bunları tedavi olarak düşünüyordu. Kendini tamamen Allah'a vermişti. Kendisi, “Ben mahfuzum, meczuplar mahfuzdur” diyordu. 1980 İhtilali olduğunda “Bak hiç kimse dışarı çıkmıyor. Ama ben her yere gidiyorum. Kimse de karışmıyor” derdi. Masumdu, bu haliyle hiçbir zaman polise, adliye-ye düşmedi. Meçhul bir askerdi. Vaiz Şemseddin Yeşil'e de giderdi, ona muhabbeti vardı.

Geniş bir kültüre sahipti. Profesörleri şaşırtacak kadar güzel bir hitabete sahipti. Yalnız kendisine uygulanan elektroşok nedeniyle beyni zarar gördüğü için bazen bir konuşma yaparken, diğer bir konuya geçiverirdi. Mesela Risale-i Nur'dan anlatırken oradan felsefeye, oradan Şemseddin Yeşil'e, oradan ruh bahsine geçiverirdi. Ruh-u Selman kitaplarını çok okumuş. Öyle... Bundan dolayı insanlar onun ruh genişliğini ihata edemiyordu, münasebet kuramıyordu. Nasıl bir teyp bandını karıştırdığın zaman geçiş yapar, dolan bir beynin parça parça geçiş yapması, karıştırması gibi.

TANIŞMAMIZ VE BERABERLİĞİMİZ

İstanbul Şehzadebaşı'nda Abdullah Yeğin, Ahmed Aytimur, Eyüp Ekmekçi Ağabeylerle aynı apartmanda kalıyorduk. Albayrak Apartmanı'nın üst katında onlar, alt katında biz kalıyorduk. Buralar dershaneydi ve 10 sene böyle devam etti. Ziya Arun Ağabey'le ilk tanışmam şöyle olmuştu burada:

1970'li yılların sonlarında bir gün İstanbul-Beyazıt'ta imamlık yapan Nur talebesi bir ağabeyimiz Abdullah Yeğin Ağabey'e ziyarette geldi. Ziya Ağabey de onlarla beraberdi. Bizim kaldığımız dershaneye de uğradılar. Birkaç dakika konuşmamız oldu, tanıştık. Sonradan Ziya Ağabey bizim oraya gelmeye başladı. Takkesini ters çevirip “Bir yüz lira at” diyor, çay içip gidiyordu.

Alibeyköy'de Taşocak diye bir semt vardı. O sıralar orada kalıyordu. Denizli hapsinde Üstad'la beraber hapis yatan Gönenli Mehmet Efendi, Ziya Ağabey'i iyi tanıyor, hasta olduğunu da biliyordu. Gönenli'nin İstanbul'un muhtelif semtlerinde talebe koyduğu evler vardı. O talebelere Kur'an öğretiyor, onları okullara gönderiyordu. Gönenli'nin bu işlerdeki yardımcısı da bir Nur talebesi olan İnebolulu Cemaleddin Nergis'ti. İşte bu ağabey, Taşocak semtinde metruk bir yer kiralamış. Ziya Ağabey orada barındırıyordu. Fakat mahalle sakinleri, çocuklar, bunun hasta olduğunu anlayınca kapısını, camlarını kırmışlar.

1980 başlarında, ben Şehzadebaşı'nda kalırken bir gün kapı çaldı. Baktım, Ziya Ağabey... Bir battaniye içinde bir çaydanlık, demlik ve bazı eşyalarını sarmış ve omzuna almış, gelmiş. “Sakın beni kovma” dedi. “Niye kovacağım seni ağabey” dedim. “Çocuklar evimi yıktılar. Kalacak yerim yok” dedi. Tabii hali perişan... Benim içimde ılık şefkat hisleri uyandı. Diğer gençlerden ayrı, müstakil olarak kaldığım odaya aldım onu. Beraber kalmaya başladık. Sabah olduğu zaman ezandan sonra çıkıyor, akşam olduğunda geliyordu. Bu şekilde 20 sene devam edecek olan beraberliğimiz başlamış oldu.

Sonra ben 1989'da evlenince, Şehzadebaşı'dan Fatih'e, kendi evime taşındım. Aynı evin zemin katını dershane yaptım ve Ziya Ağabey'i oraya yerleştirdim.

Ziya Ağabey, bir gün çay yaparken perdeleri tutuşturmuş, yangın çıkarmış. Nasıl olduysa vücudu da epey yanmıştı. Ben dumanı görünce hemen gittim. Baktım ki banyoda, vücuduna su akıtıyor. Doktora gitmek istemedi. “Doktor sensin” dedi. Artık vücuduna kremler falan sürdük. Hiç elem, sıkıntı hali yoktu. Şekva da etmedi. Elinde Cevşen vardı, hep okuyordu. Bir hafta sonra ayağa kalktı.

Evi yakınca validem korktu, kızdı. Bunu nereye atacaktım ki!

Ziya Ağabey dolaşırken bazıları para veriyordu. 100 lira gibi... Bunları getirip bana veriyordu. Ben bu paraları biriktirdim. 2 bin lira da kendim ekledim. Bazı arkadaşları da dolaştım. Onlar da iştirak ettiler ve Fatih’te bulunan Aka Palas Apartmanı’nın çatı katını satın alıp derslane yaptık. Ziya Ağabey’i buraya yerleştirdik. Bu apartman benim evimin iki sokak arkadaydı. Ziya Ağabey’le her gün, devamlı görüşüyorduk.

Ziya Ağabey, bu dershanede 10 sene kadar kaldı. Vefat edince orayı sattık ve işte şimdi içinde bulunduğumuz bu dershaneyi aldık. Burası Ziya Ağabey’in hatırasıdır.

“ÜSTAD BENİ YANINA ALDI”

1926 doğumlu olan Ziya Arun Ağabey 1997’de, 71 yaşında iken vefat etti. Vefatından bir hafta önce ayağı yere basamadı, hiç ayağa kalkamadı. Bir ihtiyacı olduğunda oturarak gidiyordu.

Ziya Ağabey vefat ettiğinde, Sungur Ağabey bana teşekkür etti. “Kardeşim sen nurculuk tarihinde Ziya Ağabey’e bakmakla tarihî bir hizmet yaptın” dedi. Tabii biz takdir görmek için Ziya Ağabey’e bakmadık. Yanımızda, beraber kaldık. Kendisi de bana, “Senden Allah razı olsun. Beni parklarda, sokaklarda, tuvaletlerde yatmaktan kurtardın, yanına aldın” derdi.

Vefat ettikten sonra onu rüyamda gördüm. Üst tarafı çıplaktı. “Sana ne oldu, neredesin Ziya Ağabey?” dedim. “Necati Kardeş! Üstad beni yanına aldı, kurtuldum. Şimdi çok rahatım” dedi. “Tâhirî, Zübeyir Ağabeyler nasıl?” dedim. “Onlar da çok iyi” dedi. “Bir borcumuz var mı?” dedi. “Borcun yok ağabey” dedim. Elinde bir şeyler vardı “Al bunları” dedi ve kayboldu.

Yusuf Ziya Arun Ağabey'in Alibeyköy İmar Blokları kabristanındaki mezarı...

Demek ki yaşanan zahiri hayatta insan ne kadar garip, mecnun, meczup, meçhul asker de olsa rıza-i İlahîye nailse, Üstad'ın tasarrufu burada görülüyor. Ömer Kardeş! Seninle beraber İnebolu'da İbrahim Fakazlı Ağabey'e ziyaretimizde bu rüyayı kendisine anlattığımda ne kadar ağladığını, "Ah Üstad bizi de yanına alsın" dediğini hatırla.⁶⁶ Allah kabrini nur etsin. Vefatımızda bizi de onlarla bir etsin. Onların şefaatlerine nail eylesin. Âmin.

ÜSTAD'IN VÂRİSİ

Sungur Ağabey şöyle anlatmıştı: "Bir gün biz Barla'da, Çamdağı'ndayız. Sabah namazından sonra Üstad Çam Ağacı'nda iken 'Ziya nerede?' dedi. Üstad Hazretleri dehşetli söyleyince biz korktuk, herhalde Ziya Ağabey'e kızacak zannettik. Aradık. Baktık, kesilmiş bir çam ağacının içinden geçirilen suyun altında yıkanıyor.

⁶⁶ Necati Usun Ağabey'in bahsettiği İnebolu ziyaretimiz 23 Temmuz 1998 tarihinde gerçekleşmişti. Aynen anlattığı gibi İbrahim Fakazlı Ağabey sarsıla sarsıla ağlamıştı. (Bkz. *Ağabeyler Anlatıyor* 2, İbrahim Fakazlı maddesi.)

‘Ziya, Üstad seni çağırıyor’ dedik. Getirdik Ziya Ağabey’i. Üstad, ‘Kardeşlerim benim birçok vârisim olacak. Bir tanesi de Ziya sen-sin’ dedi.

Sungur Ağabey şöyle devam etti: “Üstad Hazretleri Ziya Ağabey’e büyük değer veriyordu, duasında birinci sıradaydı. Çünkü o zaman talebelerden lise mezunu, kültürlü olanlar fazla yoktu. Ziya Arun o zaman lise mezunuydu. Sonradan üniversiteye girdi. Onun için çok değer veriyordu. Sonra biraz rahatsız oldu, ruhi hastalık geçirdi, haliyle hizmette fiilen gerilemiş oldu” dedi.

ŞEFKAT TOKADI

Bayram Yüksel Ağabey, Ziya Ağabey’in bizim Şehzadebaşı’nda kaldığını duyunca görmek için gelmişti. Üst katta Abdullah Yeğin ve Ahmed Aytimur Ağabeyler, alt katta da biz kalıyorduk. Ziya Ağabey o sırada benim yanımda kalıyordu. Biz de çıktık o zaman yukarı kata. Orada Bayram Ağabey şöyle anlattı:

“Biz Ceylan Ağabey’le ikimiz görüştük ve Üstad’a sormadan Ziya Ağabey’in biletini alarak onu İstanbul’a yolladık. Otobüs durağına kadar giderken eşyalarını ben taşıdım. Bir ay boyunca elimin ağrıları geçmedi.” Bayram Ağabey bunu o zaman umuma anlatmıştı. “Üstad’a danışmadan yaptığımız hatanın tokadını yedik” manasında anlatıyordu.

“BU ZATA MECZUP DİYORLAR...”

Mefkûresi açık olduğu zaman konuşurdu. Şahıslara fazla şahsiyet ve makam vermezdi. Sadece Üstad ve Risale-i Nur diyordu. Bir gün otururken, “Bak” dedi. “Sen şimdi Üstad ve Risale-i Nur’u bırak bana bağlan diyorsun değil mi? Bak nurculukta Zübeyircilik, Hüsrevcilik yoktur. Kim öyle yaparsa bu nurculuktan sapmaktır” dedi. Ben bu hatırayı 1980 yıllarında Eskişehir’de Mehmed Çalışkan Ağabey’in evinde Bayram, Sungur ve Muzaffer Arslan Ağabeylerle beraberlerken anlattım. Muzaffer Ağabey, “Yahu bu zata meczup diyorlar. Allah bunun kemal-i akılından bize de versin” dedi ve hepsi de tasdik etti. Burada Hüsrev veya Zübeyir Ağabey’e tenkit manası yok tabii. Ağabeylerin yüksek makamına bir nakısa kastı yok.

YÜZÜNDEKİ SAHABE NURU

Kemal Ural anlatıyor:

“Ömer Kardeşim! 1952’de askerde iken yaşanmış bir hatıramı, Kirazlımescid hafızamı yöneltip anlatmak istiyorum.

“Kirazlımescid... Binbir hatıranın imzasını taşıyan unutulmaz tarihî mekân... Orayı ziyaret arzumdan daha tabii ne olabilir? Sokakta armut satan satıcıyı görünce bir miktar alıyorum, manevi evime gidiyorum diye. Medrese’de Ziya Arun var. Beni çok etkileyen bir sima olmuştu o. Yüzünde bir sahabe nuru vardı. Bakınca başka bir gezegenden gelmiş sanırdınız onu. Biraz sohbetten sonra ayrılmak üzere iken, normal bir şeymiş gibi, tutuşturuyordu armut paketini ellerime. Sanki hediye o veriyordu bana. Şaşıırıp kalmıştım. Direnmeye imkân yok. Kabul görmüyordu hediyem. Ve ben dersimi almış, ameliyattan yeni çıkmış, perişan ve yaralı, şifası çok sonra gelecek bir hasta gibi ayrılmıştım oradan...”

(1930-2010)

ZİYA NUR

Ziya Nur'un ismi *Emirdağ Lâhikası*'nda geçiyor, *Tarihçe-i Hayat*'ta da bir mektubu var. Hemen belirtelim ki Ziya Nur ile Ziya Arun farklı şahsiyetlerdir. İkisinin de adı Külliyyat'ta yer alıyor.

1930 Konya doğumlu Ziya Nur Ağabey'i İstanbul'da kendi evinde ziyaret ettik. Bizi kız kardeşi Belma Aksun Hanımefendi karşıladı. Zira Ziya Ağabey 35 sene önce, 1976 yılında bir imtihan geçirmiş ve hipertansiyon sonucu kısmî felç olmuş. Zahmetle yürüyebiliyor ve sadece sol kolunu kullanabiliyor. Bundan başka beynindeki konuşma, okuma, yazma merkezleri kapalı. Ancak zekâ, idrak, şuur mükemmel...

Tam adı Ziya Nur Aksun olmasına rağmen biz başlıkta soyadını kullanmadık. Çünkü ismi *Risale-i Nur*'da "Ziya Nur" şeklinde geçiyor. Hem de Aksun soyadını pek kullanmak istemiyor.

Eve girdiğimizde salonda, Ziya Ağabey'de ve Belma Hanım'da "Osmanlı kültür ve havası"nın hâkimiyeti ve sılgası oldu ilk dikkatimizi çeken. Yüzlerce, belki bin tane yağlıboya tablo gördük salon duvarlarında ve evin köşelerinde. Osmanlı yadigârı çeşmeler, sebiller, camiler... Sanki bir Osmanlı müzesindeydik. Bir Osmanlı tarihçisi ve aşığı olan Ziya Nur, sol eliyle duygularını kuv-

veden fiile çıkarıyor ve harika tablolarla resmediyor. Ziya Ağabey, bu kıymetli tablolardan bir tanesini, bir “Osmanlı Sebili”ni imzalararak bize hediye etti. Kendisine teşekkür ediyorum. Temennim odur ki, bu güzel tablolar bir sergi düzenlenerek halka tanıtılabilsin ve topluma mal edilebilsin.

Ziya Nur Ağabey lise yıllarından beri Zübeyir Ağabey vesilesiyle Risale-i Nur'u tanımış. Ankara Hukuk Fakültesinde okurken Üstad Bediüzzaman Said Nursî Hazretleri'ne çok ziyaretleri olmuş. *Tarihçe-i Hayat*'ta “Hukuk Talebesi Ziya Nur” imzasıyla bir mektubu var. Ne yazık ki konuşup, yazamadığından bu hatıralarını kendisinden dinleyemedik. Fakat buna da şükür ki kardeşi Belma Hanım'ın yardımıyla, en azından mümtaz şahsiyetini, kimlik bilgilerini, fotoğraflarını neşredebiliyoruz. İtiraf edeyim ki ilk zamanlarımda Risale-i Nur'da “Ziya” ismini okuduğum zaman, bunların aynı şahıs olduğunu zannediyordum. Hâlbuki aynı dönemde yaşamış iki Ziya var: Ziya Nur ve Ziya Arun. İkisi de Konyalı, hem de aynı komşu.

Kendisine “Bütün dünya Risale-i Nur okuyor. Dünyanın her diline tercüme edildi” dediğimde gözlerinde ışıltılar parladı. “Böyle bir şeyi tahmin ediyor muydunuz?” dediğimde, başını “tereddüt” anlamında salladı. O zaman Türkiye’de bile nasıl zorluklar yaşandığını kardeşi Belma Hanım vasıtasıyla bize aktardı.

Gazeteci, yazar ve TV sunucusu Ümit Şimşek, *Bilge Tarihçi Ziya Nur Aksun* adlı kitapta Ziya Nur'u şöyle tanıtıyor:

“Ülkenin tek parti istibdadı altında bulunduğu yıllarda Konya’da bir lise öğrencisi iken Risale-i Nur’u tanıyan ve kendisi gibi bir grup gençle birlikte bir iman mücadelesi içinde yer alan Ziya Nur Aksun, insanlık tarihinin böyle kahramanlarından biridir. Onun eserleri arasında Risale-i Nur harekâtını da saymak gerekir. Çünkü bu hareket bu günlere kadar gelmiş ve bir özgürlük ortamına kavuşmuşsa, bu Risale-i Nur müellifi Bediüzzaman ile beraber, onun etrafında halkalanan Ziya Nur ve benzeri insanların ileri görüşlülükleri ve fedakârlıkları sayesinde gerçekleşmiştir. (...) Bugün insanlar herhangi bir anda polis baskınına uğrama endişesi taşımaksızın, kaloriferli evlerinde, konforlu koltuklarına

kurulmuş bir şekilde çaylarını yudumlarken Risale-i Nur'u keyifle okuyabiliyorlarsa, bunda payı ve ecri bulunan kahramanlardan birisi de Ziya Nur Aksun'dur."

Ziya Nur Aksun ilim camiası ve basın tarafından tanınmış bir sima... O, dostları tarafından unutulmuyor. Hakkında kitaplar yazılıyor, şükran ve vefa geceleri düzenleniyor. Araştırmalarımızda bunları da gördük. Ziya Ağabey, 2001 yılında Türkiye Yazarlar Birliği tarafından Türk tarihi üzerine çalışmalarıyla üstün hizmet dalında "yılın kültür adamı" seçilmiştir.

Ziya Nur Ağabeyin kız kardeşi Belma Aksun Hanımefendi, Konya Öğretmen Okulu mezunu. Fakat öğretmenlik değil hep gazetecilik yapmış. 1990 senesinde gazetecilikten emekli olmuş. Eskilerin hatırlayacağı üzere, 20 sene boyunca *Tercüman* gazetesinde yaptığı köşe yazarlığının yanında aynı gazetenin kadın sayfasını da hazırlamış.

1976 yılında hastalanan Ziya Nur'un melek-i sıyaneti Belma Hanım... Kadınlık şefkatinin de verdiği bir fedakârlıkla ağabeyi üzerinde titiriyor. Gözünün içine bakıyor adeta. Çok seviyor onu.

Biz sorularımızı Ziya Nur'a sorduk. Ziya Ağabey bizi anladığı halde konuşup cevap veremediğinden, kardeşi Belma Hanım'a bakarak işaret diliyle sinyaller verdi. Belma Hanım bize aktardı, Ziya Ağabey onayladı. Biz metni Belma Hanım'ın dilinden yazdık.

İstanbul'un fetih günü dünyaya gelen Ziya Nur Ağabey, yine mübarek bir günde, bir Kadir Gecesinde, 6 Eylül 2010 tarihinde rahmet-i rahman'a kavuşmuştur. Allah rahmet etsin, kabri nurlarla dolsun, âmin.

Ziya Nur'un kardeşi Belma Aksun anlatıyor:

Bediüzzaman Hazretleri'yle sayısız görüşmeleri vardır.

Ağabeyim Ziya Nur, 29 Mayıs 1930 Konya doğumludur. Aksun soyadını sevmez, pek kullanmak istemez. Biz Şems-i Tebrizi Hazretleri'nin komşusuyuz, aynı mahalledeniz yani. Ağabeyim ilk, orta ve lise öğrenimini Konya'da yaptı. Liseyi birincilikle bitirince, bu başarısından dolayı, İstanbul Teknik Üniversitesi'nin (İTÜ) İnşaat Fakültesine imtihansız olarak kabul edildi. Fakat teknik bir

adam olmaktan çok, onun, içtimai meselelere, hak, hakikat, adalet ve tarihe ilgisi ve bağlılığı daha çoktu. Bu sebeple bir yıl sonra Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesine geçti. 1955 yılında buradan başarıyla mezun oldu. Hemen avukatlık stajını tamamlayıp Konya Barosu'na kaydoldu. Polatlı Topçu Okulu'nda başladığı askerlik hizmetini İstanbul Hadımköy'deki birlikte hâkim olarak tamamladı.

Ziya Nur'un 1956'da, askerlik sonrası çektiği bir fotoğrafı

Ağabeyim Ziya Nur'a, Konya'da lise talebesi iken ilk defa Risalet-i Nur veren Zübeyir Gündüzalp'tir. Şimdi Almanya'da olan Muhsin Alev de ilkokuldan itibaren ağabeyimin sınıf arkadaşıydı. Liseyi de beraber bitirdiler. Osman Yüksel Serdengeçti de liseden sınıf arkadaşıdır. Ziya Arun Konya'da bizim komşumuzdu; Hafize Hanım Teyze'nin oğlu idi. Sonradan o da rahatsızlanmış, Muhsin Bey söylemişti. Ağabeyim Hukuk Fakültesinden Atıf Ural'ı da iyi tanırdı.

Ağabeyim ve arkadaşları, Ankara'da Hukuk Fakültesinde okurken bilhassa yaz aylarında Isparta ve Emirdağ'ına Bediüzzaman Hazretleri'ne gidip neşriyatta yardım ediyorlardı. Ağabeyimin sayılamayacak kadar Bediüzzaman Hazretleri'yle görüşmeleri ve ziyaretleri vardır. Bediüzzaman Hazretleri'nin *Tarihçe-i Hayat* kitabında "Hukuk Talebesi Ziya Nur" imzalı bir mektubu vardır. Yalnız Muhsin Alev Bey'in Bediüzzaman Hazretleri'yle çok daha fazla beraberlikleri olmuştur.

Nur talebeleri zaman zaman ağabeyimin ziyaretine geliyorlar. Ta Almanya'dan Muhsin Bey bile gönderiyor.

Şuurunda, anlamasında hiçbir sorun yok; ama okuyamıyor, yazamıyor, konuşamıyor.

1956 yılında ailemiz Konya'dan İstanbul'a taşınmıştı. Bu sebeple İstanbul'da askerliğini yapmakta olan Ziya Nur ağabeyim de terhisten sonra İstanbul'da kalmış ve yerleşmiştir. Kısa bir müddet sonra üniversite ders kitaplarının basıldığı Fakülteler Matbaası'nı kurarak iş hayatına atılmıştır. Fakülte Matbaası'nın sahiplerindendi ağabeyim. İstanbul Üniversitesi'nin kitaplarını basan özel bir matbaa... Oradan, Bağ-Kur'dan emekli olan ağabeyim, hiç evlenmedi.

Ziya Nur ağabeyimin Altı ciltlik *Osmanlı Tarihi* kitabı vardır. Bunun yanında *Dündar Taşer'in Büyük Türkiye'si* kitabı ile Filibeli Ahmet Hilmi Bey'in *İslam Tarihi*'ne 500 sayfa zeyl yazmıştır.

Ziya Nur'un resmettiği Osmanlı figürleriyle yüzlerce yağlıboya tablolarından bazıları...

Felç geçirme hadisesi ise 1 Nisan 1976 tarihinde, gece vakti olmuş. *Osmanlı Tarihi*'ni yazıyormuş o sırada. Bavulda kitapları vardı. O kitapları almak için karyolanın altından bavulu çekmiş ve oraya düşmüş. Sabahleyin kalkmayınca annem merak etmiş. Odasına gidince ağabeyimi yerde bulmuşlar. Tansiyonu yükselmiş ve beyinde kanama olmuş. Kısmî felç oldu. İşitmesinde, görmesinde, şuurunda, anlamasında hiçbir şey yok. Ama okuyamıyor, yazamıyor, konuşamıyor. Beyninde ayrı yerlerde olan bu merkezler kapalı. Hastalandıktan sonra çalışmadı. Matbaa da kapandı. Sadece sol kolunu kullanabiliyor. Onunla şu gördüğünüz yağlıboya tabloları yapıyor. O zamandan beri beraberiz.

BİLGE TARİHÇİ ZİYA NUR AKSUN

28 münevver adam, bir vefa örneği sergileyerek '*Bilge Tarihçi ZİYA NUR AKSUN*' adlı bir kitap hazırlamışlar ve 18 Aralık 2004 tarihinde Tarık Zafer Tunaya Salonu'nda bir şükran ve vefa buluşması tertip etmişlerdir. Bu buluşmaya Ziya Nur ve Belma Aksun Hanım da iştirak etmişlerdir.

Kitapta; Abdullah Uçman, Ahmed İyioldu, A. Nuri Yüksel, Belma Aksun, Beşir Ayvazoğlu, Dursun Gürlek, Hekimoğlu İsmail, Mehmed Niyazi, Mehmed Şevket Eygi, Nevzat Kösoğlu, Sadettin Ökten, Sezai Karakoç, Ümit Şimşek ve Veli Şirin gibi 28 aydın, Ziya Nur Aksun'un mümtaz şahsiyetini ve hizmetlerini anlatmışlardır. Numune olarak, Ziya Nur'un kardeşi Belma Aksun Hanım'ın ve gazeteci yazar Osman Akkuşak Bey'in makalelerinden kısa bölümler aşağıya alınmıştır.

BELMA AKSUN

"Benim için o, beşiğimin üstünden objektife kocaman gülümseyen, apaydınlık yüzlü ağabeyimdir.

"Belki de bütün kardeşler gibi, ben de çocukluğumda ağabeyime hayrandım. 'O' her şeyi bilirdi. O en akıllı, en zeki ve en yetenekliydi. En güçlü... Hayır. Onu öyle fizikî anlamda en güçlü, önüne geleni bir yumrukta devirecek, herkesi 'dövecek' anlamda güçlü olarak hiç düşünmedim. Zaten bizim dünyamızda fizikî güç, dayak, kötek, kavgı vb. hiçbir zaman olmadı. Hatta diyebilirim ki

bizim evde yüksek sesle bile konuşulmadı. Onun hiçbir zaman birileriyle itişip kakıştığını, üstü başı toz içinde eve geldiğinin görmedim. O, akılda, zekâda, bilgide en öndeydi.

“Bütün ilk, orta öğrenim dönemi iftihar listesinden hiç inmedi. Lisede tarih konusunda bir yanlışını çıkardığı askerlik hocası ona ‘Tarihçi’ adını takmıştı. Matematik hocası Ziya değil ‘Zeki’ diye çağırırdı onu.”

OSMAN AKKUŞAK

“Osmanlı ve İslam tarihi hakkında geniş bilgisi, günlük siyasetin muhtelif gelişmelerini sağlam bir tarih muhakemesiyle değerlendirmesi, Osmanlı-Türk devlet telakkisi hakkındaki görüş ve tespitleriyle her kesimden insanı etkilemeyi başardı. Karaköy’deki matbaa, İstanbul Üniversitesi hocalarının adeta bir karargâhı olmuş, onların birbirleriyle ilmî müzakere ve sohbetlerde bulunduğu bir mekân vazifesi görmüştür. Ziya Nur da kendini, hem basacağı kitapları okumak, incelemek mecburiyeti hem de müellif profesörlerin sohbetlerine karışmak suretiyle adeta yoğun bir fikrî çalışma atmosferi içinde yaşamaya mahkûm olmuştur. Ve bu çalışma, öğrenme temposu yıllarca devam etmiştir.”

RİSALE-İ NUR'DA ZİYA NUR

Ziya ismi, Risale-i Nur'da, *Emirdağ Lâhikası*'nın ikinci kısmında çok geçmektedir. Bunun yanında, *Tarihçe-i Hayat*'ın Tahliller kısmında da Ziya Nur Ağabey'in müstakil bir makalesi vardır. Makale aynen şöyle:

BEDİÜZZAMAN KİMDİR?⁶⁷

Bediüzzaman, mâhut ve mühlik uçurumlarla dolu olan içtimaî seyrimizi, manevî değerler bakımından bir nur-u imani ve ziya-yı irşadi ile taht-ı emniyete almaya çabalayan ve bu hususta bilmemenin, kendi kendini idare etmek; bilmemenin, körü körüne idare olunmak hakikatine vücut vereceğini halk kitleleri arasında temessül ettiren insandır.

⁶⁷ Bediüzzaman Said Nursi, *Tarihçe-i Hayat*, Söz Bas. Yay., s. 793.

Bediüzzaman, ahlakî kıymetler ve millî hasletlerin pozitif ilimlerle muvazi olarak kat-ı mesafe edemediğini, bu mana ve şekil muvacehesinde yetişen çöl kadar kuru ve boş ruhlarla bulanmış gençliğin, istikbalde milletimizin rüyet ufkunda bir kara bela olacağı hakikat-i kat'iyesini gözlere sokan ve çare-i halâsı da gösteren kimsedir.

Bediüzzaman, şark ve garp arasındaki azim mufarakatın, şahsiyet mefhumunun daralma ve genişlemesinden neş'et ettiğini gören ve asrın maymun taklitçiliğine varan şahsiyetsizliği önünde şahsiyet mefhumunun ilahî yüksekliğini gönüllerin mihrak noktasında sembolleştirmeye tevessül eden âlimdir.

Bediüzzaman, hür adamların, hür memleketinin ilahî kuruluş felsefesini, akıllara ve gönüllere nakşeden din adamıdır.

Bu necip millet, Bediüzzaman gibi nefsindeki menfaat putunu deviren insanların hizmetine çok, ama çok muhtaçtır.

DEMOKRAT KARDEŞLERE TAVSİYE⁶⁸

Diktatörler ve şefler idaresinde memleketin dinini, imanını, canını, hayatını kasıp kavuran merhametsiz eski devrin farmason kullarının şu can çekişme devrinde Demokratlara tevcih ettikleri silahların en tesirlisi, onu kendilerinden daha dinsiz göstermeye çalışmalarıdır. Bir kısmı dindarlık perdesine bürünerek, Demokratların millete vaat ettikleri din hürriyetini temin etmeyeceklerini propaganda ediyorlar. Bir kısmı da irticalî himaye ediyor ithamıyla Demokratların din hürriyetine taraftarlık etmesini önlemeye, kendileri gibi Demokratları da dini, din müesseselerini tahrip etmeye, din ehline karşı şiddet göstermeye sevk ediyorlar.

Demokrat Parti'nin iktidarı ele alır almaz komünistlere karşı şiddetli davranması, diğer taraftan ezan-ı Muhammedînin serbes-tisini temin etmesi, bu sebeple halkın muhabbetini kazanarak kendi kuvvetinden yirmi defa daha bir kuvvet elde etmesi, Halkçıları müthiş endişeye düşürdü.

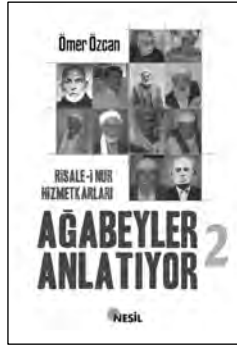
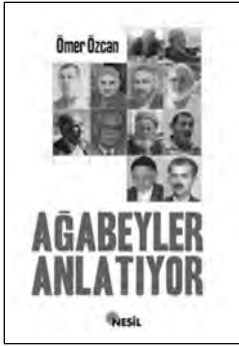
Eski devrin din ehline ve Kur'an ehli olan Nurculara karşı ta-

⁶⁸ Bediüzzaman Said Nursi, *Tarihçe-i Hayat*, Söz Bas. Yay., s. 796.

kip ettiği zalimane siyasetin onları bu hale düşürdüğünü Demokratlar idrak edecek bir seviyede oldukları için, onların pusularına düşmeyeceklerine itimadımız vardır.

Eski devrin belli başlı şiarı malumdur. Demokratlar, bekalarını temin etmek isterlerse, tamamıyla bu şiarı karşı bir siyaset takip etmeleri icap eder. Bir taraftan komünizme karşı şiddet, diğer taraftan dini ve din ehlini himaye. Açıkça ve mertçe bu yolda yürümek mecburiyetindedir. Bu hususta göstereceği en ufak bir zaaf yahut en ufak bir samimiyetsizlik onu Halkçıların çukuruna düşürür.

Biz Nur talebeleri, kat'iyen siyasetle iştigal etmeyiz. Bizim yeğâne emelimiz, memlekette din hürriyetinin hakiki surette temini, dine ve din ehline ve Kur'an ehli olan Nurculara karşı çeyrek asırdan beri devam eden zulüm ve tazyikin tamamıyla bertaraf olmasıdır. Demokrat kardeşlere tavsiye ederiz: Devr-i sabıkın şeytânkârâne oyunlarına, hilelerine aldanmasınlar, onların düşükleri dalâlete düşmesinler. Milletın ruhunu ve iradesini onlar gibi istihfaf etmesinler. Komünizme ve dine karşı tuttıkları doğru yolda azimle devam etsinler.

Risale-i Nur Hizmetkârları AĞABEYLER ANLATIYOR 1, 2, 3 ÖMER ÖZCAN

www.nesilyayinlari.com ■ (0212) 551 32 25

Bediüzzaman Said Nursî çilelerle dolu hayat yaşadı. Ancak en büyük gayesi çevresinde toplanan Nur pervanelerini iman nurunun aydınlığına ulaştırmaktı.

Aynı gaye ve gayret Nur'un ilk halkalarında da kendisini gösterdi. Risale-i Nur'daki hakikatleri onlar da etraflarına yaymak için var güçleriyle çalıştılar. İman ve Kur'an kahramanı olmaya liyakat kazandılar.

Ağabeyler Anlatıyor serisi, bu mümtaz hizmet ve dava erlerinin doğru-
dan birinci ağızdan hatırlarını aktarmaya devam ediyor. Ayrıca bu seri,
yakın tarihimize aynalık yaptığı gibi, gelecek nesillere bir miras vesile
ge olma özelliğine sahip.

Uzun ve yorucu çalışmaların neticesinde tespit edilen hatıralar tamamen orijinal, teyitli ve tashihtir. Tamamına yakını geniş kitleler tarafından daha önce ya duyulmamış veya hiç neşredilmemiş bilgi ve belgeleri ihtiva ediyor...

İşte bize ve gelecek nesillere Nur'un ilk kahramanları ve onların dilinden Nur'lu hatıralar...

ISPARTA KAHRAMANLARI

Hazırlayan:
HİMMET KOÇOĞLU

(0212) 551 32 25
www.nesilyayinlari.com

Üstad Bediüzzaman, 1926-1934 yılları arasında Barla'da kaldığı süre zarfında Isparta'nın muhtelif kaza ve köylerinden kendisine gönül vermiş nice talebeleri oldu.

Bu nurlu ve bahtiyar KAHRAMAN zümrenin içinde âlimler, şeyhler, veliler, efeler, çobanlar ve hatta ümmiler de bulunuyordu. Onlar, her türlü tehlikeyi göze aldılar; canla başla Kur'an ve iman hizmetine dahil oldular. İşte bunun içindir ki Üstad Bediüzzaman, imanın teknolojiye meydan okuduğu bu nurlu beldelerin mübarek hizmetkârlarına "Sizler koca Isparta'yı değil, belki büyük bir memleketi tenvir edecek elektriklerin makinistleri hükmündesiniz" diye övdü. Onları "Isparta Kahramanları" unvanıyla andı.

Bu kitapta, çok ağır şartlar altında Nur'a koşan, Nur Üstadlarının etrafında halelenen "Saff-ı Evvel" Isparta Kahramanları anlatılıyor.

O nuranî beldeleri ziyaret için yola revan olanlar için de bir rehber kitap...